

S T Y R E T

har møte

Torsdag 16. mars 2017, kl. 08.00 – 16.00
Møtested: Hovedbygget, Gløshaugen, Rom 220 Rådssalen

-
S-sak 6/17	Endring i delegasjonsreglementet
Notat
S-sak 7/17	Tilsetting av 2 prorektorer, 6 dekaner og direktør ved NTNU
Vitenskapsmuseet for perioden 01.08.2017 – 31.07.2021, åremål på fire år
Notat. U.off., Offl. § 25, 1. ledd
S-sak 8/17	Klage over avskjedsvedtak
Notat. U.off., Offl. § 13, jf fvl § 13
S-sak 9/17	Midlertidige tilsetninger ved NTNU – 2016
Notat
S-sak 10/17	HMS-årsrapport 2016
Notat
S-sak 11/17	Årsrapport og årsregnskap for 2016, fra NTNU til Kunnskapsdepartementet
Notat
S-sak 12/17	ZEB Flexible lab – avtaler knyttet til tomteareal
Notat
S-sak 13/17	NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2015-16
Notat
S-sak 14/17	Godkjenning av protokoll fra styrets møte 16.3.2017

Orienteringssaker:

O-sak 7/17 Rektors orienteringer

O-sak 8/17 Oppsummering av årsregnskap 2016 og budsjett 2017
Notat

O-sak 9/17 Samling av campus i Trondheim
Notat

O-sak 10/17 NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet
Notat

O-sak 11/17 Studentombud ved NTNU
Notat

O-sak 12/17 Kvalitetssikring av eksamen
Notat

* * * * *

Neste møte i Styret er onsdag 14.6.2017

* * * * *

Sakskart, saker og protokoller for styrets møter legges ut på flg. adresse:
<http://www.ntnu.no/adm/styret>

Offentlig Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Unntatt offentlighet	Arkiv- Saksnr
ST 6/17	S-sak 6/17 Endring i delegasjonsreglementet		2017/9261
ST 7/17	S-sak 7/17 Tilsetting av 2 prorektorer, 6 dekaner og direktør ved NTNU Vitenskapsmuseet for perioden 01.08.2017 – 31.07.2021, åremål på fire år	X	2017/9261
ST 8/17	S-sak 8/17 Klage over avskjedsvedtak	X	2017/9261
ST 9/17	S-sak 9/17 Midlertidige tilsetninger ved NTNU – 2016		2017/9261
ST 10/17	S-sak 10/17 HMS-årsrapport 2016		2017/9261
ST 11/17	S-sak 11/17 Årsrapport og årsregnskap for 2016, fra NTNU til Kunnskapsdepartementet		2017/9261
ST 12/17	S-sak 12/17 ZEB Flexible lab – avtaler knyttet til tomteareal		2017/9261
ST 13/17	S-sak 13/17 NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2015-16		2017/9261
ST 14/17	S-sak 14/17 Godkjenning av protokoll fra styrets møte 16.3.2017		
OS 7/17	O-sak 7/17 Rektors orienteringer		
OS 8/17	O-sak 8/17 Oppsummering av årsregnskap 2016 og budsjett 2017		2017/9261
OS 9/17	O-sak 9/17 Samling av campus i Trondheim		2017/9261
OS 10/17	O-sak 12/17 Kvalitetssikring av eksamen		2017/9261
OS 11/17	O-sak 11/17 Studentombud ved NTNU		2017/9261
OS 12/17	O-sak 10/17 NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet		2017/9261

07.03.17

Saksansvarlig: Ida Munkeby

Saksbehandler: Hanne Sørgerd/Åshild Revhaug

Arkiv: 2017/8120

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Endring i delegasjonsreglementet

Tilråding:

Styret vedtar følgende endring i NTNUs delegasjonsreglement:

“

3.3 Stedfortrederfunksjon

Styret vedtar etter forslag fra rektor stedfortreder for NTNUs rektor.

Styret vedtar at rektor ved stedfortreders fravær kan bemyndige sine øvrige prorektorer eller direktører til å opptre som stedfortreder.”

Bakgrunn:

I henhold til delegasjonsreglementet punkt 3.3 er prorektor for forskning fast stedfortreder for rektor. Dette har vært ordningen de siste rektorperiodene.

Denne ordningen har fungert godt, men kan samtidig anses for en begrensning for fordelingen av oppgavene blant NTNUs rektorat.

Valg av en annen stedfortreder enn prorektor for forskning kan oppnås ved at styringsreglementet endres fra gang til gang. Det vil være uhensiktsmessig å være nødt til å endre reglementet dersom en annen arbeidsfordeling anses som fordelaktig. Det vil være en fordel om styret heller aktivt utpeker rektors stedfortreder. Ved utpekingen av rektors faste stedfortreder vil det særlig bli sett hen til NTNUs satsingsområder for den kommende perioden, arbeidsfordelingen blant NTNUs ledelse og personlig egnethet.

Universitetslovens § 12-1 åpner for at rektor selv kan velge stedfortreder i sitt sted i den enkelte sak. Utpeking av en fast stedfortreder kan således oppfattes som en begrensning i universitetslovens system. Rektors og tidligere rektors erfaring er imidlertid at det er hensiktsmessig med en fast stedfortreder. Det gir forutsigbarhet, mindre byråkrati (med færre delegasjoner) og en klar og tydelig arbeidsfordeling og representasjon utad.

Dersom rektors faste stedfortreder er fraværende anbefales at ordningen med at rektor kan bemyndige sine øvrige prorektorer eller direktører til å opptre som stedfortreder videreføres.

I og med at prorektorene for den kommende perioden ennå ikke er tilsatt, vil det, under forutsetningen av at endringen i delegasjonsreglementet vedtas, bli fremmet en egen sak om utpeking av rektors stedfortreder på styremøtet i juni.

Når det gjelder stedfortrederfunksjonen på fakultetsnivå, følger det av delegasjonsreglementet del II pkt. 2.3, samt NTNUs styringsreglement pkt. 3.2 at dekanen/museumsdirektør skal ha en fast stedfortreder (prodekan). Tilsvarende følger av styringsreglementet pkt. 3.2.6 at dekan kan oppnevne eller tilsette prodekaner. Videre følger det av styringsreglementet pkt. 3.2.9 at dekanen utpeker en av prodekanene til sin stedfortreder.

Dersom dekanen slutter eller blir syk for en lengre periode, vil rektor som overordnet nivå, i et slikt tilfelle foreta en konstituering inntil (ny) dekan er på plass.

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Midlertidige tilsetninger ved NTNU – 2016

Tilråding:

Styret konstaterer at andel midlertidige tilsetninger har gått noe ned i 2016, og er tilfreds med at økningen som var fra 2014 til 2015 ser ut til å ha stoppet

Styret forutsetter at linjeledere med tilsettingsmyndighet fortsatt har et stort fokus på unødvendig midlertidighet slik dette er beskrevet i saksnotatet, og er videre tilfreds med at rektor setter i gang et arbeid med sikte på å få redusert denne midlertidigheten.

1. Innledning

Saken legger frem oppdatert statistikk over midlertidighet i sektoren (Kilde: NSDs Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Statistikken er pr. 01.10.2016, og viser dermed situasjonen ved det gamle NTNU og høyskolene før fusjonen. Dette gir dermed et noe fragmentert bilde av dagens NTNU.

Statistikken viser at NTNU har hatt en nedgang på 0,4 prosentpoeng i bruk av midlertidige tilsetninger sammenliknet med 2015 innenfor undervisnings- og forskerstillinger, saksbehandler-stillinger samt ingeniørstillinger. For de fire breddeuniversitetene samlet har nedgangen vært 0,3 %, og midlertidigheten ligger her nå på 17,2 %

Universitetsstyret har for øvrig under tidligere behandlinger truffet vedtak om hvordan midlertidigheten skal kunne reduseres, og pekt på elementer i en personalpolitikk for midlertidige tilsatte. Dette har hatt god effekt.

I saken pekes det derfor på at behovet for nye tiltak ikke synes å være presserende; det er snarere et sterkere *lederfokus* på problemstillingene som skal til for å få en reduksjon av den unødvendige midlertidigheten.

2. Bakgrunn

Hovedregelen i norsk arbeidsliv er at arbeidstakere skal tilsettes fast, og gjennom dette sikres stillingsvern og forutsigbarhet.

Så vel Arbeidsmiljøloven som Tjenestemannsloven og Universitets- og høyskoleloven åpner imidlertid for at det i visse tilfeller kan tilsettes midlertidig.

Universitetsstyret har behandlet problemstillinger omkring midlertidighet i 2011, 2012 og 2013 og 2014 truffet vedtak med sikte på å redusere midlertidigheten.

Det skal for øvrig understrekes at Kunnskapsdepartementet i tildelingsbrevet viser til de fastsatte nasjonale styringsparametere på resultatområder som har særlig oppmerksomhet i styringen av sektoren. Her er *midlertidighet* ett av områdene og der NTNU rapporterer gjennom den s.k. Blåboka.

3. Virksomhetens behov for midlertidige tilsetninger

Universitets- og høyskolesektoren – som resten av arbeidslivet – har behov for å foreta midlertidige tilsetninger. En del midlertidige tilsetninger skyldes at stillingene *i seg selv* er midlertidige – dvs. åremålsstillinger – og typiske for sektoren: Rektor, dekan, instituttleder, vitenskapelig assistent, stipendiat og postdoktor.

Men også andre midlertidige tilsetningsforhold vil forekomme: Tilsatte i undervisnings- og forskerstillinger når skapende eller kunstnerisk kompetanse inngår som vesentlig element i kompetansekravet kan tilsettes på åremål. Videre kan det tilsettes midlertidig i undervisnings- og forskerstillinger for en periode dersom det til utlyst stilling ikke har meldt seg klart kvalifiserte for fast tilsetting. Og endelig har vi bistillinger, dvs. midlertidige tilsetninger i inntil 20 % av undervisnings- og forskerstilling. Gjesteforelesere, sensorer, eksamensinspektører, læringsassistenter og studentassistenter osv. er også eksempler på tilsetningsforhold der midlertidighet er naturlig.

Disse variantene av universitetsspesifikke midlertidige tilsetninger oppleves i all hovedsak som ukontroversielle. Men også andre varianter av midlertidige tilsetninger forekommer – midlertidige tilsetninger i stillinger som ikke er midlertidige *i seg selv*: Tilsetting på tidsavgrensede prosjekter (typisk som forsker og avdelingsingeniør), vikarer (bl.a. ved forskningstermin), timelærere ved spesielle behov og andre mer kortvarige midlertidige tilsetninger.

4. Et hovedfokus ved midlertidige tilsetninger: Den «uønskede midlertidigheten»

I tillegg til midlertidige tilsetninger som har sin årsak i at stillingen i seg selv er midlertidig, må også midlertidige tilsetninger i form av vikarbruk kunne være akseptable. Pr. 01.10.2016 ser det for øvrig ut til at ca. 40 % av de midlertidige tilsatte er vikarer. Mer problematisk er langvarige midlertidige tilsetninger på prosjekt. Dette er legale tilsettingsformer, men er ofte krevende for den tilsatte. For virksomheten kan tilsettingsformen gi ønsket fleksibilitet. Samtidig oppstår erfaringsmessig personalpolitiske utfordringer, og konkurransefortrinnet som fast tilsetting gir uteblir. Tabell 5.2(3) mot slutten av notatet viser riktignok en tydelig nedgang fra 2015, men midlertidigheten i denne gruppen er likevel ca. fire ganger så stor som for hovedgruppen undervisnings- og forskerstillinger.

Tjenestemannsloven, som gjelder statlige virksomheter, og Arbeidsmiljøloven skiller seg på et vesentlig punkt når det gjelder rettigheter for gruppen midlertidige tilsatte i eksternt finansierte undervisnings- og forskerstillinger, herunder rene forskerstillinger. Disse tilsatte er *unntatt* fra en hovedregel i staten om at man ved oppsigelse, som typisk vil skje ved f.eks. prosjekttørke, skal tilbys annen passende stilling. Arbeidsmiljøloven har prinsipielt samme hovedregel som tjenestemannsloven: Her får for det første midlertidige tilsatte automatisk fast tilsetting etter fire år, og for det andre vil også midlertidige tilsatte ha krav på annen passende stilling ved oppsigelse.

Midlertidige tilsatte i våre eksternt finansierte forskerstillinger har derfor på dette området vesentlige dårligere betingelser enn forskere i f.eks. SINTEF.

Rektor vil sette i gang et arbeid med sikte på å få redusert denne uønskede midlertidigheten.

Innføringen av de nye innstegsstillingene, som vil ha en varighet på 6 – 7 år, vil for øvrig øke antall midlertidige tilsettingsforhold, og også kunne bidra til at flere ansatte totalt sett får langvarig midlertidighet.

Videre annonserer Kunnskapsdepartementet i Stortingsmelding 16 (2016–2017) «Kultur for kvalitet i høyere utdanning» at det skal legges frem en forskrift som skal endre tjenestetidsberegning for stipendiater. Målet med dette tiltaket er at stipendiatene skal få større mulighet for å få vikariater ved egen institusjon etter avlagt doktorgrad. Dette vil etter all sannsynlighet bli operasjonalisert ved at det kun er et eventuelt *pliktarbeidsår* som legges til grunn for stipendiatens tjenesteansienitet mot i dag hele stipendiatperioden. Dette vil innebære at en stipendiat med pliktarbeidsår og utløpt tjenestetid kan tilsettes i inntil 3 år i et vikariat uten at det oppstår rett til annen passende stilling ved vikariatets utløp. At stipendiater kan tilbys meritterende oppgaver etter avlagt doktorgrad er et godt tilbud og av verdi også for fagmiljøene, men vil innebære at midlertidighet innen undervisnings- og forskerstillinger øker.

Det skal her nevnes at rektor vil sette i gang et utredningsarbeid med sikte på å vurdere om en karrierevei som forsker, i tillegg til karriereveiene 1. lektor – dosent og 1. amanuensis – professor kan være hensiktsmessig. I så fall vil spørsmålet om midlertidige tilsettelser også være et element.

5. Statistikk

Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) inneholder interessant og relevant statistikk for sektoren, deriblant tallmateriale som viser midlertidige tilsettelser. Noen nærmere analyse av hva de bakenforliggende årsakene til midlertidige tilsettelser er – hva som er vikarbruk, hva som er tilsetting på prosjekt osv. er dessverre ikke mulig å få til pga. lønnssystemets funksjonalitet. En manuell gjennomgang av NTNUs ca. 6 000 personalmapper kunne ha avdekket dette, men en slik gjennomgang fremstår som noe urealistisk.

I tabellene nedenfor er det årsverk og ikke antall personer som er vist. Alle tall er pr. 1.10.

5.1 Sammenlikning med andre universiteter

Det er foretatt en sammenlikning med Universitetet i Bergen (UiB), Universitetet i Oslo (UiO) og Universitetet i Tromsø (UiT) hva angår stillingsgruppene undervisnings- og forskerstillinger, saksbehandler og utrederstillinger og ingeniørstillinger. Når nettopp disse stillingsgruppene er valgt skyldes dette at midlertidigheten ved NTNU i all hovedsak finnes her, og ikke innenfor andre grupper som f.eks. bibliotekarstillinger, renholdstillinger osv.

Tabell 5.1(1)

Undervisnings- og forskerstillinger. (Bistillinger, stipendiatstillinger og postdoktorstillinger er fratrukket.)															
Institusjon	2012 *)			2013 *)			2014 *)			2015 *)			2016		
	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%
NTNU	2 072	352	17,0	2 073	309	14,9	2 149	325	15,1	2 244	376	16,8	2 365	399	16,9
UiB	1 105	256	23,2	1 099	239	21,8	1 107	240	21,7	1 135	268	23,7	1 165	277	23,8
UiO	1 670	397	23,8	1 701	396	23,3	1 718	397	23,1	1 738	408	23,5	1 860	463	24,9
UiT	994	284	28,6	984	268	27,2	1 123	247	22,0	1 168	256	21,9	1 376	264	19,2
Sum	5 841	1 289	22,1	5 856	1 212	20,7	6 097	1 210	19,8	6 285	1 309	20,8	6 766	1 404	20,7

*) I tallene for NTNU i 2012, 2013, 2014 og 2015 er inkludert tallene for HiST, HiÅ og HiG.

Med «Undervisnings- og forskerstillinger» menes stillinger som høyskolelærer, amanuensis, førsteamanuensis, professor, universitetslektor, førstelektor, dosent, forsker og forskningssjef.

Kommentar: Statistikken viser at NTNU har hatt en økning 0,1 prosentpoeng i bruk av midlertidige tilsetninger sammenliknet med 2015 innenfor undervisnings- og forskerstillinger. For de fire breddeuniversitetene samlet har nedgangen vært på 0,1 prosentpoeng.

NTNU har imidlertid fortsatt lavere midlertidighet enn de andre breddeuniversitetene.

Tabell 5.1(2)

Saksbehandler- og utrederstillinger															
Institusjon	2012 *)			2013 *)			2014 *)			2015 *)			2016		
	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%
NTNU	1 143	150	13,1	1 204	162	13,5	1 227	165	13,4	1 275	185	14,5	1 257	176	14,0
UiB	646	81	12,5	655	64	9,8	675	81	11,9	686	70	10,2	696	70	10,0
UiO	1 236	231	18,7	1 265	229	18,1	1 303	240	18,4	1 327	240	18,1	1 373	229	16,7
UiT	511	108	21,2	527	98	18,6	570	95	16,7	594	103	17,3	643	94	14,6
Sum	3 536	570	16,1	3 651	553	15,1	3 775	581	15,4	3 882	598	15,4	3 968	568	14,3

*) I tallene for NTNU i 2012, 2013, 2014 og 2015 er inkludert tallene for HiST, HiÅ og HiG.

Med «Saksbehandler- og utrederstillinger» menes stillinger som førstesekretær, konsulent, førstekonsulent, seniorkonsulent, rådgiver, seniorrådgiver, prosjektleder og seniorarkitekt.

Kommentar: Statistikken viser at NTNU har hatt en nedgang på 0,5 prosentpoeng i bruk av midlertidige tilsetninger sammenliknet med 2015 innenfor saksbehandler- og utrederstillinger. For de fire breddeuniversitetene samlet har nedgangen vært på 1,1 prosentpoeng.

NTNU har fortsatt lavere midlertidighet enn de andre breddeuniversitetene, UiB unntatt.

Tabell 5.1(3)

Ingeniørstillinger															
Institusjon	2012 *)			2013 *)			2014 *)			2015 *)			2016		
	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%
NTNU	705	82	11,6	727	69	9,5	738	60	8,1	775	81	10,5	762	65	8,5
UiB	362	75	20,7	339	47	13,8	376	63	16,8	402	74	18,3	402	70	17,5
UiO	754	97	12,9	740	84	11,4	767	90	11,7	766	88	11,5	791	99	12,5
UiT	256	40	15,5	272	34	12,5	290	35	12,0	289	26	9,1	306	34	11,2
Sum	2 076	294	14,1	2 078	234	11,3	2 171	247	11,4	2 232	269	12,1	2 262	268	11,8

*) I tallene for NTNU i 2012, 2013, 2014 og 2015 er inkludert tallene for HiST, HiÅ og HiG.

Med «Ingeniørstillinger» menes stillinger som ingeniør, avdelingsingeniør, overingeniør og senioringeniør.

Kommentar: Statistikken viser at NTNU har hatt en nedgang på 2,0 prosentpoeng i bruk av midlertidige tilsetninger sammenliknet med 2015 innenfor ingeniørstillingene. For de fire breddeuniversitetene samlet har nedgangen vært på 0,3 prosentpoeng.

NTNU har fortsatt lavere midlertidighet enn de andre breddeuniversitetene.

Tabell 5.1(4)

Totalt															
Institusjon	2012 *)			2013 *)			2014 *)			2015 *)			2016		
	Totalt	Midl.	Andel	Totalt	Midl.	Andel	Totalt	Midl.	Andel	Totalt	Midl.	Andel	Totalt	Midl.	Andel
NTNU	3 920	584	14,9 %	4 004	540	13,5 %	4 114	550	13,4 %	4 294	642	15,0 %	4 384	640	14,6 %
UiB	2 113	412	19,5 %	2 093	350	16,7 %	2 158	384	17,8 %	2 223	412	18,5 %	2 264	417	18,4 %
UiO	3 660	725	19,8 %	3 705	709	19,1 %	3 788	727	19,2 %	3 831	736	19,2 %	4 023	791	19,7 %
UiT	1 761	432	24,5 %	1 783	400	22,4 %	1 983	377	19,0 %	2 051	385	18,8 %	2 326	392	16,8 %
Sum	11 453	2 153	18,8 %	11 585	1 999	17,3 %	12 043	2 038	16,9 %	12 399	2 175	17,5 %	12 996	2 240	17,2 %

*) I tallene for NTNU i 2012, 2013, 2014 og 2015 er inkludert tallene for HiST, HiÅ og HiG.

Kommentar: Statistikken viser at NTNU har hatt en nedgang på 0,4 prosentpoeng i bruk av midlertidige tilsetninger sammenliknet med 2015 innenfor undervisnings- og forskerstillinger, saksbehandler-stillinger samt ingeniørstillinger. For de fire breddeuniversitetene samlet har nedgangen vært på 0,3 prosentpoeng.

NTNU har fortsatt lavere midlertidighet enn de andre breddeuniversitetene.

5.2 Stillinger ved gamle NTNU

Et utvalg av stillinger ved gamle NTNU er plukket ut fra DBH og gransket nøyere. Utvalget er delvis bestemt ut fra antall tilsatte i stillingstypene og om det i perioden har vært høy andel med midlertidighet.

Tabell 5.2(1) Stillinger ved fakultetene og Fellesadministrasjonen

Stillinger	2012			2013			2014			2015			2016		
	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%
Avdelingsingeniør	247	53	21,5	227	46	20,3	224	34	15,1	224	48	21,4	221	34	15,4
Forsker	184	142	77,4	181	126	69,7	201	146	72,8	239	181	75,7	257	176	68,6
Førstemanuensis	418	31	7,5	379	21	5,6	385	23	6,1	390	24	6,1	414	40	9,7
Førstekonsulent	358	57	15,9	354	57	16,2	349	56	15,9	325	60	18,5	342	68	19,9
Ingeniør	105	6	5,3	105	3	2,9	105	2	2,1	91	2	2,6	87	4	4,6
Konsulent	121	17	13,9	109	14	12,5	92	10	10,9	73	11	15,6	72	13	18,5
Kontorsjef	51	1	2,0	47	2	4,2	48	4	8,3	48	1	2,1	45	0	0,0
Overingeniør	196	8	4,0	227	9	3,9	240	13	5,3	270	18	6,6	285	20	7,1
Professor	629	22	3,4	648	16	2,5	659	14	2,0	662	17	2,6	675	20	2,9
Prosjektleder	16	9	57,1	19	8	44,4	21	11	50,5	28	12	42,5	24	9	35,1
Rådgiver	136	18	13,0	164	17	10,1	163	17	10,7	191	15	7,8	203	12	5,7
Senioringeniør	54	1	1,9	63	1	1,6	69	1	1,7	88	5	5,4	86	3	3,0
Seniorkonsulent	106	6	5,2	134	9	7,0	153	9	6,0	182	16	8,7	201	21	10,4
Seniorrådgiver	59	2	2,9	80	5	6,5	88	4	4,8	100	4	4,0	120	6	4,6
Universitetslektor	133	49	37,0	123	40	32,4	128	39	30,5	131	48	36,6	145	56	38,4
Sum	2813	421	15,0	2 860	375	13,1	2 922	383	13,1	3 043	462	15,2	3 177	480	15,1

Samlet sett har midlertidigheten innenfor disse teknisk/administrative stillingene gått noe ned. Dette er gledelig – men også noe overraskende siden økt bruk av midlertidige tilsetninger innenfor denne stillingsgruppen var forventet å øke pga. fusjonen. I følge fakultetenes HR-sjefer er forklaringen på at spådommen om økt midlertidighet ikke slo til var dels at det frem til telletidspunktet 01.10.2016 ble foretatt opprydninger blant midlertidige tilsatte ved en del fikk fast tilsetning, og dels at fakultetene for å sikre seg bedre kompetanse blant søkere vegret seg for å kunngjøre og tilsette i midlertidige stillinger.

Det er en sammenheng mellom midlertidige tilsetninger og bruk av vikarbyrå: Så lenge vikarbyrå benyttes innenfor tjenestemannslovens bestemmelser er dette et legalt alternativ til å tilsette midlertidig.

Tabellen nedenfor viser hvor stor andel av midler til vikarbyrå som er benyttet i forhold til midler benyttet til kjøp av fremmede tjenester overhodet:

Tabell 5.2(2)

Kjøp av tjenester		2013	2014	2015	2016
Artsgruppe 674	Innleid personell fra vikarbyrå og lignende	13 038 739	13 442 716	20 002 959	26 987 823

Tabellen omfatter også bruk av eksterne midler.

Det er foretatt et søk i regnskapstallene for UiO, UiB og UiT. Tallene ser ikke ut til å være sammenliknbare, antagelig fordi det er ulik praksis i bruk av kontoplan.

Det er grunn til å tro at den markante økningen fra 2014 til 2015 – og den enda mer markante økningen fra 2015 til 2016 – skyldes at universitetsstyret i august 2015 opphevet tidsbegrensingen på 6 mnd. for bruk av vikarbyråer. Dette var for å unngå for mange midlertidige tilsetninger med en fusjon i vente. Og denne økningen kan dermed forklare mangel på økning i midlertidige tilsetninger i denne perioden. Dette stemmer for øvrig også HR-sjefens tilbakemeldinger.

Tabell 5.2(3)

Eksternt fin. Stillinger	2015			2016		
	Totalt	Midl.	Andel	Totalt	Midl.	Andel
Forskerstillinger	176	139	79,2 %	180	129	71,4 %
Ingeniørstillinger	106	38	35,9 %	88	24	27,7 %
Sum	281	177	62,9 %	268	153	57,1 %

Stillingene som forsker og de ulike ingeniørstillingene (avdelingsingeniør, overingeniør osv.) er av de hyppigst brukte stillingene innen eksternt finansiert virksomhet. Det er derfor svært gledelig å konstatere at midlertidigheten her har sunket med hhv. 7,8 og 8,2 prosentpoeng.

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: HMS-årsrapport 2016

Tilråding:

Styret tar HMS-årsrapport for 2016 til etterretning. Styret ber rektor sørge for at det arbeides videre med satsingsområdene for 2017/2018.

Bakgrunn:

SAMMENDRAG OG SATSINGSOMRÅDER

Fusjon mellom NTNU, HiST, HiG og HiÅ

Utfordringene i overgangsåret 2016 var i stor grad knyttet til usikkerhet for den enkeltes framtid og overgangen til ny faglig og administrativ organisering. Selv om sykefraværet har gått ned noe ved NTNU i 2016, i forhold til 2015, har fusjonen har hatt en påvirkning på arbeidsmiljø og arbeidsmengde samt bidratt til økt stress og uro flere steder i organisasjonen.

Organisering av arbeidsmiljøutvalg (AMU) og vernelinjen

NTNUs AMU ble fra 1. januar 2016 utvidet med to representanter fra tidl. HiST (arbeidsgiver og arbeidstaker), en fra tidl. HiG (arbeidstaker) og en representant fra tidl. HiÅ (arbeidsgiver). I tillegg ble lokale AMU i Gjøvik og Ålesund videreført.

Det ble valgt lokale hovedverneombud for fakultetene ved tidl. HiST og et lokalt hovedverneombud ved både tidl. HiG og tidl. HiÅ. Alle lokale hovedverneombud ble organisert under et felles hovedverneombud for hele NTNU. Hovedsammenslutningene oppnevnte 30. november 2015 Heidi Egseth som hovedverneombud for hele NTNU i perioden 1. januar 2016 - 31. mai 2017. I tillegg ble det pekt ut tre vara-hovedverneombud; Terje Gustavson (Trondheim), Odd Iversen (Gjøvik) og André Tranvåg (Ålesund).

Høsten 2016 startet arbeidet med organisering av AMU og vernelinjen, fra 01.01.2017.

Bedriftshelsetjenesten

Tidligere HiST har i 2016 videreført ordningen med ekstern bedriftshelsetjeneste. Fra 01.01.2017 skal alle ansatte i Trondheim tilknyttes NTNUs interne bedriftshelsetjeneste. Eksisterende avtaler om bedriftshelsetjeneste i Gjøvik og Ålesund er forlenget frem til 01.07.2017, inntil anbudsprosess for bedriftshelsetjeneste for NTNUs ansatte der blir ferdigstilt.

Samarbeid mellom NTNU og SINTEF – prosjektet ‘Bedre sammen’

NTNU og SINTEF har med bakgrunn i prosjektet Bedre sammen bestemt at ledere fra begge institusjoner skal utføre en HMS-gjennomgang ved å besøke felles laboratorier/verksteder. HMS-gjennomgangen skal brukes til å skape dialog med lokale ledere og medarbeidere samt støtte opp om aktuelle og nødvendige forbedringsområder.

Sikkerhet og beredskap

Rektor vedtok i 2016 «Politikk for beredskap ved NTNU». Politikken stadfester NTNUs ambisjonsnivå og legger overordnede føringer for systematisk arbeid med beredskap i virksomheten. Det ble i 2016 opprettet et prosjekt, som skal arbeide med å innføre styringssystem for informasjonssikkerhet. Prosjektet vil gå ut i 2018.

Det var i 2016 flere ulike beredskapshendelser som berørte NTNU, spesielt i første kvartal. Dette medførte mye intern koordinering og jobb med å skaffe oversikt samt kommunikasjon og samvirke med andre involverte.

Brannvern

Det har i løpet av 2016 blitt gjennomført 21 branntilsyn på til sammen 32 bygg. Hovedfokuset på branntilsynene i år har vært egenkontroller på slukkeutstyr, elektrisk ledesystem, røykventilasjon og rømningsveier med tilhørende brann-dører/porter. Dette har resultert i totalt 33 avvik og 36 anmerkninger.

Arbeid med å utarbeide korrekte branntekniske tegninger for presentasjon i FDV-systemet (Lydia) har fortsatt i 2016. På bakgrunn av avvik i forbindelse med ventilasjonsanlegg, skal Avdeling for Campusservice gjennomføre en kartlegging av alle ventilasjonsanlegg ved NTNU (ca. 350 stk.) for å få oversikt over nåværende brannfunksjoner på anleggene. Det har også blitt jobbet mye med å få lukket et stort antall avvik på sprinkleranlegget i Realfagsbygget.

IA og sykefravær

Enhetene melder tilbake om økt bruk av graderte sykmeldinger, intern omdisponering og hospitering av ansatte til andre enheter i organisasjonen. Dette har bidratt til å finne riktig arbeidsgrad/mengde og arbeidstyper/arbeidsoppgaver for enkeltpersoner.

Enkelte enheter melder om behov for kurs/opplæring i kultur og det å være leder i Norge og ved NTNU. Det går også igjen at arbeidsbelastningen blant ledere og ansatte har bidratt til for lite fokus på IA-arbeidet. Det er utfordringer knyttet til at enkelte ledere har personalansvar for mange, noe som spesielt gjelder instituttledere.

Gjennomsnittlig sykefravær (legemeldt og egenmeldt) var i 2016 på 3,6 %. For menn og kvinner var sykefraværet på henholdsvis 1,9 og 5,6 %. Egenmeldt sykefravær var i 2016 på henholdsvis 0,4 og 0,9 % for menn og kvinner. Sykefraværet varierer mellom enhetene.

HMS-avvik

I 2016 ble det registrert totalt 965 HMS-avvik, en økning på 126 i forhold til 2015. Denne økningen må ses i forhold til at ansatte og studenter ved tidl. HiST, HiG og HiÅ også har kunnet melde inn HMS-avvik i NTNUs avvikssystem i 2016. Som tidligere år, er det grunn til å tro at NTNU fortsatt sliter med underrapportering. Mange av avvikene, som meldes, er relatert til bygg/teknisk/materiell. Dette må ses i forhold til at mange avvik meldes inn fra Driftsavdelingen (Fellesadministrasjonen).

Ytre miljø

For 2016 finner vi en del positive utviklinger. Et slikt område er avfall, der det rapporteres om reduserte mengder avfall og økt resirkuleringsgrad samt opprettelse av matavfallssortering fra kantinedriften. En annen positiv utvikling er økning i antall og andel av anskaffelser med miljø- og etiske krav, noe som er spesielt positivt siden de siste tallene gjelder for et fusjonert NTNU sammenlignet med et mindre, gamle NTNU.

På negativ side er det rapportert fortsatt vekst i flyreiser, selv om en andel av dette nok skyldes økt bruk av rammeleverandør og bedre rapportering. Videre har energiforbruk, og da spesielt elektrisitet, økt fra 2015 til 2016

Forslag til satsingsområder for 2017/2018

Arbeidsmiljøutvikling

- Samordning mellom Trondheim, Gjøvik og Ålesund; HMS-arbeid og bedriftshelsetjeneste. Det vil framover være viktig å sørge for at det er lokale HMS-ressurser tilgjengelig i Gjøvik og Ålesund.
- Bistå med grunnleggende prinsipper for framtidens arbeidsplasser i forbindelse med flytteprosesser og campusprosjekt.
- Som en del av prosjektet 'Bedre sammen', skal ledere fra NTNU og SINTEF utføre en HMS-gjennomgang ved å besøke felles laboratorier/verksteder.
- Videreføre fokus på organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø. En viktig del vil være Arbeidsmiljøundersøkelsen 2017; Planlegging, gjennomføring og oppfølging.
- HMS-opplæring for nye og eksisterende ledere.

Informasjonssikkerhet

- Følge opp og bistå i implementering av styringssystem for informasjonssikkerhet.

Vedlegg:

HMS-årsrapport 2016

Innhold

Satsningsområder 2017/2018	- 1 -
1.0 Innledning	- 2 -
2.0 Fusjon mellom NTNU, HiST, HiG og HiÅ	- 2 -
3.0 NTNUs systematiske HMS-arbeid	- 2 -
3.1 Fusjon – samordning av systematisk HMS-arbeid.....	- 3 -
3.2 HMS-systemet	- 4 -
3.3 Bedriftshelsetjenesten (BHT)	- 11 -
4.0 Inkluderende arbeidsliv (IA)	- 12 -
5.0 Sykefravær	- 13 -
6.0 HMS-avvik	- 15 -
7.0 HMS og studenter	- 17 -
8.0 Kurs/opplæring	- 20 -
9.0 Ivaretagelse av ytre miljø	- 21 -
10.0 Vedlegg 1: Miljørapport for NTNU 2016	- 22 -

SATSNINGSOMRÅDER 2017/2018

Arbeidsmiljøutvikling

- Samordning mellom Trondheim, Gjøvik og Ålesund; HMS-arbeid og bedriftshelsetjeneste. Det vil framover være viktig å sørge for at det er lokale HMS-ressurser tilgjengelig i Gjøvik og Ålesund.
- Bistå med grunnleggende prinsipper for framtidens arbeidsplasser i forbindelse med flytteprosesser og campusprosjekt.
- Som en del av prosjektet 'Bedre sammen', skal ledere fra NTNU og SINTEF utføre en HMS-gjennomgang ved å besøke felles laboratorier/verksteder.
- Videreføre fokus på organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø. En viktig del vil være Arbeidsmiljøundersøkelsen 2017; Planlegging, gjennomføring og oppfølging.
- HMS-opplæring for nye og eksisterende ledere.

Informasjonssikkerhet

- Følge opp og bistå i implementering av styringssystem for informasjonssikkerhet.

1.0 INNLEDNING

I denne rapporten beskrives NTNUs systematiske HMS-arbeid, med det fokus en har hatt fra sentral ledelse og administrasjon, i 2016. Det gis også en oversikt over tall som kan indikere virkningen av arbeidet.

Tall og opplysninger som presenteres, er innhentet fra Driftsavdelingen, Stab for eiendomsforvaltning, Økonomiavdelingen, Personalavdelingen og HMS-avdelingen. Informasjon om HMS-opplæring for studenter er hentet fra fakultetene og Vitenskapsmuseet.

2.0 FUSJON MELLOM NTNU, HIST, HIG OG HIÅ

NTNU fusjonerte 1. januar 2016 med Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST), Høgskolen i Gjøvik (HiG) og Høgskolen i Ålesund (HiÅ). 2016 har vært et utfordrende omstillingsår, hvor fusjonen har tatt mye fokus.

Utfordringene i overgangsåret 2016 var i stor grad knyttet til usikkerhet for den enkeltes framtid og overgangen til ny faglig og administrativ organisering. Selv om sykefraværet har gått ned noe ved NTNU i 2016, i forhold til 2015, har fusjonen har hatt en påvirkning på arbeidsmiljø og arbeidsmengde samt bidratt til økt stress og uro flere steder i organisasjonen. For mange arbeidstakere kom fusjonsoppgavene på toppen av den løpende virksomheten, noe som medførte overbelastning av enkeltpersoner. Det vil være viktig å følge med på sykefraværet i 2017.

Arbeidsmiljøloven forutsetter at arbeidsgiver kartlegger arbeidsmiljøet i forbindelse med omstillingsprosesser, vurderer risiko og setter inn tiltak ved behov. Lederne fikk veiledning i hvordan dette kunne gjøres i [NTNUs omstillingshåndbok](#) og på fusjonsnettsiden [Verktøy for ledere](#).

Før sommeren 2016 satte enhetene «arbeidsmiljø på dagsorden». Det psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøet ble kartlagt ved hjelp av gruppediskusjon på hver enhet om hvordan arbeidsmiljøet påvirkes av endringsprosessene ved NTNU. Inspirert av jobbkrav-ressursmodellen, som NTNU bruker i arbeidsmiljøundersøkelsene, fokuserte man ikke bare på utfordringer, men også på muligheter. Tiltakene på enhetene handlet i stor grad om å skape forutsigbarhet gjennom åpenhet og informasjon, oppfølging av den enkelte i medarbeidersamtaler og å starte integreringen med framtidige medarbeidere. Tiltak på institusjonsnivå handlet i hovedsak om lederopplæring, oppfølging i lederlinjen, tilbud om bistand fra HMS/bedriftshelsetjeneste samt oppfølging i AMU, SESAM/LOSAM, HMS- og verneombudsnettverk.

3.0 NTNUS SYSTEMATISKE HMS-ARBEID

For å få et godt og trygt arbeidsmiljø kreves et systematisk og kontinuerlig HMS-arbeid. I dette ligger evne til å prioritere, sette klare mål, vedta satsningsområder, utarbeide handlingsplaner, innføre retningslinjer og stille krav til rapportering. Dette forutsetter en klar ansvarsfordeling og tydelig organisering av arbeidet. NTNU har først lyktes når en ser resultater i praksis.

HMS-politikken er vedtatt av NTNUs styre og er førende for enhetenes HMS-arbeid. Politikken er nært koblet til NTNUs visjon «Kunnskap for en bedre verden». Viktigheten av HMS-arbeidet kommer

klart til uttrykk i NTNUs strategi og i styrets og ledelsens prioriteringer og oppfølging. Et godt HMS-arbeid og omsorg for det ytre miljø er nødvendig for å realisere NTNUs visjon.

NTNUs systematiske HMS-arbeid bygger på arbeidsmiljølovens krav om at alle ansatte skal ha et fullt forsvarlig arbeidsmiljø og internkontrollforskriftens krav om et kontinuerlig og systematisk HMS-arbeid.

3.1 Fusjon – samordning av systematisk HMS-arbeid

NTNU har i 2016 hatt fokus på å integrere fusjonspartnerne i NTNUs HMS-politikk, retningslinjer, systemer og opplæring knyttet til dette.

Opplæring og informasjonsutveksling

Ansatte med ansvar, roller og oppgaver i HMS-arbeidet hos fusjonspartnerne, har i 2016 blitt invitert til å delta på HMS-opplæring i Trondheim. HMS-plattform har blitt arrangert både i Gjøvik og Ålesund. Fusjonspartnerne har deltatt i NTNUs sentrale HMS- og beredskapsforum og øvrige møtearenaer. Det har blitt lagt til rette for å kunne delta via videokonferanse.

Det har i 2016 vært avholdt møter med relevante representanter fra fusjonspartnerne, med HMS som tema. Formålet har vært både informasjon om NTNUs systemer, rutiner og opplæring.

Det ble holdt 11 kurs i praktisk omstilling i 2015 og starten av 2016. Opplæringen hadde fokus på lov og avtaleverk, sunne omstillingsprosesser og rolleforståelse. Kursene har blitt holdt både i Trondheim, Gjøvik og Ålesund. Kursene har vært åpne for alle ansatte.

På forespørsel, har enhetene fått bistand knyttet til psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø ved omorganisering.

Organisering av arbeidsmiljøutvalg (AMU) og vernelinjen

NTNUs AMU ble fra 1. januar 2016 utvidet med to representanter fra tidl. HiST (arbeidsgiver og arbeidstaker), en fra tidl. HiG (arbeidstaker) og en representant fra tidl. HiÅ (arbeidsgiver). I tillegg ble lokale AMU i Gjøvik og Ålesund videreført.

Verneområdene hos alle fusjonspartnerne er ivaretatt og tilpasset ny organisasjon. Det har blitt valgt lokale hovedverneombud for fakultetene ved tidl. HiST og et lokalt hovedverneombud ved både tidl. HiG og tidl. HiÅ. Alle lokale hovedverneombud er organisert under et felles hovedverneombud for hele NTNU. Hovedsammenslutningene oppnevnte 30. november 2015 Heidi Egseth som hovedverneombud for hele NTNU i perioden 1. januar 2016 - 31. mai 2017. I tillegg ble det pekt ut tre vara-hovedverneombud; Terje Gustavson (Trondheim), Odd Iversen (Gjøvik) og André Tranvåg (Ålesund).

Høsten 2016 startet arbeidet med organisering av AMU og vernelinjen fra 01.01.2017.

Bedriftshelsetjeneste

Alle ansatte ved NTNU skal ha et likeverdig tilbud når det gjelder bedriftshelsetjeneste. NTNU har hatt intern bedriftshelsetjeneste. De tidligere høgskolene har hatt ekstern bedriftshelsetjeneste.

Tidligere HiST har i 2016 videreført ordningen med ekstern bedriftshelsetjeneste. Fra 01.01.2017 skal alle ansatte i Trondheim tilknyttes NTNUs interne bedriftshelsetjeneste.

Eksisterende avtaler om bedriftshelsetjeneste i Gjøvik og Ålesund er forlenget frem til 01.07.2017, inntil anbudsprosess for bedriftshelsetjeneste for NTNUs ansatte der blir ferdigstilt.

3.2 HMS-systemet

NTNUs HMS-system består av HMS-politikk, beredskapsplan, retningslinjer/wikisider på Innsida, stoffkartotek, system for avvikshåndtering og risikovurdering samt laboratorie- og verkstedhåndbok. Sammen danner dette grunnlaget for dokumentert systematisk HMS-arbeid ved NTNU. Det er forutsatt at HMS-systemet skal benyttes i hele NTNUs virksomhet, og at det skal kunne tilpasses aktuelle problemstillinger ved enhetene.

Arbeidsmiljøutvalg (AMU)

AMU deltar i planlegging og organisering av HMS-arbeidet, og følger utviklingen i saker som gjelder HMS ved NTNU. På bakgrunn av fusjonen har AMU i 2016 vært utvidet med fire personer og bestått av totalt 12 representanter. To av disse har kommet fra tidligere HiST, en fra tidligere HiG og en fra tidligere HiÅ. I tillegg har HMS-avdelingen to representanter og Studenttinget en representant, alle uten stemmerett. SINTEF og Studentsamskipnaden i Trondheim (SiT) har en observatør hver i AMU. Arbeidsgiverrepresentantene har ivaretatt ledelse av AMU i 2016.

I 2016 har AMU hatt 8 møter, behandlet 39 saker og hatt 21 saker til orientering. Sentralt AMU har også avholdt et møte i Ålesund sammen med lokalt AMU.

AMU har fulgt omstillingsprosessen og organisasjonsprosjektet tett. AMUs fokus har vært ivaretagelse av arbeidsmiljøet og enkeltpersoner i prosessene med bemanning og innplassering. AMU har også blitt orientert om campusprosjektet og har gitt hørings svar på «NTNUs kvalitetsprogram for og rapport om overordnet lokalisering av NTNU campus Trondheim». Prosjektet «Arbeidsmiljø på dagsorden i 2016» har vært presentert, og blitt fulgt opp av AMU gjennom hele 2016. AMU har ellers behandlet byggesaker og meldte HMS-avvik.

Det årlige AMU-seminaret ble holdt på Selbusjøen hotell og gjestegård i Selbu, 17. og 18. februar. Ettersom AMU hadde fått nye medlemmer fra fusjonspartnerne, ble det brukt litt tid på å bli kjent, og hvordan AMU har arbeidet ved de ulike institusjonene. Forøvrig ble AMU brukt for å teste ut metode for kartlegging av psykososialt arbeidsmiljø. Erfaringer med rutine for håndtering av trakassering, utilbørlig adferd og harde personkonflikter har blitt presentert for AMU.

Lokalt AMU i Ålesund har hatt 4 møter i 2016 og behandlet 41 saker. Aktuelle saker har vært fusjonsprosessen, sykefravær, arbeidsmiljøkartlegging og byggesaker.

Lokalt AMU i Gjøvik har også hatt fusjonsprosess, oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsen og byggesaker som tema.

Bedriftshelsetjenesten har i 2016 bistått Arbeidsmiljøutvalgets underutvalg for byggesaksbehandling (AMUs byggarm) med kvalitetssikring av at krav til ergonomi, lys, inneklima, ventilasjon og adkomstsikkerhet er tilfredsstillende ivaretatt i nybygg og store ombyggingsprosjekt. Det ble i 2016 behandlet 6 saker i AMUs byggarm. I tillegg ble 2 mindre saker gjennomgått, hvor konklusjonen var at det ikke var nødvendig med AMU-behandling.

Sentralt AMU har foreslått at praksisen med å behandle byggesaker i Ålesund og Gjøvik i lokalt AMU opprettholdes, jf. AMU-sak 33/16.

Sentralt HMS- og beredskapsforum

Sentralt HMS- og beredskapsforum ledes i fellesskap av HMS-sjef og sikkerhets- og beredskapsleder. Deltakere i forumet er HMS-koordinator/rådgiver fra alle fakulteter og enheter i Fellesadministrasjonen, brannvernleder, IT-sikkerhetsleder og representant fra byggsikring. HMS-avdelingen ivaretar sekretariatsfunksjonen.

Forumet har i 2016 hatt 5 møter. Tema som har vært diskutert er blant annet fusjon, kartlegging av psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø i 2016, informasjonssikkerhet og beredskap.

Policy mot trakassering, utilbørlig adferd og harde personkonflikter

Policy mot trakassering, utilbørlig adferd og harde personkonflikter ble innført i 2012. I ettertid har det har vært gjennomført ulike type opplæring i konflikthåndtering, både lokalt på flere enheter parallelt med åpne kurs.

En av følgene ved økt fokus på opplæring i policy og konflikthåndtering ser ut til å være at flere ber om bistand i håndtering av konfliktsaker, alternativt at flere saker avdekkes som følge av at ledere og ansatte får økt kunnskap. HMS-avdelingen og Personalavdelingen har bistått flere enheter i tillegg har det vært en del mindre omfattende saker, som har blitt håndtert med bistand i form av rådgivning over en kortere periode. Henvendelsene har i all hovedsak kommet fra ledere.

Erfaringene så langt viser at disse sakene er svært krevende for alle parter, og det er ønskelig å rette enda tydeligere fokus på det forebyggende arbeidet.

NTNUs policy mot trakassering, utilbørlig atferd og harde personkonflikter er knyttet direkte til personalledelse. NTNUs ledere må sette seg inn i denne. Det er behov for å tydeliggjøre skillet mellom varslingsrutinen og policy mot trakassering, utilbørlig adferd og harde personkonflikter. Det arbeides kontinuerlig med å videreutvikle policyen.

Samarbeidsplaner

Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning §§ 13-2 og 13-3 stiller krav til at enhetene skal utarbeide planer for bruk av bedriftshelsetjenesten. Bedriftshelsetjenesten arbeidet våren 2016 med å etablere planer for systematisk samarbeid med to enheter. Målet er å etablere tilsvarende planer med øvrige enheter ved NTNU i løpet av 2017.

Enhetene vil få tildelt en kontaktperson hos bedriftshelsetjenesten. Kontaktpersonen sin rolle er å bistå i etablering, gjennomføring og oppfølging av planen.

En samarbeidsplan vil gjøre det mulig å jobbe mer forebyggende med HMS og skal bidra til å styrke det systematisk HMS-arbeid ved hele NTNU. Samarbeidsplanen vil også bidra til at enhetene i enda større grad får den bistanden de ønsker fra bedriftshelsetjenesten.

Samarbeid med SINTEF – prosjektet 'Bedre sammen'

NTNU og SINTEF har med bakgrunn i prosjektet Bedre sammen bestemt at ledere fra begge institusjoner skal utføre en HMS-gjennomgang ved å besøke felles laboratorier/verksteder. HMS-gjennomgangen skal brukes til å skape dialog med lokale ledere og medarbeidere samt støtte opp om aktuelle og nødvendige forbedringsområder.

Praksisen skal innføres stegvis, hvor konsernsjef i SINTEF og rektor ved NTNU vil gjennomføre en HMS-gjennomgang i et felles laboratorium først. Deretter vil det bli gjennomført tilsvarende gjennomgang, hvor konserndirektør fra SINTEF og dekan fra NTNU deltar. Til slutt gjennomføres det samme av forskningssjef i SINTEF og instituttleder hos NTNU.

Fysisk aktivitet i arbeidstiden

NTNU-ansatte kan trene 1 time i uka i arbeidstiden. Hovedregelen er at det skal være en fellesaktivitet, men det er mulig med individuell gjennomføring. HMS-avdelingen har i 2016 utarbeidet og fulgt opp treningstilbud til ansatte ved NTNU i Trondheim, i samarbeid med SiT. I Gjøvik og Ålesund har tilbudet vært utarbeidet lokalt.

Sikkerhet og beredskap

Rektor vedtok i 2016 «Politikk for beredskap ved NTNU». Politikken stadfester NTNUs ambisjonsnivå og legger overordnede føringer for systematisk arbeid med beredskap i virksomheten. Som siste aktivitet i 2016 gjennomførte organisasjonsdirektøren en workshop for å sette rammer for arbeidet med sikkerhet og beredskap i 2017. Der ble det lagt føringer for prioritering av aktiviteter, oppfølging av momentene i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev og styringsdokument for funksjonsområdet samt tilnærming til oppgaver som genereres av beredskapspolitikken.

Det ble i 2016 opprettet et prosjekt, som skal arbeide med å innføre styringssystem for informasjonssikkerhet. Prosjektet vil gå ut i 2018. I henhold til krav fra Kunnskapsdepartementet i rapport etter tilsyn ved NTNU i juni 2016, vil det bli rapportert særskilt på dette området.

Det var i 2016 flere ulike beredskapshendelser som berørte NTNU, spesielt i første kvartal. Dette medførte mye intern koordinering og jobb med å skaffe oversikt samt kommunikasjon og samvirke med andre involverte.

Beredskapsøvelse for Sentral beredskapsgruppe i 2016 omhandlet et scenario basert på risikofaktorer innen informasjonssikkerhet. I tillegg ble det gjennomført en case-basert øvelse for stedfortredere, ressurspersonell og reservepersonell som kan inngå i sentral beredskapsgruppe.

Det er ulik grad av gjennomføring av øvelser på fakultet/avdelingsnivå. I beredskapspolitikken

forventes det at fakultetene/avdelingene setter beredskap på sine virksomhetsplaner, slik at både opplæring, øvelser og ROS-analyser blir ivare tatt.

Brannvern

Det har i løpet av 2016 blitt gjennomført 21 branntilsyn på til sammen 32 bygg. Hovedfokuset på branntilsynene i år har vært egenkontroller på slukkeutstyr, elektrisk ledesystem, røykventilasjon og rømningsveier med tilhørende brann-dører/porter. Dette har resultert i totalt 33 avvik og 36 anmerkninger.

I tillegg har det også blitt gjennomført et tematisyn som omhandlet egenkontroller og ett pilotprosjekt med å ta i bruk en applikasjon for mobiltelefon (Lydia AO) til gjennomføring av egenkontroller og registrering av avvik.

Arbeid med å utarbeide korrekte branntekniske tegninger for presentasjon i FDV-systemet (Lydia) har fortsatt i 2016. Disse er bl.a. grunnlag for egenkontroller. Det er utarbeidet nye tiltak i FDV-systemet for periodiske egenkontrollrunder innen brannvern. Disse tiltakene har sjekkpunkt som beskriver i detalj hva som skal kontrolleres og hvordan.

På bakgrunn av avvik i forbindelse med ventilasjonsanlegg, skal Avdeling for Campusservice gjennomføre en kartlegging av alle ventilasjonsanlegg ved NTNU (ca. 350 stk.) for å få oversikt over nåværende brannfunksjoner på anleggene. Oppstart av kartleggingen vil skje med Realfagbygget som første bygg. Dette arbeidet vil gi utgangspunkt for en mal for resten av kartleggingen. Resultatet vil bli en rapport med nøkkelinformasjon og brannfunksjonen for alle anlegg.

Det har også blitt jobbet mye med å få lukket et stort antall avvik på sprinkleranlegget i Realfagsbygget. Målet er at alle avvik skal være lukket før utgangen av 2017.

Ved nyorganiseringen av eiendomsfunksjonen ved NTNU er strategisk og operativt ansvar tydelig delt mellom Eiendomsavdelingen og Campusservice. Eiendomsavdelingen har ansvar for strategisk brannvernarbeid og Campusservice har ansvar for det operative. I Campusservice er det opprettet en prosesslederfunksjon brannvern og som i tillegg ivaretar tilsyn og oppfølging av avvik. Det er i løpet av prosessen avklart hvem som har ansvar for brannvern i NTNU-eide og leide bygg. Det er også satt i gang et arbeid med overordnet risikovurdering av alle NTNU-eide bygg.

Strålevern

NTNUs strålevern ivaretas av en sentral strålevernkoordinator ved HMS-avdelingen og 30 lokale strålevernkoordinatorer fordelt på 26 institutt/enheter. Høsten 2016 ble det utnevnt en lokal strålevernkoordinator for NTNU i Ålesund og en for NTNU i Gjøvik.

Sentral strålevernkoordinator administrerer og vedlikeholder NTNUs systematiske arbeid med strålevern og er NTNUs kontaktperson mot Statens strålevern. Lokale strålevernkoordinatorer ivaretar strålevernarbeidet ved egne enheter.

Årsrapport for 2015, utformet i henhold til de oppgitte krav til innhold, ble sendt til Statens strålevern i mars 2016.

NTNU mottok 15.04.16 varsel om tilsyn på kapslede radioaktive kontrollkilder fra Statens strålevern. Tilsynet ble besvart gjennom et elektronisk spørreskjema av aktuelle enheter. NTNU har foreløpig ikke mottatt endelig tilsynsrapport.

På grunn av endringer i organisasjonsstrukturen ved NTNU, ble det søkt om utvidet varighet på eksisterende godkjenning for omfattende ikke-medisinsk, forskningsmessig bruk av strålekilder. Statens strålevern innvilget søknaden, og NTNU har nå godkjenning til og med 31.07.2017. Ny søknad om fornyet godkjenning kan sendes når ny organisasjonsstruktur med enhetsledere og strålevernkoordinatorer er på plass.

Sentral strålevernkoordinator har arbeidet med å kartlegge hvilke strålekilder de nye enhetene ved NTNU har. Sentral strålevernkoordinator har foretatt rutinemessige kontaminasjonskontroller av strålekilder ved to enheter samt bidratt med rådgiving i forbindelse med ny strålekilde/aktivitet.

HMS-temaside

Det ble i 2016 etablert en ny HMS-temaside på Innsida, NTNUs intranett; <https://innsida.ntnu.no/hms>. Denne siden gir oversikt over alle NTNUs HMS-retningslinjer, pålogging til digitale systemer samt kontaktinformasjon til personer med roller i HMS-arbeidet. En vil også finne oversikt over aktuelle HMS-kurs og nyhetskanalen; «HMS på NTNU», som har blitt brukt aktivt av HMS-avdelingen for å informere om endringer i retningslinjer, kurs, m.m.

Digitalt stoffkartotek

NTNU benytter ECO Archive fra ECOonline som stoffkartotek. I juni ble stoffkartotekene til tidl. HiST og HiG slått sammen med NTNUs stoffkartotek. Tidl. HiÅ har fortsatt papirbasert stoffkartotek. Ved årsslutt var det i overkant av 21 000 ulike stoffer, stoffblandinger og biologiske faktorer registrert i stoffkartoteket.

NTNUs stoffkartotekmatrise ivaretar dialog med de miljøer som bruker stoffkartoteket.

NTNU sendte i slutten av 2016 søknad om fritak fra krav om sikkerhetsdatablad i papirformat på brukersted til Arbeidstilsynet. Søknaden er mottatt av Arbeidstilsynet og det har vært et oppfølgingsmøte i etterkant der tiltak, som må gjennomføres før søknaden blir innvilget, ble diskutert. I forbindelse med dispensasjonssøknaden har det også vært jobbet med å spesifisere et digitalt alternativ til papirversjoner på brukersted. Vernelinjen og brukerrepresentanter har vært involvert i dette arbeidet.

Digitalt avvikssystem

Avvikssystemet er en modul i RiskManager. RiskManager inneholder også NTNUs digitale system for risikovurdering og en analysemodul som kan benyttes for å hente ut ulike rapporter.

Avvikssystemet kan konfigureres for å håndtere avviksbehandling innen flere, ulike områder. Pr. i dag er systemet satt opp for innmelding og håndtering av avvik innen følgende områder:

- Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

- Tilsyn (brann)
- Helseforskning
- Utdanningskvalitet og læringsmiljø (bare for studenter)

Digitalt risikovurderingssystem

Risikovurdering er en modul i RiskManager (se også avsnittet Digitalt avvikssystem). Systemet kan benyttes av alle ansatte og studenter. Bruk av systemet forutsetter grunnleggende kunnskaper om risikovurdering som metode. I 2016 ble det registrert 983 risikovurderinger i RiskManager. De fleste risikovurderingene omhandler konkrete arbeidsprosesser og master-/prosjektoppgaver utført ved NTNU.

Feltkort

I dag benyttes «feltkort» for å registrere personalia og kontakthinformasjon når studenter og ansatte deltar på feltarbeid, ekskursjoner, prosjekter, tokt, dykking, forflytter arbeidssted. etc. Feltkortene lagres lokalt hos enheten i form av papirskjema og/eller regneark.

Beredskapsøvelser og reelle hendelser har vist at NTNUs oversikt over studenter og ansatte på reise ikke er god nok. Det er utfordrende og tidkrevende å fremskaffe gode oversiktslister. I mangel av et sentralt system har flere fakulteter startet opp arbeid med å etablere egne, digitale løsninger. Bruken av feltkort varierer veldig mellom enhetene.

På grunn av mye fusjonsrelatert arbeid, har arbeidet med å utarbeide en politikk for reiser ved NTNU og teknisk løsning ikke blitt prioritert.

Digitalt romkortsystem

Romkort henger på/ved dør til rom med særlige farer. Romkortinformasjon er viktig av flere grunner;

- Romkort som henger på/ved dør gir rask tilgang til kontakthinformasjon til nøkkelpersoner.
- Brannvesenet har behov for rask tilgang til bl.a. summerte mengder brannfarlig vare.
- Vi har i ulike situasjoner behov for lister med kontakthinformasjon til romansvarlige, f.eks. ved nedstenging av tekniske anlegg (vann, ventilasjon, strøm, etc.). Pr. i dag eksisterer ingen sentral oversikt over romsansvarlige.

SINTEF har en egenutviklet romkortløsning, som er i drift i dag. Det ble i 2016 gjennomført flere møter med SINTEF, og NTNU har nå anskaffet og installert samme løsning. På grunn av det tette samarbeidet mellom NTNU og SINTEF, er det hensiktsmessig med en felles løsning. Løsningen er foreløpig ikke tatt i bruk da det er nødvendig med noe videreutvikling, for at den skal dekke NTNUs behov.

Det digitale romkortsystemet blir tatt i bruk i løpet av 2017. HR- og HMS-avdelingen vil følge opp dette.

Eksponeringsregister

NTNUs retningslinje for eksponeringsregister ble lagt ut på innsida i desember 2015, samtidig som informasjon til alle enheter gikk ut. Registrering av ansatte og studenter i Eco Exposure startet 01.01.2016.

HMS-avdelingen har avholdt flere kurs i bruk av retningslinjen og Eco Exposure. Det arbeides kontinuerlig med forbedring av retningslinjen, og å gjøre denne kjent blant ledere, HMS-koordinatorer og øvrige ansatte.

161 ansatte/studenter har fått lisens for å registrere eksponering på seg selv og/eller andre.

Innføring av eksponeringsregister har ført til økt bevissthet rundt risikovurdering samt substitusjon og avhending av kjemikalier.

Avtrekksskap

Det er foretatt/påbegynt utskifting av reguleringsenheter med alarm på avtrekksskap i Realfagbygget i 2016. Årlig servicekontroll inngår i dette prosjektet.

Servicekontroll på øvrige avtrekksskap ved NTNU ble utført første halvår 2016. Servicerapport er sendt direkte til den enkelte instituttleder og evt. HMS-koordinator. Evt. avvik og bestilling av korrigerende tiltak blir behandlet av enheten. Antall avvik er redusert med ca. 25 % fra 2015 til 2016. Egenkontroll av avtrekksskapene, som skal utføres av enheten, ligger nedfelt i NTNUs retningslinjer for [Avtrekksskap i laboratorier og verksted](#).

Det arbeides med å få registrert avtrekksskap som er i bruk av våre ansatte i bygg der fusjonspartnere har aktivitet. Disse skal inngå i eksisterende serviceavtale.

Farlig avfall

NTNU har rammeavtale med Norsk Gjenvinning AS om mottak av farlig avfall.

Farlig avfall er i de fleste tilfeller definert som «farlig gods» når det transporteres. I henhold til [forskrift om landtransport av farlig gods](#), er NTNU forpliktet til å ha en sikkerhetsrådgiver. Sikkerhetsrådgiverens oppgave er å bistå med rådgivning, opplæring og sørge for at bestemmelser for transport av farlig gods overholdes samt at ansatte får hensiktsmessig opplæring. NTNU har siden 15.08.2015 hatt avtale med Sven Wiik AS om å fungere som sikkerhetsrådgiver. Avtalen ble 14.08.2016 forlenget med ett år.

[NTNUs retningslinjer for avhending av farlig, smittefarlig og radioaktivt avfall](#) ble revidert i 2016.

Sentralgassanlegg, gassvarslingsanlegg, brannvarslingsanlegg og slukkeanlegg

I April 2015 inngikk NTNU serviceavtale med AGA vedr. kontroll og service på sentralgassanlegg. Avtalen løper i 2 år + opsjon på inntil 2 år. Pr. i dag er det gjennomført to årskontroller. I tillegg til kontrollrapporter har AGA også ansvar for å oppdatere anleggsoversikten for gassanleggene og dette bidrar til at vi nå har god oversikt over installerte gassanlegg i NTNUs bygninger. Serviceavtalen med AGA gjelder kun anlegg i *NTNU-eide bygg*, inkl. gassanlegg eid av eksterne leietagere (SINTEF).

Unntaket er PFI-bygget, der gassanlegget er tatt inn i NTNUs serviceavtale og service gjennomføres på lik linje med øvrige anlegg.

I 2015 ble det gjennomført årskontroll på samtlige sprinkleranlegg i NTNUs bygninger. 2016 har blitt benyttet til utbedring av påviste avvik og dette arbeidet vil også fortsette i 2017.

E-læring

NTNU har benyttet Læringsportalen siden 17. desember 2015. Læringsportalen åpner for at internopplæring ved NTNU kan tilbys som e-kurs. Det ble i 2016 nedsatt en arbeidsgruppe, bestående av bl.a. representanter fra 2 fakulteter, som har jobbet med å utvikle et e-kurs i grunnleggende HMS for ansatte. Kurset vil være tilgjengelig for alle ved NTNU og vil komme både på norsk og engelsk. Multimediesenteret har bistått med å bygge kurset. Den norske versjonen av e-kurset forventes å være ferdig i første kvartal av 2017. Det vil være mulig å benytte Læringsportalen til en rekke ulike e-kurs.

3.3 Bedriftshelsetjenesten (BHT)

HMS-avdelingen ivaretar funksjonen som bedriftshelsetjeneste ved NTNU i Trondheim. NTNU i Ålesund og NTNU i Gjøvik har avtale med lokal bedriftshelsetjeneste.

I tillegg til rådgivning og veiledning som gis i forbindelse med daglige henvendelser fra ansatte, ledere og verneombud har bedriftshelsetjenesten bistått ledere og/eller ansatte ved NTNU med følgende i 2016:

Arbeidsmedisin

- Målrettede helseundersøkelser, vaksiner og oppfølging av ansatte og studenter.
- Samarbeid med Trondheim kommune vedr. smittevernsarbeid
- Samarbeid med SiT vedr. spiseforstyrrelser
- Tiltaksplan for rus
- Deltagelse i dialogmøter, ved langvarig sykefravær

Ergonomi

- Planlegging av nye arbeidsplasser, forbedring- og endring av eksisterende arbeidsplasser, samt innkjøp av nytt utstyr
- Tilrettelegging, utprøving/oppfølging av diverse utstyr
- Trening i arbeidstiden
- Behandling av søknader om nærparkering på grunn av helseplager
- Deltagelse i IA-mikronettverk og Team NTNU
- HMS-runder
- Deltagelse i dialogmøter, ved langvarig sykefravær

Organisatorisk- og psykososialt arbeidsmiljø

- «Arbeidsmiljø på dagsorden»
- Oppfølging av ansatte og studenter
- Organisering og administrasjon av HMS-opplæring og opplæring i forbindelse med fusjon
- Arbeidstrening
- Deltagelse i dialogmøter, ved langvarig sykefravær

Yrkeshygiene

- Risikovurderinger
- Oppfølging av diverse avvik
- Yrkeshygieniske kartlegginger og målinger
- Deltagelse og AMU og AMUs byggarm.

Systematisk HMS-arbeid

- Anskaffelsesprosesser; journalsystem, personlig verneutstyr og arbeidstøy
- Etablering av samarbeidsplan med NT-fakultetet og Driftsavdelingen

4.0 INKLUDERENDE ARBEIDSLIV (IA)

Mange enheter har jobbet tett med oppfølging og tiltak etter kartlegging av psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø, «arbeidsmiljø på dagsordenen», i 2016. Se også under kapittel 2.0.

Enhetene melder tilbake om økt bruk av graderte sykmeldinger, intern omdisponering og hospitering av ansatte til andre enheter i organisasjonen. Dette har bidratt til å finne riktig arbeidsgrad/mengde og arbeidstyper/arbeidsoppgaver og har virket forebyggende. Blant andre tiltak nevnes økt sysselsetting av personer med redusert funksjonsevne, blant annet i form av inntak på arbeidsmarkedstiltak, samarbeid med eksterne (gjelder tidl. HiST, HiG og HiÅ) og interne, bedriftshelsetjeneste og NAV Arbeidslivssenter.

Større grad av ansvarliggjøring av ledere, i forbindelse med sykefraværsoppfølging, har vært et fokusområde flere steder. Ledere har fått opplæring innen sykefraværsoppfølging og IA og en HMS-modul, i HR- og lønssystemet PAGA, er innført ved enkelte fakulteter. Dette har ført til at ledere har bedre oversikt over viktige punkter når det gjelder oppfølging av sykemeldte og ansvarliggjøres i større grad når det gjelder oppfølging av sykmeldte ansatte. HMS-modulen skal implementeres i hele organisasjonen i løpet av 2017.

Som utfordringer innen det lokale IA arbeidet peker enkelte enheter på at ledernes egen opplevelse av ansvar og rolle i IA-arbeidet varierer. Enkelte enheter melder om behov for kurs/opplæring i kultur og det å være leder i Norge og ved NTNU. Det går også igjen at arbeidsbelastningen blant ledere og ansatte har bidratt til for lite fokus på IA-arbeidet. Det er utfordringer knyttet til at enkelte ledere har personalansvar for mange, noe som spesielt gjelder instituttledere.

IA-handlingsplan peker på at man bør ha større fokus på arbeidsmengde enn arbeidstid ved graderte sykmeldinger. Dette oppleves det som utfordrende å tilrettelegge for, da IA-arbeidet ikke skal gå utover de andre ansattes helse ved tilrettelegging for sykmeldte. Det settes sjelden inn vikar ved

sykefravær i teknisk-administrative stillinger. Flere enheter peker på utfordringer knyttet til sykefravær i utdanningsstillinger, hvor tilsettingsperiodene blir forlenget tilsvarende sykemeldt periode. I slike tilfeller betaler arbeidsgiver lønn under sykdom, i tillegg til at tilsettingsperioden forlenges. Det vil være viktig å ha fokus på denne sårbare gruppen fremover.

5.0 SYKEFRAVÆR

Sykefravær brukes som en indikator på hvordan NTNU lykkes i IA-arbeidet. Gjennomsnittlig sykefravær er lavt sett i forhold til gjennomsnittlig sykefravær i undervisningssektoren, statlig forvaltning og landet for øvrig, jf. tabell 1. Kvinner har gjennomsnittlig et noe høyere sykefravær enn menn, noe som også gjelder landet for øvrig.

Arbeidsgiver- og Arbeidstakerregisteret (AA-registeret) ble i 2015 erstattet av A-ordningen. Den nye A-ordningen medfører en omlegging i registrering av faktisk arbeidstid. Sykefraværstall for 2015 og 2016 er pr. dags dato ikke tilgjengelig i NAV sin database. Sykefraværstatistikk for 2015 og 2016 er av den grunn hentet fra lønns- og personalsystemet Paga. Øvrige data er hentet fra NAV sin database, jf. tabell 1.

	Menn NTNU	Kvinner NTNU	Totalt NTNU	<i>Undervisnings- sektor</i>	<i>Statlig forvaltning</i>	<i>Hele landet</i>
2012 ¹	1,8	5,5	3,4	5,6	5,3	5,5
2013 ¹	1,7	5,6	3,4	5,5	5,2	5,5
2014 ¹	1,8	5,7	3,5	5,5	5,1	5,4
2015 ²	2,1	6,1	3,9	*	*	*
2016 ²	1,9	5,6	3,6	*	*	*

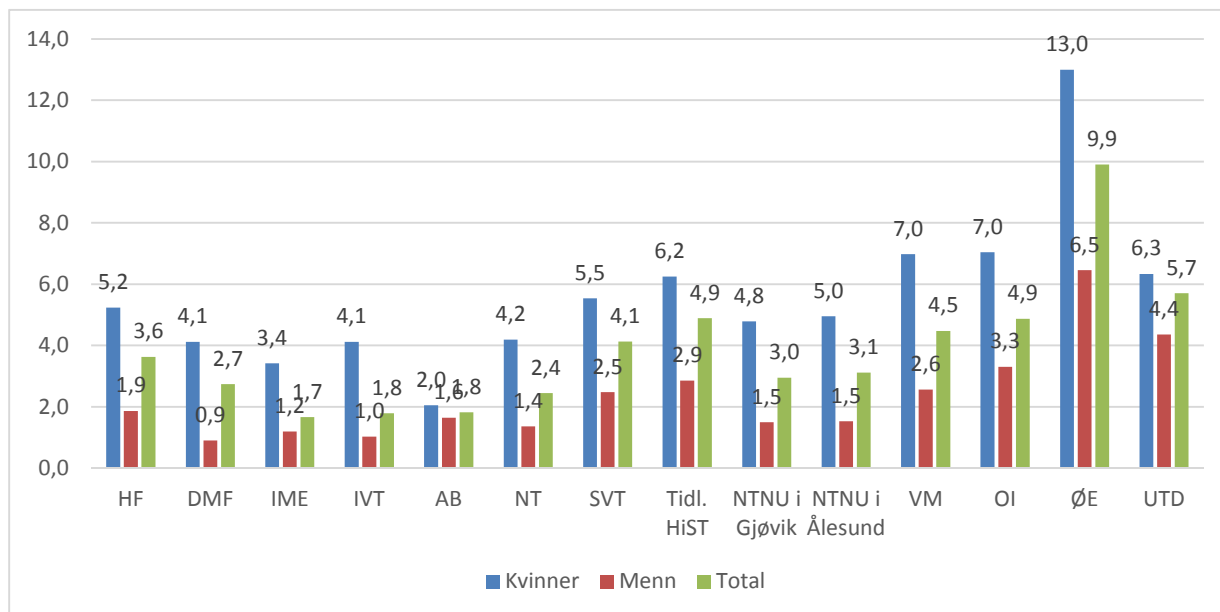
TABELL 1: TAPTE DAGSVERK I PROSENT.

Egenmeldt sykefravær var i 2016 på henholdsvis 0,4 % (menn) og 0,9 % (kvinner).

Sykefraværet varierer noe mellom de ulike enhetene, jf. figur 1.

¹ Legemeldt sykefravær, 1. – 4. kvartal.

² Legemeldt og egenmeldt sykefravær, 1. – 4. kvartal.

FIGUR 1: GJENNOMSNITTLIG EGENMELDT OG LEGEMELDT SYKEFRAVÆR, 1. - 3. KVARTAL 2016

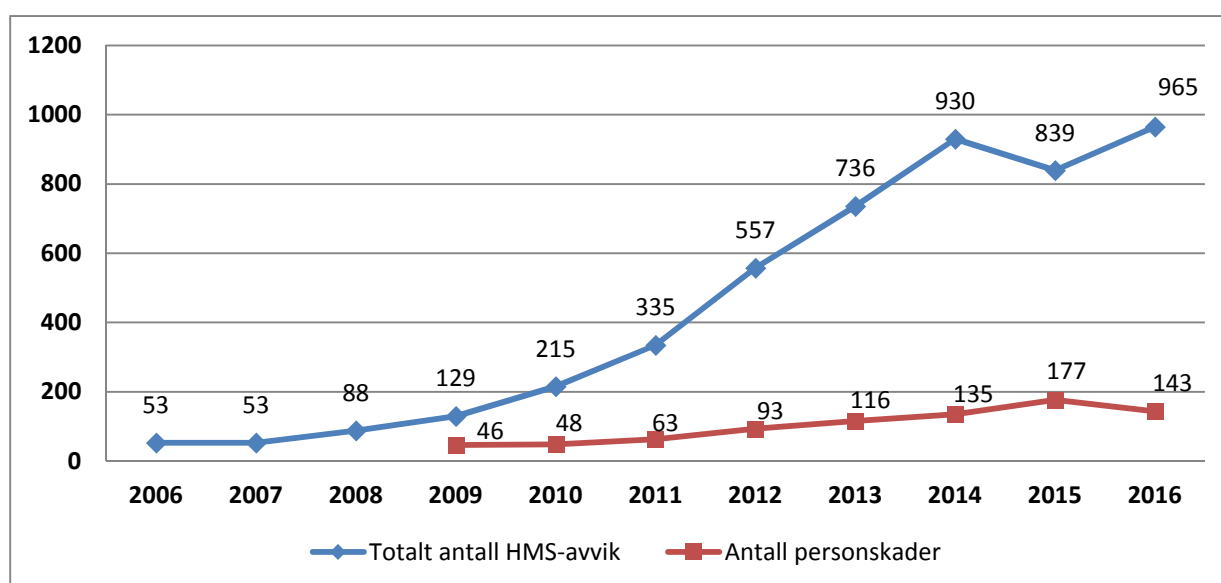
H1-verdi

H1-verdien angir antall personskader som har medført fravær pr. 1 million arbeidstimer. Antall fraværsskader har ikke vært mulig å hente ut fra Paga. Det har heller ikke vært mulig å få oversikt over fraværsskader fra NAV. På grunn av dette oppgis ikke H1-verdi for 2016.

6.0 HMS-AVVIK

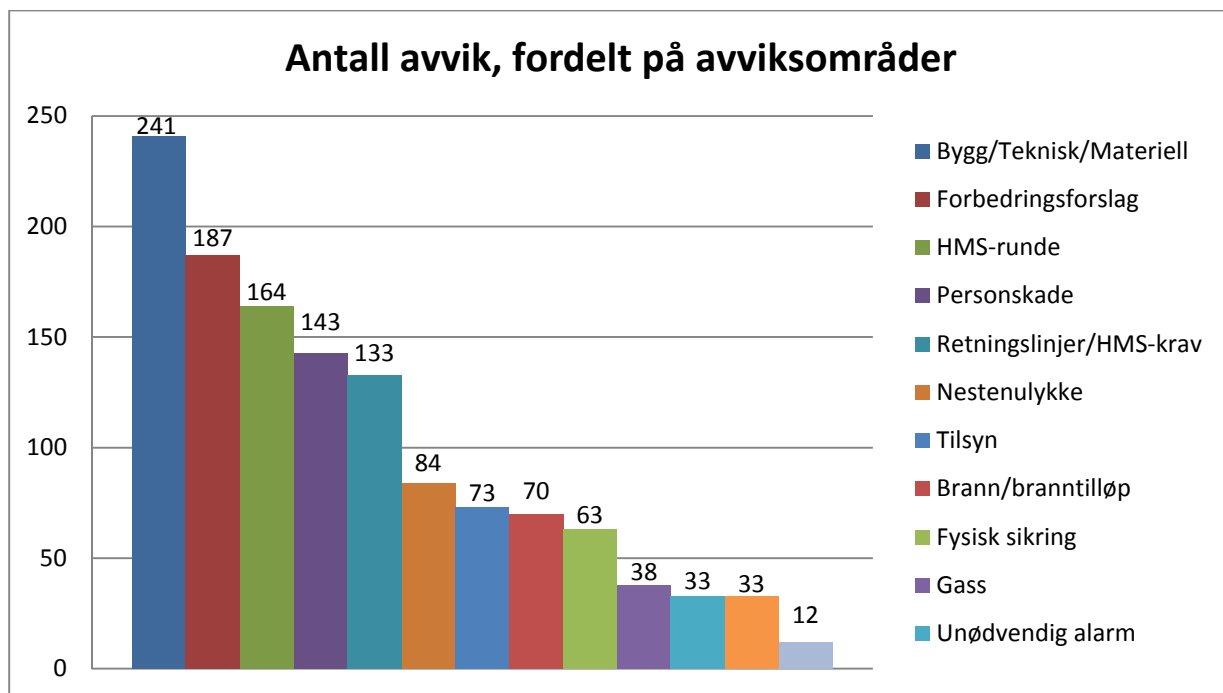
HMS-avdelingen rapporterer tertialvis fra NTNUs avvikssystem til AMU. I 2016 ble det registrert totalt 965 HMS-avvik³, en økning på 126 i forhold til 2015. Denne økningen må også ses i forhold til at ansatte og studenter ved tidl. HiST, HiG og HiÅ også har kunnet melde inn HMS-avvik i NTNUs avvikssystem i 2016. Som tidligere år, er det grunn til å tro at NTNU fortsatt sliter med underrapportering. En del fakulteter har påfallende få meldte HMS-avvik, jf. figur 4. Mange av avvikene, som meldes, er relatert til bygg/teknisk/materiell. Dette må ses i forhold til at mange avvik meldes inn fra Driftsavdelingen (Fellesadministrasjonen), jf. figur 3 og 4.

I 2016 ble det meldt 4 avvik knyttet til informasjonssikkerhet. Dette er avvik som egentlig ikke defineres som HMS-avvik, men som likevel er tatt med, da NTNU pr. i dag mangler et system for innmelding og registrering av slike avvik. Se for øvrig «Sikkerhet og beredskap» side 6.

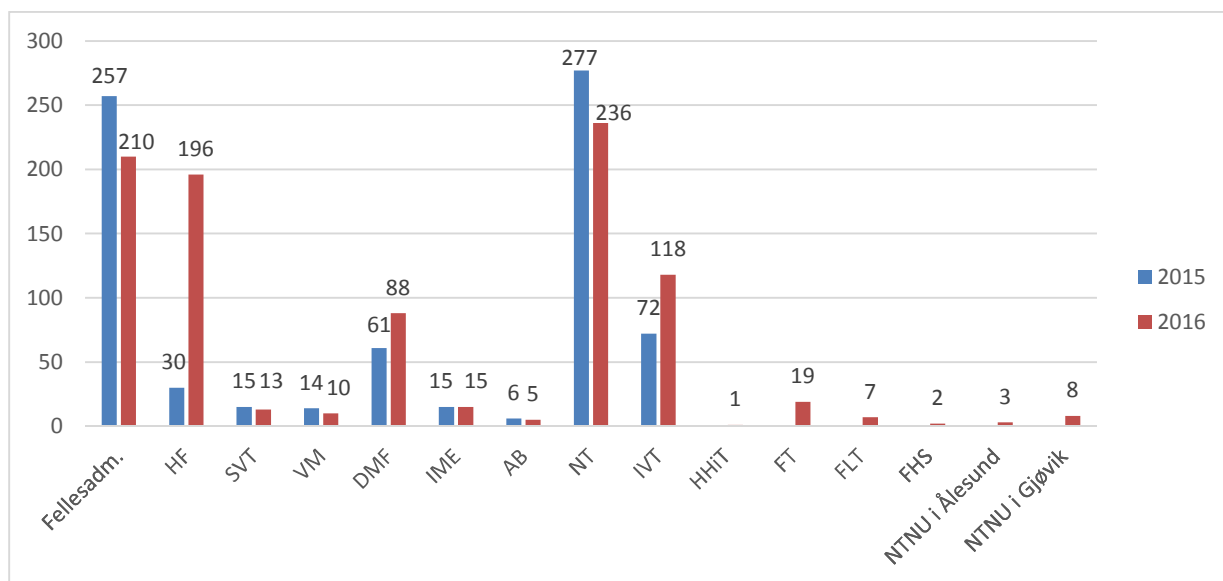

FIGUR 2: ANTALL MELDTE HMS-AVVIK OG PERSONSKADER PR. ÅR.

³ Det er meldt inn 932 HMS-avvik i NTNUs avvikssystem. 33 avvik er relatert til branntilsyn og er meldt inn i FDV-systemet Lydia.

FIGUR 3: ANTALL MELDTE HMS-AVVIK, FORDELT PÅ AVVIKSOMRÅDER⁴.

FIGUR 4: ANTALL MELDTE HMS-AVVIK, FORDELT PÅ FAKULTETER⁵.

Svært alvorlig/kritisk

11 avvik kategoriseres som svært alvorlig/kritisk. 7 av disse er lukket. Flere av avvikene er relatert til bygg/teknisk/materiell, f.eks. blokkerte nødutganger.

Alvorlig

208 avvik kategoriseres som alvorlig. 198 av disse er lukket.

⁴ Merk at samme avvik kan ligge under flere områder.

⁵ 1 avvik meldt på NTNU-nivå. 33 avvik relatert til branntilsyn er ikke inkludert. En stor andel av avvikene, som er meldt ved HF, gjelder bygningsmessige forhold, inneklima og rusmisbrukere i NTNUs lokaler.

Blant disse avvikene er det flere avvik som gjelder bruk av kjemikalier, manglende bruk av verneutstyr, blokkerte nødutganger, låste dører ved strømbrydd og rusmisbrukere i NTNUs lokaler.

Mindre alvorlig

616 avvik kategoriseres som mindre alvorlig. 573 av disse er lukket.

Blant disse avvikene er det flere avvik som gjelder bruk av kjemikalier, inneklimate samt fall, stikk- og klemskader.

97 avvik er ikke kategorisert.

Personskader

Det er meldt totalt 143 avvik innen området «Personskader», en reduksjon på 34 i forhold til i 2015. 123 av disse er lukket. Ingen av avvikene er kategorisert som «Svært alvorlig/kritisk». 30 avvik kategoriseres som «alvorlig». Flere avvik gjelder skader, som følge av bruk av maskiner og verktøy. Fire avvik gjelder trafikkulykker.

7.0 HMS OG STUDENTER

Fakultetene har selv hovedansvar for HMS-opplæring av studenter. Opplæringen varierer noe mellom fakultetene.

Ved Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT) arrangeres sikkerhetskurs for førsteårsstudenter. Kurset er definert som et emne (HMS0001). Kurset er en forutsetning for tilgang til utvalgte kurs/lab. NT har også obligatorisk HMS-kurs for masterstudenter. Dette kurset er også definert som et emne (HMS0003). I tillegg stiller NT krav om risikovurdering av master-prosjekt. Instituttene kjører egne HMS-introkurs og spesifikk HMS-opplæring knyttet til kurs og fag.

Ved Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (IVT) skal alle nye studenter og studenter som skal inn i laboratorier eller verksted ha gjennomført et grunnleggende HMS-kurs. Før studentene får tilgang til lab./verksted skal de ha fått lokal sikkerhetsopplæring. Det gjennomføres også opplæring på den enkelte maskin. Ved Institutt for energi- og prosessteknikk (EPT) er risikovurdering en integrert del av undervisningsopplegget. Institutt for bygg, anlegg og transport (BAT) har integrert HMS i alle relevante fag, fra «Bygg- og miljøteknikk 1» i 1. semester. Alle masteroppgaver ved BAT har en obligatorisk HMS-del. BAT har også etablert et nytt emne; «Sikkerhetsstyring i bygg og anlegg».

Ved Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektronikk (IME) deltar alle førsteårsstudenter på obligatoriske kurs i brann, sikkerhet og førstehjelp. Det gis egen opplæring for studenter på institutter med lab.-arbeid. Institutt for elektronikk og telekommunikasjon (IET) har egen HMS-forelesning for førsteårsstudenter. Studenter som skal jobbe med klasse 4-lasere skal gjennomgå eget brukerkurs. I faget elektrooptikk gis eget sikkerhetskurs. Studenter som skal jobbe med hydrogenfluorid skal delta på obligatorisk sikkerhetskurs. På elektronikk-laber gis det praktisk opplæring i lodding og sikker bruk av svakstrømelektrisk utstyr. Alle masteroppgaver skal risikovurderes.

Ved Fakultet for arkitektur og billedkunst (AB) ble det blitt gjennomført kurs i HMS-arbeid for alle nye studenter som ble tatt opp på 5-årig master i arkitektur. Ingen studenter får tilgang til verksted før sikkerhetskurs er gjennomført. På Kunstakademiet kjører de ansvarlige teknikerne obligatoriske kurs for alle studenter. Ingen får tilgang til verksteder før dette er gjennomført.

Ved NTNU Vitenskapsmuseet (VM) gjennomføres obligatorisk HMS-forelesning for masterstudenter (evt. bachelor) i arkeologi og kulturhistorie. Masterstudenter i arkeologi og kulturhistorie er pålagt gjennomføring av førstehjelpskurs. Masterstudenter i biologi følger HMS-opplæring ved NT, men de som har arbeidsplass hos VM og benytter laboratorier får ekstra opplæring ved VM. Studentene får tilbud om førstehjelpskurs.

Ved Det medisinske fakultet (DMF) ble det i 2016 arrangert følgende HMS-opplæring for førsteårsstudentene; obligatorisk brannvernopplæring, bestående av 1 time teoretisk gjennomgang og 1 time praktisk slukkeøvelse. Studenter på bachelor og 2-årige masterprogram hadde 2 timer HMS-forelesning, om grunnleggende HMS og lab.-sikkerhet, holdninger «skikk og bruk». Studenter på profesjonsstudiet i medisin hadde et 3-timers sikkerhetskurs, om grunnleggende HMS og labsikkerhet, smittevern, vaksinasjon mot hepatitt B, og strålevern. Samtlige studenter måtte i tillegg gjennomføre e-læringskurset «HMS-opplæring ved MH» (nytt fakultetsnavn ble benyttet på kurset), med innlagt Quiz, hvor alle spørsmålene måtte besvares riktig for å få godkjent kurset.

Ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse (SVT) gjennomføres kurs i førstehjelp og brannvern for frivillige beredskapsstudenter ved Indøk. Ved Geografisk institutt gjennomføres egne feltkurs. Studenter ved Psykologisk institutt mottar egen opplæring i bruk av farlige kjemikalier.

Ved Det humanistiske fakultet (HF) er det ingen felles HMS-opplæring for studenter, kun instruksjoner for bruk av rom og utstyr.

Tidl. HiST

Ved Fakultet for lærer- og tolkeutdanning (FLT) gjennomfører alle førsteårsstudenter sikkerhetskurs. Alle studenter på naturfag får opplæring i laboratoriesikkerhet. Alle studenter på kunst og håndverk får lokal sikkerhetsopplæring for bruk av elektriske verktøy.

Ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap (FHS) har driftsleder gjennomført obligatorisk kurs i brannteori og -sikkerhet for nye studenter. Vernepleier- og fysioterapeutstudenter har deltatt på obligatorisk førstehjelpskurs.

Ved Fakultet for Teknologi (FT) gis opplæring etter behov ved det enkelte institutt. Førsteårsstudenter deltar på generell HMS-opplæring, inkl. sikkerhetskurs om brann. I 2016 ble det opplæringen holdt av Minso.

Ved Handelshøyskolen (HHIT) gjennomfører alle nye studenter (bachelor og master) obligatorisk brann- og sikkerhetskurs ved studiestart.

NTNU i Gjøvik

Studentene får lokal sikkerhetsopplæring/grunnleggende HMS-opplæring før de gis tilgang til additive manufacturing lab., elektrolab., lab. for Universell Utforming, radiografilab., klinikklab./simulatorlab. og Senter for pasientsikkerhet og simulering

Helsefagstudenter på bachelornivå får HMS opplæring i henhold til [Håndbok for praksisstudier](#). I forbindelse med praksisrettet undervisning i Senter for simulering og pasientsikkerhet får studenter nødvendig opplæring etter gitte retningslinjer i f. eks klinikk lab. Emneansvarlig/faglærere sørger for ivaretagelse av HMS-rutiner i forbindelse med disseksjon i anatomi/fysiologi-undervisningen av bachelorstudenter og videreutdanning i AIO-sykepleie.

NTNU i Ålesund

Ved Avdeling for maritim teknologi og operasjoner gjennomfører alle som skal bruke prototypelab/verksted grunnleggende HMS-kurs. Studentene får også opplæring i bruk av alle typer maskiner og utstyr. Ved nautikkutdanningen gis det instruks for bruk av rom og utstyr.

Ved Avdeling for ingeniør- og realfag gis studentene en introduksjon til laboratoriene de første to ukene av studieåret. Studentene gis også opplæring på maskiner og utstyr før de skal brukes. Byggstudentene får HMS-instruks og en enkel innføring i HMS. Studenter som har gjennomført HMS-kurs, får tilgang til laboratoriet når faglærer er tilstede.

Ved Avdeling for biologiske fag gjennomføres det et to dagers program før oppstart av laboratoriekurs for alle førsteårsstudentene. Kurset inneholder gjennomgang av laboratoriehåndbok, brannsikkerhet (teori og praksis), bli kjent på laboratoriet, sikkerhetskurs, førstehjelp (teori og praksis) samt innledende laboratorieteknikker.

Ved Avdeling for helsefag gjennomføres HMS-opplæring som del av relevante fagemner innenfor helsefag.

Ved Avdeling for internasjonal business er det ingen felles opplæring i HMS for studenter.

8.0 KURS/OPPLÆRING

Grunnleggende HMS-opplæring

- HMS-plattform (5 kurs)
- Opplæring for behandlere i avvikssystemet (1 kurs)
- Temadag for verneinjen og HMS-koordinatorer (1 kurs)
- Bruk av digitalt system for risikovurdering (1 kurs)
- Grunnleggende førstehjelp (norsk og engelsk) (4 kurs)

Yrkeshygiene/stoffkartotek

- Eksponeringsregister, Eco Exposure (3 kurs)
- Grunnleggende bruk av stoffkartotek, Eco Archive (4 kurs)
- HMS i laboratorier og verksted (1 kurs)
- Bruk av personlig verneutstyr (1 kurs)
- Flussyrekurs (2 kurs)

Strålevern

- Innføringskurs i strålevern (2 kurs)
- Bruk av kapslede radioaktive kilder og røntgenapparat (1 kurs)
- Bruk av åpne radioaktive kilder (1 kurs)
- Bruk av laser (1 kurs)

Ergonomi

- Internundervisning i ergonomi, av ulik varighet (18 kurs)
- Bli pausegyminstruktør (1 kurs)
- Kurs i riktig moppeteknikk (1 kurs)

Bedriftsfysioterapeutene har hatt ulike workshops med grupper, individuelle arbeidsplassbesøk ved behov og hele enheter ved etterspørsel. I 2016 har bedriftsfysioterapeutene hatt fokus på å redusere langvarig stillesitting hos ansatte

Organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø

- Psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø (1 kurs)
- Psykososiale faktorer i arbeidslivet (2 kurs)
- Hvordan ivareta det psykososiale arbeidsmiljøet i en periode med endring og uforutsigbarhet (1 kurs)
- Konflikthåndtering (NTNUs policy) – Tidl. HiST og NTNU i Ålesund (2 kurs)
- Opplæring i praktisk omstilling (1 kurs)

9.0 IVARETAKELSE AV YTRE MILJØ

Miljørapport for 2016 er vedlagt i sin helhet, se kap. 10.0.

Perioden 2016 er et administrativt mellomår i fusjonen og rapporteringen er derfor ikke gjennomført systematisk for gamle NTNU. Det nye NTNU ble opprettet 1. januar 2016, men enkelte administrasjoner er drevet uavhengig av hverandre, noe som blant annet gjelder Driftsavdelingen og Eiendomsavdelingen. Likevel er enkelte deler av den økonomiske rapporteringen kun mulig for hele NTNU innenfor rammene til revisjonen, blant annet gjelder dette anskaffelser.

For 2016 finner vi en del positive utviklinger. Et slikt område er avfall, der det rapporteres om reduserte mengder avfall og økt resirkuleringsgrad samt opprettelse av matavfallssortering fra kantinedriften. Et annet positivt utvikling er økning i antall og andel av anskaffelser med miljø- og etiske krav, noe som er spesielt positivt siden de siste tallene gjelder for et fusjonert NTNU sammenlignet med et mindre, gamle NTNU. Det arbeides kontinuerlig med å bedre fasiliteter for jobbsykling og bruk av elbil. Videre rapporteres det om økt bruk av webmøter og videokonferanser. Miljø og bærekraft er en integrert del i mange studieløp og undervisning ved NTNU, og det er startet et arbeid med systematisering for å sikre studentkompetanse på miljø.

På negativ side er det rapportert fortsatt vekst i flyreiser, selv om en andel av dette nok skyldes økt bruk av rammeleverandør og bedre rapportering. Det kan virke noe paradoksalt at det er rapportert vesentlig vekst i både virtuelle og fysiske møter. Videre har energiforbruk, og da spesielt elektrisitet, økt fra 2015 til 2016, selv om trenden fra 2010 generelt viser en positiv utvikling.

10.0 VEDLEGG 1: MILJØRAPPORT FOR NTNU 2016

Innledning

Denne rapporten er utarbeidet som en revisjon av miljørapporten for 2015, gjennom oppdatering av tall og tolkninger. Rapporten dekker det som omtales som «gamle NTNU», det vil si NTNU før fusjonen med HiST, HiG og HiÅ.

Det anbefales i det videre arbeidet med miljørapportering for et samlet NTNU over flere campuser å utarbeide rapportering per bruker. Dette gir bedre sammenligning av prestasjon over tid også etter integrering av campusene, samt på tvers av campusområdene. Vi anbefaler samtidig en gjennomgang av miljømålene til NTNU, for bedre å reflektere egenskaper ved, og følger av, et NTNU på flere campusområder.

NTNU har store ambisjoner. I vår strategi «Kunnskap for en bedre verden» sier vi at NTNU skal legge premisser for kunnskapsutviklingen og skape verdier – økonomisk, kulturelt og sosialt. Vi skal utnytte vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil, faglige bredde og tverrfaglige kompetanse til å møte de store, sammensatte utfordringene Norge og verdenssamfunnet står overfor. Miljø og bærekraft er en naturlig del av dette. NTNU har internasjonalt anerkjente forskningsmiljøer som jobber med disse problemstillingene. Blant de fire vedtatte tematiske satsningsområdene i tiårsperioden 2014-2023 finner vi temaet Bærekraft, noe som viser det tydelige fokuset NTNU ønsker å ha på dette området.

I 2012 vedtok NTNU en miljøambisjon med 15 mål som gjelder fram mot 2020. I miljøambisjonen er det slått fast at NTNU skal være et foregangsuniversitet som benytter kunnskap fra forskningen i egen praksis for å sikre en gjennomgående miljøforsvarlig virksomhet. NTNU har ikke mål ut over 2020, men i NTNU2060 – Visjoner for campusutvikling er det trukket opp noen hovedlinjer, bl.a. at NTNU i 2060 skal ha en bygningsmasse som samlet er på nullenerginivå. For å tydeliggjøre miljøambisjonene våre ble NTNU i 2014 medlem av The International Sustainable Campus Network (ISCN) og Nordic Sustainable Campus Network (NSCN). NTNU samarbeider også med Norsk klimastiftelse om magasinet 2°C - Status fra klimavitenskapen og energiomstillingen, og er også med i initiativ for etisk handel (IEH).

Til tross for høyt fokus, gjenstår mye av den faktiske jobben i å redusere klimagassutslippene. Klimaregnskapet utviklet for NTNU viser et totalt klimafotavtrykk av virksomheten på 92 kt CO₂e for år 2009, 98 kt CO₂e for år 2012 og nær 100 kt CO₂e. for år 2013. Dette er en utvikling det er ønskelig å snu. Miljørapporten er et bidrag for å engasjere ansatte, studenter og verden rundt oss – for å nå målene og utvikle dem videre må alle bidra. Vi må være bevisst vår rolle og den teknisk-naturvitenskapelige profilen til NTNU gir både forventninger og muligheter til at NTNU skal kunne ha en ledende rolle også i dette arbeidet.

NTNUs største bidrag til en mer bærekraftig framtid er ikke kvantifisert i denne rapporten – det er i utvikling av ny kunnskap gjennom forskningen ved NTNU og implementering av denne forskningen hvor ikke minst alle som utdannes ved NTNU bidrar til å ta med seg ny kunnskap til næringsliv og forvaltning over hele kloden.

Overordnede målsettinger

NTNU sin miljøambisjon er delt inn i fire hovedområder: 1) energi, 2) avfall, 3) innkjøp og 4) transport, og inneholder totalt 15 mål. Noen av disse er ikke knyttet til de fire hovedområdene, men samlet i en egen seksjon til slutt. NTNU har så langt ikke valgt å ha konkrete mål knyttet til totale klimagassutslipp, da det er funnet mer hensiktsmessig å benytte målene som indikator på reduksjon av klimagassutslipp. NTNU gjennomfører imidlertid regelmessige oppdateringer av sitt «klimafotavtrykk» for å kunne gi et totalbilde av situasjonen og for å kunne prioritere tiltak.

Klimafotavtrykket til NTNU er beregnet med bruk av klimakostmodellen⁶. Denne gir en oversikt over de totale utslippene virksomheten til NTNU medfører – ikke bare direkte utslipp som en følge av NTNU sin virksomhet, men også utslipp som kommer som en følge av reisevirksomhet og produkter og tjenester NTNU kjøper inn. Uten virksomheten ved NTNU ville disse utslippene som hovedregel ikke forekommet og vi mener derfor det er riktig å inkludere dem i vår totaloversikt. Figuren under viser en grovfordeling av utslippene som totalt var på 99 522 t CO₂ekv. i 2013, samt en normalisert fordeling av utslippene per student for de ulike fakultet.

Figur 1: Fordeling av bidrag i NTNU sitt klimaregnskap (2013), og normaliserte bidrag per student for ulike fakultet

Energi

Ifølge FNs klimapanel så er bygninger ansvarlig for 19 % av alle globale utslipp av klimagasser. I absoluttverdi har bidraget fordoblet seg siden 1970, og nådde over 9 Gt CO₂ ekv. i 2010⁷. Det aller meste av dette er knyttet til energibruk i bygg. FNs klimapanel framhever derfor bygningssektoren og energibruk i bygg som en viktig faktor for å nå de klimamålsettingene som er satt, og legger inn en energieffektivisering i bygninger i størrelsesorden 10-25 % innen 2030 og 15-35 % innen 2050 for at klimamålsettingen skal nås.

Også for NTNU har energibruk et viktig bidrag til klimaregnskapet. I Figur 1 ser vi at omtrent en fjerdedel av NTNUs samlede klimagassutslipp fra direkte bruk av energi til oppvarming, kjøling og drift av utstyr, inkludert drift av laboratorier. Redusert energibruk har lenge vært et prioritert område for NTNU.

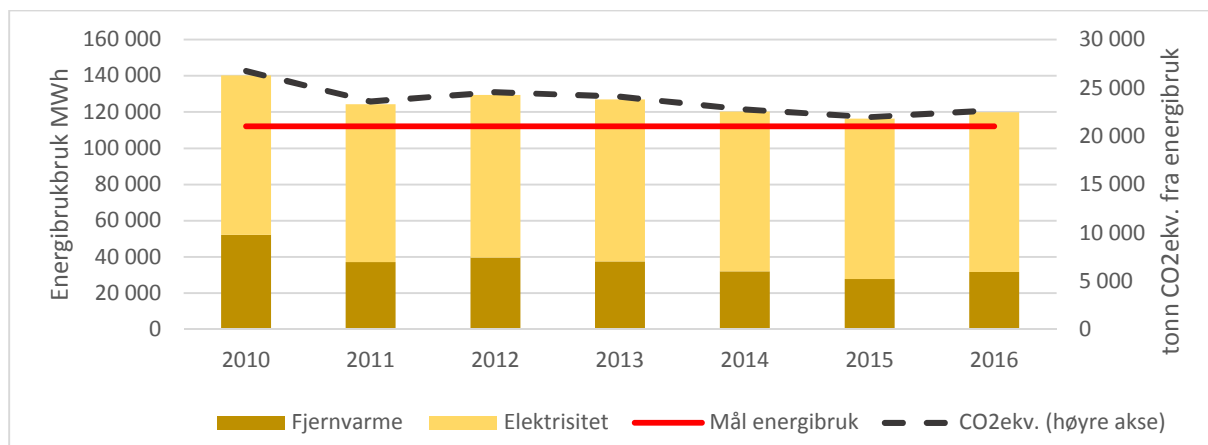
Mål 1 – NTNU skal redusere eget energiforbruk med 20 % i forhold til 2010-nivå innen 2020

NTNU har i stor grad lyktes med å redusere sitt energibruk. Til tross for en økning i antall brukere fra 26 000 til godt over 29 000 i perioden 2010 til 2015 – samt en økning i bruken gjennom økte åpningstider etc. – så har NTNU redusert energibruken betydelig siden 2010.

Fjernvarmeforbruket i 2016 er likt som 2015, men det er en liten økning i elektrisitetsbruken sammenlignet med 2015 og dermed også i samlet energiforbruk. Likevel virker det som NTNU er på vei mot å oppnå målet om 20 % reduksjon i 2020 sammenlignet med 2010. Resultatet for 2016 er nedgang på 14 %, mens den i 2015 var 17 % i forhold til 2010. Det skal imidlertid nevnes at 2010 var et unormalt kaldt år med tilhørende høytt energiforbruk, slik at 2010 som startgrunnlag for målsetning slår noe gunstig ut.

⁶ <http://klimakost.asplanviak.no/>

⁷ http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar5/wg3/ipcc_wg3_ar5_chapter9.pdf

Figur 2: Total energiforbruk i MWh ved NTNU i perioden 2010-2015, med tilhørende klimagassutslipp

Som figuren viser er det primært forbruket av fjernvarme som har gått ned. Dette skyldes ikke bare redusert forbruk, det skyldes også økt gjenvinning av varme. Siden NTNU selv har kontroll over fjernvarmesløyfen på Gløshaugen gir dette muligheten til å overføre overskuddsvarme fra ett bygg til et annet. Dette øker muligheten for å utnytte overskuddsvarme og i 2014 ble drøyt 4 GWh overført mellom ulike bygg. I 2015 har dette økt til hele 8 GWh. Optimalisering av infrastruktur (fjernvarmesløyfen og eksisterende varmepumper) kombinert med innfasing av nye varmepumper er også med på å forklare nedgangen i innkjøpt fjernvarme. NTNU utreder også muligheter for å øke egen spisslastproduksjon for å ytterligere frikoble seg behov for å kjøpe inn fjernvarme. Bruk av biogass blir pekt på som en mulighet for dette.

Det er også viktig å være klar over at det har vært en betydelig økning i aktiviteten i perioden. Antallet studenter og ansatte øker og kravet til driftstid og bedre ventilering øker, i tillegg til at energibehovet ved flere nye laboratorier har økt. Varmepumpene som er installert trenger også strøm. I 2010 var antallet brukere estimert til 25 999, noe som gir et forbruk per bruker på 5 394 kWh. I 2015 har estimert antall brukere økt til 29 212, noe som gir et forbruk per bruker på 3 981 kWh. Fra 2010 til 2015 er altså forbruket per bruker redusert med 26,2 %. Det anbefales at energimålet oppdateres med bruk av en normalisert indikator – eksempelvis energibruk per bruker – i videre arbeid med miljørapportering. Dette er et mer opplagt valg med tanke på fusjonsprosessen og økning i brukere og bygningsmasse.

I klimagassregnskapet for NTNU er det tidligere beregnet livsløpsutslipp for de ulike energibærerne⁸. Her ble det brukt nordisk snitt på 186 g/kWh for elektrisitet og for fjernvarme et kalkulert snitt på 198,9 g/kWh. Dersom dette legges til grunn for hele perioden er klimagassutslippene fra energi som indikert i figur 2 (høyre akse).

NTNU har ingen vedtatt målsetting på vannforbruk, men det jobbes aktivt med å redusere også dette. Utviklingen er generelt positiv sammenlignet med historiske tall, selv med en liten økning det siste året.

År	2003 (referanse)	2014	2015	2016
Forbruksvann (m ³)	503 778	187 148	177 142	219 357

I løpet av 2016 har det vært gjennomført en ombygging av ventilasjonsanlegget i Realfagbygget på Gløshaugen, der energieffektiv viftedrift og redusert trykkfall reduserer bruken av elektrisitet med ca. 50 %.

⁸ Klimagassregnskap for NTNU – resultater for 2013. MISA notat, 06-08-2014.

Tiltak: Videreføre ENØK-arbeidet ved NTNU. Sørge for videre planlegging av tiltak, inkludert nye prosjekter for varmegjenvinning, tiltak ved oppgradering av bygninger og tiltak for mer optimal drift av anlegg. Brukere må bevisstgjøres, både når det gjelder adferd og hvilken type utstyr som anskaffes.

Mål 2 - Innen 2020 skal 5 % av bygningsmassen ha energimerke A

NTNU gjennomførte i perioden 2011-2013 energimerking av de fleste byggene. Ingen av NTNUs egne bygg har per i dag bedre energimerke enn C. Omtrent 12 % av bygningsmassen har dette energimerket.

NTNU har i tillegg eierandeler i Sameiet St. Olavs Hospital og NTNU. Kunnskapssenteret har energimerke A og er per i dag den eneste delen av NTNUs bygningsmasse som tilfredsstiller dette målet. NTNUs andel av Kunnskapssenteret er omtrent 8 700 m², det vil si at drøyt 1,4 % av bygningsmassen NTNU disponerer oppfyller kravet om energimerke A. Akutt-, hjerte og lungesenteret, Gastrosenteret og Bevegelsessenteret har alle energimerke B og Laboratoriesenteret, Kvinne-barn senteret og Nevrosenteret har alle energimerke D.

Det er i løpet av 2016 ikke gjort endring på energimerking eller tilført ny bygningsmasse. Miljøtiltak på dette området videreføres som tidligere.

Tiltak: Sørge for fokus på redusert oppvarmingsbehov ved alle rehabiliteringsprosesser. I den grad det er praktisk gjennomførbart skal nybygg ha energimerke A.

Avfall

Avfall er ressurser på avveie. For å redusere miljøbelastningen fra avfall er det derfor viktig å ha kontroll på avfallsmengder og sortere avfallet på en slik måte at det mest mulig effektivt kan gjenvinnes, enten til nye materialer eller til energi. Det viktigste er likevel å hindre at avfall oppstår. Dette forutsetter også en god kontroll på avfallsstrømmene for å vite hvor tiltak kan settes i verk.

Mål 3 - NTNU skal redusere avfallsmengden med 15 % i forhold til 2011-nivå og samtidig øke sorteringsprosenten til 85 % innen 2020

NTNU avhendet totalt i 2016 til sammen 1 552 tonn, som er vesentlig lavere enn for 2015 (1 783 tonn) og en fortsettelse på den positive trenden fra 2014 (1 889 tonn). Dette representerer en reduksjon på nesten 18 % over to år.

Hoveddelen av reduksjonen skjer innenfor blandet avfall, som i 2016 er skilt mellom blandet næringsavfall og utsortert brennbart avfall. Vesentlige reduksjoner er rapportert også for flere andre fraksjoner.

I 2014 ble det i regi prosjektet 'Klimafot avfall' satt i gang forsøk med økt sortering i Kjelhuset/Varmeteknisk for å få erfaring med økt kildesortering ved NTNU. I tillegg ble det etablert en forsøksordning med en nettbasert løsning hvor møbler og annet inventar som ikke lenger var i bruk, kunne annonseres. Målet er at dette primært skal føre til ombruk andre steder ved NTNU og dermed redusere både innkjøpsbehov og avfallsmengder, men det er også mulig for studenter og ansatte å overta utstyr til eget bruk dersom det ikke er interesse for det ved NTNU. Dette gir samme samfunnseffekt, selv om NTNU ikke selv henter ut den økonomiske gevinsten ved redusert innkjøpsbehov til egen virksomhet.

Tabellen under viser sammensetningen av avfallet etter hovedkategori, sammenlignet med 2014⁹.

Avfallsfraksjon	Tonn, 2016	Tonn, 2014	Andel, 2016 (%)
Bioavfall og slam	32,1	12,4	2,1
Matavfall	49,6	--	3,2
Papir, papp, kartong	233,5	306,3	15,0
Glass	3,7	1,2	0,2
Metall	78,1	53,2	5,0
EE-avfall	51,7	85,2	3,3
Masser og uorganisk materiale	7,4	72,9	0,5
Plast	3,6	1,4	0,2
Medisinsk avfall	1,1	16,3	0,1
Farlig avfall	20,8	36,4	1,3
Blandet næringsavfall	392,4	--	25,2
Utsortert brennbart avfall	681,2	--	43,8
Blandet avfall		1 303,7	--
Totalt	1 555	1 889	--

Samlet sorteringsgrad for 2016 er 33 % regnet ut etter NS 9431. Utviklingen er positiv sammenlignet med 31 % for 2015 og 2014, og 28 % i 2013.

Denne utregningsmåten godskriver ikke sorteringen av blandet næringsavfall og utsortert brennbart avfall. Blandet næringsavfall går til ettersortering hos Retura, som oppgir en gjennomsnittlig utsorteringsgrad på 98 % av alt næringsavfall de ettersorterer. Reell sorteringsgrad for NTNU er dermed høyere enn 33 %.

Driftsavdelingen jobber kontinuerlig med å bedre bevissthet rundt økt og riktig sortering. Oppsamlingssteder for avfall er plassert etter hensikt, samt føringer fra Eiendom er fulgt og det arbeides stadig med gode løsninger for avfallsprosessen (kaste, samle sammen og transportere bort), samt følge med på utviklingen i markedet når det gjelder modernisering av utstyr og avfalls løsninger.

⁹ Smittefarlig avfall deklarerer ikke som annet avfall og håndteres via egne retningslinjer og mottaker, og er ikke rapportert her.

Følgende tiltak er gjennomført i løpet av 2016:

- Det er kjøpt inn miljøstasjoner for utplassering i byggene på Dragvoll, samt stasjoner i forbindelse med inngangsparti i alle bygg.
- Det er gjort avtaler med Retura på hvordan de kan ta imot de forskjellige fraksjonene etter sortering. Disse avtalene legger føringen for hvordan vi sorterer. I tillegg har vi søkt og fått mer kunnskap om hva som skjer med fraksjonene etter at de er sortert av NTNU og mottatt av Retura (avfallets livsløp)
- Det er startet utsortering av matavfall fra alle større kantiner på NTNU. Dette går til Westgaard Transport (Stjørdal) til samlasting og videretransport til Ecopro på Verdal, hvor matavfallet blir brukt til produksjon av biogass og gjødsel.

Det er arbeidet spesielt med matavfall i 2016. Rutiner er etablert for utsortering av matavfall fra produksjonen inne i kantinekjøkken, og det er satt ut dunker for matavfall i oppryddingshjørnet til kantina i Sentralbygget. Det er også laget en sorteringsveiledning for matavfall, med mål om å øke bevisstheten rundt forskjell på matavfall og restavfall.

Tiltak: Videreføre erfaringene fra 'Klimafot avfall' og innføre kildesortering i en større del av bygningsmassen. Ha spesielt fokus på utsortering av matavfall som utgjør en viktig del av usortert avfall.

De gode eksemplene – matavfall

Matavfall samles inn fra kantinedriften og servering i de større kantinene på NTNU Trondheim. Ecopro i Verdal (bildet) bruker dette til produksjon av biogass og gjødsel.

Innkjøp

Innkjøpte varer og tjenester er et viktig område for å redusere miljøbelastningen for en organisasjon som NTNU. Klimafotavtrykkanalysen fra 2013 viser at innkjøp av forbruksvarer og utstyr til sammen utgjør omtrent 30 % av klimafotavtrykket til NTNU. I tillegg vil miljøkrav kunne være med på å redusere energiforbruk i

bruksfasen på utstyr som bruker energi, samt bidra til å sørge for at utstyr varer lengre og dermed få ned avfallsmengdene.

Vi vet også at mange varer produseres under tvilsomme forhold rundt om i verden. NTNU er dette ansvaret bevisst og ble i 2013 medlem av 'Initiativ for etisk handel' og ble i 2014 tildelt prisen «Ikke for enhver pris».

Mål 4 - NTNU skal redusere klimafotavtrykket sitt fra innkjøp ved å redusere innkjøpsmengde, stille miljøkrav i alle anskaffelser og vekte miljøkrav med minimum 20 % på områder det er naturlig å gjøre det. For vitenskapelig utstyr, minimum 10 %

Totalt kjøpsvolum for NTNU Trondheim i 2016 er tett under 2.5 milliarder kroner, medregnet reisekostnader. Året før var samlet innkjøp ganske nøyaktig 2 milliarder. Det er uklart hva som er årsaken til denne veksten.

Sett over hele NTNU; inkludert HiST, HiG og HiÅ, ble det gjennomført 180 anskaffelser i 2016. Dette dekker rammeavtaler og vitenskapelig utstyr. NTNU har forpliktet seg til å stille etiske kontraktkrav (inkludert miljø) på alle rammeavtaler og på enkeltanskaffelser der det er risiko for brudd på slike krav. Av 180 anbud er det satt kontraktkrav eller etiske krav i tildeling eller som kvalifikasjonskrav på 70, hvor 23 er rammeavtaler. Til sammen betyr det miljø- eller etikkkrav i 39 % av anskaffelsene i 2016.

Hvis vi ser på andel anskaffelser der det er stilt miljø- og etiske kontraktkrav er det en varierende utvikling de siste 4 år. Det er likevel gledelig å se at andelen er høyest i siste år som inkluderer alle campusene i nye NTNU, det vil si det året med størst samlet innkjøpsverdi og flest anskaffelser.

År	2013	2014	2015	2016
Krav/Alle (andel)	21/63 (33 %)	9/55 (16 %)	30/120 (25 %)	70/180 (39 %)

Tiltak: Bevisstgjøre enhetene på innkjøpsmengder og sørge for at innkjøpere blir bevisste hvilke miljøkrav som kan vektlegges.

Mål 5 - NTNU skal kreve miljødokumentasjon for produkter og tjenester for å kunne ta hensyn til miljøpåvirkning gjennom hele livssyklusen til produktet og stille krav til mål om miljøforbedringer i alle kjøpskontrakter

Seksjon for anskaffelser har endret innkjøpsrutinene og inkluderer nå krav til miljø, antikorrupsjon og sosialt ansvar i kjøp hvor det er naturlig å kreve dette. Fra 1. november 2014 skal alle innkjøp, både enkeltkjøp og rammeavtaler, ha etiske kontraktsvilkår. Dette innebærer krav til overholdelse av ILO-konvensjoner, miljøkrav og anti-korrupsjon, med følgende som del i alle kontrakter:

- Tiltak for å redusere negative effekter på helse og miljø i hele verdikjeden skal gjennomføres gjennom minimering av utslipp, fremme effektiv og bærekraftig ressursbruk, inkludert energi og vann og minimering av drivhusgassutslipp i produksjon og transport. Lokalmiljøet på produksjonsstedet skal ikke bli drevet rovdrift på eller skadet av forurensning.
- Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.

I tillegg blir det vurdert i hver enkelt anskaffelse hvorvidt det skal legges inn miljøkrav som tildelingskriterium, i kravspesifikasjonen, eller som kvalifikasjonskrav. Det er i løpet av 2016 ikke gjort spesielle endringer i krav om

dokumentasjon eller miljøprestasjon for produkter og tjenester. Se for øvrig også rapportert bruk av miljø- og etiske kontraktkrav under mål nr. 4.

Tiltak: Videreutvikle strategier for å legge inn krav til miljø og etikk. Se på ulike måter for å måle effekten av slike krav.

Mål 6 - Innen 2020 skal 80 % av innkjøpene komme fra miljøsertifiserte leverandører og 50 % av produktene skal være miljømerket, men vi etterstreber 100 % i markeder hvor det er god tilgang på miljømerkede produkter. Dette skal kommuniseres tydelig til NTNUs leverandører slik at de kan forberede seg.

I alle NTNU sine utlysninger over kr 500.000 stilles det spørsmål til tilbydere om de er miljømerkede. Per 2016 er det registrert 16 tilbydere med en form for miljømerking, i all hovedsak med ISO 14024. Det er frivillig å besvare, slik at det er nok noe underrapportering.

En gjennomgang av de 100 største leverandørene fra 2015 viste at rundt halvparten hadde en form for miljøsertifisering. Innen enkelte varegrupper, som f.eks. papir og møbler, er nesten alle produkter miljømerket, men det er ikke noen samlet oversikt over dette i dag.

Tiltak: Forbedre rapporteringen av miljøsertifiserte leverandører og produkter. Bevisstgjøre innkjøpere om miljøsertifiserte alternativer.

Mål 7 - Innen 2020 skal all møtemat og jobbfrukt som kjøpes av NTNU være økologisk

NTNU er i ferd med å innføre krav om økologiske varer i alle innkjøpsavtaler på matvarer. Pr. 2016 ligger NTNU på omtrent 80 % av mengden varer, som er samme situasjon som 2015. Det er da inkludert 100 % på jobbfrukt, 100 % på kaker, ca. 86 % på kaffe til kaffemaskiner, mens catering ligger på litt over 50 %. Vår rammeleverandør på kaffe og kaffemaskiner har utarbeidet en egen kaffe for NTNU, som er dobbeltsertifisert, altså både økologisk og fairtrade.

Ved å jobbe med leverandørutvikling, markedskunnskap og ved å være modige har vi kommet langt i å nå dette målet, og vi har stor tro på at vi har kommet opp på 100 % på alle fire delområder når det gjelder mål 7 innen 2020.

De gode eksemplene – økologisk jobbfrukt

Kapto AS er en vekstbedrift som gir mulighet for en variert arbeidshverdag og arbeidsutprøving. Vi eies av Skaun Kommune og ble etablert i 2002. Vi holder til på Naustmælen, 1 km fra Børsa sentrum.

Jeg har i perioden 17. oktober til 14. desember 2016 vært ansatt ved Kapto og gjort et prosjektarbeid for dem ved NTNU der jeg har kartlagt hvordan de ulike instituttene opplever avtalen om økologisk jobbfrukt. Arbeidet har foregått ved at jeg har hatt møter med de enkelte innkjøpsansvarlige ved instituttene som har avtale om jobbfrukt og forhørt meg om følgende:

- 1) Hvordan de opplever at avtalen fungerer og
- 2) Informert om forskjellen på konvensjonelle og økologiske dyrkningsmetoder og økologiske grunnprinsipper.

På enkelte av møtene har flere enn kun innkjøpsansvarlige ved gitte administrasjon deltatt og jeg har også hatt noen lunsjmøter med rundt ti personer tilstede, noen få har jeg fått tilbakemelding fra per telefon. Hovedinntrykket fra undersøkelsene er at **de aller fleste er fornøyde eller veldig fornøyde med ordningen**. I den grad det kommenteres på frukten har det gått på at det innimellom er funnet frukt som har hatt råteflekker i skallet (særlig appelsin, pærer og cherrytomater). Når dette nevnes snakkes det om i fortid, det virker altså som om dette skjedde for en stund siden og at situasjonen har bedret seg.

Det har vært relativt mange som har ønsket mer variasjon/ større sortsutvalg. Flere ønsket flere typer frukt og variasjon i hva som ble levert i løpet av året. Fordi disse tilbakemeldingene kom flere ganger tidlig i kartleggingsperioden **tok Kapto initiativ til et møte med innkjøpsjef i Bama, Per Enge**. I møtet ble muligheten for å ha større sortsvariasjon i kassene innenfor de økonomiske rammene i avtalen sett diskutert. Det ble bestemt å begynne med cherrytomater fra påfølgende levering og druer når de er i sesong etter jul, da det var disse sortene som ble etterspurt mest hyppig. Andre sorter ble også diskutert, og Bama vil jobbe med Kapto framover for å variere med noen frukt/ grønnsakssorter i kassene framover. Kapto har dermed adressert den tilbakemeldingen som hyppigst var meldt inn.

Det som kan nevnes av mange positive tilbakemeldinger er god smak på frukta, særlig gulrøttene, god kvalitet på frukta, særlig eplene. **Sjåførene/ de som leverer fruktkassene får mye skryt og oppleves som flinke og blide** og mange synes det er positivt at kassene blir brukt om igjen. På de aller fleste stedene blir frukta spist opp i løpet av et par dager, bananer, epler og nøtter går først.

I forhold til bakgrunnskunnskap/ forståelse for økologi var det store variasjoner. Ett institutt hadde også før Kapto kom inn i rammeavtalen valgt å kjøpe inn økologisk frukt og grønt. Ved et annet institutt tvilte innkjøpsansvarlig på at noen hadde fått med seg at frukta var økologisk. På de fleste stedene kunne jeg tilby ny informasjon om hvordan dyrking av både økologisk og konvensjonell frukt og grønt foregår.

Transport

NTNU tar mål av seg til å bli et fremragende universitet i internasjonal målestokk. I NTNUs strategi 'Kunnskap for en bedre verden' framheves det at dette krever at NTNU skal ha fagmiljøer i verdensklasse og søke samarbeid med andre ledende kunnskapsmiljøer i verden. Dette krever reisevirksomhet. I tillegg vil fusjoneringen mellom høgskolene i Sør-Trøndelag, Ålesund, og Gjøvik – i det minste i en overgangsperiode – øke behovet for reising. Klimaregnskapet for NTNU viser at transport og reise står for omtrent 25 % av de totale klimagassutslippene fra virksomheten. Dette er det høyeste bidraget til transport og reise i alle klimakostanalyser gjennomført. Det er derfor en stor utfordring å redusere transportbehovet, finne alternative transport- og møteformer og samtidig sørge for at virksomheten til NTNU opprettholdes og styrkes. Merk også at dette tallet ikke inkluderer ansattes reiser til og fra jobb, men kun reiser NTNU finansierer.

Mål 8 - NTNU skal ha en klimanøytral reisepolitikk ved tjenestereiser

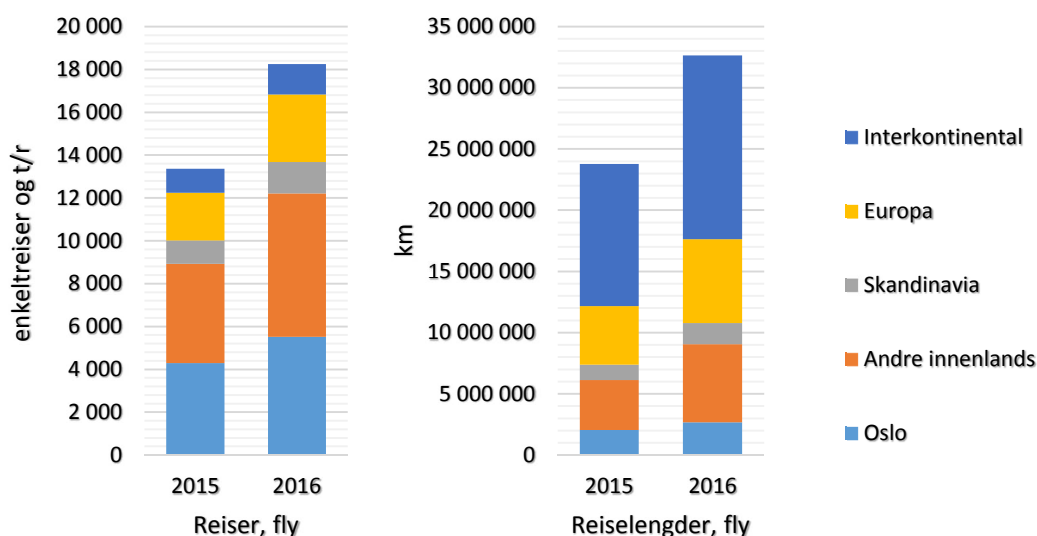
Pr. i dag mangler det en klar presisering av dette punktet, men tiltakene vil favne både reduksjon av reisebehovet gjennom bl.a. videokonferanser (se mål 9), økt bruk av miljøvennlige transportmidler der det er mulig, og å gjennomføre kompensierende tiltak for de utslippene som gjennom dette fortsatt ikke kan unngås.

Omtrent halvparten av klimabidraget til transport og reise kategorien i klimaregnskapet til NTNU er tjenestereiser. Her er det spesielt flyreiser som bidrar, og vi trekker derfor dette frem her. I 2015 ble det

inngått avtale med ny rammeleverandør. På grunn av forskjeller i dekning av bestillinger gjennom rammeavtaler og via direktebestillinger, samt usikkerhet i fortolkning av reisedata¹⁰, ser vi derfor kun på årene som dekkes av nåværende leverandør, Berg-Hansen. En fordel med dette er at denne rapporterer reiselengder i tillegg til bestillinger.

Figuren under viser utviklingen 2015-2016 for «gamle-NTNU». Som det går fram er det en sterkt økende tendens til 2016, noe som er en fortsettelse av trenden som er rapportert frem til 2015 i forrige miljørapport. Det er med andre ord en negativ utvikling i utslipp fra tjenestereiser. Det ventes at en del av økningen skyldes bedre kjennskap med og mer bruk av rammeleverandør, uten at vi har grunnlag for å si hvor mye av den rapporterte økningen som skyldes dette.

Det bør vurderes å rapportere reiselengder per ansatt som en bedre indikator. Videre anbefaler vi å undersøke i hvilken grad den rapporterte trenden skyldes vekst i reiser eller i økt bruk av rammeleverandør.

Figur 3: antall flyreiser og samlet reiselengde med fly, fordelt etter destinasjon (tall fra Berg-Hansen)

Tiltak: Utvikle en helhetlig strategi for å nå målet om en klimanøytral reisepolitikk.

Mål 9 - NTNU skal øke bruk av videokonferanser ved å være en pådriver blant ansatte og samarbeidspartnere

Bruk av digitale møteverktøy er både tidsbesparende og medfører en reduksjon av miljøbelastningen når det erstatter fysiske møter og reisevirksomhet. Det finnes en rekke rom med utstyr for videokonferanser ved NTNU, både sentralt og ved enkelte enheter, men det finnes ingen sentral oversikt over bruken av disse. I tillegg er det mye bruk av andre programmer som Skype og Easymeeting, og Lync ble i 2014 standard programvare ved NTNU.

Av ressurs hensyn er det ikke laget rapporter for bruk av videomøter og videokonferansefasiliteter for 2016. NTNUit melder at bruk av de tradisjonelle videokonferansefasilitetene har gått betraktelig ned sammenlignet

¹⁰ Det virker som leverandørene rapporterer utstedte reisedokumenter, ikke enkeltreiser eller tur/retur. Da er det vanskelig å sammenligne år for år.

med tidligere år, samtidig som «Skype for business» (tidl. Lync) brukes hyppigere. Det kan derfor virke som bruk av web-møtesteder og videokonferanser begynner å bli mer allment brukt, og at økning i tilgang og kvalitet på enklere webløsninger kan erstatte tradisjonelle, større fasiliteter.

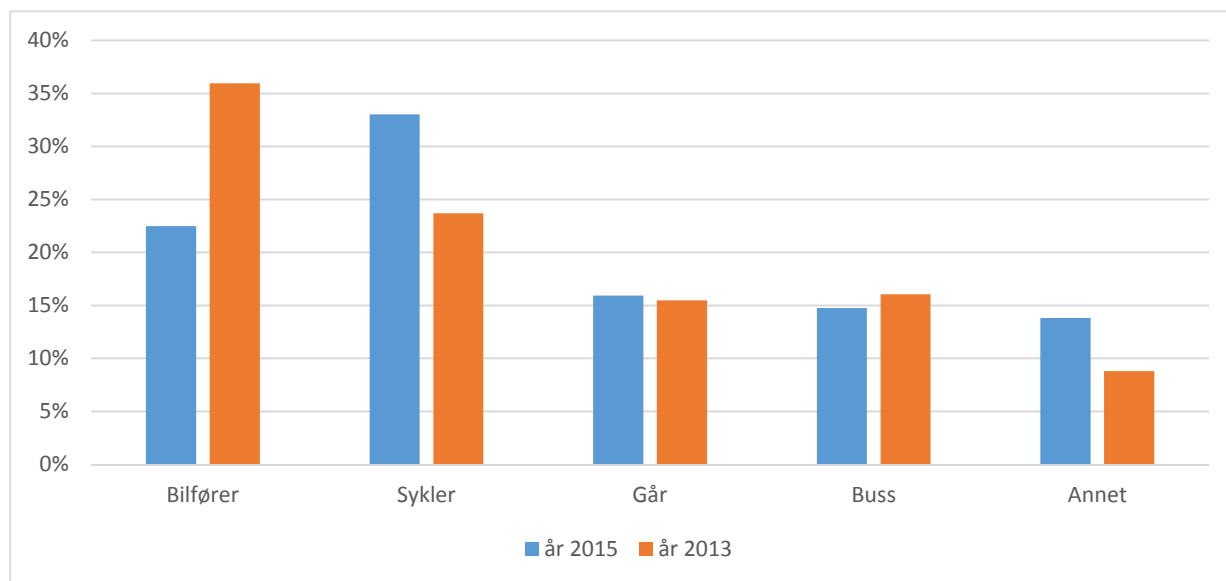
Tiltak: Kartlegge behovet for opplæring i digitale møteverktøy og bevisstgjøre ansatte på de mulighetene dette representerer.

Mål 10 - NTNU skal tilrettelegge for at ansatte og studenter kan velge et miljøvennlig transportmiddel i sin daglige reise til og fra universitetsområdene

Ansattes daglige reise til og fra jobben er ikke inkludert i klimafotavtrykket til NTNU da dette regnes innunder det private klimafotavtrykket. Det er imidlertid naturlig å inkludere dette i klimaarbeidet da arbeidsplassen har store muligheter til å påvirke reisevaner.

Ved NTNU har det vært en betydelig innsats for å forbedre forholdene for syklistene gjennom oppgraderinger av sykkelparkeringsplasser og bedre garderobefasiliteter. En reisevaneundersøkelse gjennomført april 2015 bekrefter den positive effekten disse tiltakene har hatt: Sammenlignet med 2013 har andelen som sykler til jobb økt fra 24 til 34 %. På samme tid har andelen som kjører bil til jobb sunket fra 36 til 22. Neste reisevaneundersøkelse er planlagt til 2017.

Det er tidligere tilrettelagt for elbilbruk, med offentlig tilgjengelige ladestasjoner fordelt mellom Kalvskinnet, Gløshaugen, Dragvoll og Tyholt, inkludert én hurtigladestasjon på Gløshaugen.

Figur 4: reisevaneundersøkelse ved NTNU: hvordan kommer du deg til arbeid?

Følgende tiltak er gjennomført i 2016 for bedre tilrettelegging for miljøvennlig transport til NTNU:

- Det er bygget sykkelkur med egen vaske- og verktøystasjon (52 plasser) på Dragvoll.
- Det er etablert 12 nye ladepunkt for elbiler.

Tiltak: Kontinuerlig gjennomføre reisevaneundersøkelse blant de ansatte for å vurdere videre utvikling, og eventuelle ytterligere tiltak

Mål 11 - NTNU skal ha en miljøpolitikk for intern transport

NTNU har per i dag ingen helhetlig miljøpolitikk for intern transport.

Samlet disponerer Driftsavdelingen 84 kjøretøy. Av disse er 13 elektriske internttransportbiler (som ansatte kan låne), 20 elbiler som disponeres av Driftsavdelingen, 6 traktorer/arbeidsmaskiner, og 3 el-sykler. I løpet av 2016 er det kjøpt inn 5 nye elbiler til ansattes tjenestekjøring, og 9 nye elbiler til bruk av Campusservice til erstatning for fossildrevne biler.

Totalt har NTNU et innkjøp i 2016 på 1,3 millioner av drivstoff til maskiner og alle transportmidler inkl. forskningsfartøy. Til sammenligning er tallet for 2015 noe høyere, tilsvarende 1,5 mill. NOK.

Forbruk av drivstoff i Driftsavdelingen i 2016 fordeler seg som 2 038 liter bensin, 26 596 liter diesel, og 24 504 liter anleggsdiesel, her er ikke forskningsfartøy medregnet. Dette er en liten økning fra 2015, da det ble rapportert 27 479 liter diesel/ bensin/adblue og 18 910 liter anleggsdiesel.

Det jobbes med en ny plan for henting av avfall på NTNU som vil redusere antall hentepunkter og dermed redusere kjørelengde for avfallsbilene noe. Flere avdelinger har også busskort tilgjengelig som kan brukes av ansatte i arbeidstiden og bidrar også til å redusere behovet for bilbruk ved tjenestereiser internt i Trondheim.

Følgende andre tiltak gjennomført for mer miljøvennlig internttransport i løpet av 2016:

- Den tidligere postruta på HiST ble innlemmet i NTNUs postruter, uten økning av biler.
- Det er bestilt ny renovasjonsbil, som skal ha en mer miljøvennlig motor.

Det anbefales å gjennomføre en kartlegging av kjøretøyflåten og forbruk av drivstoff etter formål, altså om det går til internttransport (generell, post osv.), avfallstransport eller annet for bilparken, og etter formål for traktor og anleggsaktiviteter.

En enkel beregning fra drivstoffkostnadene viser at forskningsfartøy står for en vesentlig andel av drivstoffforbruket, selv om faktisk forbruk ikke er rapportert fysisk her. Det er naturlig at NTNU arbeider for bedre miljøprestasjon både innenfor drift- og eiendomsaktiviteter, så vel som forskningsaktiviteter. Gitt at havrom er tematisk satsingsområde (TSO) for NTNU, inkludert bærekraftig marine aktiviteter, anbefaler vi at videre miljørapporter ser særskilt på dette.

Tiltak: Etablere en miljøpolitikk for intern transport.

De gode eksemplene – sykkelstur med vaske- og verktøystasjon

Det er bygget et nytt sykkelstur på Dragvoll, tilsvarende det som allerede er installert på Gløshaugen. Reisevaneundersøkelsen viser at rundt en tredel av de ansatte på NTNU sykler til jobb. Stur med vaske- og vedlikeholds-muligheter kan bidra til å øke dette.

Andre tema

I NTNUs miljøambisjon er det plukket ut fire hovedtema. I tillegg har NTNU fire målsettinger som ikke naturlig faller inn under noen av disse.

Mål 12 - Alle studenter som uteksamineres fra NTNU skal ha grunnleggende kunnskap om bærekraftig utvikling

Bærekraft er ett av NTNUs fire tematiske satsingsområder (TSO), noe som innebærer spesielt fokus på bærekraft i forskning, undervisning og kommunikasjon. NTNU har en lang rekke studieprogrammer og enkeltfag som kommer inn under dette, bl.a. studieprogram innen energi og miljø, miljøanalyser, bygg- og miljøteknikk, byforming og planlegging, biologi, miljøkjemi, HMS og innen etikk og filosofi. Med tanke på å skaffe en oversikt for undervisning på dette området ble det 2016 tatt en gjennomgang av alle fag ved NTNU som inneholder bærekraft som tema.

Eksperter i team (EiT) er et obligatorisk emne i alle studieprogram på høyere grads nivå ved NTNU. Faget gjennomføres ved at studentene deltar i definerte temalandsbyer. I 2016 ble det etablert et samarbeid mellom EiT og TSO *Bærekraft*, som innebærer at et utvalg landsbyer er merket med bærekraft, der forskere og/eller aktører i arbeids- og samfunnsliv introduserer problemområder relevante for TSO bærekraft. Dette samarbeidet fortsetter i 2017.

Sustainability literacy test er et internasjonalt initiativ startet i sammenheng med FNs bærekraftskonvensjon i 2015, med tanke på undersøke kunnskap om økonomi, samfunns- og miljøansvar i høyere utdanning. NTNU har i 2016 igangsatt et prosjekt for å se på tilpasninger i denne til bruk for egne studenter.

Tiltak: Det må utarbeides en definisjon på hva som menes med punktet og en plan for å møte målet.

Mål 13 - NTNU skal redusere bruk av miljøfarlige kjemikalier ved å sette større fokus på kjemikaliens miljøfarer og substitusjon av miljøfarlige kjemikalier

Alle kjemikalier som legges inn i stoffkartoteket blir vurdert med hensyn på ulike egenskaper, inkludert miljøeffekter. Enhetene gjennomfører egne vurderinger for å vurdere i hvilke prosesser og i hvilke mengder de enkelte kjemikaliene skal brukes. Risikoreduserende tiltak og vurdering av substitusjon er en del av denne vurderingen. Substitusjonsvurdering er tema på NTNUs «Lab.- og verkstedkurs».

HMS-avdelingen drifter «Stoffkartotekmatrisen» som er en møtearena for kontaktpersoner på fakultetene. Et fast tema på møtene er en gjennomgang av 'Godkjenningslisten' (stoffer i annex XIV i REACH) og 'kandidatlisten' (stoffer som er under vurdering for inkludering i annex XIV i REACH). Dette er stoff som er svært helse- og miljøskadelige (CMR og PBT/vPvB). I de tilfellene hvor NTNUs har kjemikalier i stoffkartoteket som står på godkjenningslisten, blir enhetene som bruker kjemikalien kontaktet av HMS-avdelingen for å vurdere substitusjon.

I løpet av 2016 har NTNU utarbeidet en retningslinje for eksponeringsregistrering. NTNU har valgt å benytte Eco Exposure som eksponeringsregister, en egen systemmodul i NTNUs stoffkartotek, ECO Archive. Erfaringene er et bruk av eksponeringsregister har ført til at enhetene i større grad enn tidligere har gjennomført risikovurdering, avhending, alternativt substitusjon. Eksempelvis har kravene til eksponeringsregister ført til at et fakultet har startet et større arbeid med å avhende blyholdige komponenter. Miljøfare nevnes ikke spesifikt når det gjelder eksponeringsregister, men faktorene som nevnes i forskriften har gjerne også miljømessige effekter

Tiltak: Etablere rutiner for å registrere endring i bruken av miljøfarlige kjemikalier. Kjemikalier farlig for vannmiljøet (GSH09) vil ha første prioritet.

Mål 14 - NTNU skal innen 2017 ha en plan for hvordan biologisk mangfold bedre kan ivaretas på NTNUs uteområder.

Det er i 2016 gjort en registrering av offentlige uterom på Gløshaugen¹¹. I dette arbeidet inngår registrering av 1500 enkelttrær og ca. 20 tregrupper, samt kartlegging av grønne arealer og elementer. Grønne arealer er klassifisert som plen (kvalitetsklasse 2 og 3), grasbakke, eller som «naturmark» - altså areal der gras ikke slås regelmessig eller der det ikke gror gras. Til sammen utgjør grasbakke (22 prosent) og naturmark (9 prosent) nesten en tredel av samlet grøntareal på Gløshaugen.

Det er arbeid på gang med å lage en helhetlig utomhusplan for Gløshaugen. Denne vil se på hvordan ulike hensyn som aktivitetsområder, logistikk og biologisk mangfold kan kobles sammen.

Tiltak: Ferdigstille utomhusplan og høste erfaringer med kvalitetsklasser hvor biologisk mangfold blir spesielt hensyntatt.

Mål 15 - NTNU skal benytte sin kunnskap innen miljøsystemanalyser til å initiere en ordning i samarbeid med de andre norske universitetene for å kunne sammenligne miljøprestasjon

Det ble i 2014 gjennomført en første samling med representanter fra norske universiteter hvor det ble diskutert et bedre samarbeid rundt miljøledelse og miljørapportering.

Dette arbeidet er foreløpig ikke videreført fra NTNU eller de andre deltagerne i 2016 og er utsatt inntil ferdigstilling av ny organisasjon i fusjonen med HiST, HiG og HiÅ.

Tiltak: Gjennomføre samling med norske universiteter for å diskutere en felles rapporteringsmal.

¹¹ Registrering av offentlige uterom på Gløshaugen (rev 2), 21. des 2016. Asplan Viak.

Saksansvarlig: Frank Arntsen

Saksbehandler: Marianne L. Dyresen m.fl.

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Årsrapport og årsregnskap for 2016, fra NTNU til Kunnskapsdepartementet

Tilråding:

1. Styret vedtar styrets beretning for 2016.
 2. Styret vedtar årsregnskapet for 2016.
 3. Styret er tilfreds med beskrivelsen av årets resultater og tar Årsrapport 2016-2017 til etterretning.
 4. Rektor gis fullmakt til å gjøre eventuelle endringer i tråd med behandlingen i styret, samt å gjøre redaksjonelle endringer som ikke har vesentlig konsekvenser for betydningen av innholdet.
-

Formål med saken

Styret skal hvert år avgi årsregnskap med redegjørelse for resultatene av virksomheten, jf. Universitets- og høyskoleloven §9-2 femte ledd. Formålet med saken er å foreta en gjennomgang av de viktigste resultatene for 2016 og vedta styrets beretning og årsregnskapet.

Innhold i saken

Finansdepartementet har fastsatt felles standarder for årsrapport og årsregnskap i statlige virksomheter. Årsrapporten har følgende struktur:

- Styrets beretning
- Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- Årets aktiviteter og resultater
- Styring og kontroll i virksomheten
- Vurdering av fremtidsutsikter
- Årsregnskap

Saksfremlegget inneholder Styrets beretning og lederkommentarene i årsregnskapet. Disse to dokumentene skal signeres av styret. Selve årsrapporten med årsregnskapet følger som vedlegg. Kapitlet om fremtidsutsikter (planer for 2017) i rapporten er tidligere behandlet av styret i styresakene S-63/16 og S-80/16.

Vedlegg: **Forslag til årsrapport, inkl. årsregnskap, for 2016 for NTNU**

Styret beretning

STYRETS ARBEID

Fusjonen mellom Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund og NTNU som trådte i kraft 1. januar 2016 har naturlig nok preget styrets arbeid dette året. Styret hadde svært høy aktivitet i 2016 og det ble fattet flere viktige beslutninger etter omfattende høringer i organisasjonen. Styret gjennomførte 8 ordinære styremøter, behandlet 91 saker og fikk 32 orienteringer.

2016 kan på mange måter beskrives om et overgangsår der fusjonspartnerne beholdt sin gamle struktur, men arbeidet under felles ledelse. Fusjon var tema i alle styremøtene og til sammen har styret hatt 18 fusjonssaker på bordet. Mye oppmerksomhet har vært rettet mot reorganisering av virksomheten. Styret har vedtatt ny organisering av fakulteter og institutter, samt ny administrativ organisering. I tillegg har faglig integrasjon vært et gjennomgående tema og styret har nøye fulgt prosessen med utvikling av ny rammefordelingsmodell som ble vedtatt på nyåret i 2017.

Som følge av fusjonen og at inneværende åremålsperiode for NTNUs ledere går ut i august 2017, har styret behandlet en rekke saker om tilsettingsprosesser og det ble i 2016 foretatt 12 tilsettinger. Blant annet vedtok styret å tilsette Gunnar Bovim som rektor for ytterligere en åremålsperiode.

I tillegg har utviklingen av NTNUs campus(er) vært et hyppig drøftet tema. Styret har gitt sine anbefalinger om overordnet lokalisering av en samlet campus i Trondheim, samt vedtatt et kvalitetsprogram som skal ligge til grunn for videre arbeid med campusutvikling generelt.

KD utpekte NTNU som pilotinstitusjon for innføring av utviklingsavtaler med sektoren og styret har deltatt aktivt i utarbeidelsen av avtalen. Styret har vært opptatt av at avtalen skal være en integrert del av NTNUs øvrige målstruktur. En fellesnevner for målene i avtalen er at alle er viktige for å realisere gevinstene av fusjonen, og at de innebærer aktiviteter som er vesentlige i arbeidet med faglig integrasjon. For øvrig er det mål som bidrar til å tydeliggjøre NTNUs profil og posisjon i sektoren.

For øvrig har styret gitt høringsinnspill til stortingsmelding om kvalitet i høyere utdanning, fulgt prosjektet «Bedre sammen» om samarbeidet med Sintef, og behandlet mer tradisjonelle saker som studieportefølje og utdanningskvalitet, oppfølging av utvikling i midlertidige ansettelse, samt status i gjennomføring av planlagte aktiviteter og drift.

VIKTIGE RESULTATER I 2016

2016 har vært et år med uvanlig høyt aktivitetsnivå og krevende omstillingsarbeid for hele organisasjonen. Utredning av framtidig faglig og administrativ organisering, og påfølgende prosess med innplassering av alle administrativt ansatte, har gjort at mange ansatte i 2016 har levd med betydelig usikkerhet om framtidige arbeidsoppgaver og organisatorisk tilknytning. Styret har forståelse for at denne usikkerheten har kostet og at mange har opplevd arbeidsmiljømessige utfordringer.

Det administrative støtteapparatet ble redusert i omfang gjennom året, i tråd med statens pålegg om avbyråkratisering. Styrets effektiviseringskrav var på minimum 5% fram mot 2017. Styret vil berømme engasjementet og innsatsen fra de ansatte i forbindelse med gjennomføring av fusjonen og oppfølgingen av styrets vedtak om effektivisering. Styret er tilfreds med at ny organisering ble iverksatt fra 1. januar 2017.

På forskningsområdet hadde NTNU stor suksess ved Forskningsrådets tildeling av nye forskningssentre for miljøvennlig energi (FME), der vi deltar i samtlige åtte og leder to. Vi har også

seks finalister i konkurransen om nye Senter for fremragende forskning, der tildeling skjer i mars 2017. Innenfor FRIPRO oppnådde NTNU tolv tildelinger til unge talenter, men bare seks forskerprosjekter. Samlet sett har NTNU aldri hentet så store bevilgninger fra Forskningsrådets virkemidler som i 2016, en indikator for god kvalitet.

Vi ønsker større internasjonal mobilitet, både for studenter og ansatte. Når det gjelder internasjonalt forskningssamarbeid, er NTNU det norske universitetet som deltar i flest prosjekter i Horisont 2020 i 2016. Vi har fortsatt mye å gå på når det gjelder tilslag i ERC, men er tilfreds med å ha fått et Consolidator Grant. NTNU har også fått koordinatorrollen i et samarbeid mellom EU og Kina innen Smart Cities, og deltar i to prosjekter i Future & Emerging Technologies (FET Open). I 2016 har NTNU innledet strategisk samarbeid med gode institusjoner i Singapore og Brasil.

Doktorgradsproduksjonen holder seg stabilt på høyt nivå. Det ble avlagt 363 doktorgrader i 2016, og av disse var 34 % kvinner. Vitenskapelig publisering utvikler seg fortsatt godt og prognosene tyder på en liten økning i antall publikasjonspoeng og høyere andel av nivå 2-publikasjoner i forhold til i fjor. I 2016 vedtok NTNU en ambisiøs handlingsplan for åpen tilgang til forskningspublikasjoner, og implementeringen har startet. Det ble også startet et forprosjekt om åpen tilgang til forskningsdata.

På utdanningsområdet er NTNU stolt og glad over at to av de fire sentrene som NOKUT ga status som Sentre for fremragende utdanning (SFU) er fra NTNU: «ENgage» – Centre for Engaged Education through Entrepreneurship med utspring fra fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse og «ExcITED» – Excellent IT Education fra fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk. Begge de to NTNU-sentrene er et samarbeid med Nord universitet; Engage gjennom entreprenørskolen, og EXcITED gjennom spillteknologimiljøet.

NTNU har mange dyktige undervisere, og i Morgenbladets kåring «fantastiske forelesere» ble Johannes Skaar ved Institutt for elektronikk og telekommunikasjon og Bassam Hussein ved Institutt for produksjons- og kvalitetsteknikk stemt fram til en av landets ti beste forelesere.

NTNU har attraktive studietilbud og hadde i år flest førsteprioritetssøkere av alle universitetene. Nesten 23 000 ungdommer ønsker aller mest å studere ved NTNU og totalt er det nesten 48 000 ungdommer som har NTNU som et eller flere mulige alternativer.

Studentene ved NTNU har fortsatt for lav gjennomføringsgrad på normert tid og for høyt frafall. Vi har arbeidet systematisk med utvikling av kvalitet i utdanningen. Det er gjennomført en rekke tiltak og utviklingsprosjekter, dels støttet av rektor gjennom satsingen NTNU Toppundervisning, og dels finansiert og initiert av fagmiljøene selv. Universitetsskoler er etablert og godt i gang med forskning og utviklingsarbeid. Vi ønsker enda mer innovativ og digital utdanning, og i 2016 ble blant annet programmet NTNU Drive, som skal fokusere på digitalisering av utdanningsområdet, etablert. Vi har også startet arbeidet med innføring av nytt e-læringsystem, Blackboard.

På nyskapingfeltet gleder styret seg over at nyskappingsaktiviteten er høy i fagmiljøene. NTNU har i 2016 vedtatt politikk for samarbeid med arbeidslivet og NTNU. Tre tverrfaglige tematiske Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) er etablerte. Arbeidet med å implementere politikken er igangsatt og RSA'ene har allerede gjennomført sine første møter. Målet er å løfte satsingen ytterligere og å synliggjøre samfunnsbidraget fra NTNUs forskning og utdanning. Styret har store forventninger til de nye Sentrene for forskningsdrevet innovasjon (SFI). Fagmiljøene har stort engasjement i arbeidet med å forene topp forskning med høy innovasjonsaktivitet. Vi registrerer at SFIene bidrar til å skape sterke samarbeidsrelasjoner til ledende selskaper innen ulike bransjer og industrier, og kan være sentrale bidragsyttere til omstilling i Norge.

NTNUs satsing på studentinnovasjon gir også gode resultater. Vi opplevde suksess i Forskningsrådets FORNY-program StudENT, der NTNU-studenter tok 10 av 15 millioner i første tildelingsrunde. Av 53 søknader var 21 fra NTNU.

Det er også verd å nevne at NTNU arrangerte en nasjonal konferanse i samarbeid med KiF komiteen om «Strukturreformen i UH sektoren: Lovende for likestilling?» Over hundre deltok, og samarbeidet resulterte i brosjyren «Omstilling i forskningssektoren - en veileder for likestilling og mangfold».

Oppsummert er styret er fornøyd med måten institusjonen arbeider med implementering og oppfølging av strategien og fusjonsplattformen. For 2016 ble det vedtatt seks hovedprioriteringer med tilhørende virksomhetsmål. Årsrapporten viser at vi i stor grad har nådd målene vi satte oss for året, eller har gjort vesentlige fremskritt sammenlignet med fjoråret. Styret er godt fornøyd med samlet måloppnåelse.

STYRING OG KONTROLL

I 2016 har det vært særskilt høy oppmerksomhet om sikker drift knyttet til gjennomføring av fusjonen og organisasjonsendringene. Overordnet er det styrets vurdering at NTNU har tilfredsstillende styring og kontroll, har god økonomistyring og forvalter ressursene forsvarlig og effektivt. Styret ser allikevel et potensial for forbedring.

Styret har i 2016 fattet vedtak om en ny administrativ organisering. Sammen med igangsatt arbeid med standardisering, effektivisering og digitalisering skal dette gi bedre kvalitet og økt effektivitet i det administrative støtteapparatet de kommende årene. Arbeidet med et styringssystem for informasjonssikkerhet og et helhetlig internkontrollsystem er satt i gang, men har kommet noe kortere enn ønsket på grunn av andre krevende oppgaver. Styret har i tillegg vedtatt å etablere en internrevisjonsordning for NTNU der det legges opp til kjøp av tjenester gjennom en felles ordning for statlige virksomheter.

PLANER FOR 2017

Vi legger nå to intensive år med fusjonsarbeid bak oss. Om fusjonen har medført et etterslep på ordinære oppgaver og om dette kan få konsekvenser på resultatsiden, vil bli tydeligere i løpet av 2017. Ordinær prosedyre for å følge utviklingen i arbeidsmiljøet ved NTNU, er gjennomføring av arbeidsmiljøundersøkelser hvert annet år. I 2016 ble undersøkelsen utsatt som følge av fusjonen. Den vil i stedet bli gjennomført høsten 2017. I løpet av 2017 blir det også viktig å få på plass en forutsigbar prosess for videre campusutvikling.

Styret har vedtatt tre likeordnede hovedprioriteringer for perioden 2017-2020. Prioriteringene er foretatt med utgangspunkt i vurderinger av organisasjonens utfordringer, føringer fra Kunnskapsdepartementet og målene i fusjonsplattformen. Overskriftene på de tre prioriteringene er:

- Ett NTNU
- Nasjonal premissleverandør
- Sterke, internasjonalt orienterte fagmiljøer

Til hver av hovedprioriteringene er det knyttet virksomhetsmål. Fem av disse målene inngår også i utviklingsavtalen med KD.

Styrets beretning for NTNU - Godkjennes:

Trondheim, 16. mars 2017

Svein Richard Brandtzæg
Styreleder

Nina Refseth

Nils Kristian Nakstad

Nina Udnes Tronstad

Espen Remme

Kristin Melum Eide

Bjarne Foss

Helge Holden

Dag Waaler

Guro Busterud

Marit Grønning-Moe

Kjersti Møller

Ingvild Sørle

Kim Allgot

Dennis Bogen

Styrets kommentar til årsregnskapet 2016

NTNUs formål

NTNUs visjon er “Kunnskap for en bedre verden”. NTNU skal legge premisser for kunnskapsutviklingen og skape verdier i og for samfunnet – økonomisk, kulturelt og sosialt.

NTNU er et breddeuniversitet med teknisk-naturvitenskapelig hovedprofil. Universitetet har om lag 39 000 studenter og knapt 7 000 årsverk. NTNU har hovedansvaret for sivilingeniør-utdanningen i Norge og gir et bredt fagtilbud i realfag, teknologi, humaniora og estetiske fag, medisin- og helsefag, samfunnsvitenskap og økonomisk-administrative fag. NTNU tilbyr profesjonsutdanning i teknologi, medisin, psykologi, arkitektur, billedkunst, musikk, arkeologi og lærerutdanning. NTNUs forskning er internasjonalt orientert og kjennetegnes ved teknologisk spisskompetanse, faglig spennvidde og tverrfaglig tilnærming.

Vurdering av institusjonens drift

Fusjonen mellom Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund og NTNU trådte i kraft 1. januar 2016. Det ble i 2016 gjennomført mange ressurskrevende endringsprosesser i organisasjonen, både faglig og administrativt. 2016 har vært et år med uvanlig høyt aktivitetsnivå og krevende omstillingsarbeid for hele organisasjonen. Gjennom fusjonsarbeidet har det vært lagt opp til en effektivisering av det administrative støtte-apparatet. På forskningsområdet deltar NTNU i samtlige åtte av de nye forskningssentrene for miljøvennlig energi (FME), og vi leder to av disse. NFR-aktiviteten har blant annet derfor en betydelig vekst i år, og vi ser også en positiv vekst i EU-finansiert aktivitet. For utdanningsområdet ligger to av de fire nye sentraene knyttet til satsningen Senter for fremragende utdanning (SFU) ved NTNU. NTNU opplever at våre studietilbud er etterspurt, og hadde i 2016 flest førsteprioritetssøkere av landets universiteter.

Regnskapsavleggelsen

Regnskapet er avlagt i tråd med de nye statlige regnskapsstandarder gjeldende fra 1/1-2016 og er utarbeidet i henhold til gjeldende krav om oppstilling og presentasjon. Regnskapet gir etter Rektors mening et riktig bilde av resultatene og den økonomiske situasjonen per 31.12.2016.

Omtale av vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

Periodisert budsjett pr 31.12. viser et underskudd på 136 mill. kr., og budsjettavviket er på 117 mill.kr i merforbruk. 77 mill. kr i budsjettavvik tilskrives endring i periodiseringsprinsipp for overførte feriedager og fleksitid. I tillegg øker lønnskostnadene med 7,1 %, noe som skyldes en planlagt økning i antall rekrutteringsstillinger og undervisnings- og forskerstillinger. Det er også gjennomført flere engangstiltak i forbindelse med vedlikehold av bygg samt mindre utstyrsanskaffelser. NTNU vurderes til å ha en underliggende sunn drift.

Omtale av utviklingen i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet

Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet har i perioden gått ned med 252 mill.kr. Det vil si at NTNU har hatt en høyere aktivitet enn bevilgningen for 2016. NTNU har i 2016 hatt et høyt investeringsnivå knyttet til IT infrastruktur, bygg/eiendom samt vitenskapelig utstyr med tanke på å redusere nivået på ubrukte bevilgninger.

Omtale av gjennomførte investeringer i perioden og planlagte investeringer i senere perioder.

NTNU har i 2016 gjennomført store investeringsprosjekter på eiendomssiden: Kjemiblokk 3, oppgradering av laboratorier i Varmeteknisk (ESFRI/ECCSEL) og rehabilitering av Thingvallagården. Prosjektene er i ferd med å ferdigstilles, og Kjemiblokk 3 er klar til innflytting. Etablering av nye lokaler for syklotron, radiofarmakaproduksjon og MR 7 Tesla startet opp i 2016. Dette er et samarbeidsprosjekt med St Olavs Hospital. Ellers pågår det flere prosjekter med fasaderehabilitering og andre mindre tiltak som ledd i arbeidet med å bygge ned vedlikeholdsetterslepet.

For 2107 skal det gjennomføres større utstyrsinvesteringer for de nye byggene på Kalvskinnet (CK1 og CK2) og i Gjøvik (N-bygget). På eiendomssiden vil arbeidet med vedlikeholdsprosjekter fortsette, og de største investeringene er knyttet til rehabilitering av Hovedbygget, Realfagbygget og feltstasjonen på Sletvik..

Årsregnskap 2016 for NTNU godkjennes:

Trondheim, 16. mars 2017

Svein Richard Brandtzæg
Styreleder

Nina Refseth

Nils Kristian Nakstad

Nina Udnes Tronstad

Espen Remme

Kristin Melum Eide

Bjarne Foss

Helge Holden

Dag Waaler

Guro Busterud

Marit Grønning-Moe

Kjersti Møller

Ingvild Sørle

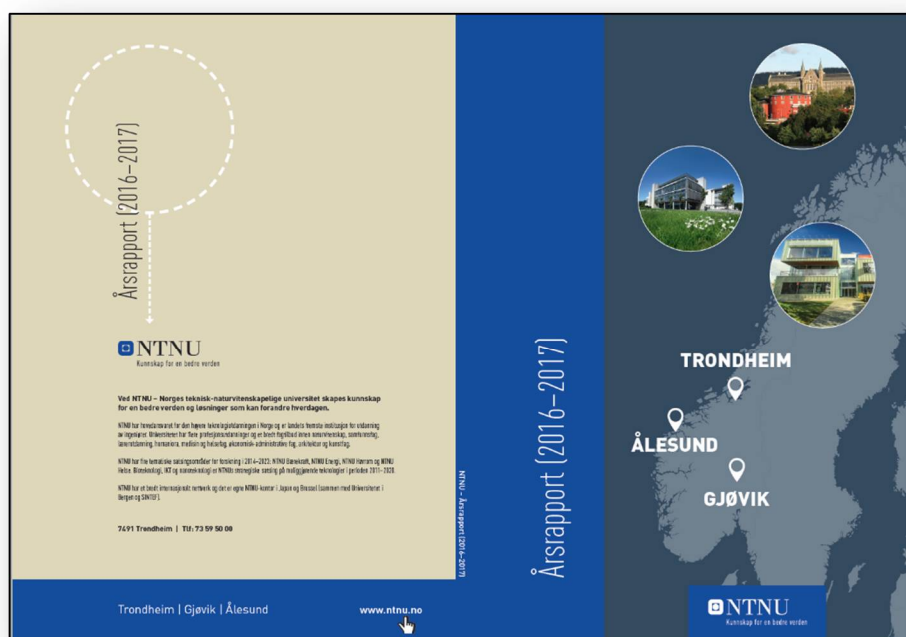
Kim Allgot

Dennis Bogen

Årsrapport 2016

«Blåboka»

Omslag:

Versjon:	Til styrebehandling: • Foreløpig versjon av rapport-tekst og bilder etc. • Endelig versjon av årsregnskapet
Dato:	08. mars 2017
Frister:	Frist til KD: 15. mars
Kommentarer:	Det gjenstår noe arbeid med bilder og margtekster. Dokumentet klargjøres for trykking og ferdigstilles av Kommunikasjonsavdelingen.

NTNU

- Kunnskap for en bedre verden -

Årsrapport med årsregnskap for 2016, samt planer for 2017.

Godkjent av NTNUs styre i styremøte 16. mars 2017.

Innhold

1	Styrets beretning	4
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	8
3	Årets aktiviteter og resultater.....	13
3.1	Kort oppsummering av resultater	13
3.2	Horisont 2020	16
3.3	Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier	18
3.4	Fremtidsrettede studier og innovative læringsformer	20
3.5	Bærekraftig nyskappingsarbeid	22
3.6	Levende og attraktiv campus.....	24
3.7	Fusjon	26
3.8	Øvrige aktiviteter og resultater	29
3.9	KDs styringsparametere	32
3.10	Midler til oppgradering av bygg (oppgradering)	45
3.11	Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter (nybygg)	47
3.12	Midler til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing ..	48
3.13	Midler tildelt over kap. 281	48
4	Styring og kontroll i virksomheten	49
4.1	Overordnet vurdering.....	49
4.2	Aktivitet og status i 2016	49
4.2	Tiltak for avbyråkratisering og effektivisering	51
4.3	Sikkerhet og beredskap	53
4.4	Læringer i statsforvaltningen.....	54
4.5	Brukerorientering	55
4.6	Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet	56
5	Vurdering av framtidsutsikter	60
5.1	Planer for 2017	60
5.2	Budsjett for 2017	62
5.3	Utdanningskapasitet.....	63
5.4	Større investeringsprosjekter	64
5.5	Overordnet risikovurdering	66
6	Årsregnskapet.....	68
6.1	Styrets kommentarer til årsregnskapet.....	68
6.2	Resultatregnskapet.....	70
6.3	Balanseregnskapet	71
6.4	Kontantstrømsoppstilling	73
6.5	Noter.....	74
6.6	Segmentregnskaper for nasjonale fellesoppgaver	84
7	Alfabetisk liste over uttrykk og forkortelser.....	107

MERKNAD:

Alle dataserier som er presentert i rapporten viser summen av fusjonspartnerne. Det betyr at NTNUs resultater for 2016 sammenlignes med resultatene for fusjonspartnerne sammenlagt for årene før fusjonen. (Vi sammenligner altså *ikke* «Nye» NTNU med «Gamle» NTNU).

Dette er i tråd med måten KD har tilrettelagt datagrunnlaget for rapportering på DBH (Database for statistikk om høyere utdanning/KD-portalen).

1 Styrets beretning

STYRETS ARBEID

Fusjonen mellom Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund og NTNU som trådte i kraft 1. januar 2016 har naturlig nok preget styrets arbeid dette året. Styret hadde svært høy aktivitet i 2016 og det ble fattet flere viktige beslutninger etter omfattende høringer i organisasjonen. Styret gjennomførte 8 ordinære styremøter, behandlet 91 saker og fikk 32 orienteringer.

2016 kan på mange måter beskrives om et overgangsår der fusjonspartnerne beholdt sin gamle struktur, men arbeidet under felles ledelse. Fusjon var tema i alle styremøtene og til sammen har styret hatt 18 fusjonssaker på bordet. Mye oppmerksomhet har vært rettet mot reorganisering av virksomheten. Styret har vedtatt ny organisering av fakulteter og institutter, samt ny administrativ organisering. I tillegg har faglig integrasjon vært et gjennomgående tema og styret har nøye fulgt prosessen med utvikling av ny rammefordelingsmodell som ble vedtatt på nyåret i 2017.

Som følge av fusjonen og at inneværende åremålsperiode for NTNUs ledere går ut i august 2017, har styret behandlet en rekke saker om tilsettingsprosesser og det ble i 2016 foretatt 12 tilsetninger. Blant annet vedtok styret å tilsette Gunnar Bovim som rektor for ytterligere en åremålsperiode.

I tillegg har utviklingen av NTNUs campus(er) vært et hyppig drøftet tema. Styret har gitt sine anbefalinger om overordnet lokalisering av en samlet campus i Trondheim, samt vedtatt et kvalitetsprogram som skal ligge til grunn for videre arbeid med campusutvikling generelt.

KD utpekte NTNU som pilotinstitusjon for innføring av utviklingsavtaler med sektoren og styret har deltatt aktivt i utarbeidelsen av avtalen. Styret har vært opptatt av at avtalen skal være en integrert del av NTNUs øvrige målstruktur. En fellesnevner for målene i avtalen er at alle er viktige for å realisere gevinstene av fusjonen, og at de innebærer aktiviteter som er vesentlige i arbeidet med faglig integrasjon. For øvrig er det mål som bidrar til å tydeliggjøre NTNUs profil og posisjon i sektoren.

For øvrig har styret gitt høringsinnspill til stortingsmelding om kvalitet i høyere utdanning, fulgt prosjektet «Bedre sammen» om samarbeidet med Sintef, og behandlet mer tradisjonelle saker som studieportefølje og utdanningskvalitet, oppfølging av utvikling i midlertidige ansettelser, samt status i gjennomføring av planlagte aktiviteter og drift.

VIKTIGE RESULTATER I 2016

2016 har vært et år med uvanlig høyt aktivitetsnivå og krevende omstillingsarbeid for hele organisasjonen. Utredning av framtidig faglig og administrativ organisering, og påfølgende prosess med innplassering av alle administrativt ansatte, har gjort at mange ansatte i 2016 har levd med betydelig usikkerhet om framtidige arbeidsoppgaver og organisatorisk tilknytning. Styret har forståelse for at denne usikkerheten har kostet og at mange har opplevd arbeidsmiljømessige utfordringer. Det administrative støtteapparatet ble redusert i omfang gjennom året, i tråd med statens pålegg om avbyråkratisering. Styrets effektiviseringskrav var på minimum 5% fram mot 2017. Styret vil berømme engasjementet og innsatsen fra de ansatte i forbindelse med gjennomføring av fusjonen og oppfølgingen av styrets vedtak om effektivisering. Styret er tilfreds med at ny organisering ble iverksatt fra 1. januar 2017.

På forskningsområdet hadde NTNU stor suksess ved Forskningsrådets tildeling av nye forskningssentre for miljøvennlig energi (FME), der vi deltar i samtlige åtte og

Medlemmer i styret i 2016:

I 2016 ble styret utvidet med 4 ekstra medlemmer som følge av fusjonen, og hadde 15 medlemmer.

Eksterne representanter:

- Styreleder Svein Richard Brandtzæg
- Nina Refseth
- Nils Kristian Nakstad
- Nina Udnes Tronstad
- Espen Remme

Interne representanter:

Representanter for de vitenskapelige ansatte:

- Kristin Melum Eide
- Bjarne Foss
- Helge Holden
- Dag Waaler

Representanter for studentene:

- Ingvild Sørli
- Kim Allgot
- Dennis Bogen

Representant for midlertidig vitenskapelige ansatte:

- Guro Busterud

Representant for de teknisk-administrativt ansatte:

- Marit Grønning-Moe
- Kjersti Møller

leder to. Vi har også seks finalister i konkurransen om nye Senter for fremragende forskning, der tildeling skjer i mars 2017. Innenfor FRIPRO oppnådde NTNU tolv tildelinger til unge talenter, men bare seks forskerprosjekter. Samlet sett har NTNU aldri hentet så store bevilgninger fra Forskningsrådets virkemidler som i 2016, en indikator for god kvalitet.

Vi ønsker større internasjonal mobilitet, både for studenter og ansatte. Når det gjelder internasjonalt forskningssamarbeid, er NTNU det norske universitetet som deltar i flest prosjekter i Horisont 2020 i 2016. Vi har fortsatt mye å gå på når det gjelder tilslag i ERC, men er tilfreds med å ha fått et Consolidator Grant. NTNU har også fått koordinatorrollen i et samarbeid mellom EU og Kina innen Smart Cities, og deltar i to prosjekter i Future & Emerging Technologies (FET Open). I 2016 har NTNU innledet strategisk samarbeid med gode institusjoner i Singapore og Brasil.

Doktorgradsproduksjonen holder seg stabilt på høyt nivå. Det ble avlagt 363 doktorgrader i 2016, og av disse var 34 % kvinner. Vitenskapelig publisering utvikler seg fortsatt godt og prognosene tyder på en liten økning i antall publikasjonspoeng og høyere andel av nivå 2-publikasjoner i forhold til i fjor. I 2016 vedtok NTNU en ambisiøs handlingsplan for åpen tilgang til forskningspublikasjoner, og implementeringen har startet. Det ble også startet et forprosjekt om åpen tilgang til forskningsdata.

På utdanningsområdet er NTNU stolt og glad over at to av de fire sentrene som NOKUT ga status som Sentre for fremragende utdanning (SFU) er fra NTNU: «ENgag» – Centre for Engaged Education through Entrepreneurship med utspring fra fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse og «ExcITED» – Excellent IT Education fra fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk. Begge de to NTNU-sentrene er et samarbeid med Nord universitet; Engage gjennom entreprenørskolen, og EXcITED gjennom spillteknologimiljøet.

NTNU har mange dyktige undervisere, og i Morgenbladets kåring «fantastiske forelesere» ble Johannes Skaar ved Institutt for elektronikk og telekommunikasjon og Bassam Hussein ved Institutt for produksjons- og kvalitetsteknikk stemt fram til en av landets ti beste forelesere.

NTNU har attraktive studietilbud og hadde i år flest førsteprioritetssøkere av alle universitetene. Nesten 23 000 ungdommer ønsker aller mest å studere ved NTNU og totalt er det nesten 48 000 ungdommer som har NTNU som et eller flere mulige alternativer.

Studentene ved NTNU har fortsatt for lav gjennomføringsgrad på normert tid og for høyt frafall. Vi har arbeidet systematisk med utvikling av kvalitet i utdanningen. Det er gjennomført en rekke tiltak og utviklingsprosjekter, dels støttet av rektor gjennom satsingen NTNU Toppundervisning, og dels finansiert og initiert av fagmiljøene selv. Universitetsskoler er etablert og godt i gang med forskning og utviklingsarbeid. Vi ønsker enda mer innovativ og digital utdanning, og i 2016 ble blant annet programmet NTNU Drive, som skal fokusere på digitalisering av utdanningsområdet, etablert. Vi har også startet arbeidet med innføring av nytt e-læringssystem, Blackboard.

På nyskapingfeltet gleder styret seg over at nyskappingsaktiviteten er høy i fagmiljøene. NTNU har i 2016 vedtatt politikk for samarbeid med arbeidslivet og NTNU. Tre tverrfaglige tematiske Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) er etablerte. Arbeidet med å implementere politikken er igangsatt og RSA'ene har allerede gjennomført sine første møter. Målet er å løfte satsingen ytterligere og å synliggjøre samfunnsbidraget fra NTNUs forskning og utdanning. Styret har store forventninger til de nye Sentrene for forskningsdrevet innovasjon (SFI). Fagmiljøene har stort engasjement i arbeidet med å forene topp forskning med høy innovasjonsaktivitet. Vi registrerer at SFIene bidrar til å skape sterke

samarbeidsrelasjoner til ledende selskaper innen ulike bransjer og industrier, og kan være sentrale bidragsytere til omstilling i Norge.

NTNUs satsing på studentinnovasjon gir også gode resultater. Vi opplevde suksess i Forsknings-rådets FORNY-program StudENT, der NTNU-studenter tok 10 av 15 millioner i første tildelingsrunde. Av 53 søknader var 21 fra NTNU.

Det er også verd å nevne at NTNU arrangerte en nasjonal konferanse i samarbeid med KiF komiteen om «Strukturreformen i UH sektoren: Lovende for likestilling?» Over hundre deltok, og samarbeidet resulterte i brosjyren «Omstilling i forskningssektoren - en veileder for likestilling og mangfold».

Oppsummert er styret er fornøyd med måten institusjonen arbeider med implementering og oppfølging av strategien og fusjonsplattformen. For 2016 ble det vedtatt seks hovedprioriteringer med tilhørende virksomhetsmål. Årsrapporten viser at vi i stor grad har nådd målene vi satte oss for året, eller har gjort vesentlige fremskritt sammenlignet med fjoråret. Styret er godt fornøyd med samlet måloppnåelse.

STYRING OG KONTROLL

I 2016 har det vært særskilt høy oppmerksomhet om sikker drift knyttet til gjennomføring av fusjonen og organisasjonsendringene. Overordnet er det styrets vurdering at NTNU har tilfredsstillende styring og kontroll, har god økonomistyring og forvalter ressursene forsvarlig og effektivt. Styret ser allikevel et potensial for forbedring.

Styret har i 2016 fattet vedtak om en ny administrativ organisering. Sammen med igangsatt arbeid med standardisering, effektivisering og digitalisering skal dette gi bedre kvalitet og økt effektivitet i det administrative støtteapparatet de kommende årene. Arbeidet med et styringssystem for informasjonssikkerhet og et helhetlig internkontrollsystem er satt i gang, men har kommet noe kortere enn ønsket på grunn av andre krevende oppgaver. Styret har i tillegg vedtatt å etablere en internrevisjonsordning for NTNU der det legges opp til kjøp av tjenester gjennom en felles ordning for statlige virksomheter.

PLANER FOR 2017

Vi legger nå to intensive år med fusjonsarbeid bak oss. Om fusjonen har medført et etterslep på ordinære oppgaver og om dette kan få konsekvenser på resultatsiden, vil bli tydeligere i løpet av 2017. Ordinær prosedyre for å følge utviklingen i arbeidsmiljøet ved NTNU, er gjennomføring av arbeidsmiljøundersøkelser hvert annet år. I 2016 ble undersøkelsen utsatt som følge av fusjonen. Den vil i stedet bli gjennomført høsten 2017. I løpet av 2017 blir det også viktig å få på plass en forutsigbar prosess for videre campusutvikling.

Styret har vedtatt tre likeordnede hovedprioriteringer for perioden 2017-2020. Prioriteringene er foretatt med utgangspunkt i vurderinger av organisasjonens utfordringer, føringer fra Kunnskapsdepartementet og målene i fusjonsplattformen. Overskriftene på de tre prioriteringene er:

- Ett NTNU
- Nasjonal premissleverandør
- Sterke, internasjonalt orienterte fagmiljøer

Til hver av hovedprioriteringene er det knyttet virksomhetsmål. Fem av disse målene inngår også i utviklingsavtalen med KD.

(Scannet bilde av styrets signaturer)

Styrets beretning for NTNU - Godkjennes:

Trondheim, 16. mars 2017

_____ Svein Richard Brandtzæg Styreleder	_____ Nina Refseth	_____ Nils Kristian Nakstad
_____ Nina Udnes Tronstad	_____ Espen Remme	_____ Kristin Melum Eide
_____ Bjarne Foss	_____ Helge Holden	_____ Dag Waaler
_____ Guro Busterud	_____ Marit Grønning-Moe	_____ Kjersti Møller
_____ Ingvild Sørli	_____ Kim Allgot	_____ Dennis Bogen

Et egnet bilde – halv side.

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) er en ung institusjon med en lang historie. NTNU er i dag Norges største universitet, med historie tilbake til 1910 og røtter tilbake til 1760 og Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (DKNVS).

Hovedsetet ligger i Trondheim, med campuser i Gjøvik og Ålesund. NTNU har åtte fakulteter samt enheter som NTNU Vitenskapsmuseet og NTNU Universitetsbiblioteket, og nærmere 40 000 studenter og 7000 ansatte.

Samfunnsoppdraget

Som universitet har NTNU et særlig ansvar for langsiktig, grunnleggende forskning og fagutvikling. NTNU skal legge premisser for kunnskapsutviklingen og skape verdier – økonomisk, kulturelt og sosialt. Vi skal utnytte vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil, faglige bredde og tverrfaglige kompetanse til å møte de store, sammensatte utfordringene Norge og verdenssamfunnet står overfor. Vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil gir oss et særskilt oppdrag om å utvikle det teknologiske grunnlaget for fremtidens samfunn.

NTNU skal tilby forskningsbasert utdanning på alle nivåer. Vi skal formidle kunnskap og forvalte kompetanse om natur, kultur, samfunn og teknologi. NTNU skal være en kulturbærer og bidra til nyskaping i samfunn, næringsliv og offentlig virksomhet.

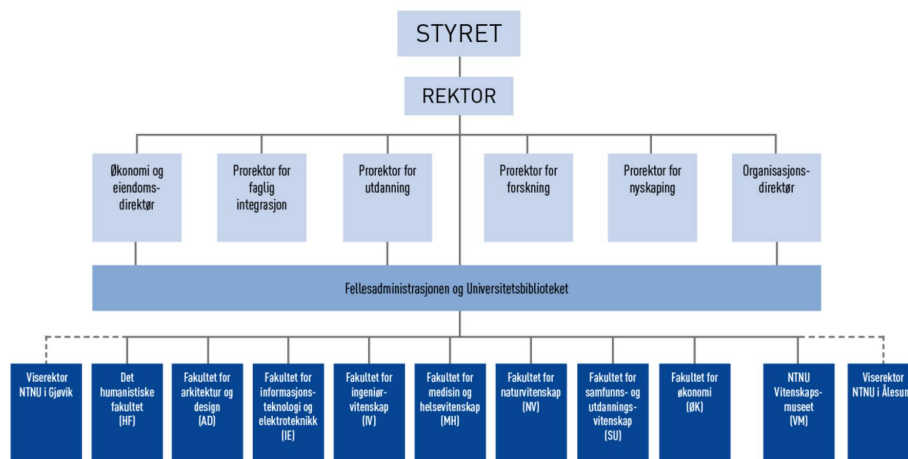
Vår visjon er «Kunnskap for en bedre verden» og våre verdier er Kreativ, Konstruktiv, Kritisk, Respektfull og Omtenksom.

«Ved NTNU – Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, skapes kunnskap for en bedre verden og løsninger som kan forandre hverdagen.»

Organisering

NTNU er underlagt Kunnskapsdepartementet (KD). Styret er NTNUs øverste organ, og representerer institusjonen overfor offentlige myndigheter. Svein Richard Brandtzæg har vært NTNUs styreleder siden januar 2014. Rektor er styrets sekretær og daglig leder ved NTNU. Gunnar Bovim har vært NTNUs rektor siden august 2013. Virksomheten er organisert i åtte fakulteter og Vitenskapsmuseet.

Figuren viser NTNUs organisasjonskart.

Styreleder
Svein Richard
Brandtzæg
(foto: Hydro)

Rektor
Gunnar Bovim

Utdanning

NTNU har hovedansvaret for den høyere teknologiutdanningen i Norge og er landets fremste institusjon for utdanning av ingeniører for fremtiden. Universitetet har flere profesjonsutdanninger og et bredt fagtilbud innen naturvitenskap, samfunnsfag, lærerutdanning, humaniora, medisin og helsefag, økonomisk-administrative fag, arkitektur og kunsthøgskole.

Utdanningen ved NTNU er relevant - for studentene, for arbeidslivet og for verden. Ved endt utdanning kan NTNU-studenten faget sitt, er mer nysgjerrig enn da hun begynte, og har gode verdier. Studentene tar kunnskapen med seg ut i verden og anvender den på globale utfordringer. Det gir «Kunnskap for en bedre verden» i praksis.

Forskning og kunstnerisk virksomhet

Ved NTNU driver vi forskning og kunstnerisk virksomhet på høyt nivå innenfor en rekke fagområder, – og i grensesnittet mellom dem. NTNU har et særlig ansvar for å drive tverrfaglig forskning og samarbeider tett med næringslivet. Mye av forskningen krever avansert teknisk utstyr og NTNU har mer enn hundre forskningslaboratorier. Vi har forskningsgrupper og laboratorier i internasjonal toppklasse og rike utviklingsmuligheter for unge forskertalenter. Vårt mål er at NTNUs forskning og kunstneriske virksomhet skal være avgjørende for samfunnet – i dag og i framtiden.

Fire forskere fra NTNU har mottatt nobelpriser: May-Britt Moser og Edvard Moser (2014), Ivar Giæver (1973) og Lars Onsager (1968).

Forskerutdanning

Forskerutdanningen er en strukturert grad som er normert til tre år. Det er også vanlig med et fjerde år der kandidaten underviser. NTNU er medlem av en rekke nasjonale forskerskoler innenfor ulike fagområder. Hver skole består av et nettverk av institusjoner som samarbeider om doktorgradsutdanningen. En doktorgrad fra NTNU gir grunnlag for ledende arbeid i næringsliv, forvaltning, høyere utdanning og forskning.

Nyskaping og samarbeid med arbeidslivet

Vår tverrfaglige profil og erfaring i samarbeid med samfunnet og bedrifter gir NTNU et konkurransefortrinn innenfor nyskaping. Vår ambisjon er å være en stor bidragsyter til bærekraftig verdiskaping. Nyskaping er mer enn å utvikle bedrifter av nye ideer. Samfunnet trenger nye tanker, oppfinnere, innovatører og videreutviklere av både metoder, produkter, arbeidspraksis og tjenester. Det finnes knapt noe mer spennende enn at ideer fødes, konkretiseres og blir til noe nytt. NTNU får forskning og næringsliv til å satse sammen.

NTNUs samarbeid med næringslivet og industrien har fokus på innovasjon og entreprenørskap. NTNUs økosystem for innovasjon inkluderer NTNU Technology Transfer Office, inkubator på campus, Entreprenørskolen, NTNU Discovery, Spark NTNU og Start NTNU. Hvert år etableres det rundt 20 nye bedrifter med utspring fra universitetet. NTNU er CERN-inkubator - det innebærer at teknologi fra CERN kan tas til NTNU for kommersiell videreutvikling.

På U-Multirank får NTNU toppscoren A på ekstern finansiering og samarbeid med industrien. NTNU har i flere år også vært en av de høyest rangerte institusjonene på Leiden-rankingen når det gjelder samarbeid med næringslivet.

Formidling

NTNU formidler kunnskap fra forskning, utdanning og nyskaping. Vår formidling favner samlinger, kunst og kultur. NTNU skal være i åpen og konstruktiv dialog med samfunnet, og bidra til kunnskapsbasert, offentlig debatt der også studenter og ansatte deltar. NTNU bistår beslutningstakere og næringsliv med forskningsbasert kompetanse. NTNU skal være synlig, med godt omdømme nasjonalt og internasjonalt, og utvikle og ta i bruk nyskapende virkemidler og medier.

Museumsvirksomhet

NTNU Vitenskapsmuseet er en av Norges ledende institusjoner innenfor sikring, bevaring, tilgjengeliggjøring og forskning på natur- og kulturhistorisk materiale fra Norge og resten av verden. Museet ble kåret til Årets museum i Norge i 2010, og er ett av i alt seks universitetsmuseer i Norge.

Satsingsområder

NTNU har fire tematiske satsingsområder i 2014–2023: NTNU Bærekraft, NTNU Energi, NTNU Havrom og NTNU Helse. NTNUs tematiske satsingsområder skal løse komplekse utfordringer av stor betydning for samfunnet gjennom tverrfaglig samarbeid.

NTNUs strategiske satsing på tre muliggjørende teknologier i perioden 2011–2020 omfatter bioteknologi, IKT og nanoteknologi. Muliggjørende teknologier er tverrfaglig basert grunnlagsforskning som bidrar til å utvikle nye næringer, produkter og løsninger innen de fleste samfunnsområder.

Sentre og samarbeid

NTNU er vertskap for to nasjonale sentre for fremragende utdanning (SFU), fire nasjonale sentre for fremragende forskning (SFF) og sju sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) samt fire forskningssentre for miljøvennlig energi (FME). Vi er i tillegg partner i tre SFF, åtte SFI og ti FME.

NTNU har Kavli Institute for Systems Neuroscience som drives sammen med Senter for nevralt nettverk. Videre har NTNU tre K.G. Jebsen-sentre innen medisinsk forskning.

NTNU er vertskap for ECCSEL, et europeisk forskningssamarbeid og en europeisk laboratorieinfrastruktur innen fangst, transport og lagring av karbondioksid (CO₂).

Geminisentrene er et samarbeid mellom NTNU, SINTEF og Universitetet i Oslo om å bygge større fagmiljøer på tvers av organisatoriske grenser innen ulike fagområder.

ENERGI

HELSE

HAVROM

BÆREKRAFT

Vi samarbeider tett med St. Olavs Hospital og SINTEF, et av Europas største, uavhengige forskningsinstitutter og en av Europas største organisasjoner innen forskningskontrakter. SINTEF har spesiell ekspertise innen teknologi, medisin og samfunnsvitenskap. NTNU og SINTEF er samlokaliserte i Trondheim.

NTNU samarbeider med rundt 200 universiteter i verden om forskning og utdanning. Prioriterte områder er EU, USA, Kina og Japan.

NTNU har et bredt internasjonalt nettverk og det er egne NTNU-kontor i Japan og Brussel (i samarbeid med Universitetet i Bergen og SINTEF).

Nøkkeltall

Tabellen under viser utvalgte nøkkeltall for NTNU for de tre siste år. Vi gjør oppmerksom på at tallene for 2014 og 2015 er sum av fusjonspartneres resultater.

Det generelle bildet er at NTNU har hatt en positiv utvikling på de fleste nøkkeltall i 2016. Den samme trenden gjelder KDs styringsparametere som gjennomgås i neste kapittel.

Gjennomsnittlig utgjør NTNU omlag 20 % av universitets- og høyskolesektoren. Vi har i underkant av 20% av ressursene, ligger litt under 20 % av sektoren på utdanningsaktiviteter og noe over på forskningsaktiviteter.

Hovedtall NTNU (Kilde: DBH/"Utvalgte nøkkeltall", NTNU og TTO)	2014	2015	2016	Endring 2015-2016
Ressurser				
Bevilgning fra KD og andre departementer	kr 5 702 078	kr 5 817 953	kr 5 996 815	3,1 %
Bevilgning fra EU og Norges forskningsråd	kr 765 011	kr 893 045	kr 1 022 037	14,4 %
Totale inntekter	kr 7 585 555	kr 7 982 859	kr 8 198 341	2,7 %
Antall årsverk totalt	6447	6733	6935	3,0 %
Antall årsverk i undervisnings-, forsknings og formidlingsstillinger	3943	4153	4377	5,4 %
Sentrale nøkkeltall, kjernevirksomheten				
Antall studenter	37935	38988	39720	1,9 %
Antall produserte studiepoeng (60-poengsenheter)	27217	28049	28798	2,7 %
Ferdige kandidater	7457	7561	7802	3,2 %
Antall publikasjonspoeng*	4579,5	4848,8	4900	1,1 %
Andel forfatterandeler på nivå 2	20,8 %	21,4 %	(ikke data)	(ikke data)
Antall allmenn- og brukerrettede formidlingstiltak	(ikke data)	(ikke data)	8550	(ikke data)
Nye doktorgradsavtaler*	422	468	455	-2,8 %
Avlagte doktorgrader	367	347	363	4,6 %
Mottatte forretningsideer	(ikke data)	(ikke data)	247	(ikke data)
Antall patentsøknader, lisenskontrakter og nye foretak	(ikke data)	(ikke data)	130	(ikke data)

*Resultater for publisering og nye ph.d.-avtaler er foreløpig ikke klare. Antall publikasjonspoeng er et estimat på årsresultatet, mens nye avtaler er antallet som er registrert per 1. mars 2017. Dette antas å bli noe høyere frem mot oktober, når endelige data foreligger.

Nyskapsresultatene inkluderer studentenes aktiviteter.

Blank side/helsidefoto fra 2016

3 Årets aktiviteter og resultater

2016 var et overgangsår der fusjonspartnerne beholdt sin gamle struktur, men arbeidet under felles ledelse. NTNUs styre vedtok en felles overbygning over lokale planverk forankret i Fusjonsplattformen og strategien «Kunnskap for en bedre verden».

For 2016 hadde vi seks hovedprioriteringer. De ble valgt på områder der vi så behov for endring og der de fleste enheter planla å legge betydelig innsats i utviklingstiltak for å heve kvaliteten og forbedre resultater. Fusjonsrelatert arbeid har i større eller mindre grad vært en del av alle hovedprioriteringene, men konkrete leveranser fra fusjonsprosjektet ble tydeliggjort som en egen hovedprioritering.

Hovedprioriteringene for 2016 hadde følgende titler:

1. Horisont 2020
2. Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier
3. Framtidsrettede studier og innovative læringsformer
4. Bærekraftig nyskappingsarbeid
5. Levende og attraktiv campus
6. Fusjon

Struktur på resultatrapporten

Innledningsvis gjør vi en kort oppsummering av resultatene i tabellform og en kort helhetsvurdering av resultatoppnåelsen. Deretter gjennomgår vi resultatene for de seks hovedprioriteringene med virksomhetsmål. Videre har vi en gjennomgang av vesentlige resultater som det ikke har faller naturlig å kommentere i forbindelse med hovedprioriteringene. Avslutningsvis følger rapportering på alle KDs styringsparametere før det kommenteres på «øvrige aktiviteter og resultater» i tråd med KDs bestilling.

Denne strukturen på gir oppmerksomhet til aktiviteter og resultater på områder der NTNU har sine største utfordringer, og der vi har iverksatt tiltak for forbedring. I tillegg gjennomgår vi områder Kunnskapsdepartementet ønsker belyst. Vi vier relativt mindre oppmerksomhet til den delen av virksomheten der vi er fornøyd med status.

3.1 Kort oppsummering av resultater

Hovedprioriteringer og virksomhetsmål

Målene for 2016 bærer i stor grad preg av å være prosessmål som på sikt vil forbedre NTNUs resultater i primærvirksomhetene. Gitt situasjonen med betydelig utrednings- og omstillingsarbeid som følge av fusjonen, er dette naturlig. Selv om vi har nådd målet for 2016, vil innsatsen bli opprettholdt på flere av punktene. Flere av målene er videreført og tydeliggjort i planene for 2017 og i utviklingsavtalen med KD som varer i perioden 2017-2019.

Med to unntak er alle målene for 2016 realisert. Vi fortsetter arbeidet i 2017 for å realisere de to siste målene.

Den strategiske forankringen av hovedprioriteringene for 2016 finnes i fusjonsplattformen som også er i tråd med strategien «Kunnskap for en bedre verden».

Hovedprioritering 1: Horisont 2020	
1. Søknadsvolumet fra NTNU til EUs rammeprogram skal økes i forhold til 2015.	Målet er nådd.
2. NTNU skal arbeide for en tilslagsprosent i EU på linje med de beste universitetene i Norden.	Målet er ikke nådd. Vi antar vi ligger omtrent på snittet i Norden.
3. NTNU skal styrke sin posisjon på energiområdet.	Målet er nådd.
Hovedprioritering 2: Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier	
4. NTNU skal profilere de tematiske satsingsområdene i vår eksterne og interne kommunikasjon og bidra til økt eksternfinansiering av tverrfaglige prosjekter.	Når det gjelder profileringsaktiviteter er målet nådd. Hvorvidt TSO'ene bidrar til økt BOA er for tidlig å si.
5. NTNU skal styrke koblingen mellom sin egen bioteknologisatsing og nasjonalt senter for Digitalt liv.	Målet er nådd.
6. NTNU skal utvikle strategier og organisasjonsmodell for IKT som muliggjørende teknologi.	Målet er nådd.
7. NTNU skal etablere en sterk faglig ledelse for satsingen NANO@NTNU.	Arbeid i gang, men målet ikke nådd.
Hovedprioritering 3: Framtidsrettede studier og innovative læringsformer	
8. NTNU skal starte arbeidet med samordning av studieporteføljen.	Målet er nådd.
9. NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning.	Målet er nådd.
10. NTNU skal videreutvikle bruken av digitale verktøy for samhandling, undervisning, læring, vurdering og studieadministrasjon.	Målet er nådd.
Hovedprioritering 4: Bærekraftig nyskappingsarbeid	
11. NTNU skal utvikle og operasjonalisere strategi for samarbeid med arbeidslivet.	Målet er nådd.
12. Tilfanget av ideer som endrer metodikk, tjenester og arbeidsmåter i samfunnet, samt kommersialiserbare ideer, skal øke.	Målet er nådd.
13. NTNU skal arbeide for økt nyskaping gjennom styrket samarbeid med TTO AS.	Målet er nådd.
Hovedprioritering 5: Levende og attraktiv campus	
14. NTNU skal utrede grunnlag for prioritering og anbefaling om overordnet lokalisering av framtidig campus i Trondheim.	Målet er nådd.
15. NTNU skal arbeide fram visjoner, mål og mest mulig generelle og felles føringer for program og konseptuelle løsninger som gir mulighet for sambruk, økt aktivitet, effektive og bærekraftige løsninger for NTNU sine campusområder.	Målet er nådd.
16. NTNU skal planlegge og etablere piloter som legger til rette for nye undervisningsformer og formelle/uformelle møteplasser.	Målet er nådd.
Hovedprioritering 6: Fusjon	
17. NTNU skal ivareta sikker drift ved overgang til ny organisasjon.	Målet er nådd.
18. NTNU skal vedta ny faglig organisering.	Målet er nådd.
19. NTNU skal utrede muligheter for faglig integrasjon.	Målet er nådd.
20. NTNU skal vedta ny administrativ organisering og foreta innplassering i ny org.	Målet er nådd.
21. NTNU skal utrede og vedta ny rammefordelingsmodell.	Målet er nådd (vedtak i januar 2017).

KDs styringsparametere

Når det gjelder KDs styringsparametere er resultatene mer varierende. Hovedinntrykket er allikevel positivt.

På 8 av 16 parametere er det stabil eller positiv utvikling. NTNU har en kraftig vekst i faglige årsverk i 2016, særlig i gruppen rekrutteringsstillinger. Dette påvirker tre av parameterne negativt uten at det foreløpig vurderes som alvorlig. For to av parameterne er årsaken uklar eller ligger utenfor NTNUs påvirkningskraft.

De resterende tre parametere (gjennomføring master, kandidatmåltall og kvinneandel i toppstillinger) vil bli fulgt nøye og tiltak for forbedring iverksatt.

Styringsparametere, sektormål 1	2013	2014	2015	2016	Kommentar
Andel studenter på bachelorutdanning som gjennomførte på normert tid (%)	39,37	44,73	44,53	46,94	Forbedring.
Andel studenter på masterutdanning som gjennomførte på normert tid (%)	57,01	51,99	57,97	52,05	Nedgangen følges grundig. Det har vært svingninger over flere år.
Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere (%)	68,49	67,62	64,61	72,29	Forbedring. (Naturlige svingninger)
Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter	-	36,4	36,8	37,7	Forbedring.
Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten	4,1	4,1	4,1	4,1	Stabilitet.
Antall publiseringspoeng per faglig årsverk	1,26	1,22	1,24	-	Forventer nedgang grunnet høyere vekst i ansatte enn vekst i publiseringspoeng.
Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk (i tusen Euro)	-	6,58	6,39	3,57	Ufullstendig tallgrunnlag på DBH. Antar svak nedgang/stabilitet.
Andel utreisende utvekslingsstudenter Erasmus+ av totalt antall studenter	0	0,14	0,72	0,99	Forbedring.
Styringsparametere, sektormål 2	2013	2014	2015	2016	Kommentar
Andelen forskningsinnsats i MNT-fag	55	-	54	-	Stabilitet.
Andel masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning	84,99	-	74,56	-	Nedgangen antas å være arbeidsmarkedsrelatert.
Bidraginntekter fra Forskningsrådet per faglige årsverk (1000 kr)	171,43	180,04	201,49	214,25	Forbedring.
Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk (1000 kr)	236,7	221,68	229,49	191,13	Nedgang. Delvis "teknisk" forklaring.
Styringsparametere, sektormål 3	2013	2014	2015	2016	Kommentar
Kandidattall på helse- og lærerutdanningene	1514	1686	1668	1768	Varierende måloppnåelse.
Styringsparametere, sektormål 4	2013	2014	2015	2016	Kommentar
Antall studiepoeng per faglige årsverk	411,83	420,79	414,37	398,92	Nedgang. Høyere vekst i ansatte enn vekst i studiepoeng-produksjonen.
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (%)	22,09	24	24,28	23,85	Nedgangen blir fulgt opp.
Andel midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger (%)	16,29	16,62	18,27	17,7	Forbedring (nedgang).

Helhetsvurdering, mål og styringsparametere

Vi legger nå to intensive år med fusjonsarbeid bak oss. Det har vært krevende arbeid som har involvert store deler av organisasjonen. Det er derfor gledelig at vi har god måloppnåelse og i stor grad positiv utvikling på KDs styringsparametere i 2016.

De siste par årene har vi utviklet en plattform som vi mener vil bidra til bedre resultater på sikt. Om fusjonen allikevel kan ha medført et etterslep på ordinære oppgaver og i hvilken grad dette kan få konsekvenser på resultatsiden, vil bli tydeligere i løpet av 2017.

3.2 Horisont 2020

<i>NTNUs virksomhetsmål for 2016:</i>	1. Søknadsvolumet fra NTNU til EUs rammeprogram skal økes i forhold til 2015 2. NTNU skal arbeide for en tilslagsprosent i EU på linje med de beste universitetene i Norden 3. NTNU skal styrke sin posisjon innen energiområdet
<i>Støtter sektor-mål 1 og 2:</i>	1. <i>Høy kvalitet i utdanning og forskning</i> 2. <i>Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling</i>

Deltakelse i Horisont 2020 (H2020) er en hovedprioritet i NTNUs internasjonale samarbeid. I vår internasjonale handlingsplan er målet en samlet inntekt på én milliard kroner fra programmet, noe som innebærer en dobling i forhold til 7. rammeprogram (FP7). Begrunnelsen er kvalitet og relevans i NTNUs forskning gjennom samarbeid med ledende fagmiljøer internasjonalt om å utvikle ny kunnskap i forskningsfronten. De europeiske prosjektene gir erfaringsmessig god uttelling i form av vitenskapelig publisering på høyt nivå.

Det er knyttet betydelige forventninger til NTNU fra myndighetenes side om bidrag til nasjonal måloppnåelse for H2020. Den siste sammenlignbare statistikken fra Forskningsrådet over norske universiteters deltakelse i H2020 viser at NTNU per oktober 2016 deltok i 58 prosjekter, mens UiO og UiB deltok i 53 og 48 prosjekter henholdsvis. UiO inntekter var på dette tidspunktet på 33,3 millioner Euro, NTNUs på 31,9 og UiBs på 26,8.

Vi arbeider kontinuerlig med tiltak for å øke vår deltakelse i H2020. Prosesser som er i gang er knyttet til endringer i EU-støtteapparatet og en videreutvikling av insentiver og støtteordninger for H2020. Bl.a. er innføring av Local Contact Points (LCP) knyttet til H2020s enkelte programmer og som en ressurs som deles av hele NTNU, under etablering. LCP-funksjonen får ansvar både for langsiktig posisjonering, strategisk mobilisering og søknadsutvikling, samt analyse og post-evaluering av søknader NTNU deltar i innenfor de aktuelle programmene. H2020 Gullkortordningen er utvidet til å omfatte ti forskergrupper som er tildelt ekstra ressurser for å satse mot H2020 i en treårsperiode. Nytt er også at ved de fleste fakulteter er nå opp imot 10 % av den vitenskapelige staben ved hvert institutt registrert som evaluatore for H2020. Søknad til Forskningsrådet om prosjektetablerings- og posisjoneringsstøtte ble innvilget med 8 millioner kroner for 2016. Det gir rom for videre vektlegging av langsiktig posisjonering for deltakelse i H2020.

Virksomhetsmål 1

SØKNADSVOLUMET FRA NTNU TIL EUS RAMMEPROGRAM SKAL ØKES I FORHOLD TIL 2015

Oppdatert statistikk viser at NTNU 20. februar 2017 deltar i 70 prosjekter i H2020 med en samlet inntekt på 35 millioner Euro. Muligheten for å oppnå 1 milliard NOK fra rammeprogrammet er derfor fortsatt til stede, siden de årlige budsjettene vil øke utover i programperioden og omkring 60 % av H2020 samlede budsjett fortsatt ikke er fordelt. Vi minner om at målet på 1 milliard ble satt på slutten av FP7 da den gjennomsnittlige tilslagsprosenten var på rundt 20 %, mens den er på 10 % i H2020.

Når det gjelder søknadsvolum, har NTNU per 20. februar 2017 deltatt i 738 søknader. NTNU deltok i omkring 237 søknader til H2020 i 2016. Søknadsvolumet til 2015-utlysninger var på 188 søknader. Så langt har vi deltatt i 127 søknader til 2017-utlysninger.

Virksomhetsmål 2

NTNU SKAL ARBEIDE FOR EN TILSLAGSPROSENT I EU PÅ LINJE MED DE BESTE UNIVERSITETENE I NORDEN

NTNUs tilslagsprosent i H2020 ligger i øyeblikket på 12 %. Vi har ikke systematisk tilgang til tilslagsprosenter for andre nordiske universiteter. Episodisk kunnskap fra samtaler med EU-kontorene ved andre nordiske institusjoner tyder på at NTNUs tilslagsprosent ligger omtrent på gjennomsnittet. Søknadsvolumet er imidlertid betydelig større ved flere av våre samarbeidsuniversiteter i Norden.

Det vi har tilgang til, er kontraktsdato for andre nordiske universiteter. Statistikk fra juni 2016 der NTNU står oppført med 45 prosjekter, UiO med 39 prosjekter og UiB med 36 prosjekter, viser at de danske universitetene gjør det godt med KU, DTU og Århus i teten med hhv. 167, 104 og 81 prosjekter på samme tidspunkt. I Sverige hadde KTH 81 prosjekter, Karolinska 73 prosjekter, Lund 67 prosjekter, Chalmers 60 prosjekter og Uppsala 51 prosjekter i juni 2016. I Finland er Helsinki og Aalto de største universitetene i rammeprogrammet med hhv. 61 og 44 prosjekter på samme tidspunkt.

Virksomhetsmål 3

NTNU SKAL STYRKE SIN POSISJON INNEN ENERGIOMRÅDET

Innenfor energiområdet har NTNU hatt betydelige utfordringer i H2020s innledende fase. Søknadsvolumet har vært relativt godt, men tilslagene har latt vente på seg. Det er derfor gledelig at NTNU nå deltar i 15 prosjekter innenfor energiområdet. Disse omfatter 7 prosjekter innenfor energiprogrammet, hvorav 2 også er koordinert fra NTNU, 3 prosjekter innenfor andre tematiske programmer (materialer og miljø), 2 infrastrukturprosjekter, 2 individuelle fellowships innenfor Marie Skłodowska Curie Actions og ett ERC Starting grant. Særlig har FME CenSES hatt stor suksess med en langsiktig strategi for å posisjonere seg i Europa og deltar nå i 4 prosjekter i H2020s energiprogram, hvorav ett også er koordinert fra NTNU. For å øke ytterligere innenfor energiområdet er 12 av NTNUs fremste energiforskere gitt et tydelig mandat og ressurser for å drive langsiktig posisjonering og søknadsutvikling innenfor rammene av EERA (European Energy Research Alliance). EERA er den mest innflytelsesrike alliansen av forskningsaktører i Europa innenfor energiområdet.

3.3 Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier

NTNUs
virksomhetsmål
for 2016:

4. NTNU skal profilere de tematiske satsingsområdene i vår eksterne og interne kommunikasjon og bidra til økt eksterntfinansiering av tverrfaglige prosjekter
5. NTNU skal styrke koblingen mellom sin egen bioteknologi satsing og nasjonalt senter for Digitalt liv.
6. NTNU skal utvikle strategier og organisasjonsmodell for IKT som muliggjørende teknologi
7. NTNU skal etablere en sterk faglig ledelse for satsingen NANO@NTNU.

Støtter sektor-
mål 1 og 2:

1. Høy kvalitet i utdanning og forskning
2. Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Fusjonsplattformen slår fast at NTNU skal ha tverrgående tematiske satsingsområder og en tydelig satsing på muliggjørende teknologier.

Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier er ledd i strategien for å møte de store og sammensatte utfordringene Norge og verdenssamfunnet står overfor. Prioriteringen krever tverrfaglig samarbeid internt og økt samarbeid internasjonalt. De tematiske satsingsområdene skal bidra til å fokusere og løfte NTNUs forskning og utdanning innenfor områder med særlig høy samfunnsrelevans. Vi ønsker å tydeliggjøre og styrke arbeidet innenfor muliggjørende teknologier – IKT, bioteknologi, nanoteknologi og funksjonelle materialer. Teknologiene har stort potensial i å bidra med løsninger på viktige områder som energi og miljø, marin virksomhet, mat og helse. Satsingene omfatter også oppgradering av utstyr og infrastruktur for forskning og undervisning.

Det er en forutsetning at de tematiske satsingene skal bygge på høy forskningskvalitet og romme spissforskningsmiljø, ha gode koblinger mot de mer anvendte delene av muliggjørende teknologier, og i tillegg være et arnested for nye tverrfaglige koblinger. Tematiske satsinger skal underbygge NTNUs profil i det nasjonale og internasjonale kunnskapsfellesskapet gjennom å mobilisere våre fremste kompetansemiljøer og i større grad utløse tverrfaglig samarbeid.

Virksomhetsmål 4

NTNU SKAL PROFILERE DE TEMATISKE SATSINGSOMRÅDENE I VÅR EKSTERNE OG INTERNE KOMMUNIKASJON OG BIDRA TIL ØKT EKSTERNFINANSIERING AV TVERRFAGLIGE PROSJEKTER

De tematiske satsingsområdene (varighet 2014–2023) hadde sitt første hele virkeår i 2015 og er nå kommet godt i gang. Det ble foretatt et skifte av faglig leder for satsingsområdet Energi med virkning fra 1.10.2016. Samtidig overtok Ingeniørvitenskap ansvaret som vertsfakultet. Faglig leder av satsingsområdet Bærekraft gikk over i nye stilling som viserektor i Ålesund fra 1.1.2017. Satsingen ledes nå av et interimsstyre fram til sommeren 2017.

Fusjonen innebærer at vi får forankret satsingene enda bredere og forsterker det faglige grunnlaget. Det er opprettet kontakt mellom de tematiske satsingsområdene og relevante fagmiljø på de tidligere høyskolene. Lederne for de tematiske satsingene har også besøkt fagmiljøer i Ålesund og Gjøvik.

Det arbeides aktivt med eksempelvis arrangementer, promotering, grafiske produkter og bildemateriell. De tematiske satsingene Havrom og Helse deltok på årets Arendalsuke i august med et seminar (Nye havromsteknologier og innovasjonsmuligheter) og et frokostmøte (Koder for bedre helse? Genetikk på befolkningsnivå). For øvrig blir våre Tematiske satsinger synliggjort ved alle myndighetsbesøk, og det ble arrangert et oppstartsseminar for Ekspertene i Team sitt samarbeid med tematiske satsingsområder.

NTNU Cyborg

Kan vi forstå «språket» til hjernen og grunnlaget for bevissthet? Kan nye teknikker for å avbøte skade på nervesystemet hjelpe mennesker med nervesykdommer? Kan læringsdyktige biologiske nevroner brukes for å konstruere kraftige datamaskiner? Slike spørsmål studeres i forbindelse med utviklingen av NTNU Cyborg.

NTNU Cyborg er en flerfaglig innsats for å utvikle en kybernetisk organisme, en kombinasjon av en robot og levende, biologiske nevroner.

NTNU Helse arrangerte Forskerfredag på Byscenen: *Ny teknologi – bedre liv?* Fem forskere foredro om helseteknologi for 250 interesserte. Forskerfredag ble vist på NRK2 og fikk også god omtale og spredning i dagspresse og sosiale medier. Professor i molekylærbiologi Magnar Bjørås forklarer CRISPR, en metode innen genredigering som gir nye muligheter for behandling av alvorlig sykdom og utvikling av bioteknologisk industri. Foto: OB-Team/NTNU.

NTNU Ocean Week ble gjennomført for andre gang 9.-12. mai med bred nasjonal og internasjonal deltakelse. 30. september ble Trondheimsfjorden offisielt erklært som det første testområdet for autonome skip.

NTNU og Sintef tok storeslem da Forskningsrådet kunngjorde tildeling av åtte nye sentre for miljøvennlig energi (FME) i 2016. NTNU ble tildelt vertsansvar for to sentre og deltar som forskningspartner i de øvrige seks som fikk finansiering.

Virksomhetsmål 5

NTNU SKAL STYRKE KOBLINGEN MELLOM SIN EGEN BIOTEKNOLOGI SATSING OG NASJONALT SENTER FOR DIGITALT LIV.

Det jobbes aktivt for å styrke NTNUs satsing på bioteknologi og for å ivareta koblingen mot det nasjonale senteret for Digitalt liv, som er ledet av NTNU. Det medisinske fakultet koordinerer den nasjonale forskerskolen. Området ble styrket fra 1.8.2016 med en administrativ ressurs.

Ved Forskningsrådets tildeling i februar 2017 av 110 mill. kroner til nye tverrfaglige prosjekter innenfor Digitalt Liv Norge, fikk NTNU ansvaret for tre av prosjektene – blant annet Responsibility, practice and the public good across Digital Life, et RRI-prosjekt forankret ved Det humanistiske fakultetet.

Virksomhetsmål 6

NTNU SKAL UTVIKLE STRATEGIER OG ORGANISASJONSMODELL FOR IKT SOM MULIGGJØRENDE TEKNOLOGI

Det ble foretatt et navneskifte på satsingen fra 1.1.2017. Satsingen kalles nå NTNU Digital. NTNU Digital dekker hele spekteret av forskning og utdanning i informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Programmet skal styrke vår grunnleggende IKT-forskning på tvers av fag og anvendelser. Dette betyr å støtte forskning som kan være avgjørende for framtidige anvendelser, samt for nye og potensielt omveltende IKT-teknologier.

Arbeidet med å utvikle en strategi for tungregning, forankret i satsingen IKT som muliggjørende teknologi, er i oppstartsfasen. Gjennom en dialog med Telenor er det inngått en avtale om etablere en lab for kunstig intelligens (AI) ved NTNU, med tilknyttet gjesteprofessorat og rekrutteringsstillinger. Avtalen har en ramme på nærmere 50 millioner kroner.

Virksomhetsmål 7

NTNU SKAL ETABLERE EN STERK FAGLIG LEDELSE FOR SATSINGEN NANO@NTNU.

Vi kom ikke i mål med dette arbeidet i 2016, men arbeidet med å styrke den faglige ledelsen av NANO@NTNU er i full gang. Det er lyst ut en kombinert stilling som forskningsdirektør for NANO@NTNU og professor innen nanovitenskap/nanoteknologi. Ansettelse vil skje i løpet av 2017.

DIGITALT LIV NORGE

Senter for digitalt liv Norge (DLN) er et nasjonalt senter for bioteknologisk forskning og innovasjon. Hovedmålet er å utvikle ny kunnskap og nye metoder innen nåværende og fremtidig bioteknologi. Møtet mellom bioteknologi og digitale teknologier vil kunne gi store muligheter for sektorene helse, havbruk, landbruk og industri. Senterets virksomhet inkluderer bidrag fra humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag for bedre forståelse av hvordan forskningen påvirker og blir påvirket av vårt samfunn.

3.4 Fremtidsrettede studier og innovative læringsformer

<i>NTNUs virksomhetsmål for 2016:</i>	8.	NTNU skal starte arbeidet med samordning av studieporteføljen
	9.	NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning
	10.	NTNU skal videreutvikle bruken av digitale verktøy for samhandling, undervisning, læring, vurdering og studieadministrasjon.
<i>Støtter sektormål 1, 2 og 3:</i>	1.	<i>Høy kvalitet i utdanning og forskning</i>
	2.	<i>Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling</i>
	3.	<i>God tilgang til utdanning</i>

NTNU skal utdanne kandidater for morgendagens arbeidsliv. Utdanningene ved NTNU skal gi solide kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som gir et godt grunnlag for yrkeskarriere og livslang læring. Dette innebærer at utdanningene ved NTNU må være gjenstand for kontinuerlig kvalitetsutvikling. Hovedprioriteringen har særlig fokus på utvikling av studieporteføljen, kvalitet i studieprogrammene, innovative lærings-, undervisnings- og vurderingsformer samt digitalisering av utdanningen.

Virksomhetsmål 8

NTNU SKAL STARTE ARBEIDET MED SAMORDNING AV STUDIEPORTEFØLJEN

For å komme i gang med samordning av porteføljen etter fusjonen har vi blant annet fått på plass et nytt felles kvalitetssystem og prosedyrer for porteføljeutvikling og krav til studier. NTNU er opptatt av utdanningsledelse, og har spesielt fokus på studieprogramlederrollen. Fakultetene jobber med implementering av mandat for studieprogramledere og nytt lederutviklingsprogram for studieprogramledere blir gjennomført høsten 2016-våren 2017.

Seks arbeidsgrupper har avklart felles ambisjoner og lagt fram forslag til utvikling av studieporteføljen innenfor følgende områder: helse, lærer/lektor, økonomi/ledelse, naturvitenskap, teknologi og IKT. Gruppene forslaget omhandler tiltak på kort sikt og litt lengre sikt. Alle fakultetene fått ansvar for å legge fram en treårig plan for utvikling av studieporteføljen.

Andre rektoroppnevnte arbeidsgrupper utredet ordninger for NTNUs fellesemner og felles emnestørrelse. Styret har besluttet at studieprogram som fører til lavere grad og integrerte studieprogram som fører til høyere grad eller profesjons-grad skal ha ex. phil. på 7,5 studiepoeng og et nytt «områdeemne» på 7,5 studiepoeng. Alle mastergradene og gradene cand.med. og cand. psychol. skal ha emnet Eksperter i team på 7,5 studiepoeng. Styret har vedtatt at emnestørrelse skal være på 7,5 studiepoeng eller multiplum av dette. Rektor kan i særskilte tilfeller innvilge unntak fra dette. Felles emnestørrelse skal være implementert i studiene senest studieåret 2019/2020.

Virksomhetsmål 9

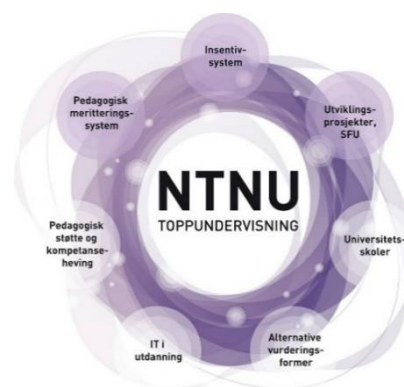
NTNU SKAL FREMME UNDERVISNINGSKOMPETANSE OG UTVIKLE NTNU TOPPUNDERVISNING

Alle som underviser ved NTNU skal ha utdanningsfaglig kompetanse. De som ikke har slik kompetanse ved ansettelse, må følge kurs som gir utdanningsfaglig basiskompetanse. Det er besluttet at omfanget av basisopplæringen skal økes til 200 timer og en ny læringsutbyttebeskrivelse er under utvikling.

Stadig flere undervisere tar i bruk nye metoder som omvendt klasserom, «blended learning», blogger, simulering, team-based learning, game-based learning mm.

Arbeid med samordning av studieporteføljen er som et krevende puslespill, men gir også nye, spennende muligheter.
Foto: Thinkstock

NTNU har iverksatt flere tiltak rettet inn mot tilrettelegging og informasjon/opplæring for økt bruk av teknologi som kan støtte studentaktive læringsformer. I 2016 har fagmiljøene gjennomført en rekke utviklingsprosjekt knyttet til utvikling av innovativ utdanning; kollegabasert veiledning, piloter på utforming av læringsarealer mm. Prosjektene er dels rektorstøttede gjennom satsingen NTNU Toppundervisning, og dels egenfinansierte av fakultetene selv.

Satsingen NTNU Toppundervisning har som mål å styrke undervisningskompetansen, og skal bidra til at NTNU når sitt mål om å levere en utdanning preget av kvalitet på høyt internasjonalt nivå. Et sentralt tiltak i NTNU Toppundervisning i 2016 er samarbeidet med UiT Norges arktiske universitet om utvikling av et meritteringssystem for undervisning. Hensikten er å motivere og tilrettelegge for at den enkelte skal styrke sin undervisningskompetanse og gjøre den til en integrert del av karriereforløpet. Det er i 2016 utarbeidet forslag til en nye personalpolitikk for karriereveier hvor det framgår at NTNU aktivt skal ta i bruk og utvikle de to karriereveiene for vitenskapelig personale; dosentløpet og professorløpet. NTNU har allerede mange dyktige undervisere, og i Morgenbladets kåring «fantastiske forelesere» ble Johannes Skaar ved Institutt for elektronikk og telekommunikasjon og Bassam Hussein ved Institutt for produksjons- og kvalitetsteknikk stemt fram til to av landets ti beste forelesere.

NOKUT tildeler status som senter for fremragende utdanning (SFU) til miljøer som kan oppvise fremragende kvalitet og innovativ praksis i utdanningen, og som har gode planer for videreutvikling og innovasjon. I november ble det klart at to av de fire miljøene som fikk SFU-status i 2016 kom fra NTNU: *ENGage – Centre for Engaged Education through Entrepreneurship* med utspring fra fakultet for samfunnsvitenskap og teknologi og *ExcITEd – Excellent IT Education* fra fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk. Begge sentrene er i samarbeid med Nord universitet; ENGage gjennom entreprenørskolen, og ExcITEd gjennom spillteknologimiljøet.

Rector Gunnar Bovim, leder for ExcITEd Guttorm Sindre, leder for ENGage Roger Sørheim og prorektor Berit Kjeldstad feirer tildeling av SFU-status (Hentet fra flickr-kontoen til NTNU)

Virksomhetsmål 10

NTNU SKAL VIDEREUTVIKLE BRUKEN AV DIGITALE VERKTØY FOR SAMHANDLING, UNDERVISNING, LÆRING, VURDERING OG STUDIEADMINISTRASJON.

På utdanningsområdet har NTNU satset mye på digitalisering og bruk av digitale verktøy. For å styrke det pedagogiske engasjementet har prorektor for utdanning etablert et større 5-årig program kalt «NTNU Drive». Programmets hovedinngang til digitalisering er kompetanseheving for god bruk av digitale løsninger, og NTNUs ledergruppe har gitt tilslutning til fastsetting av mandat og prosjektportefølje langs aksene læreprosesser, produksjonsprosesser og støttefunksjoner. Samhandling med prosjektene digital vurdering og nytt e-læringssystem (eLS) vies stor oppmerksomhet.

Blackboard ble valgt som nytt eLS i februar 2016, og våren 2016 ble det klargjort for bruk. Alle fakulteter deltok med pilotemner høsten 2016, opplæring av involverte i pilotene er gjennomført, og et brukerstøttenettverk hos fakultetene er under etablering. Blackboard tas i bruk i hele institusjonen høsten 2017.

Arbeid med alternative vurderingsformer og digitalisering av vurdering må ses i sammenheng. I 2016 har det vært jobbet med å øke antallet digitale eksamener, og framover ser vi at det er nødvendig å øke kapasiteten ytterligere.

To nasjonale konferanser ble arrangert i mai: Læringsfestivalen med «Studentaktiv læring og teknologi» som hovedtema, og NKUL (Nasjonal konferanse om bruk av IKT i utdanning og læring). Begge arrangementene hadde rekordstor deltakelse i 2016 og bidrar til å promotere NTNU som en nasjonal møteplass for kunnskapsdeling om bruk av IKT i læring.

3.5 Bærekraftig nyskappingsarbeid

<i>NTNUs virksomhetsmål for 2016:</i>	11. NTNU skal utvikle og operasjonalisere strategi for samarbeid med arbeidslivet 12. Tilfanget av ideer som endrer metodikk, tjenester og arbeidsmåter i samfunnet, samt kommersialiserbare ideer, skal øke 13. NTNU skal arbeide for økt nyskaping gjennom styrket samarbeid med TTO AS
<i>Støtter sektormål 2:</i>	2. Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

NTNU har lang tradisjon som pådriver for kunnskapsbasert utvikling i samfunnet. Nyskaping er teknologiutvikling til bruk i tradisjonell verdiskaping. Det omfatter også alle andre nye metoder, tjenester, produkter og arbeidsmåter som tas i bruk. Ved fusjonen ble NTNUs arbeidslivsprofil styrket og vi ser et større potensial for å knytte sterke bånd til norsk industri og arbeidsliv. Nyskaping skal i enda større grad kjennetegne vårt nye universitet. NTNU skal prioritere å gjøre virkemidlene og tjenestene vi tilbyr bedre kjent internt, slik at flere fagmiljø og studenter tar dette i bruk. Vi vil gjennomgå tilbudet for å sikre at nye medarbeidere og studenter på andre campus også blir ivaretatt.

Virksomhetsmål 11

NTNU SKAL UTVIKLE OG OPERASJONALISERE STRATEGI FOR SAMARBEID MED ARBEIDSLIVET

I forbindelse med utarbeidelsen av NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet ble det gjennomført egne møter med alle fakultetene. Denne runden bekreftet at det gjennomgående er en stor nyskappingsaktivitet ved alle fakultetene og et omfattende og aktivt samarbeid med privat næringsliv og/eller offentlig arbeidsliv organisert via formaliserte klynger, sentra og/eller gjennom samarbeidsavtaler.

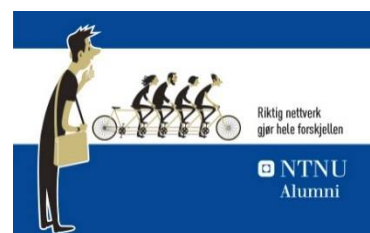
NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet ble vedtatt av rektor i desember 2016. Politikken er utarbeidet gjennom en involverende arbeidsprosess, samt en omfattende høringsrunde både blant interne og eksterne instanser. NTNUs nye Råd for samarbeid med arbeidslivet (NTNU RSA) ble opprettet og er organisert via tre tematiske råd. NTNU RSA-ene har en bred tverrfaglig sammensetning internt og eksternt, og har avholdt sine første møter i 2016.

En fersk rapport utført av danske Damvad Analytics, konkluderer med at bedrifter som har etablert forsknings- og utviklingssamarbeid med NTNU er vesentlig mer produktive enn sammenlignbare virksomheter ellers i samfunnet. Bedrifter som samarbeider med NTNU kan også vise til bedre omsetning, sysselsetting og investeringer. NTNUs bidrag til innovasjon og omstilling i eksisterende virksomheter er betydelig, og rapporten bidrar til å synliggjøre nytteverdien av forsknings- og innovasjonsresultatene fra NTNU.

EIT KICs (Knowledge and Innovation Communities) samler europeiske nettverk av universiteter, institutter, industri, offentlig forvaltning og NGO'er innenfor nærmere definerte samfunnsområder. Målsettingen er innovasjon, entreprenørskap og å utdanne neste generasjons entreprenører. KICs skal bidra til å bringe innovasjoner til markedet gjennom utvikling av produkter og tjenester og etablering av bedrifter. Forskningsprosjekter er ikke en målsetting for en KIC. NTNU er partner i Climate-KIC. Erfaringene i Climate-KIC er lagt til grunn for arbeid med søknader om partnerskap i tre nye KiCs; Digital, InnoEnergy og Raw Materials. Deltakelse i KICs er fakultetsovergripende og krever deltakelse fra fagmiljøer ved flere fakulteter.

NTNU Alumni

NTNU Alumni rettet spesielt oppmerksomheten mot internasjonalisering og det europeiske forskningsfellesskapet. Mobilitet med Japan og Kina er vektlagt. En rekke nettverkstreff er gjennomført, blant annet i Brasil og Brussel der over 200 alumner fra 11 europeiske land var representert. NTNU Alumni Europe er etablert som første internasjonale alumninettverk. NTNU Alumni-konferansen ble første gang arrangert i Ålesund rett etter fusjonen, så i Gjøvik og Trondheim. Mange deltok ved konferansene som årlig skal gå på rundgang mellom studiebyene. Samlet har NTNU ytterligere økt sin kontakt og samarbeid med alumner i nærings- og arbeidsliv i Norge og utlandet. NTNU Alumni har møtt 1700 alumner, jevnlig nådd 35 000 medlemmer og 90 000 NTNU-ere.

Virksomhetsmål 12

TILFANGET AV IDEER SOM ENDRER METODIKK, TJENESTER OG ARBEIDSMÅTER I SAMFUNNET, SAMT KOMMERSIALISERBARE IDEER, SKAL ØKE

Tilfanget av nye ideer totalt sett har hatt betydelig vekst i 2016, fra 164 ideer i 2015 til 247 i 2016. Utviklingen i innmeldte ideer er positiv både for ansatte og studenter. Dette skyldes primært et utvidet universitet der de tidligere høyskolemiljøene fra Trondheim, Gjøvik og Ålesund bidrar til volumet, samt bedre systemer for telling av studentideer. I tillegg ser vi at langsiktig økt fokus på kommersialisering, entreprenørskap og innovasjon i enkelte forskningsmiljø på instituttnivå også bidrar positivt til idegenerering blant ansatte.

Antall kommersialiseringer i form av nyetableringer og lisenser har vist en samme positive tendens når en inkluderer studenttallene. I 2016 er det registrert 88 studentideer fra NTNU miljøet og tilsammen 20 nye foretak. Totalt er det gjennomført 50 kommersialiseringer fra NTNU i 2016. Den positive utviklingen har vi sett over flere år og kan være et tegn på at fokusert arbeid over flere år begynner å gi større uttelling.

Fagmiljøene viser stor aktivitet med hensyn til å ta i bruk nye innovative læringsformer og tilrettelegge for å integrere innovasjonsaktiviteter i studieløpene inkludert i ph.d.-utdanningene. Eksempelvis har det medisinske fakultet i samarbeid med Universitetet i Oslo, Nansen Neuro Science og Karolinska Institutet utviklet en helseinnovatørskole som skal være et tilbud til forskere på ph.d.-nivå. Helseinnovatørskolen starter opp fra 2017.

Spark er en gratis veiledningstjeneste for NTNU-studenter som har en idé, finansiert av et spleiselag mellom Trønder-Energi og NTNU. Spark har også et nettverk som veileder gründerstudenter videre til riktige ressurspersoner internt ved NTNU, eller til eksterne aktører som Innovasjon Norge, DIGS m.fl. Spark er drevet av studenter, men med en viktig senior-støttefunksjon som medleder og coach. Siden den offisielle åpningen i januar 2014 har Spark veiledet 250 idéer, mer enn 600 studenter har vært med i teamene rundt utvikling av idéene, og 10 idéer har blitt etablert som bedrifter.

NTNU-studentene fikk 13 av totalt 23 innvilgede søknader over Nærings- og fiskeridepartementets pilotprosjekt FORNY StudENT. Dette virkemidlet er viktig for å realisere potensialet hos studentene.

Virksomhetsmål 13

NTNU SKAL ARBEIDE FOR ØKT NYSKAPING GJENNOM STYRKET SAMARBEID MED TTO AS

NTNU Technology Transfer AS (TTO) er NTNU og Helse Midt-Norges kommersialiseringsenhet og har utviklet seg positivt siden oppstart i 2003. TTO bistår NTNU og sykehusene med å realisere kommersialiseringer i form av selskapsetableringer, teknologisalg og teknologilisenser og har således bidratt positivt til utvikling både av ny og eksisterende industri. Sammen med NTNU har TTO over tid jobbet med å styrke forutsetningene for å lykkes med kommersialisering av forskning. NTNU kan vise til mange positive resultater som bekrefter at NTNU gjennom sin strategiske kommersialiseringsenhet ligger langt framme og har god kompetanse på området.

NTNU og TTO har tertialvise dialogmøter med rapportering av resultater av pågående arbeid, innretning og samarbeid om konkrete tiltak for å øke nyskappingsaktiviteten. Resultatene fra 2016 viser at samarbeidet bidrar til å gi økt aktivitet på flere målepunkter.

Finansminister Siv Jensen møtte studentinnovasjonsmiljøet.

Foto: Kristoffer Furberg/Universitetsavisa.

NTNUs innovasjonsmiljø ble ytterligere forsterket av Norges første fornybarinkubator Watts Up, som skal hjelpe gründere til suksess. Finansminister Siv Jensen ble inspirert da hun møtte studententreprenører under et besøk ved NTNU. Studentene viste blant annet fram en app som måler gulsott hos babyer, en trapperullator for å forebygge fall og en maskin for pakking av vedsekker.

H.K.H. Kronprinsen utfordrer unge ledere og talenter til å tenke nytt og kjenne på egen drivkraft. Foto: Magne Rasmussen/NTNU.

H.K.H. Kronprinsen inviterte for fjerde gang unge ledere og talenter for mobilisering om framtidens Norge. Konferansen SIKT var et samarbeid med NTNU i Ålesund og andre støttespillere i regionen der maritim og marin næring og forskning er sterk og preget av innovasjon og solid kompetanse.

3.6 Levende og attraktiv campus

<i>NTNUs virksomhetsmål for 2016:</i>	14. NTNU skal utrede grunnlag for prioritering og anbefaling om overordnet lokalisering av framtidig campus i Trondheim. 15. NTNU skal arbeide fram visjoner, mål og mest mulig generelle og felles føringer for program og konseptuelle løsninger som gir mulighet for sambruk, økt aktivitet, effektive og bærekraftige løsninger for NTNU sine campusområder. 16. NTNU skal planlegge og etablere piloter som legger til rette for nye undervisningsformer og formelle/uformelle møteplasser.
<i>Støtter sektormål 4:</i>	4. Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

Skal NTNU hevde seg i konkurranse med de beste i verden, må kvalitetene ved Trondheim, Gjøvik og Ålesund som studie- og arbeidssteder styrkes og forbedres. Våre universitetscampus skal fremstå som attraktive og levende, der de fysiske omgivelsene og infrastrukturen stimulerer og inspirerer til læring, forskning, formidling og nyskaping på høyt nivå. Det omfatter både estetiske kvaliteter, tjenestetilbud, rom for sosiale aktiviteter og ikke minst førsteklasses utstyr og arealer for forskning og undervisning. Campusutvikling er mye mer enn en byggesak. NTNUs visjoner for campusutvikling beskriver dette nærmere. Det handler om hvordan campusutvikling skal bidra til å videreutvikle NTNU som et attraktivt og levende universitet i en ny digital virkelighet og med økt internasjonalisering.

Klarsignal om en samlet campus gir grunnlag for å arbeide parallelt med utforming av campus, overordnet lokalisering og organisasjonsendringer som følge av fusjonen for å vurdere samling av fag og områder som naturlig hører sammen.

Virksomhetsmål 14

NTNU SKAL UTREDE GRUNNLAG FOR PRIORITERING OG ANBEFALING OM OVERORDNET LOKALISERING AV FRAMTIDIG CAMPUS I TRONDHEIM.

NTNU skal i perioden 2016 - 2025 samle campus i Trondheim i området rundt Gløshaugen. Som del av en langsiktig strategisk plan for bygningsmassen ved NTNU har Regjeringen lagt til grunn en samlet framtidig campusløsning for universitetet i Trondheim i området rundt Gløshaugen. En samlet campus i Trondheim er anbefalt i konseptvalgutredningen og i kvalitetssikringen av denne (KS1). Ved statsminister Erna Solbergs besøk ved NTNU 08.09.2015 informerte hun, sammen med kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen og olje- og energiminister Tord Lien, om regjeringens beslutning. Lokalisering i området rundt Gløshaugen er også omtalt i statsbudsjett for 2016, jf. Innst. 12 S (2015-2016) og Prop. 1 S (2015-2016) for Kunnskapsdepartementet.

I januar 2016 startet Campusprosjektet på NTNU opp arbeidet med å utrede alternativer for overordnet lokalisering av samlet campus i Trondheim.

Utredningen resulterte i en rapport fra en arbeidsgruppe sammensatt av ledere og fagpersoner fra NTNU og sentrale samarbeidspartnere, med støtte fra en rådgivergruppe. Arbeidet ble gjennomført med en bredt spekter av involveringsaktiviteter, som er dokumentert i vedlegg til rapport om lokalisering av NTNUs campus i Trondheim.

Arbeidet ble avsluttet med en høringsrunde, bearbeiding etter innspillene og påfølgende beslutning i NTNUs styre i oktober 2016.

I oktober sluttet NTNUs styre seg til rapportens anbefaling om at nye bygg for samlet campus i Trondheim lokaliseres innenfor området Gløshaugen, Elgeseter og Øya. Vitenskapsmuseet utvikles med nye magasin og formidlingsareal på

Kalvskinnet og eksisterende leieavtaler på Kalvskinnet beholdes i avtaleperiodene. Arealer sør på Gløshaugen nord for jernbanen, beholdes som kapasitetsbuffer.

Virksomhetsmål 15

NTNU SKAL ARBEIDE FRAM VISJONER, MÅL OG MEST MULIG GENERELLE OG FELLES FØRINGER FOR PROGRAM OG KONSEPTUELLE LØSNINGER SOM GIR MULIGHET FOR SAMBRUK, ØKT AKTIVITET, EFFEKTIVE OG BÆREKRAFTIGE LØSNINGER FOR NTNU SINE CAMPUSOMRÅDER.

Våren 2016 pågikk arbeidet med å videreutvikle det strategiske grunnlaget for NTNUs videre campusutvikling. Arbeidet bygger på tidligere strategier og visjoner for NTNUs campus, herunder NTNUs strategi 2011-2020, Fusjonsplattformen, NTNU2060 – Visjoner for campusutvikling, Konseptvalgutredning om framtidig lokalisering av campus NTNU med tilleggsutredninger og kvalitetssikringen av denne.

Det strategiske grunnlaget ble konkretisert i Kvalitetsprogram for NTNU's campusutvikling 2016-2030, som i oktober ble vedtatt av NTNUs styre som gjeldende politikk for all campusutvikling ved NTNU.

Kvalitetsprogrammet ble utarbeidet av samme arbeidsgruppe som for overordnet lokalisering, sammensatt av ledere og fagpersoner fra NTNU og sentrale samarbeidspartnere, med støtte fra en rådgivergruppe. Også dette arbeidet ble gjennomført med en bredt spekter av involveringsaktiviteter, dokumentert i vedlegg til rapport om lokalisering av NTNUs campus i Trondheim.

Arbeidet ble avsluttet med en høringsrunde, bearbeiding etter innspillene og påfølgende beslutning i NTNUs styre i oktober 2016.

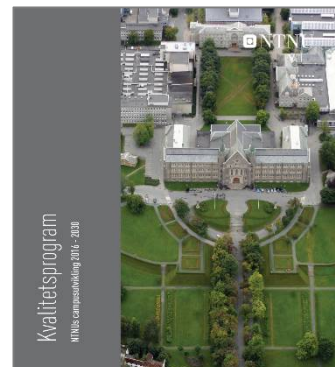
Virksomhetsmål 16

NTNU SKAL PLANLEGGE OG ETABLERE PILOTER SOM LEGGER TIL RETTE FOR NYE UNDERVISNINGSFORMER OG FORMELLE/UFORMELLE MØTEPLASSER.

Interessen for bedre læringsmiljø som støtter innovative utdanningsformer er økende. Som ledd i dette er det utviklet nye konsepter for læringsareal som legger til rette for mer fremtidsrettede utdanningsformer og endrede behov både i Trondheim, på Gjøvik og i Ålesund.

NTNU realiserte i 2016 to nye pilotprosjekt for nye undervisningsformer, med interaktiv undervisningsform i fokus. Budsjettet for pilotene var på 5 mill. kr. Det er ferdigstilt ett prosjekt på hver av campusene Gløshaugen og Dragvoll. Pilotprosjektene er gjennomført i et nært samarbeid mellom fagmiljøene ved de engasjerte instituttene, studenttinget og fellesadministrasjonen. I tillegg har NTNU sluttført både fase 2 i pilotprosjektet i realfagbiblioteket, med samlet areal på 1.000 m2 for læringsareal, verksted og studentaktiviteter, samt Koopen med arbeidsplasser for uformell gruppeundervisning.

Evalueringsprosjekt vil skje i 2017/2018 for å skaffe bedre kunnskap og erfaring som kan videreføres i utbyggingen i Campusprosjektet ved NTNU. I tillegg realiserte NTNU også enkelte mindre ombygginger for å legge bedre til rette for mer uformelle læringsarenaer og møteplasser i samarbeid med fakultetene med sikte på forbedre læringsmiljøet for studentene.

Kvalitetsprogrammet definerer hvilke kvaliteter campus må ha for å kunne bidra til at NTNU når sine mål.

Prinsippene er:

- Samlende
- Urban
- Nettverk av knutepunkt
- Effektiv
- Bærekraftig
- Levende laboratorium

3.7 Fusjon

NTNUs
virksomhetsmål
for 2016:

17. NTNU skal ivareta sikker drift ved overgang til ny organisasjon.
18. NTNU skal vedta ny faglig organisering.
19. NTNU skal utrede muligheter for faglig integrasjon.
20. NTNU skal vedta ny administrativ organisering og foreta innplassering i ny org.
21. NTNU skal utrede og vedta ny rammefordelingsmodell.

Støtter
sektormål:

Fusjonen støtter alle sektormålene.

1. januar 2016 var offisiell oppstart for det fusjonerte, nye NTNU. På nyåret 2016 markerte NTNU fusjonen med direkte samsending fra arrangementer i Trondheim, Gjøvik og Ålesund. Statsminister Erna Solberg, kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen, LO-leder Gerd Kristensen, adm.dir. i NHO Kristin Skogen Lund og ordførerne i de tre byene var til stede sammen med NTNUs ledelse og andre gjester.

I løpet av 2016 er det organisatoriske arbeidet rundt fusjonen mellom NTNU, Høgskolen i Sør-Trøndelag og høgskolene i Gjøvik og Ålesund sluttført. 2016 har på mange måter vært et overgangså der fusjonspartnerne beholdt sin gamle struktur, men der alle arbeidet under en sammenslått felles ledelse. Arbeidet med fusjonen har tatt utgangspunkt i Fusjonsplattformen som var på plass høsten 2015. Fusjonsarbeidet har i 2016 vært organisert som et prosjekt underlagt organisasjonsdirektøren.

Fusjonsplattformen danner fundamentet for virksomheten. Formålet med fusjonen er først og fremst å heve kvaliteten i primærvirksomheten bl.a. ved på sikt å integrere den faglige virksomheten og ta ut gevinstene som ligger i et tettere faglig samarbeid mellom sterke fagmiljøer.

Virksomhetsmål 17

NTNU SKAL IVARETA SIKKER DRIFT VED OVERGANG TIL NY ORGANISASJON

I forkant av selve fusjonen arbeidet flere arbeidsgrupper med å kartlegge samordningsbehov og potensielle risikoområder, og en rekke forebyggende tiltak ble iverksatt.

Årsskiftet 2015/2016 hadde et sterkt fokus på sikker drift, da NTNU gikk over til felles IT systemer for både studenter og ansatte (f.eks. intranett, personal- og økonomisystemer, arkiv og en lang rekke andre). Dette innebar en stor omlegging, spesielt for de tre høgskolenes som hadde andre plattformer, men god planlegging og økt oppmerksomhet gjorde at alt forløp smertefritt.

Virksomhetsmål 18

NTNU SKAL VEDTA NY FAGLIG ORGANISERING

Våren 2015 ble det opprettet en gruppe som skulle utarbeide forslag for faglig organisering av NTNU. Gruppen skulle i første runde lage et diskusjonsgrunnlag som kartla ulike modeller og prinsipper for organisering av den faglige virksomheten ved det framtidige NTNU, og vurdere fordeler og ulemper ved disse.

I denne prosessen ble det også etablert sju faglige arbeidsgrupper innenfor Helse- og sosialfag, Økonomi og ledelse, Læring og utdanningsvitenskap, Teknologi, Informasjons- og kommunikasjonsteknologi, Kunstfag og Disiplinfag. Disse ga innspill til modeller og var høringsinstanser underveis.

Vi fusjonerte fordi...

...vi har en målsetning om å **heve kvaliteten** i hele bredden av virksomheten.

...vi sammen kan være en enda **bedre partner for** utvikling av **næringsliv og samfunn** i hele landet, enn vi klarer hver for oss.

...det gir et **mer enhetlig studietilbud**, med mulighet for høyere kvalitet og større samfunnsrelevans.

...det gir **større muligheter** i konkurransen om **forskningsmidler**.

...det setter oss bedre i stand til å **utvikle vår nasjonale rolle** innen teknologisk og naturvitenskapelig forskning og utdanning.

...det øker mulighetene til å få gjennomført en **helhetlig campusutvikling** og styrker studiebyene Trondheim, Ålesund og Gjøvik.

Med bakgrunn i diskusjonsgrunnlaget fra arbeidsgruppen for faglig organisering og styringsgruppens behandling, la gruppen 4. november fram konkrete alternativer til den framtidige faglige organiseringen ved NTNU. Disse forslagene ble sendt på bred høring i organisasjonen og ble til slutt vedtatt av styret 2. februar 2016. Styret vedtok endelig faglig organisering av NTNU med 8 fakulteter pluss Vitenskapsmuseet. Instituttorganisering med 56 institutter ble vedtatt 25.8.16.

Virksomhetsmål 19

NTNU SKAL UTREDE MULIGHETER FOR FAGLIG INTEGRASJON

For å realisere gevinster fra fusjonen er det satt i verk flere tiltak innen utdanningsområdet. Målet er å oppnå økt utdanningskvalitet, forskningsbasert utdanning og bærekraftige studietilbud.

Det ble etablert arbeidsgrupper innenfor Helse, IKT, Lærer/lektor, Realfag (naturvitenskap), Teknologi og Økonomi/ledelse som har gitt sine anbefalinger til fakultetene for å effektivisere tiltak i 2017/2018.

Den faglige integrasjonen er nært knyttet til samlokalisering av nye enheter, en prosess som både innebærer samling, fortetting og rokkering av enheter. Denne prosessen er i gang og vil fortsette utover i 2017.

Virksomhetsmål 20

NTNU SKAL VEDTA NY ADMINISTRATIV ORGANISERING OG FORETA INNPASSERING I NY ORGANISASJON

Allerede før nyttår 2015/2016 la et internt utvalg (Børresenutvalget) fram sin første rapport om administrativ organisering - prinsipper, målbilde og kvalitetskrav. Etter en høringsrunde kom en ny rapport i februar 2016 med to alternative modeller for administrativ organisering. Også denne rapporten var gjennom en omfangsrik høringsrunde i hele organisasjonen. Børresenutvalget la fram sitt endelig forslag til administrativ organisering med til dels omfattende endringer 2.mai, og det ble gjort vedtak i styret i august. Den sentrale administrasjonen består nå av 11 avdelinger pluss rektors stab.

Høsten 2016 startet arbeidet med å få på plass bemanningsplaner for alle administrative stillinger på nivå 1 og 2. På dette tidspunkt var den administrative ledergruppen innplassert og det gjorde arbeidet med bemanningsplanene mulig. Avbyråkratiseringskravet skulle møtes innenfor den administrative delen av NTNU og hver avdeling fikk fastsatt en årsverksramme å bemanne ut fra. Etter at alle bemanningsplaner for alle administrative enheter var på plass startet arbeidet med innplassering av medarbeidere i stillingene i henhold til bemanningsplanene. Før jul 2016 var alle administrative medarbeidere innplassert.

FUSJONSARBEIDET FORØVRIG

Medvirkning og kommunikasjon

NTNU har i hele fusjonsperioden vært opptatt av bred medvirkning, og i stor grad er dette ivarettatt gjennom sterk involvering av tillitsvalgte. Dette omfatter både deltakelse i arbeidsgrupper underveis i prosessene, på formelle møtearenaer (SESAM/LOSAM) og i uformelle møter. Sterk medvirkning har styrket prosessen og det endelige resultatet vesentlig. Gjennom utallige kommunikasjonstiltak i mange kanaler er ansatte og studenter søkt ivarettatt. Web har hele tiden vært en primærkanal, men også fusjonskafe og allmøter med deltagelse fra bl.a. rektor, organisasjonsdirektør, personaldirektør og prosjektleder, har vært viktige kommunikasjonsarenaer.

Syv fusjonskafeer har blitt arrangert i 2016. Dette har vært allmøter om ulike temaer knyttet til fusjon og reorganisering av NTNU. Fusjonskafeene ble direkte sendt på YouTube. En undersøkelse blant publikum i desember 2016 viste at kafedeltakerne var godt fornøyd med informasjonen de fikk, og nytten av møtene. 81,6 prosent av respondentene ønsket seg flere arrangement av samme type i 2017.

Evaluering og kvalitetssikring

NTNU har vært opptatt av å evaluere både fusjonsprosessen, resultatene og gevinstene. Alle disse eksterne evalueringene har vært av korrigerende karakter underveis i prosessen.

Første evaluering ble utført av Deloitte som vurderte prosjektet allerede høsten 2015, og kom med flere anbefalinger om fokus på sikker drift, styring og ledelse. I sin andre rapport anbefalte Deloitte bla. et tydeligere målbildefokus med hensyn til gevinster.

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) er i ferd med å gjennomføre en forskningsbasert følgeevaluering av fusjonsprosessen. Prosjektet startet opp i 2016 og vil pågå helt fram til våren 2019. Den overordnede oppgaven er å finne ut om målene som ble satt for NTNU-fusjonen blir nådd.

NIFUs første delrapport kom i september 2016 og pekte på behovet for et sterkere visjons- og gevinstfokus, og for klare strategier om hvordan innplassering av administrativt ansatte skulle foregå. Rapporten ga samtidig tilbakemelding om at «... prosessen har vært preget av åpenhet, god dialog og tilgang på informasjon.»

Etablering av nye formidlingsarenaer

Vitenskapsmuseet har tatt et medansvar for å bygge et felles NTNU etter fusjonen og reorganiseringen. Et areal på museet er nå avsatt til å vise utstillinger med utgangspunkt i NTNU-forskning, primært innenfor de tematiske satsingsområdene. Utstillingen «Polarnatt» innenfor Havrom ble åpnet i 2016.

To nye formidlingsarenaer er etablert: NTNU Kveld og Humlebuzz. Begge arenaene er tiltenkt en rolle i å bygge ett NTNU, både ved å involvere foredragsholdere fra hele bredden ved universitetet (NTNU Kveld) og ved å ta NTNU-formidling ut til barn og unge, spesielt i Gjøvik, Ålesund og Trondheim (Humblebuzz).

NTNU-rommet er etablert for å kunne vise utstillinger med formidling av NTNU-forskning blant annet innenfor NTNUs fire tematiske satsingsområder. Utstillingen «Polarnatt», utviklet av Polarmuseet i Tromsø, ble tilpasset til å også vise NTNUs bidrag i forskningen på og nye funn av arter under isen ved Svalbard. Utstillingen er et samarbeid med NTNUs Fakultet for naturvitenskap og teknologi og NTNU AMOS (Autonomous marine operations and systems).

En stor varebil «utkledd» som humle, har vakt oppsikt både i Oslo, Gjøvik, Ålesund og rundt om i Trøndelag. Mer enn 2 000 barn har besøkt Humlebuzz, fått oppleve humlene på nært hold, og lært seg mye om pollinering. Museumsdirektør Reidar Andersen fra NTNU Vitenskapsmuseet med Humlebuzzen, 9. mai 2016. Foto: Per Gätzschmann, NTNU Vitenskapsmuseet.

Profilering

Profileringskampanjen *En ny epoke starter* (januar/februar 2016) førte til at 36 prosent av den norske befolkningen fikk med seg at NTNU fusjonerte. 40 prosent av befolkningen mente etterpå at NTNU er Norges beste universitet. Nummer to på lista var Universitetet i Oslo med 29 prosent. (Kilde: Norfakta, februar 2016). Kampanjen «En ny epoke starter» ble nominert til European Excellence Awards.

3.8 Øvrige aktiviteter og resultater

Utviklingstiltak ledelse og karriere

De senere årene har NTNU lagt økende vekt på karriereutvikling for vitenskapelig ansatte. Synlige resultater av arbeidet er blant annet en ny karrieropolitikk, Onsager Fellowships, Stjerneprogrammet, to-stige-systemet for karriere og Postdoktorløftet. Karriereutvikling handler dels om å utvikle de spesielt talentfulle ved universitetet videre mot eksellens, men også for å legge til rette for karriereutvikling i bredden. Et rektoroppnevnt utvalg har i 2016 kartlagt eksisterende karrieretiltak for alle kategorier vitenskapelige ansatte ved NTNU. Utvalget har i tillegg foreslått nye tiltak og rammer for en mer aktiv karrieropolitikk. Prioritering av tiltak og implementering vil skje i 2017.

Postdoktorløftet

I 2016 har NTNU utviklet en strategisk satsning på postdoktorene ved universitetet, kalt Postdoktorløftet. Postdoktorene er en talentfull gruppe som er selektert ut til spesiell oppfølging når det gjelder karrierebygging. Begrunnelsen er denne gruppens status og utvikling internasjonalt, nasjonalt og ved NTNU. Målet med satsingen er å gi postdoktorene en optimal periode ved NTNU, der kandidatene inngår i våre forskergrupper og driver forskning av høy kvalitet samtidig med at de kvalifiserer seg videre mot faste vitenskapelige stillinger eller til stillinger utenfor NTNU. Elementer som inngår er en oppdatert forskrift og en ny politikk, obligatoriske karriereplaner og oppfølgingssamtaler, støtte med tanke på internasjonalisering og relevante kurs samt egne samlinger med muligheter for å bygge nettverk. Postdoktorløftet starter med en pilot våren 2017.

Ny utreisepolitikk

NTNUs felles retningslinjer for forskningstermin trådte i kraft 01.01.2016. De nye retningslinjene innebærer felles kriterier for vurdering av søknader og innfører felles regler for økonomisk støtte og opptjeningstid. (fire års opptjening gir rett til å søke om ett års forskningstermin). Målet er at 10% av fast vitenskapelige ansatte i førstestillinger skal ha forskningstermin, fortrinnsvis i utlandet, til enhver tid. Strategisk og langsiktig nettverksbygging i kombinasjon med tid til forskning i sterke internasjonale forskningsmiljøer er sentrale mål. Felles søknader til EU programmer, publikasjoner og internasjonal kompetanse samt posisjonering til tunge stipend, er blant det vi ønsker å oppnå. Rundt 125 vitenskapelige ansatte har fått innvilget forskningstermin med utenlandsopphold for det akademiske året 2017/2018. Ca.40% av disse planlegger å ha hele eller deler av oppholdet sitt i Europa. Andelen vitenskapelig ansatte som velger forskningsopphold ved utenlandske institusjoner, basert på en konkret plan om samarbeid og forskningsutvikling, er stigende.

Det langsiktige arbeidet med kvalitetsutvikling av forskningen ved Vitenskapsmuseet gir resultater.

NTNU Vitenskapsmuseet har arbeidet etter en handlingsplan for økt kvalitet i forskning for perioden 2013-2016. Antall vitenskapelige publikasjoner, andelen av disse på det høyeste kvalitetsnivået og samarbeid med internasjonale partnere øker. To prosjekter fikk tilslag på Norges forskningsråds grunnforskningsprogram i 2016, innenfor hhv FRIMEDBIOs yngre talenter og FRIHUMSAMs forskerprosjekt. Museet deltar i NTNUs toppforskningssatsing innenfor Onsager fellowship - programmet og en professor II på International Chair-nivå. Forskerne har et omfattende internasjonalt samarbeid der hele 57 % av de vitenskapelige publikasjonene er utgitt i samarbeid med internasjonale kolleger.

Halvparten av alle vitenskapelige publikasjoner fra museet har utgangspunkt i vitenskapelige samlinger eller langtidsserier. Dette er i tråd med våre mål, og underbygger en klar trend hvor forskningsmiljø i stadig større grad benytter samlingene ved universitetsmuseer i sin forskningsaktivitet.

Forskningsformidling

Gemini.no og engelskspråklige Geminiresearchnews.com er hovedkanalen for redaksjonell forskningsformidling fra NTNU, og når sine lesere gjennom blant annet nyhetsbrev, sosiale medier og via søk på nett. 282 norske og 167 engelske artikler ble publisert i 2016. 85 av artiklene ble publisert hos forskning.no. Gemini har økt satsingen på produksjon av video for forskningsformidling fra NTNU. Gemini når et stort engelskspråklig publikum gjennom å spre artikler til forskningsnettstedene Alpha Galileo, EurekAlert og ScienceNordic.

NTNU i mediene

NTNU var i 2016 nevnt i vel 21 300 artikler og innslag i radio og TV i Norge, og var dermed det norske universitetet som fikk mest omtale. Også i utenlandske medier fikk NTNU mest dekning med 4900 artikler og innslag. (Kilde: Søk i medieovervåkingstjenesten Retriever).

NTNUs samfunnsvitere er mest omtalt i media. Sikkerhetsekspertene ved IT-miljøet blir også ofte kontaktet for å kommentere aktuelle hendelser. Direktør Sofie Nystrøm, Center for Cyber and Information Security (CCIS), regner med at mange norske bedrifter uvitende er i samme situasjon som Yahoo, den amerikanske nettsjeneren som opplevde at 1000 millioner brukernavn og passord ble stjålet over en treårs periode. På samme måte kan hackere sanke informasjon i årevis inne i nettverket hos norske bedrifter. (Kilde: Dagens Næringsliv).

Sosiale medier

NTNUs hovedside på Facebook hadde 2,4 millioner videovisninger i 2016. Facebook-siden har 52 000 følgere. NTNUs konto på Twitter har 23 500 følgere. NTNUs nystartede konto på Instagram har fått 4700 følgere. Emneknaggen #NTNULife brukes av norske og internasjonale studenter som deler bilder fra studentlivet ved NTNU.

Metallsøkerfunn er en berikelse for samlingene

Antall gjenstander innkommet til NTNU Vitenskapsmuseet fra privatpersoner er nær tidoblet siden 2010. Metallsøkerfunn er en berikelse for samlingene og utgjør et viktig vitenskapelig kildemateriale.

I 2016 kom det til sammen inn 206 metallsøkerfunn til Vitenskapsmuseet, 83 % av disse ble innlevert av private finnere. Privat metallsøking har ført til oppdagelsen av en rekke tidligere ukjente automatiske fredete kulturminner i dyrket mark, både mulige markeds plasser og overpløyd gravfelt, som muliggjør en ny forståelse av kulturlandskapet.

Mona Mølnevik, forskningssjef SINTEF Energi AS og senterleder FME Norwegian CCS Research Centre (NCCS), forklarer hvordan CO2 kan lagres i Nordsjøen.

Foto: Gry Karin Stimo.

Journalistworkshop
18 journalister fra 13 land besøkte NTNU og SINTEFs journalistworkshop for å lære mer om forskning på fornybar energi i kjølvannet av Parisavtalen. Ti sesjoner om alt fra trådløs lading av ferger til CO2-lagring under havet sto på programmet. Forskere og særlig stipendiater fikk god kontakt med journalistene og lærte mer om forskningsformidling i utenlandsk media. Journalistene på sin side var særlig interessert i Norge som Europas grønne batteri, el-bil og grønne matbutikker, og ønsket seg mer tid i Trondheim.

Nesten 0,5 kg betalingsgull fra Romertiden ble funnet i Skaun, Sør-Trøndelag etter søk med metall-detektor. Gullringene ble funnet og innlevert av en privatperson til NTNU Vitenskapsmuseet i 2016. Foto Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

Kunst og kultur

NTNU har et utstrakt kultursamarbeid innen film, musikk, billedkunst, litteratur og festivaler om faglige og kunstneriske formidlingsprosjekter og tildeling av priser. NTNU har egne studentorkestre som NTNU Jazzensemble og NTNU Kammerorkestre.

Etablering av Litteraturhus i Trondheim

NTNU og det nye Litteraturhuset i Trondheim har i 2016 inngått en samarbeidsavtale. Litteraturhuset og Institutt for språk og litteratur vil samarbeide faglig. Deler av den økonomiske støtten fra NTNU settes av til en litteraturpris som annet hvert år vil bli tildelt skjønnlitteratur og faglitteratur.

Kosmorama

Ved Kosmorama internasjonale filmfestival i Trondheim ble tidenes første NTNU Filmpris tildelt alumnus Håvard Bustnes, regissør og produsent innen dokumentarfilm. Bustnes setter trøndersk film på kartet og hjelper frem nye og yngre krefter i og utenfor NTNUs studentmiljø, het det fra juryen.

Tre Grammynominasjoner til TrondheimSolistene

TrondheimSolistene under kunstnerisk ledelse av Øystein Gimse ble nominert til Grammy for albumet Reflections i tre klasser: Best Chamber Music/Small Ensemble, Best Surround Sound, Best Engineered Album. TrondheimSolistene har til sammen vært nominert ti ganger til Grammy.

Ladekaia

Rehabiliteringsprosjektet Ladekaia, et serveringssted ved populære Ladestien, var et samarbeidsprosjekt mellom NTNU Live Studio, arkitektstudenter, Trondheim kommune og lokale investorer. Ladekaia fikk Trondheim kommune byggeskikkpris og som eneste prosjekt fra Nord-Europa hederlig omtale i globale Live Project Networks.

NTNU Kveld

NTNU Vitenskapsmuseet introduserte i 2016 konseptet NTNU Kveld, som inviterer publikum til å møte fagmiljøer i en ramme av inspirerende kunnskap, kunstneriske opplevelser og kafé. Nanovitenskap, Svalbard – fra myter i midnattssol til forskning i polarnatt, det amerikanske presidentvalget og ølets historie er noen temaer fra de åtte godt besøkte kveldene på Dokkhuset i 2016.

Kunsten i biologien

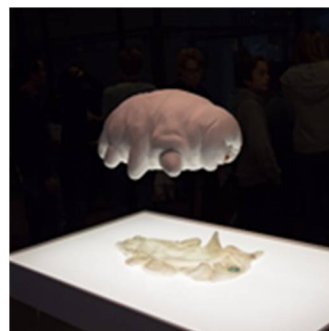
Mysterium tremendum – var en utstilling om kunsten i biologien. Institutt for biologi og Realfagbiblioteket arrangerte utstillingen og satte opp et mini-laboratorium med planter og dyr som publikum kunne zoome inn og studere. Kunstner Lars Skjelbreia med bakgrunn fra Kunstakademiet i Trondheim, tolket flere av skapningene med installasjoner. Nasjonallaboratoriene for datering var blant dem som bidro med biologisk materiale til utstillingen. Flere forskere holdt lunsjforedrag om temaer de arbeider med og som kunne knyttes til utstillingen.

NTNU Live Studios første studentbedrift laget ti litteraturbenker i samarbeid med Litteraturhuset og Trondheim kommune. Ti forfattere ble invitert til å skrive tekster knyttet til steder i Trondheim der benkene skulle stå.

Arkitektstudenter arbeider med Ladekaias fasade mot Trondheimsfjorden. Foto: Lael Aprieto/NTNU.

Bjørnedyr av kunstner Lars Skjelbreia. Foto: Per Harald Olsen/NTNU.

3.9 KDs styringsparametere

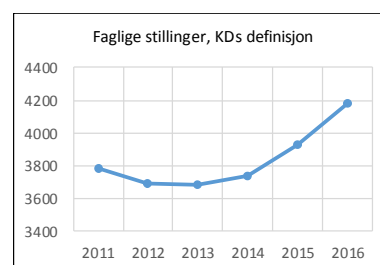
For 2016 har NTNU valgt å bare benytte KDs styringsparametere, og har ingen egne indikatorer. Alle data som beskriver utviklingen av styringsparametere er hentet fra DBH/KD-portalen. Alle dataserier som er presentert i rapporten viser summen av fusjonspartnerne. Det betyr at NTNUs resultater for 2016 sammenlignes med resultatene for fusjonspartnerne sammenlagt for årene før fusjonen. (Vi sammenligner altså *ikke* «Nye» NTNU med «Gamle» NTNU).

UTVIKLING I FAGLIGE ÅRSVERK

Faglige årsverk er ingen egen styringsparameter, men inngår i flere andre som «nevner i brøken». En betydelig vekst i denne stillingsgruppen vil gi negativ utvikling i styringsparametere dersom «telleren i brøken» har en lavere vekst, uten at det nødvendigvis er alvorlig for en kortere periode. Fra 2015 til 2016 har NTNU en vekst på 6,5% i faglige stillinger.

Tabellen under viser utviklingen innenfor denne gruppen ansatte. Økningen i rekrutteringsstillinger er bevisst strategi fra NTNUs side og en stadig økende andel av rekrutteringsstillingene er egenfinansierte.

År	2013	2014	2015	2016
Professor II	46,0	50,2	48,1	44,9
Endring i antall		4,2	-2,2	-3,2
Endring i prosent		9,2 %	-4,3 %	-6,6 %
Rekrutteringsstillinger	1526,29	1500,69	1586,73	1725,83
Endring i antall		-25,6	86,04	139,1
Endring i prosent		-1,7 %	5,7 %	8,8 %
Undervisnings- og forskerstillinger	2 107,7	2 188,9	2 289,7	2 408,4
Endring i antall		81,2	100,8	118,7
Endring i prosent		3,9 %	4,6 %	5,2 %
SUM faglige stillinger (KD's def.)	3 680,0	3 739,8	3 924,5	4 179,1
Endring i antall		59,84	184,63	254,65
Endring i prosent		1,6 %	4,9 %	6,5 %
Faglige stillinger i % av årsverk totalt	58,2 %	58,0 %	58,3 %	60,3 %

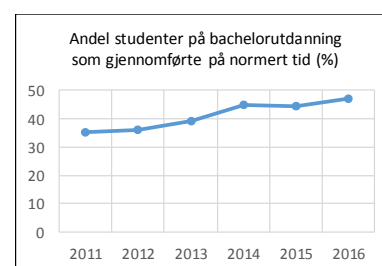
3.9.1 Sektormål 1: Kvalitet i utdanning og forskning

ANDELEN BACHELORKANDIDATER I ET KULL SOM GJENNOMFØRER PÅ NORMERT TID (DBH)

Styringsparameter, sektormål 1	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Andel studenter på bachelorutdanning som gjennomførte på normert tid (%)	35,09	36,3	39,37	44,73	44,53	46,94	46,49
Endring (prosentpoeng)		1,21	3,07	5,36	-0,2	2,41	

I 2016 var andelen NTNU-studenter på bachelorutdanning som gjennomførte på normert tid 46,9 %. For første gang ligger NTNU over gjennomsnittet i sektoren som i 2016 var på 46,5%.

NTNU innførte automatisk utstedelse av bachelorvitnemål 1. august 2014, og det har gitt seg utslag i registreringen av andelen bachelorkandidater som fullfører studiene. NTNU er fornøyd med at det totalt sett har vært en positiv utvikling de

siste årene, men ser at gjennomstrømmingen på bachelorstudiene er varierende og fortsatt for lav.

NTNU har i mange år jobbet systematisk for å øke gjennomstrømming og redusere frafall. For å øke studentenes muligheter for å lykkes med studiene er det iverksatt tiltak som skal sikre god informasjon i forkant av studievalg, støtte og tilrettelegging underveis i studiene og god kvalitet og utvikling av både innhold og undervisnings-, lærings- og vurderingsformer.

Det er stor variasjon mellom studieprogrammene, og for å kunne iverksette riktige tiltak trengs informasjon på studieprogramnivå om hvorfor studenter velger å slutte eller bruke lenger tid enn normert på å fullføre studiene. Fagmiljøene gjør egne analyser, og bruker informasjon fra emne- og programevalueringer og faste sykliske undersøkelser. Analyser og iverksatte tiltak etterspørres i styringsdialog-møter og er et sentralt tema i den årlige meldingen om kvalitet i utdanningen.

En del av bachelorprogrammene har særlige utfordringer knyttet til tidlig frafall (i løpet av første semester) og har derfor innført spesielle tiltak for å lette førsteårsstudentenes tilpasning til studiehverdagen. Det legges vekt på rask integrering i faglige og sosiale sammenhenger, og det fokuseres på tilhørighet og trivsel. Etablering av studieprogramspesifikke arealer har gitt positive effekter i form av redusert frafall og bedre faglige prestasjoner. Flere programmer har fått god tilbakemelding på prøveordninger med fast kontaktperson/mentor for studentene det første semesteret. Mange studieprogrammer har gjort strukturelle endringer i emne- og programdesign for å tydeliggjøre relevans og øke studentenes motivasjon.

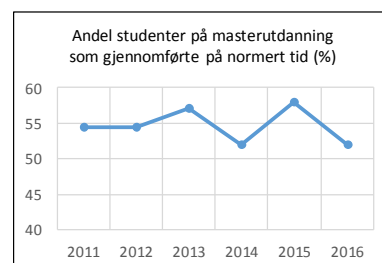
ANDELEN MASTERKANDIDATER I ET KULL SOM GJENNOMFØRER PÅ NORMERT TID (DBH)

Styringsparameter, sektormål 1	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Andel studenter på masterutdanning som gjennomførte på normert tid (%)	54,42	54,45	57,01	51,99	57,97	52,05	49,8
Endring (prosentpoeng)		0,03	2,56	-5,02	5,98	-5,92	

I 2016 gjennomførte 52,1 % av studenter på erfaringsbaserte og toårige masterutdanninger på normert tid. NTNU har gode søkere, god inntakskvalitet og generelt god gjennomstrømming på mastergradsstudiene, og ligger også i år over gjennomsnittet i sektoren som i 2016 var på 49,8 %. Det er grunn til å følge denne utviklingen nøye ettersom gjennomstrømmingen varierer fra år til år. For NTNU økte den med 6,0 prosentpoeng fra 2014 til 2015, men gikk ned med 5,9 prosentpoeng fra 2015 til 2016.

Det systematiske arbeidet NTNU gjør for å forhindre frafall og styrke gjennomføring er beskrevet i forbindelse med omtalen av styringsparameteren «Andelen bachelor kandidater i et kull som gjennomfører på normert tid». Dette arbeidet og tilhørende tiltak er også relevant for studenter på NTNUs masterutdanninger. Spesielt i tilknytning til studentenes arbeid med masteroppgaven har NTNU erfart at det er viktig med tett oppfølging og faste rammer rundt studentene. For en del av de toårige masterstudiene ser vi at den største utfordringen er knyttet til rekruttering.

I etatsstyringsmøtet i 2016 ble NTNU spesielt utfordret på å øke gjennomstrømmingen på grunnskolelærerutdanningen (GLU) for trinn 1-7. Her jobbes det målrettet med oppfølging av studentene underveis i studiene, samt med å rekruttere studenter som både er motivert og godt kvalifisert for utdanningen. Det meste av frafallet i denne utdanningen finner sted etter avsluttet første studieår.

Tidligere frafallsundersøkelser viser intet klart mønster i årsaker til frafall, men en forklaring som peker seg ut til en viss grad, er at studenter finner ut at studiet er et feilvalg, især etter opplevelser av praksis. Data for gjenværende studenter for kull etter 2013 viser tegn til lavere frafall enn tidligere og dermed potensielt bedre gjennomstrømming og høyere kandidatproduksjon.

ANDELEN PH.D.-KANDIDATER SOM GJENNOMFØRER INNEN SEKS ÅR (DBH)

Styringsparameter, sektormål 1	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere (%)	67,07	64,74	68,49	67,62	64,61	72,29	67,95
Endring (prosentpoeng)		-2,33	3,75	-0,87	-3,01	7,68	

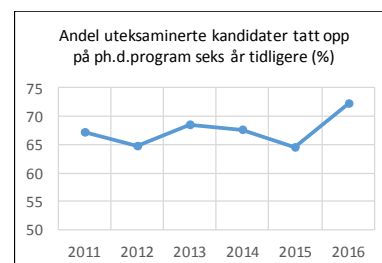
Gjennomgående opplever NTNU god søknad til sine ph.d.-programmer, og antallet nye avtaler per år er fortsatt høyt. I perioden mellom 2012 og 2016 har antallet uteksaminerte doktorer vært på over 340 pr år. Mindre svingninger er naturlig, blant annet som følge av tildelingssykler for nye forskningssentre, og samlet sett er NTNU tilfreds med at antallet nye doktorer de siste årene har holdt seg høyt og rimelig stabilt. Andelen doktorgrader i 2016 av populasjonen som ble tatt opp 6 år tidligere er 72,3 %. Denne prosentandelen varierer årlig; i 2016 ligger NTNU over snittet i sektoren men innenfor en naturlig variasjonsbredde. Når det gjelder gjennomføringstid for dem som disputerer, der lovlige permisjoner er trukket fra, ligger NTNU også bedre an enn snittet i sektoren (3,62 årsverk i 2015). Vi arbeider kontinuerlig med å redusere frafall (under 10 % ved alle fakulteter) og å bedre gjennomføringstiden i doktorgradsutdanningen. Fakultetene arbeider med å bedre kvaliteten på ph.d.-utdanningen, blant annet gjennom internasjonal evaluering av programmene. I 2016 har det også vært gjennomført et omfattende og systematisk arbeid for å redusere antall ph.d.-programmer og styrke rammene for dem, i bestrebelsen på å utvikle kvaliteten ytterligere samt oppfylle sterkere nasjonale krav.

To teknologifakulteter bruker en integrert ph.d.-ordning for å rekruttere dyktige kandidater tidlig i studiet. Et annet fakultet starter opp med doktorgradsprosjekter innen helseinnovasjon, der helsenytte og anvendelsespotensiale fra doktoravhandlingen blir fokusert. NTNU deltar i tillegg i en rekke forskerskoler, enten som vert eller som partner.

Ph.d.-veilederkurs

Som et tiltak for å bedre ph.d.-veilederkompetansen og dermed øke gjennomstrømmingen for ph.d.-kandidater, har NTNU sentralt tilbudt tverrfakultære ph.d.-veilederkurs hvert semester siden høsten 2015. Det har tidligere vært store forskjeller innad i NTNU på hvor hyppig ph.d.-veilederkurs har vært tilbudt, og i hvor stor grad veiledere har vist interesse. De tverrfakultære kursene har både vært svært etterspurt og fått gode evalueringer. NTNU fortsetter arbeidet med å heve kompetansen til ph.d.-veiledere blant annet gjennom å delta i et prosjekt i regi av UiS, hvor et «train the trainer»-kurs skal utvikles som vil kunne overføre sentral kompetanse på dette feltet til et utvalg ansatte.

For ph.d.-kandidatene er informasjon om aktuelle temaer knyttet til stillingen samlet på en nyetablert nettside og i ph.d.-håndboka. Ved å sette en felles standard som er obligatorisk for all ph.d.-utdanning ved NTNU, søker NTNUs ph.d.-håndbok å legge til rette for en best mulig gjennomføring av doktorgradsløpet, og gir i tillegg også veiledning for gjennomføring av ph.d.-utdanningen. Her er rettigheter og plikter til både kandidat og institusjon konkretisert og systematisk presentert. Mange ph.d.-kandidater eller postdoktorer ved NTNU skal fortsette sin karriere utenfor NTNU, noe det må legges til rette for.

Sofie Snipstad ved Institutt for fysikk vant den regionale finalen av Forsker Grand Prix i Trondheim og den nasjonale finalen i Bergen med tema *Boblende nanomedisin mot kreft*.

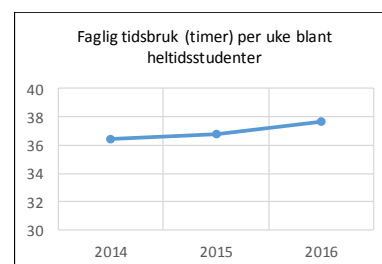
260 kandidater gjennomførte ph.d.-kurs i allmennrettet formidling og vitenskapelig publisering i 2016. Kursene er fagemner med forelesninger og bred deltakeraktivitet.

Foto: Sigve Ferstad.

FAGLIG TIDSBROK (TIMER) PER UKE BLANT HELTIDSSSTUDENTER (STUDIEBAROMETERET)

Styringsparameter, sektormål 1	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter	-	-	-	36,4	36,8	37,7	35,5
Endring (prosentpoeng)					0,4	0,9	

Ifølge studiebarometeret for 2016 bruker en heltidsstudent ved NTNU i gjennomsnitt 37,7 timer per uke på faglig tidsbruk, herav 21,0 timer på læringsaktiviteter organisert av institusjonen og resten på egenstudier. Sammen med UiT er dette høyest av alle universitetene og 2,2 timer mer enn gjennomsnittet for sektoren.

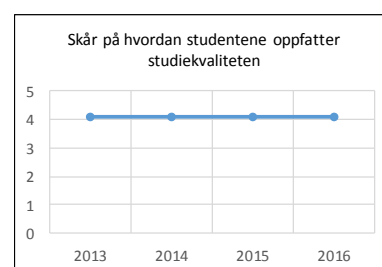
Ved NTNU har faglig tidsbruk har økt de siste årene. Økningen er knyttet til egeninnsatsen, det er ingen endring i tidsbruk forbundet med organiserte aktiviteter. Studier ved NTNU er krevende. Studiebarometerets spørsmål om studiene er faglig utfordrende er det enkeltspørsmålet i undersøkelsen der NTNU-studentene gir høyeste skår: gjennomsnittet er 4,4 på en skala der 1 er «i liten grad» og 5 er «i stor grad». Studentene må gjøre en innsats for å lykkes med studiene, og på Studiebarometerets spørsmål om studentene opplever at studieinnsatsen er høy svarer 61 % av NTNU-studentene at de er helt eller delvis enig i dette.

Selv om våre studenter bruker mye tid på studiene og 72 % rapporterer at de er godt motivert for studieinnsats er det kun 38 % som svarer at de møter godt forberedt til undervisningen. Dette inntrykket bekreftes i underviser-undersøkelsen der 47 % av faglærerne svarer at de er tilfreds med studentenes studieinnsats, mens bare 20 % svarer at de er fornøyd med studentenes forberedelser til undervisningen.

SKÅR PÅ HVORDAN STUDENTENE OPPFATTER STUDIEKVALITETEN (STUDIEBAROMETERET)

Styringsparameter, sektormål 1	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten	-	-	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Endring (prosentpoeng)				0	0	0	

Indikatoren viser studentenes oppfatning av studiekvalitet målt gjennom skår på spørsmålet «Jeg er, alt i alt, tilfreds med studieprogrammet jeg går på». Studentene har angitt i hvilken grad de er enig gjennom skår 1 (ikke enig) til 5 (helt enig). NTNUs gjennomsnittsskår i 2016 er på 4,1 og det samme som gjennomsnittet for sektoren. NTNU-studentenes vurdering av studiekvaliteten har vært stabil de siste årene.

Tilbakemeldingene fra NTNU-studentene fordeler seg slik at 77 % av studentene ved NTNU er enig eller helt enig i utsagnet, 7 % er ikke enig eller delvis uenig. Denne fordelingen tilsvarer også fordelingen for alle institusjoner samlet.

Studentenes oppfatning av studiekvalitet må ses i sammenheng med hvor mye tid de er villig til å investere i studiene. Studentene på NTNU er fornøyd med studiekvaliteten og investerer i gjennomsnitt mer tid på studiene enn studenter på andre universiteter. I 2016 har NTNU vært gjennom en krevende periode med omorganisering etter fusjonen, og vi ser denne tilbakemeldingen fra studentene i høst som en bekreftelse på at vi har lyktes i å nå målet om å holde kvaliteten i undervisningen oppe.

ANTALL PUBLISERINGSPOENG PER FAGLIG ÅRSVERK (DBH)

Styringsparameter, sektormål 1	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor 2015
Antall publiseringspoeng per faglig årsverk	1,07	1,25	1,26	1,22	1,24		1,12
Endring (prosentpoeng)		0,18	0,01	-0,04	0,02		

Ved NTNU ble det i 2015 produsert 4451 vitenskapelige publikasjoner, og av disse var 977 på nivå 2 (28,1%). Omregnet til publiseringspoeng utgjør dette 4849 poeng, noe som er en økning fra 2014 på 5,9%.

Endelige publiseringssdata for 2016 foreligger ikke, men prognosen tyder på at NTNU minst vil opprettholde nivået fra 2015 med hensyn til antall publikasjoner. Basert på foreløpige registreringer antar vi også en forsiktig økning i antall publiseringspoeng, og økt andel på nivå 2. Imidlertid vil forholdstallet publiseringspoeng per faglig årsverk bli redusert i 2016, fordi veksten i faglige årsverk er høyere enn forventet vekst i publisering.

NTNU legger stor vekt på å bygge en felles kultur for god forskning i den nye organisasjonen, og i dette arbeidet står vitenskapelig publisering sentralt. I 2016 vedtok vi en ambisiøs handlingsplan for åpen tilgang til forskningspublikasjoner som vil bli fulgt opp gjennom 2017. Arbeidet med karrierestiger og organisering av forskningsgrupper skal også bidra til å sikre en effektiv bruk av forskningsressursen.

Andelen open access-publikasjoner med NTNU-forfattere i publikasjonsdatabasen Web of Science har økt fra 9,4 % i 2014 til 14,3 % i 2015.

Angående endring i beregningsmetodikk

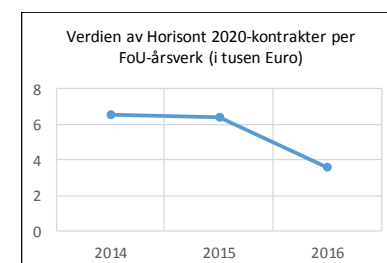
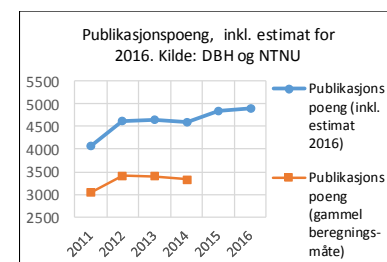
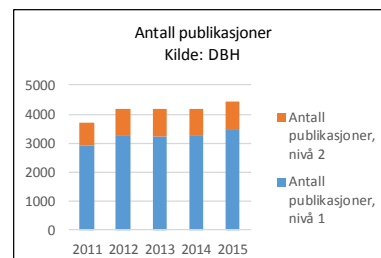
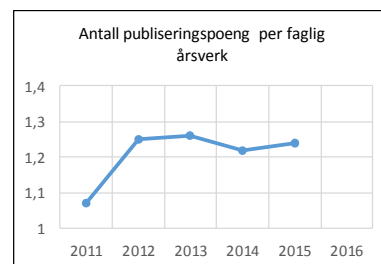
Beregningen av publiseringspoeng ble endret fra og med 2015, slik at sampublisering og internasjonalt medforfatterskap gir større uttelling. Antall poeng er økt med om lag 48 % for universitetene samlet sett, noe mindre for NTNU. Den nye beregningen gir størst positivt utslag for Det medisinske fakultet, Fakultet for informatikk, matematikk og elektroteknikk og Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi, og dermed endringer i fakultetenes andel av NTNUs totale poengproduksjon. Ved de tidligere høgskolene økte poengproduksjonen med 62,8 % i snitt. Korrigering etter de nye reglene viser at NTNU har hatt en jevn økning de siste årene, med en oppgang fra 4193 publikasjonspoeng i 2014 til 4380 poeng i 2015. Det er en vekst på 4,5 %.

VERDIEN AV HORIZONT 2020-KONTRAKTER PER FOU-ÅRSVERK (FORSKINGSRÅDET/NIFU)

Styringsparameter, sektormål 1	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk (i tusen Euro)	-	-	-	6,58	6,39	3,57	2,39
Endring (prosentpoeng)					-0,19	-2,82	

Denne styringsparameteren baserer seg på FoU-årsverk fra NIFUs FoU-statistikkbank. NIFUs årsverkstall er uten endring fra 2015-2016 (i motsetning til «faglige årsverk, def av KD»). Verdien av innstilte prosjekter leveres av Forskningsrådet basert på uttrekk fra EUs Ecorda-base og verdien regnes i Euro (ikke NOK). Tallene for 2016 er ikke komplette, de viser tildelinger i perioden januar - oktober. Det er således vanskelig å gi noen god kommentar på selve styringsparameteren.

Oppdatert statistikk viser at NTNU ved årsskiftet 2016/2017 deltar i 68 prosjekter i H2020 med en samlet inntekt på drøyt 35 millioner Euro (330 millioner NOK). Som

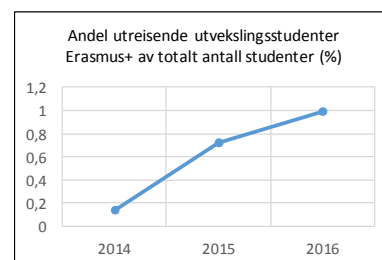
omtalt under kapittel 3.2 opplever vi en positiv utvikling både i søknadsarbeid, tilslag og deltakelse i Horisont 2020.

NTNUs regnskap for 2016 viser at EU-aktiviteten samlet har hatt en fin utvikling med en nominell vekst på 21 % fra 2015 til 2016. De fleste fakultetene har opplevd til dels betydelig vekst i EU-aktiviteten. Fakultetet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk (IME) har en særdeles god vekst fra 14 mill i 2015 til 23 mill i 2016, en realvekst på 60%. Innenfor EU-området har vært en jevn vekst de siste årene, og omsetningsvolumet har økt med 85 % siden 2013.

ANDELEN UTREISENDE UTVEKSLINGSSTUDENTER PÅ ERASMUS+ AV TOTALT ANTALL STUDENTER (DBH)

Styringsparameter, sektormål 1	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Andel utreisende utvekslingsstudenter Erasmus+ av totalt antall studenter	0	0	0	0,14	0,72	0,99	0,92
Endring (prosentpoeng)					0,58	0,27	

Denne indikatoren måler andelen utreisende utvekslingsstudenter gjennom utvekslingsavtalen Erasmus+ av totalt antall studenter. Opphold på minimum tre måneder regnes her som utveksling. I 2016 var denne andelen i underkant av 1 % for NTNU. Andelen ved NTNU er så vidt høyere enn gjennomsnittet i sektoren.

I 2016 registrerte vi 1739 utvekslingsstudenter på programmer under Erasmus+, 372 av disse var utreisende studenter og 1367 var innreisende. Både antallet utreisende og innreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+-avtale har økt de siste årene. Mye av økningen som har skjedd i denne perioden skyldes eksterne forhold slik som valutakurser og økt bevissthet blant studentene om fritak for skolepenger i programmet. Internasjonal seksjon har over en lengre periode jobbet med flere generelle tiltak for å øke antall utvekslingsstudenter, og har også spesifikke tiltak rettet inn mot å øke antall studenter innen Erasmus+. Omfanget av utveksling varierer veldig mellom studieområdene. Spesielt sivilingeniørutdanningene har gjennom flere år hatt en høy andel utreisende studenter. Etter fusjonen har NTNU et større antall profesjonsutdanninger med obligatorisk praksis, og framover blir det viktig å få fram mulighetene Erasmus+ gir for praksisutveksling i Europa.

Samarbeid innenfor det europeiske utdannings-, forsknings- og innovasjonsområdet er en hovedprioritet for NTNU, og en økning i utgående studentmobilitet er et sentralt mål i NTNUs internasjonale handlingsplan.

NTNU er landets mest internasjonale universitet målt i studentutveksling. Et mål i NTNUs internasjonale handlingsplan at minst 40 prosent av gradsstudentene skal ha et opphold ved et lærested i utlandet av ett eller to semesters varighet. Aktuelle tiltak for å klare dette er bl.a. å sette mål for utgående studentmobilitet på studieprogramnivå, at programmene selv skal identifisere samarbeidsavtaler og aktuelle samarbeidsinstitusjoner, og at alle program skal identifisere ett semester eller ett år i studieløpet der det er tilrettelagt for internasjonal studentutveksling.

I resultatene fra Studiebarometeret ser vi at NTNU-studentene skiller seg vesentlig fra andre studenter når det gjelder internasjonalisering. Selv om fusjonen har medført at NTNU har fått en lavere andel engelskspråklige utdanningstilbud enn tidligere, svarte NTNU-studentene i undersøkelsen høsten 2016 i større grad enn andre studenter at de møter engelsk som undervisningsspråk, har pensum på engelsk (eller andre ikke-skandinaviske språk), har utenlandske forelesere på studieprogrammet og opplever at utenlandske studenter beriker det faglige miljøet på studieprogrammet.

3.9.2 Sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

ANDELEN MASTERKANDIDATER SYSSELSATT I RELEVANT ARBEID ET HALVT ÅR ETTER FULLFØRT UTDANNING (NIFU/KANDIDATUNDERSØKELSEN)

Styringsparameter, sektormål 2	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Andel masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning	87,11	-	84,99	-	74,56	-	-

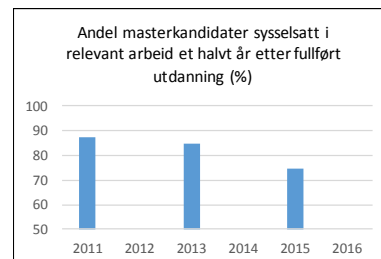
NIFUs halvårsundersøkelse gjennomføres annethvert år. Sist publiserte resultat i KD-portalene er fra 2015 og ble omtalt i NTNUs årsrapport for 2015 i forbindelse med NTNUs nasjonale omdømme. I 2015 var 74,6 % av NTNUs masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført grad. Ifølge denne undersøkelsen får de aller fleste av våre studenter en relevant jobb, men dette var likevel en nedgang på over 10 prosentpoeng fra 2013.

Ifølge Kandidatundersøkelsen 2015 (NIFU) ble kandidatene som fullførte en mastergradsutdanning i 2015 uteksaminert på et tidspunkt da den generelle arbeidsmarkedssituasjonen var langt vanskeligere enn foregående år, og alle universitetene hadde en nedgang i sysselsettingsandelen fra 2013 til 2015. Nedgangen for NTNU forklares nok i stor grad av at arbeidsmarkedet var spesielt utfordrende for realister og nyutdannede sivilingeniører (NIFUs rapport «Teknologier, realister og økonomier på arbeidsmarkedet»). NHOs kompetansebarometer 2015 viser at ingeniører og teknologer fra NTNU er attraktive, og bedrifter vil heller ha disse enn dem som kommer fra andre læresteder.

Resultatene fra NIFUs undersøkelse viser hvor viktig det er at NTNU opprettholder og styrker samarbeidet med samfunns- og arbeidsliv for å nå målsettingen om å utdanne kandidater som er etterspurte fordi de har en relevant utdanning med høy kvalitet. NTNU har en bred tilnærming til et slikt samarbeid, og det foregår både på institusjonsnivå og på faggruppe-/enkeltforskernivå.

For å få systematikk i vurdering av relevans i forbindelse med utvikling av studieprogram er en vurdering av om læringsutbyttebeskrivelsen er oppdatert og relevant tatt inn i den årlige evalueringen av programmene. Studieprogramrådene skal ha ekstern representasjon eller sørge for innspill fra eksterne aktører. I tillegg skal dekan minimum hvert 5. år se til at det gjennomføres en mer omfattende studieprogramevaluering. I disse periodiske evalueringene er det et særlig fokus på studieprogrammets samfunns- og arbeidslivsrelevans.

I Studiebarometeret beregnes en indikator for relevans basert på studentenes vurdering av i hvilken grad de mener studieprogrammet er relevant, gir gode jobbmuligheter, gir kompetanse som er viktig i arbeidslivet og har godt samarbeid med arbeidslivet. Totalt gir studentene en tilbakemelding på 4,1 i gjennomsnitt på dette området, på en skala fra 1 (i liten grad) til 5 (i stor grad). Også NTNUs faglærere vurderer programmenes relevans til å være høy i underviserundersøkelsen. Faglærere på masterprogrammer vurderer studieprogrammets relevans, om det gir gode jobbmuligheter samt kunnskap og ferdigheter som er viktig i arbeidslivet, til 4,4-4,5 på en skala fra 1 (i liten grad) til 5 (i stor grad).

BIDRAGSINTEKTER FRA FORSKINGSRÅDET PER FAGLIG ÅRSVERK (DBH)

Styringsparameter, sektormål 2	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Bidragssinntekter fra Forskningsrådet per faglige årsverk (1000 kr)	169,8	167,3	171,4	180	201,5	214,3	152,46
<i>Endring (1000 kr)</i>		-2,56	4,17	8,61	21,45	12,76	

Vår hovedprofil kombinert med vår store faglige bredde gjør oss til en sentral aktør i å legge grunnlag for framtidig omstilling som kan sikre velferden, verdiskapingen og en bærekraftig utvikling. NTNU har etablert fire tematiske satsingsområder som er rettet mot sentrale samfunnsutfordringer som også er fremhevet i regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Gjennom disse satsingsområdene kombinerer vi vår teknologiske og naturvitenskapelige spisskompetanse med fagområder innen humaniora, arkitektur, design, helse og samfunnsvitenskaper.

Uavhengig av fusjonen har NTNUs inntekter fra Forskningsrådet aldri vært høyere enn i 2016, både målt i totale inntekter og i inntekter per faglige årsverk. I 2016 var NTNU den enkeltaktøren som hentet mest midler fra Forskningsrådet. NTNU bruker Norges forskningsråds virkemidler i stor bredde, og vi har godt gjennomslag i konkurransen om midler. Det gjelder så vel innen infrastrukturutlysninger som i ulike senterordninger og forskningsprosjekter. NTNU henter midler til sine forskningsprosjekter i mange ulike virkemidler som store programmer og handlingsrettede programmer, men også gjennom brukerstyrt innovasjonsarena.

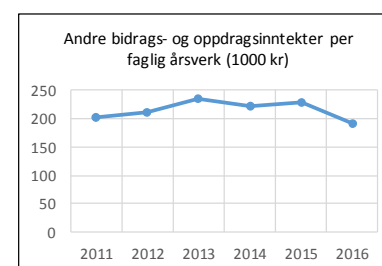
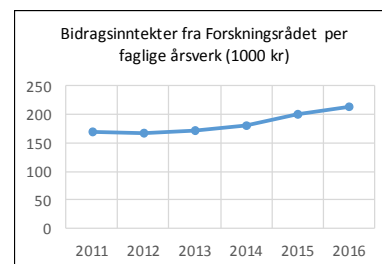
Sammenlignet med 2015 har aktiviteten innenfor NFR-finansierte prosjekter økt med 110 mill.kr, en nominell vekst på 14%. De fleste enheter har stabil eller økt NFR-finansierte aktivitet. Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi hadde spesielt høy økning med 73 mill. kr, noe som tilsvarer en realøkning på 44 %. Dette er i stor grad knyttet til økende aktivitet ved de nyeste SFF-, SFI og FME-sentrene. Flere fakultet har også en god vekst innenfor andre NFR-områder, eksempelvis BIA-prosjekter (brukerstyrt innovasjonsarenaer) og ENERGIX (program innenfor energiområdet).

ANDRE BIDRAGS- OG OPPDRAGSINTEKTER UTENOM EU OG FORSKINGSRÅDET PER FAGLIG ÅRSVERK (DBH)

Styringsparameter, sektormål 2	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk (1000 kr)	202,7	212,4	236,7	221,7	229,5	191,1	143,8
<i>Endring (1000 kr)</i>		9,78	24,27	-15	7,81	-38,4	

BOA-aktiviteten ved NTNU endte i 2016 på 1 893 mill.kr. Totalt sett er dette på nivå med 2015. Det har vært en betydelig vekst i NFR- og EU-finansierte aktivitet de siste par årene, samtidig som det har vært en utfasing innen oppdrag og andre bidrag. Inntektene fra BOA-aktiviteten ved NTNU utgjorde i 2016 23 % av de totale inntektene.

I kategorien Andre bidrag er det totalt sett en nedgang på 60 mill. kr. sammenlignet med 2015. 40 mill.kr av dette er etter -og videreutdanningsaktivitet som har blitt omklassifisert fra BOA til salg, dvs. en rent teknisk endring i bokføring. Vi ser en liten nedgang i aktiviteten mot næringslivet sammenlignet med 2015 (-9 mill.kr). Dette skyldes i stor grad et stort enkeltprosjekt på 35 mill. kr ved ett av fakultetene som ble gjennomført i 2015 (leie av et forskningsskip). Sett bort fra denne enkeltaktiviteten, er det ingen synkende tendens i samarbeidet med næringslivet i 2016. Flere fakulteter har en god vekst i BOA-aktiviteten mot næringslivet i 2016, bl.a gjennom økende aktivitet ved ny nyeste SFI-ene. Midlene NTNU mottok fra Helse Midt-Norge i 2016 var på samme nivå som i 2015 (200 mill.kr). Den

gjennomførte aktiviteten knyttet til midlene var imidlertid litt lavere i 2016 enn i 2015 (-8 mill.kr).

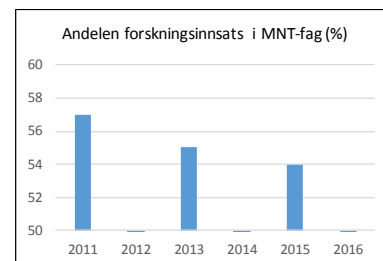
Oppdragsaktiviteten er i 2016 40 mill. kr lavere enn i 2015. Dette skyldes dels at noe aktivitet som før ble definert som oppdrag, nå er omklassifisert til salg, og dels en faktisk reduksjon i oppdragsaktiviteten.

Nedgangen i andre bidrag og oppdrag i kombinasjon med en betydelig vekst på antall årsverk i faglige stillinger gir en negativ utvikling på styringsparameteren. Vår vurdering er imidlertid at dette foreløpig ikke gir grunn til bekymring.

ANDELEN FORSKINGSINNSATS I MNT-FAG (NIFU/FOU-STATISTIKKEN)

Styringsparameter, sektormål 2	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Andelen forskningsinnsats i MNT-fag	57	-	55	-	54	-	-

Godt over halvparten av NTNUs forskningsinnsats er rettet inn mot MNT-fagene, noe som understreker vår hovedprofil i forhold til andre norske breddeuniversiteter. Fusjonen i 2016 endrer neppe hovedbildet, men først med FoU-undersøkelsen i 2017 vil vi få et mål på om det har skjedd en forskyvning av ressursinnsatsen som følge av omorganiseringen.

Mellom 2013 og 2015 var realveksten i NTNUs FoU-kostnader negativ innen humaniora og samfunnsfag (-5–10 %), men til gjengjeld sterk (30 %) innen medisin og helsefag. Når det gjelder MNT-fagene, har veksten vært positiv, og spesielt innen teknologi (10 %). I realiteten er den nasjonale veksten på teknologifeltet knyttet til NTNU; for øvrig i sektoren har det vært en nedgang.

Målt med andre parametere er MNT-fagenes solide stilling ved NTNU tydelig. Av de 363 doktorgradene som ble tildelt i 2016 var 57 % innen disse fagene, i tillegg til at mange av doktorgradene innen medisin har en forankring i naturvitenskap og teknologi. MNT-fagene står også for om lag 60 % av de publikasjonspoengene som produseres ved NTNU hvert år. Etter som disse fagområdene er spesielt laboratorie- og utstyrskreven, får de høy prioritet i NTNUs søknader til Forskningsrådets satsing på nasjonal forskningsinfrastruktur. NTNU har lyktes godt på denne arenaen tidligere, og i 2016-runden var 7 av 9 prioriterte prosjekter innen MNT.

MNT-fagene preger NTNUs fire tematiske satsingsområder og leder an i de tre tverrgående satsingene på muliggjørende teknologier – IKT, nanoteknologi og bioteknologi. Dette utløser også strategiske midler og stipendiatstillinger fra NTNU sentralt.

3.9.3 Sektormål 3: God tilgang til utdanning

KANDIDATMÅLTALL PÅ HELSE- OG LÆRERUTDANNINGENE

Styringsparameter, sektormål 3	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Kandidattall på helse- og lærerutdanningene	1360	1427	1514	1686	1668	1768	-
Endring (antall)		67	87	172	-18	100	

NTNU er tildelt kandidatmåltall innen 13 helseutdanninger og 5 lærerutdanninger. NTNU har ikke klart å fylle kandidatmåltallene på 4 av helseutdanningene og 2 av lærerutdanningene. NTNU tar opp ekstra søkere til studiene ut fra en ambisjon om at kandidatmåltallene skal nås, og vi ser at det tidvis er en vanskelig balansegang mellom å uteksaminere opp mot kandidatmåltallet og ikke å overbelaste praksisfeltet.

Innenfor helsefagutdanningene er kandidatproduksjonen noe lavere enn måltallet på profesjonsstudiet i medisin og på ABIOK-utdanningene. På medisin har antall uteksaminerte kandidater gått litt ned de siste årene - til 105 i 2016, mens måltallet var 114. NTNU følger denne utviklingen nøye og vil sette inn ekstra tiltak dersom det synes å være nødvendig. I 2016 økte opptaksrammen med 15 studieplasser (fra 120 til 135) på medisinstudiet, og på sikt forventes derfor et økt antall uteksaminerte kandidater per år. ABIOK-utdanningene har av ulike årsaker (tilgang på praksisplasser, opptaksprosedyrer mm) hatt noen utfordringer med å fylle plassene på alle utdanningene. NTNU ser på muligheter og tiltak som kan avhjelpe situasjonen. Inkludert kandidater fra programmet «Videreutdanning i sykepleie (Anestesi, Barn, Intensiv og Operasjon)» ble det produsert 126 kandidater på disse utdanningene, mens måltallet var 134. Audiograf- og jordmorutdanningene mangler kun én kandidat hver på å nå måltallene på hhv 29 og 25.

Innenfor lærerutdanningene når ikke NTNU kandidatmåltallene for grunnskolelærerutdanningen (GLU) 1-7 og yrkesfaglærerutdanningen i 2016.

NTNU har god kandidatproduksjon på grunnskolelærerutdanning (GLU) 5-10, mens kandidatproduksjonen på GLU 1-7 er svakere og lavere enn kandidatmåltallet. GLU 1-7 produserte 108 kandidater, måltallet er 149. Det er satt inn tiltak for å rekruttere de riktige studentene, og gi tettere oppfølging av studentene fra undervisningspersonell og administrasjon. NTNU er opptatt av å bevare et godt søkertrykk til disse utdanningene. Statistikk for nyere kull antyder at frafallet er på vei ned, det kan bidra til at vi etter hvert får bedre gjennomstrømming og høyere kandidatproduksjon.

NTNU har gjennom mange år hatt få søkere til yrkesfaglærerutdanningene. I 2016 ble det registrert 19 kandidater. Dette er uvanlig lavt og skyldes i stor grad at de tre studiene yrkesfaglærerutdanning i bygg- og anleggsteknikk, elektrofag eller teknikk og industriell produksjon ble trukket fra opptaket høsten 2013 grunnet for lave søkerfall. Det er tatt opp studenter til alle yrkesfaglærer-utdanningene i senere år, men antallet kvalifiserte søkere er fortsatt så lavt at NTNU har store utfordringer med å oppfylle kandidatmåltallet på 69.

3.9.4 Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

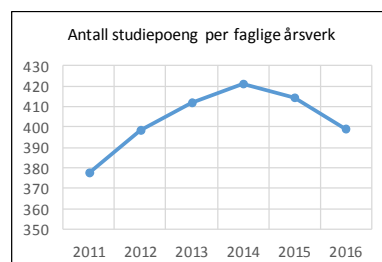
ANTALL STUDIEPOENG PER FAGLIG ÅRSVERK (DBH)

Styringsparameter, sektormål 4	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Antall studiepoeng per faglige årsverk	377,3	398,4	411,8	420,8	414,4	398,9	437,48
Endring (antall)		21,11	13,41	8,96	-6,42	-15,5	

Antall studiepoeng per faglig årsverk i 2016 var 398,9. Det er under snittet for statlig sektor på 437,5 og en nedgang fra 414,4 poeng per faglig årsverk i 2015.

Total studiepoengproduksjon totalt øker år for år og antall studiepoeng per student har økt litt hvert år de tre siste årene. De to siste årene har imidlertid veksten i antall faglige årsverk vært større enn veksten i studiepoengproduksjonen. Fra 2015 til 2016 har spesielt antall rekrutteringsstillinger økt, men det har også blitt flere undervisnings- og forskerstillinger. Denne veksten har sammenheng med at NTNU i 2016 hadde høye BOA-inntekter.

Denne styringsparameteren skal sammen med øvrige styringsparametere gi en indikasjon på effektivitet. Det er viktig å se denne parameteren opp mot andre faktorer som har betydning for hvorvidt studentene skal lykkes. I underviserundersøkelsen gir faglærerne ved NTNU uttrykk for at de bare er middels tilfreds med timeressursen som er tilgjengelig for undervisning og veiledning: Gjennomsnittlig tilbakemelding fra faglærerne er 3,1 på en skala fra 1 (ikke tilfreds) til 5 (svært tilfreds). Studiebarometerets spørsmål om tilfredshet med antall tilbakemeldinger på eget arbeid fra faglig ansatte er det enkeltspørsmålet der NTNU-studentene gir lavest skår i sin tilbakemelding: gjennomsnittet for NTNU-studentene er på 3,1 på en skala fra 1 (ikke tilfreds) til 5 (svært tilfreds.) Dette viser nødvendigheten av å se helhetlig på arbeidet med kvalitet og effektivitet.

ANDELEN KVINNER I DOSENT- OG PROFESSORSTILLINGER (DBH)

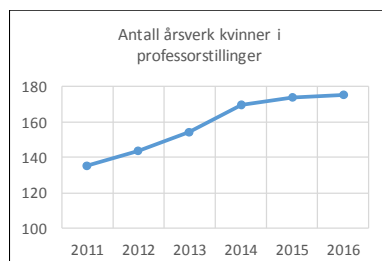
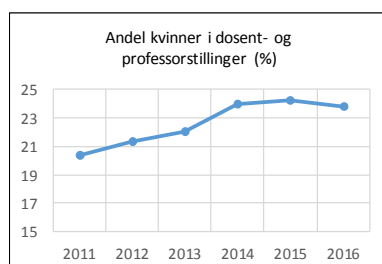
Styringsparameter, sektormål 4	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (%)	20,41	21,38	22,09	24	24,28	23,85	28,05
Endring (prosentpoeng)		0,97	0,71	1,91	0,28	-0,43	

Vi har hatt en svak positiv utvikling de senere årene, men resultatet for 2016 viser en liten nedgang for første gang på flere år, og ligger under snittet for sektoren.

NTNU har kun 5,9 årsverk i dosentstillinger, mens vi har 175,7 årsverk i professorstillinger i 2016. Vi hadde en ubetydelig vekst innenfor begge stillingskategoriene fra 2015 til 2016, men veksten i kvinnelige toppstillinger er lavere enn i toppstillinger totalt, derfor går andelen kvinner ned. Det er ingen spesielle fagmiljøer som utmerker seg med vesentlig endring i kjønnsbalansen i 2016.

Rekrutteringsgrunnlaget tilsier at vi har potensial for bedre kjønnsbalanse, og det er fortsatt behov for målrettet innsats for å øke opprykk blant kvinnelige førsteamanuenser. Foreløpig antar vi dette er en tilfeldig svingning i kjønnsbalansen, men vi vil følge utviklingen tett i fall dette er starten på en endret trend.

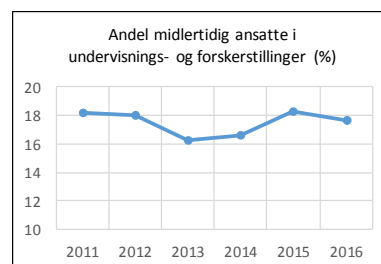
Det vises for øvrig til omtale under kapittel 4.6 om likestilling.

ANDELEN MIDLERTIDIG TILSATTE I UNDERVISNINGS- OG FORSKERSTILLINGER (DBH)

Styringsparameter, sektormål 4	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt statlig sektor
Andel midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger (%)	18,19	18,04	16,29	16,62	18,27	17,7	17,49
Endring (prosentpoeng)		-0,15	-1,75	0,33	1,65	-0,57	

Tallene er hentet fra DBH. Tallene for 2015 er summen av tallene for daværende NTNU og de daværende høyskolene Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen i Gjøvik.

	2015			2016		
	Totalt	Midl.	%	Totalt	Midl.	%
Støttestillinger til undervisning, forskning og formidling (ST)	835	90	10,8	815	71	8,7
Saksbehandler- og utrederstillinger (AD3)	1 275	185	14,5	1 257	176	14,0
Undervisnings- og forskerstillinger (UN1)	2 290	420	18,3	2 408	442	18,4

ST) Bibliotekstillinger, ingeniører, tekniske stillinger for undervisning, forskning og formidling

AD3) Førstekonsulent, førstesekretær, konsulent, prosjektleder, rådgiver, seniorarkitekt, seniorkonsulent, seniorrådgiver

UN1) Amanuensis, dosent, forsker, forskningssjef, førsteamanuensis, førsteamanuensis II, førstelektor, høyskolelektor, høyskolelærer, professor, professor II, universitetslektor, universitetslektor II

Nedgangen i midlertidighet innenfor støttestillingene og saksbehandler- og utrederstillingene er gledelig, ikke minst fordi NTNU var forberedt på en økning her på bakgrunnen av fusjonen mellom NTNU og høyskolene i Sør-Trøndelag, Ålesund og Gjøvik – og som følge av tilsettingsstopp i 2016. Ca. 40 % av midlertidigheten blant disse stillingene er vikarbruk.

Den marginale økningen i midlertidighet innenfor undervisnings- og forskerstillingene dekker over endringer i de underliggende tallene. NTNU har vært opptatt av å redusere midlertidigheten i forskerstillinger, som i stor grad er eksternt finansiert, og tallene for 2016 viser en nedgang på 5 prosentpoeng. At totalen likevel står på stedet hvil skyldes i hovedsak økt midlertidighet i stillinger som førsteamanuensis og spesielt universitets-/høyskolelektor, noe som må ses i sammenheng med at 2016 har vært preget av usikkerhet knyttet til ny instituttstruktur og forventninger om at faglig integrasjon skal føre til en slankere studieportefølje.

ANDEL AV SAMLINGENE OG OBJEKTENE SOM ER TILFREDSSTILLENDEN SIKRET OG BEVART

NTNU Vitenskapsmuseet forvalter store kultur- og naturhistoriske samlinger og bruker disse i forskning, formidling og undervisning. Vitenskapsmuseet arbeider etter følgende virksomhetsmål for sikring og bevaring av samlingene: *NTNU skal sørge for å sikre og bevare de vitenskapelige samlingene ved Vitenskapsmuseet og gjøre dem tilgjengelige for forskning, undervisning, forvaltning og allmennrettet formidling.*

Resultat 2016 og mål 2017 for sikring og bevaring av de vitenskapelige samlingene er publisert på DBH.

Foto: Kirkekunst - skip
Rensing og restaurering av et kirkeskip fra 1700-tallet som tidligere hang i Bakke Kirke. Kirkeskipet vil være en del av samlingen i Kulturhistorisk magasin som vil være åpen for studiebruk og omvisninger for publikum.
Foto Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

Sikring og bevaring

NTNU Vitenskapsmuseets arbeid med sikring og bevaring av samlingene ble i perioden 2006 til 2015 organisert gjennom Revita-prosjektet. Det løpende arbeidet er fra 2016 ivarettatt i fagmiljøene mens større prosjekter prioriteres i forbindelse med museets felles årsplaner og budsjett.

I 2016 har VM i samarbeid med Eiendomsavdelingen prioritert tiltak som bedrer sikrings- og bevaringsforholdene i eksisterende magasiner. Et klimaregulert utstillingslokale (414 kvm) er omdisponert til kulturhistorisk magasin med magasinutstilling, noe som øker kapasiteten og bedrer bevaringsforholdene. Et omfattende prosjekt ble startet med ombygging av botanisk magasin (335 kvm) slik at det innredes med kompakteoler. Tiltaket skal medføre en økning i magasinkapasiteten for botanisk materiale med minst 50 % samt bedre klimaforholdene. Materialet ble pakket ned i 6600 esker fordelt på 101 europaller i tre trailere. Alt karplantematerialet ble samtidig sendt til Nederland for skanning slik at det også blir digitalt tilgjengelig med foto. Ferdig digitaliserte deler av kulturhistorisk arkiv er i 2016 flyttet til bedre bevaringsforhold i eksterne magasiner. Innsatsplan for evakuering av samlingene ble ferdigstilt og beredskapslager er etablert. Ved Ringve botaniske hage ble det satt i gang et arbeid med revitalisering av det systematiske anlegget «Plantesystemet» som er hagens mest innholdsrike anlegg, med rundt 1 000 forskjellige arter. Prosjektet er planlagt over fem år.

De store gjenstående utfordringene på sikringssiden gjelder spesielt risiko knyttet til vannskade samt manglende evakueringsmuligheter fra magasiner. På bevaringssiden er utfordringene å oppnå tilfredsstillende klimaregulering med tanke på luftfuktighet og temperatur samt restanser knyttet til preventiv konservering av kulturhistorisk materiale.

Resultatoppgjør for aktiv og preventiv konservering av samlingsmaterialet er i henhold til mål 2016 der vi så vidt klarer å bygge ned restanser samtidig som vi håndterer tilvekst. Tilgjengeliggjøring på nett er i henhold til målsettingen for 2016 for de naturhistoriske samlingene, mens den er lavere enn målsettingen for kulturhistoriske samlinger. Dette skyldes at de aktuelle datasettene for nettpublisering var mer utfordrende og arbeidskrevende enn forutsatt.

Risiko og tiltak:

De største utfordringene for sikrings- og bevaringsarbeidet både på kort og lang sikt er fortsatt mangel på tilfredsstillende magasiner for deler av samlingene og magasinkapasitet. Etablering av nye magasiner er planlagt gjennom realiseringen av «Vitenskapssenter Kalvskinnet». En ekstra tildeling fra Kunnskapsdepartementet til styrking av universitetsmuseet i 2017 prioriteres til tiltak for utbedring av magasiner samt sikring og bevaring av den humanosteologiske samlingen. Rutiner for beredskap, evakuering og sikring vil bli gjennomgått i 2017.

Foto: Gunnerusherbariet

For nær 250 år siden la biskop Johan Ernst Gunnerus (1718-1773) grunnlaget for Norges første vitenskapelige botaniske samling. Herbariet er i dag i NTNU Vitenskapsmuseets eie. Den katalogiserte samlingen viser nesten 3000 pressede planter på ark, og en del av eksemplarene er så godt bevart at de fremdeles har høy forskningsinteresse. Materialet er skannet og tilgjengelig på nett både gjennom nasjonale og internasjonale portaler. Alm (*Ulmus glabra*) fra Levanger kommune, Nord-Trøndelag. 08.07.1769.

3.10 Midler til oppgradering av bygg (oppgradering)

Selvforvaltende institusjoner skal rapportere resultater og måloppnåelse for midler som Kunnskapsdepartementet har tildelt til oppgradering av bygg.

Rehabilitering og oppgradering av Kjemiblokk 3

Målet for K3-prosjektet er å samlokalisere bioteknologimiljøet slik at forskning og undervisning innenfor disse fagmiljøene skal ha fasiliteter som støtter opp om virksomheten. I dag opplever de at uhensiktsmessige lokaler og spredt lokalisering legger begrensninger på den videre utviklingen. Kjemiblokk 3 er i dårlig forfatning med et betydelig vedlikeholdsetterslep.

Kunnskapsdepartementet ga i brev av 16.03.2015 en ekstrabevilgning på 40 mill kr. til rehabilitering og oppgradering av Kjemiblokk 3 (K3) ved fordeling av midler til oppgradering av bygg for selvforvaltende institusjoner (kap. 2060 post 50). Midlene ble gitt på bakgrunn av søknad fra NTNU 29.01.2014, med tilhørende prosjektbeskrivelse.

Det er ikke definert konkrete samfunns mål for prosjektet, men utgangspunkt for prosjektutforming og programmering bygger på NTNUs og Fakultet for Naturvitenskap og Teknologis strategier.

Definerte effektmål for prosjektet:

- Nye laboratorie- og kontorfasiliteter skal legge til rette for videreutvikling av bioteknologisk forskning ved NTNU i tråd med egne og nasjonale strategier.
- K3 skal ha et state-of-the-art infrastruktur.
- Nye laboratorier skal være i samsvar med HMS-krav og gi et godt fysisk innemiljø
- Forskning og undervisning innen bioteknologi skal styrkes ved at fagmiljøene samlokaliseres og at laboratorier og kontorer/undervisning integreres.
- Prosjektet skal gi økt arealeffektivitet, økt fleksibilitet og bidra til mer sambruk av arealer.
- Øke kapasitet og fleksibilitet ved å etablere generiske laboratoriearealer.
- K3 skal bli klassifisert som lavenergibygg etter oppgraderingen

Status

Prosjektet fikk rammetillatelse i januar 2015. NTNU igangsatte rehabiliteringen i mai/juni 2015. Første fase omfattet asbestsanering av bygget, mens byggearbeidene ble igangsatt i november 2015. Bygningsmessige arbeider er i hovedsak ferdigstilt ved utgangen av januar 2017, sammen med fast laboratorieinnredning. Overtakelse av bygningsmessige entrepriser er planlagt i februar, mens tekniske entrepriser skal overtas primo mai 2017.

Rehabilitering og oppgradering gjennomføres i henhold til de forutsetninger og mål som er satt for prosjektet. Det er bevilget tilskudd fra Enova for tiltak for energiøkonomisering. Virksomheten som tidligere var i bygget er relokalisert til midlertidige lokaler i umiddelbar nærhet. Prosjektet forventes gjennomført med en totalkostnad på 185 mill. kroner, noe som er lavere enn budsjettet.

Renovering av laboratorier for ESFRI 2 (ECCSEL)

CO₂-fangst og lagring har lenge vært et høyt prioritert forskningsfelt nasjonalt, og regjeringen har satsset betydelige midler på å gjøre dette til et nasjonalt flaggprosjekt. Gjennom felles innsats mellom Kunnskapsdepartementet, Forskningsrådet og NTNU/SINTEF ble det besluttet innen ESFRI å danne en

paneuropeisk forskningsinfrastruktur for CO₂-fangst og lagring, kalt ECCSEL, der NTNU er koordinator for nettverket med SINTEF som samarbeidspartner.

Tilstrekkelig laboratoriekapasitet og bygningsmessig tilpasning er forutsetninger for etablering av ECCSEL og for en effektiv utnyttelse av forskningsmidlene til miljøvennlig energi. ECCSEL vil blant annet innebære en videreutvikling av fem eksisterende ENGAS-laboratorier ved NTNU/SINTEF som skal spesialiseres innenfor CCS (*Carbon Dioxide Capture and Storage*). Investeringsmidler for å realisere ECCSEL vil gå til nye laboratoriefasiliteter, tilpasning av eksisterende laboratorieinfrastruktur og vitenskapelig utstyr i Varmeteknisk laboratorium (VATL).

Prosjektets samfunns mål er forankret i Forskningsmeldingen *Klima for forskning* fra 2009:

- Å styrke Europas mulighet til å bidra med avgjørende CCS-teknologi gjennom et paneuropeisk samarbeid ved å etablere tilpasset laboratorieinfrastruktur for CCS-forskning ved NTNU som bidrar til å redusere klimagassutslipp og/eller virkningene av slike.

Effektmål for ECCSEL er:

- Oppgradert laboratorieinfrastruktur i VATL med høy kvalitet som er dekkende for NTNUs og SINTEFs ECCSEL forpliktelser
- Ivareta krav til helse, miljø og sikkerhet og gi fysiske rammevilkår for fremragende forskning og undervisning innen alle fagområder som er lokalisert i bygget
- Bedre arealeffektivitet og mer sambruk av arealer
- Økt fleksibilitet gjennom prinsippet om generiske laboratoriearealer
- Økt energieffektivitet

Stortinget ga i statsbudsjettet for 2014 en tilleggsbevilgning til NTNU på 100 mill. kr til oppgradering av infrastruktur, bygg og laboratorier knyttet til satsingsområdet for karbonfangst og -lagring (ECCSEL) (kap 260 post 50) for å ivareta NTNUs posisjon og forpliktelser innen det internasjonale ESFRI-samarbeidet.

Status

Prosjektet startet opp i 2014 med detaljprosjektering og involvering av brukermiljøene for å ivareta mål og behov i ombyggingen av laboratoriene, som følge av et nedskalert prosjekt i forhold til opprinnelig budsjettforslag. Prosjektet fikk rammetillatelse i juni 2015. Asbestsanering ble foretatt i mai/juni 2015 og byggearbeider ble igangsatt i november 2015. Gunstige entreprisetilbud tillot at flere tiltak enn opprinnelig planlagt ble tatt inn igjen i prosjektet. Ferdigstilling av bygningsmessige arbeider vil skje i mars 2017 og overtakelse av prosjektet ved mai/juni 2017. Rehabilitering og oppgradering er gjennomført i henhold til de forutsetninger og mål som er satt for prosjektet og i tillegg har man tatt inn i prosjektet etablering av mer infrastruktur enn planlagt, noe som gjør laboratoriet mer fleksibelt enn den prosjekterte løsningen la til grunn. Deler av virksomheten i bygget ble opprettholdt i byggefasen ved at byggearbeidene ble faseplanlagt i fire separate områder. Dette gjorde at flere av laboratoriene kunne være i drift i store deler av byggeperioden, samtidig som brukerne tilpasset gjennomføring av sin virksomhet. Forskningsaktiviteten er planlagt med hensyn til byggeprosessen, slik at nødvendig aktivitet og planlagte forsøk gjennomføres i mellomliggende perioder. Dette har skapt visse utfordringer underveis som også har ført til noe forsinkelse, men samarbeidet mellom prosjektet og laboratorieaktiviteten har fungert godt. Undervisningsaktiviteten er flyttet til midlertidige lokaler i umiddelbar nærhet. Prosjektet har en kostnadsramme på 100 mill. kroner.

3.11 Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter (nybygg)

NTNU er bedt om å rapportere på måloppnåelse for byggeprosjekter med samfunns- og effektmål. Dette gjelder avsluttede byggeprosjekter, samt byggeprosjekter som fortsatt er i byggefase. For sistnevnte må institusjonene gjøre rede for hvordan de legger til rette for at målene skal kunne nås etter at bygget står ferdig.

Nybygg Gjøvik

Eier og utbygger av bygget er Statsbygg med NTNU som leietaker. Bygget er opprinnelig prosjektert og planlagt for administrasjon og fagmiljø ved Høgskolen i Gjøvik.

Bygget er under oppføring med planlagt innflytting i desember 2017.

NMK2 Ålesund

Eier og utbygger av bygget er NMK2 Eiendom AS med NTNU som en av flere leietakere.

NTNU planlegger å flytte inn som første leietaker i august 2017. Fremdrift er i henhold til plan.

Sverresgate 12

Eier og utbygger av bygget er Statsbygg med NTNU som leietaker i en langsiktig leieavtale på 30 år. Bygget er opprinnelig prosjektert og planlagt for tidligere HiSTs miljø for teknologiutdanning.

Sverresgate 12 ble ferdigstilt i 2016 og NTNU flyttet inn med en midlertidig brukstillatelse i desember 2016. I 2017 er bygget inne i en 6 måneders prøvedriftsfase. Bygget ble overlevert med store feil og mangler fra utleier som foreløpig reduserer måloppnåelsen.

Lærerkvartalet

Eier og utbygger av bygget er E C Dahls Eiendom med NTNU som leietaker i en langsiktig leieavtale på 15 + 15 år. Bygget er opprinnelig planlagt og prosjektert for tidligere HiSTs lærerutdanning. Som konsekvens av fusjonen og ønsket om samlokalisering av Institutt for lærerutdanning vurderes tilpasninger. Fagmiljøene har vært involvert i arbeidet og dette videreføres med ny organisasjon i det fusjonerte NTNU. Kvartalet er planlagt ferdig og innflyttingsklart i desember 2017. Fremdrift er i henhold til plan.

3.12 Midler til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing

Kunnskapsdepartementet tildelte 27 mill. kroner til NTNU til arbeidet med fusjonen. Midlene er disponert i henhold til prosjektplanen. For øvrig rapportering vises til kapittel 3.6 og 4.2 hvor fusjonsresultatene for 2016 omtales.

3.13 Midler tildelt over kap. 281

NTNU fikk tildelt midler til 2 nye SFU'er over kap. 281 helt på slutten av 2016, men rapportering går via NOKUT.

I tillegg mottok vi 600.000,- kroner i finansiering av forkurs i matematikk for opptak til lærerutdanning. Midlene ble tildelt i etterkant av gjennomføring og i tråd med påmeldte kandidater. Det er derfor ingen ekstra rapportering.

NTNU, Trondheim kommune m.fl. går sammen om å arrangere Festival Starmus i Trondheim, juni 2017. Formålet med festivalen er bl.a. å gi et statusløft til kunnskapsformidling og undervisning, samt å gjøre kunnskap tilgjengelig for det brede lag av befolkningen. Kunnskapsdepartementet tildelte 10 mill. kroner til gjennomføring av festivalen. Rapportering gjøres i årsrapporten for 2017.

For øvrig har vi fått midler knyttet til Markom i Ålesund, men disse er tildelt via Høgskolen i Sør-Øst Norge som dermed ivaretar rapporteringen.

4 Styling og kontroll i virksomheten

4.1 Overordnet vurdering

NTNU følger de grunnleggende styringsprinsippene i staten og har systemer, rutiner og tiltak for intern kontroll som forhindrer styringssvikt, feil og mangler. En egevaluering av intern kontroll i 2016 viste at det ikke var vesentlige endringer i status siden 2015, og øvrige vurderinger av styling og kontroll viser samme tendens.

Den overordnede vurderingen er i tråd med dette den samme som i fjor: NTNU har rimelig god styling og kontroll med virksomheten. Vurderingen er at risikoen for brudd på lover og regler er forholdsvis lav, kvaliteten på rapporteringen er forholdsvis god, og risikoen for vesentlige feil er lav. Driften er rimelig effektiv og målrettet, men med klare forbedringspunkter. Svakheter som er avdekket, er i de fleste tilfeller knyttet til manglende systematikk, uklare ansvarsforhold eller ufullstendige kontroller og dokumentasjon av disse.

4.2 Aktivitet og status i 2016

Ny organisasjon

Fusjonen mellom NTNU og høyskolene i Ålesund, Gjøvik og Sør-Trøndelag trådte i kraft 1. januar 2016. Arbeidet med å fastsette en ny organisasjon for et samlet NTNU og sikre en god gjennomføring av omorganiseringen medførte en rekke oppgaver knyttet til styling og kontroll. Det ble gjennomført grundige prosesser før styret gjorde vedtak om organiseringen av NTNUs ledelse, faglige og administrative virksomhet. Styret ga klare rammer for arbeidet med omorganiseringen og har hatt tett oppfølging underveis i gjennomføringen.

I arbeidet med ny organisering av fakulteter og institutter har faglig integrasjon vært et gjennomgående tema, mens effektivisering, videreutvikling av administrative prosesser og bedre styling har stått sentralt i arbeidet med ny organisering av administrasjonen. Oppsummert har de viktigste strukturelle endringene innenfor administrasjonen vært:

- Et tydeligere skille mellom strategiske og operative oppgaver
- Opprettelse av plan- og utviklingsavdelinger innenfor de store virksomhetsområdene utdanning, økonomi og eiendomsdrift
- Samling av fellesavdelinger som dekker hele NTNU innen IKT og dokumentasjonsforvaltning
- En reduksjon i antallet administrative enheter

Et av resultatene av arbeidet er opprettelsen av Avdeling for virksomhetsstyring, som har fått et spesielt ansvar for utvikling av standarder, metoder og verktøy for helhetlig styling og kontroll av virksomheten.

Styrets oppfølging av arbeidet med omorganiseringen har omfattet vurderinger av risiki og behov for tiltak for å møte disse. Styret har hatt oppmerksomhet særlig mot fire forhold, og dette er status for disse ved årsskiftet:

Lederkommunikasjon egne ansatte

Det er redusert risiko på dette feltet ved årsskiftet, da alle ansatte er plassert inn i stillinger. Det er fortsatt risiko på dette området som følge av at en rekke medarbeidere skal starte med nye oppgaver og/eller nye ledere og nye kolleger.

Konsekvenser av effektivisering

Fortsatt ubesatte stillinger i administrasjonen etter at alle ansatte er innplassert anses å gi et handlingsrom, og uønskede effekter av effektiviseringer vurderes som lav ved årsskiftet. Risiko knyttet til administrativ kvalitet eller endring av tilbudet ble ikke vurdert i 2016, men det er startet et arbeid med forbedring av gjennomgående arbeidsprosesser, som vurderes å redusere risikoen for kvalitetssvikt.

Lokalisering av fellesadministrasjonen

Ved årsskiftet var det avklart at alle ansatte hadde et arbeidssted fra første dag, og selv om det er nødvendig med flyttinger også i 2017, er det ikke lenger særlig risiko knyttet til dette området.

Sikker drift knyttet til endret organisasjon 01.01.17 og tilhørende IT-systemer

I slutten av 2016 ble dette området vurdert som mest kritisk fordi omorganiseringen krevde endret organisasjonstilhørighet for alle studenter og ansatte fra årsskiftet. Dette medførte endringer i tilgang til IT-tjenester og bygg, og arbeidet måtte i stor grad foretas manuelt. Det ble satt i gang tiltak som over nyttår viste seg å gi tilstrekkelig kontroll på området. En rekke forhold er fortsatt under oppfølging i 2017 for å sikre at vedtatte endringer fungerer godt, eksempelvis ved NTNUs campuser i Gjøvik og Ålesund.

Risikoområdene knyttet til ny organisasjon følges videre opp i 2017.

Standardisering, effektivisering og digitalisering

Under behandling av administrativ organisering for NTNU fra 2017, vedtok styret at det skulle startes et arbeid med å forenkle, standardisere og digitalisere gjennomgående administrative prosesser. Målet for arbeidet er å sikre effektivitet og kvalitet, og ansvaret for gjennomføringen er fordelt på lederne i rektoratet i tråd med deres funksjonsansvar. Forbedringsarbeidet er organisert i et program, og tre prosesser er prioritert i første omgang: Budsjett-, plan- og oppfølgingsprosessen, rekrutteringsprosessen og studieplanprosessen.

Ny rammefordelingsmodell

Styret vedtok i januar 2017 en ny rammefordelingsmodell (RFM) som vil tre i kraft fra 2018. RFM er et verktøy for å fordele all bevilgning NTNU mottar over statsbudsjettet til fakultetene og fellesadministrasjonen. Sammenliknet med fusjonspartnerens tidligere budsjettfordelingsmodeller, representerer RFM en forenkling og gir økt transparens. RFM legger et godt grunnlag for å realisere målene i NTNUs strategi, og for en videre effektivisering og digitalisering av budsjettarbeidet ved NTNU.

Kvalitetssystem for utdanning

NTNUs mest gjennomarbeidede system for å sikre måloppnåelse er systemet for kvalitetssikring av utdanning. I 2016 ble det implementert et felles kvalitetssystem for utdanning for fusjonspartnerne. De fleste områder har faste og innarbeidede rutiner og arbeidsprosesser med tydelig ansvarsfordeling, men på noen områder er det behov for bedre dokumentasjon av ansvar, rutiner og kontrolltiltak.

Videreutvikling av intern kontroll

I 2015 startet en kartlegging av status og hovedutfordringer i arbeidet med styring og kontroll av virksomheten. Dette arbeidet ble videreført i 2016, og ga underlag for styrebehandling av status og forbedringstiltak i virksomhetsstyringen. Styresaken vektla behovet for å løfte arbeidet med intern kontroll opp på et helhetlig, strategisk nivå på tvers av virksomheten. Videre ble det pekt på behov for å tydeliggjøre ansvar, sikre god dokumentasjon og tilgjengeliggjøring av

informasjon, utvikle arbeidsprosessene, og å tilrettelegge systemer slik at de i større grad bidrar til læring og kontinuerlig forbedringsarbeid.

Oppfølging av denne saken i 2016 ble noe forsinket fordi store ressurser gikk med til fusjonsarbeidet. Det er likevel arbeidet med flere elementer nevnt i styresaken, bl.a. klarere ansvarsfordeling gjennom omorganiseringen og beslutning om forbedring av gjennomgående arbeidsprosesser. Arbeidet med et styringssystem for informasjonssikkerhet ble organisert i et eget prosjekt, som videreføres i 2017. Dette prosjektet vil, sammen med annet arbeid for bedre kvalitet og økt effektivitet, gi viktige bidrag til utviklingen av et helhetlig system og en strukturert metode for utvikling av intern kontroll i virksomheten.

4.2 Tiltak for avbyråkratisering og effektivisering

Regjeringen har ikke definert begrepene «avbyråkratisering og effektivisering» nærmere, men i vår sammenheng har vi (i første omgang) valgt å rette oppmerksomheten mot mulige forenklinger, standardisering og effektivisering av den administrative virksomheten på alle nivå. Dette innebærer at vi må utvikle et administrativt støtteapparat med et varig redusert kostnadsnivå, dvs. løse oppgavene på nye måter med mindre ressurser eller fjerne oppgaver. Målet er at dette ikke skal medføre redusert kvalitet eller gå ut over primærvirksomheten.

Administrativ organisering og prosessforbedring

I 2015 og 2016 ble kuttet lagt inn i enhetenes rammer, men det har vært vanskelig å gjøre varige kutt uten en helhetlig gjennomgang av organisering og administrative prosesser, på tvers av hele NTNU. Fusjonen gav oss en anledning og ekstra moment til å gjøre omfattende grep, og styret vedtok i februar 2016 at *«de organisatoriske endringene skal føre til en innsparing i administrativ kapasitet på 5 % på kort sikt og ytterligere 5 % i løpet av 3 år gjennom effektivisering av administrative prosesser og rutiner»*.

Styrets effektiviseringskrav blir implementert på tre måter, over tre år:

Dupliseringseffekt

Fusjonen medførte flere ledere innenfor samme funksjonsområde eller medarbeidere som løste samme oppgave. Behovet for en del stillinger og oppgaver falt dermed bort som følge av fusjonen og etablering av en ny administrativ organisering. Dupliseringseffekten blir i sin helhet ut i 2017.

Stordriftsfordeler

Integrering av de administrative oppgavene fra høyskolene innebar i første rekke volumøkning og kun i mindre grad helt nye oppgaver. Det har derfor vært mulig å løse disse oppgavene med en lavere ressursbruk enn det fusjonspartnerne til sammen hadde tidligere. Effekten av stordrift tas ut i stor grad ut i 2017, men på sikt er det også potensial for å hente ut ytterligere stordriftsfordeler gjennom å samle funksjoner, forenkling, økt standardisering og digitalisering. Samling av teknisk/administrative tjenester knyttet til IKT og dokumentasjonsforvaltning er eksempler på slike organisasjonsendringer som følge av stordriftsfordeler.

Etablering av gjennomgående administrativ standard og kvalitet

Fra august 2016 har NTNU etablert tydelig prosesseierskap for administrative prosesser i rektors ledergruppe og gjort forarbeid for å etablere et forbedringsprogram for forenkling, standardisering og digitalisering av gjennomgående administrative prosesser ved NTNU. Vi har kartlagt et betydelig antall forslag til tiltak for avbyråkratisering og effektivisering og omfattende endringsprosjekter er under planlegging. Forbedringsprogrammet forventes å gi effekter først fra 2018 og utover.

Gjennomføringen av redusert administrativ bemanning ble startet med innføring av kunngjørings- og tilsetningsstopp i 2016. Da ny administrativ organisering ble vedtatt ble de administrative enhetene pålagt å redusere bemanningsplanene sine med minimum 5 % fra 2017. Et betydelig kutt er dermed gjennomført gjennom naturlig avgang, mens et stort antall ansatte har også blitt innplassert i ny stilling.

NTNU forventer å redusere den administrative bemanningen med 118 årsverk fra januar 2016 til oktober 2017, samtidig som vi har vekst i primærvirksomheten. Vi har som mål å gjøre ytterligere reduksjoner i årene som kommer. Figurene i margen viser at vi allerede fra 2016 ser starten på en positiv utvikling der andelen årsverk i gruppen ledelse og administrasjon reduseres og at hvert årsverk yter støtte til flere faglig ansatte enn tidligere.

Reduserte driftskostnader

I tillegg til arbeid med administrativ organisering og prosessforbedring har vi sett på mulighetene for å redusere driftskostnadene. Foreløpig har vi valgt å omtale to konkrete eksempler som begge bidrar til betydelige innsparinger.

Sentral fraværstjeneste

Den sentrale fraværstjenesten ved NTNU ble opprettet høsten 2012. Der enhetene tidligere hadde ansvaret for å kreve inn refusjoner for syke- og foreldrepenger fra NAV selv, ble dette nå ivaretatt av et sentralt kompetansesenter.

Som følge av opprettelsen av Fraværstjenesten har refusjonsinntektene fra NAV økt betydelig: I 2011 – året før opprettelsen – mottok NTNU om lag 70 millioner i refusjoner. I 2013 var inntekten på nærmere 90 millioner, og i 2016 kunne vi bokføre 125 millioner kroner i refusjonsinntekter.

Stikkord for «suksessfaktor»:

- Betydelige merinntekter
- Enhetlige rutiner for hele NTNU
- Spisskompetanse – raskere og bedre leveranser
- Rådgivningstjeneste gir korrekt bruk av lov- og regelverk

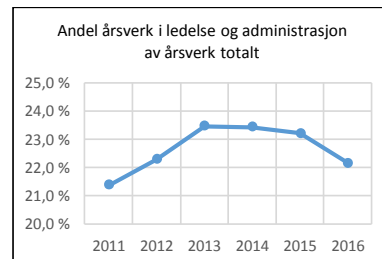
For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at omfanget av sykefravær og permisjoner og har ligget rimelig stabilt i perioden og at dette ikke forklarer den betydelige økningen i refusjonsinntekter. Fusjonen (flere ansatte) forklarer en liten del av veksten i 2016.

Felles utskriftstjeneste for ansatte og studenter

Prosjektet for felles utskriftstjeneste har sørget for å få samlet brukerstøtte, forvaltning og drift av skrivere i en sentralisert tjeneste håndtert av NTNU IT. Det har vært et høyt fokus på å redusere antall skrivere og utskifting av skrivere som har vært på avtaler som ikke har vært gunstige for NTNU. Det er flere av leveransene som er forventet å ha kvalitative og budsjettmessige gevinster.

Prosjektets hovedleveranser:

- Felles rekvisitahåndtering utført i samarbeid med CampusService.
- Implementering og opplæring på flåtestyringsverktøy for alle skrivere.
- Flytting av skrivere over på followprint (kortløsning).
- Print fra mobile enheter, Everyoneprint.
- Rutiner for forvaltning, brukerstøtte og drift.
- Oppsett og konfigurering av testmiljø.
- Gjennomføring av ROS analyser for en felles utskriftstjeneste.
- Visning av skriverlokasjon og status i MazeMap. (proof of concept)

Selv om det er gjort flere tiltak i prosjektet som fører til umiddelbare gevinster er det viktig at NTNU IT jobber videre med forvaltning og ytterligere gevinstrealisering i en felles utskriftstjeneste. For å få til en større reduksjon av mengden utskrift ved NTNU, så må det sees på de prosessene som genererer mye utskrifter. Prosjektet har for eksempel sett at utskrift er et kritisk moment ved gjennomføring av prosessene knyttet til eksamen, spesielt knyttet til det som skjer før og etter eksamensdagen. For å få ned behovet for skrivere og antall utskrifter, må en se på hvordan man kan digitalisere de prosessene hvor utskrift er noe som er kritisk for gjennomføringen.

4.3 Sikkerhet og beredskap

Hendelseshåndtering

I løpet av første kvartal 2016 skjedde det svært mye som fra NTNUs perspektiv kan kategoriseres som mindre alvorlige hendelser. Ulike hendelser på campus (uhell i laboratorier), samt flere hendelser utenlands der apparatet ble satt i gang for å sjekke ut om våre ansatte eller studenter var berørt inntraff. En viktig lærdom som er implementert i innledende fase i krisehåndteringen er tidlig gjennomføring av telefonkonferanse med medlemmer av sentral beredskapsgruppe. Dette nedkortet reaksjonstiden vesentlig for den samlede beredskapsgruppen, og det viste seg å være tilstrekkelig for både å etablere felles situasjonsbilde og å prioritere og delegere oppgaver til beredskapsgruppens funksjoner. Siste halvår var vesentlig mindre belastende og det ble ikke registrert hendelser som førte til at beredskapsapparatet ble mobilisert.

Systematisk arbeid med beredskap på overordnet nivå

I 2015 ble det påbegynt et arbeid med å utvikle «Politikk for beredskap ved NTNU». Arbeidet ble videreført med høringsrunder og bred medvirkning ut i 2016, og ferdigstilt med rektorvedtak ved slutten av året. Dokumentet stadfester NTNUs ambisjonsnivå og legger overordnede føringer for systematisk arbeid med beredskap i virksomheten. Som siste aktivitet i 2016 gjennomførte NTNU en workshop for å sette rammer for arbeidet med sikkerhet og beredskap i 2017. Der ble det lagt føringer for prioritering av aktiviteter, oppfølging av momentene i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev og styringsdokument for funksjonsområdet samt tilnærming til oppgaver som genereres av beredskapspolitikken. Føringerne berører bevisstgjøring, opplæring og holdningsskapende arbeid, øvelser, risikobasert tilnærming og ROS-analyser.

Beredskapsopplæring og øving

Beredskapsøvelse for Sentral beredskapsgruppe i 2016 omhandlet et scenario basert på risikofaktorer innen informasjonssikkerhet. I tillegg ble det gjennomført basis kompetanseheving gjennom case-basert øvelse for stedfortredere, ressurspersonell og reservepersonell som kan inngå i sentral beredskapsgruppe. Det registreres veldig variabel aktivitet for gjennomføring av øvelser på fakultetsnivå, der noen fakulteter med sine lokale beredskapsgrupper gjennomgående øver hvert år, mens andre ikke prioriterer å øve. Med implementering av beredskapspolitikken er det lagt til rette for systematisk tilnærming og det forventes at fakultetene også setter beredskap på sine virksomhetsplaner slik at både opplæring, øvelser og ROS-analyser blir gjennomført.

Informasjonssikkerhet

NTNU gikk inn i 2016 med et påbegynt arbeid for å innføre styringssystem for

informasjonssikkerhet. I september ble det formelt opprettet et forprosjekt som revitaliserte alt arbeidet som tidligere var gjennomført og innlemme dette i prosjektmetodikken. Forprosjektet resulterte i opprettelse av hovedprosjekt som vil gå i 2017 og ut i 2018.

4.4 Læringer i statsforvaltningen

NTNU tok inn godt over 30 nye læringer i 2016, dette utgjør en økning på bortimot 100 % sammenliknet med de siste årene. De fleste læringer har en læretid på to år, og antallet løpende lære/opplæringskontrakter i 2016 ble dermed 61.

Tabellen viser antall læringer/lærekandidater fordelt på fagområder i 2016:

Fagområder	Antall
Automatiseringsfaget	6
CNC- maskineringsfaget	2
Dataelektronikerfaget	2
Elektrikerfaget	2
Finmekanikerfaget	1
Fotograffaget	1
IKT-servicefaget	15
Industrimekanikerfaget	11
Kjemiprosessfaget	1
Kontor- og administrasjonsfaget	10
Laboratoriefaget	1
Malerfaget	2
Mediegrafikerfaget	3
Møbelsnekkerfaget	1
Produksjonselektronikerfaget	2
Rørleggerfaget	1
Sum	61

Staten etablerte i 2016 en pris for årets beste lærebedrift. Formålet med prisen er å tydeliggjøre arbeidet med å øke antallet læringer og gjøre arbeidet med å rekruttere læringer kjent for statlige virksomheter.

Basert på innsendte forslag, ble fire virksomheter nominert, deriblant opplæringskontoret NTNU. Juryen uttalte følgende:

«Virksomhetene ble vurdert med utgangspunkt i annonserte vurderingskriterier og samtlige nominerte virksomheter har skåret godt på disse. Ved sammenligning var det marginer som skilte virksomhetene fra hverandre. Opplæringskontoret NTNU gjør etter juryens vurdering en god jobb med å tilrettelegge for oppfølging av læringer».

Etter en helhetlig vurdering, ble imidlertid NAV kåret som årets lærebedrift 2016.

Opplæringskontoret NTNU har initiert ulike tiltak for å heve kvaliteten på opplæringen, og ønsker å fremheve den glød og entusiasme som utvises fra et engasjert faglig leder korps ved de forskjellige læringsarenaer.

4.5 Brukerorientering

På utdanningsområdet er ulike brukergruppers opplevelse av virksomheten i stor grad ivare tatt gjennom eksisterende initiativer. NTNU gjennomfører selv kandidatundersøkelser, arbeidsgiverundersøkelser og læringsmiljøundersøkelser hvert tredje år. I tillegg bruker vi aktivt resultater fra andre undersøkelser som f.eks. Studiebarometeret, Underviserundersøkelsen, NIFUs kandidatundersøkelser og Studentenes helse og trivselsundersøkelse (SHoT) i vårt utviklingsarbeid. Det foreligger ingen planer om å iverksette noen nye egne brukerundersøkelser på utdanningsområdet.

I 2016 har vi hatt spesiell oppmerksomhet på å kartlegge brukernes opplevelse og innspill som grunnlag for arbeidet med tre av hovedprioriteringene:

Fusjon

Fusjonen har medført store endringer og til dels krevende omstillinger. Sterk involvering av brukerne, dvs. studenter og ansatte, har vært med på å forme prosessen underveis, og deres deltakelse har vært avgjørende både for prosessen og for det endelige resultatet. Evalueringer av fusjonsarbeidet gjennomført av eksterne parter viser at kommunikasjonen med brukere har vært god. (For omtale av noen av de konkrete tiltakene, se kapittel 3.6 om hovedprioriteringen fusjon).

Campusutvikling

NTNUs campusprosjekt utviklet våren 2016 et program for brukerinvolvering. Programmet er et dynamisk dokument som beskriver hvilke brukere som er sentrale interessenter og bidragsytere i ulike faser av prosjektet, hvilke innspill det er viktig å innhente fra disse gruppene på ulike tidspunkt i prosessen og hvilke behov det vil være for kommunikasjon og medvirkning generelt. Programmet presenterer videre et bredt utvalg verktøy som kan være aktuelle å benytte for å ivareta disse behovene.

Samarbeid med arbeidsliv

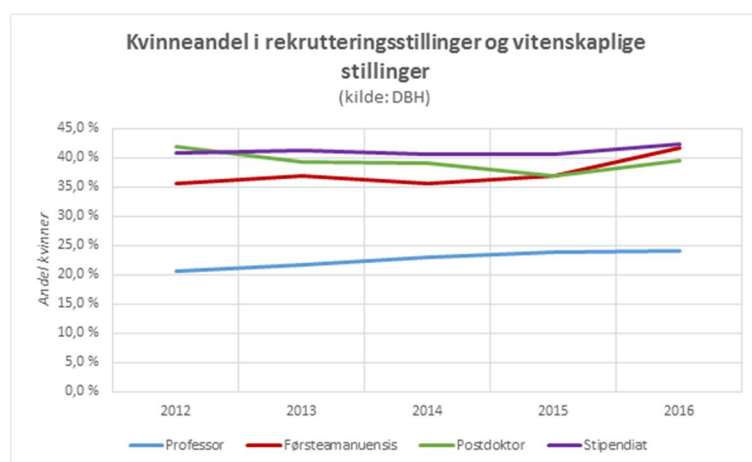
Under hovedprioriteringen bærekraftig nyskappingsarbeid har NTNU i 2016 utarbeidet en politikk for samarbeid med arbeidslivet, og vi har opprettet tre tematiske RSA (virksomhetsmål 11, side 18). I begge disse prosessene har brukerne, dvs. våre viktigste partnere i samfunns- og næringsliv, kommet med sine innspill til hvordan de opplever NTNU gjennom tung involvering i utredningsprosessen, både ved direkte deltakelse og som høringsinstanser.

4.6 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

LIKESTILLING

NTNUS likestillingsarbeid er nå integrert i universitetets lederutviklingsprogram. I tillegg blir likestillingsarbeidet fulgt opp i dialogmøter mellom rektor og fakultetsledelsen. Tett samarbeid mellom NTNUs likestillingsrådgiver og enhetene, sørger også for bedre integrering av likestillingsarbeidet i den daglige driften av universitetet. For øvrig ble det i 2016 besluttet at likestillingsrådgiverens organisatoriske tilknytning fra 2017 skal være i HR-avdelingen for å sikre bedre integrering av arbeidet i de tunge løpene som går (lederutvikling, karriereutvikling, rekruttering etc).

Våre likestillingstiltak er i hovedsak innrettet på å styrke individuelle kvinners muligheter for karriereutvikling. De mest brukte tiltakene er startpakker for kvinner som tilsettes i faste vitenskapelige stillinger på institutter med under 25 % kvinneandel i disse stillingene, og kvalifiseringsstipend for førsteamanuenser.

NTNU beveger seg i riktig retning, selv om tallene kunne vært bedre. Størst økning har det vært i førsteamanuensisstillinger i løpet av de siste 4 årene, mens kvinneandelen blant postdoktorene har gått ned, og tall for stipendiater er nesten uforandret i perioden. Kvinneandelen blant professorene er nå 24 %. Vi har fortsatt størst utfordringer med kjønnsbalansen i toppstillinger innen hovedprofilen, og må intensivere rekrutteringsarbeidet med stipendiater og spesielt postdoktorer.

I juni 2016 gjennomførte NTNU i samarbeid med KiF-komiteen en nasjonal konferanse «Strukturreformen i UH-sektoren: Lovende for likestilling?» Fokus var på omstilling som et mulighetsrom for økt likestilling og mangfold i sektoren. Et konkret resultat av konferanse ble utarbeidelsen av veilederen «Omstilling i forskningssektoren – en veileder for likestilling og mangfold» Veilederen gir sektoren en håndrekning for å sette omstilling og mangfold høyt på agendaen i en omstillingsprosess, liten eller stor.

NTNUs handlingsplan for rekruttering av kvinner til faste vitenskapelige stillinger ble utvidet til 01.06.2017, og i løpet av høsten ble «Utvalget for likestilling og mangfold» som skal utarbeide ny plan for likestilling og mangfold etablert. Som første universitet i Norge, lyste NTNU ut stillingen for prorektor for nyskaping med følgende utlysningstekst «Kunnskap om og resultater fra aktivt likestillingsarbeid tillegges vekt ved rekruttering av ledere.» Dette vil bli fulgt opp ved tilsetninger av prorektor og dekaner i 2017.

NTNU fortsetter å slå egne rekorder for rekruttering av kvinner til teknologi og naturfag. Denne utviklingen er et resultat av målrettet satsing og

ressursbevilgninger mellom universitet og næringsliv. Kvinneandelen blant primærseøkere til sivilingeniørstudier er nå 30%.

TILRETTELEGGINGSTJENESTEN VED NTNU

Tilretteleggingstjenesten er en pådriver og et støtteapparat for universell utforming og tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse ved NTNU. Dette gjøres gjennom å utvikle og spre kompetanse om universell utforming og individuell tilrettelegging til enhetene, og etablere hensiktsmessige, sentrale tilbud til studenter med funksjonsnedsettelse for å øke deres forutsetninger for å mestre studiene.

2016 har vært preget av fusjon og det har vært jobbet med å ivareta en sentral tilretteleggingstjeneste i det fusjonerte NTNU. Det har vært viktig å finne gode samarbeidsformer med de tidligere høgskolene for å sikre et godt, likeverdig tilbud til studentene ved de ulike campusene. De tidligere høgskolene har alle hatt én rådgiver i varierende stillingsprosent til dette arbeidet. Rådgiver ved tidligere HiST, samt rådgiver fra tidligere prosjekt «Studier med støtte» ble integrert i Tilretteleggingstjenesten ved NTNU i løpet av året. Det har vært tre møter i løpet av 2016 hvor rådgiverne fra campus Trondheim, campus Ålesund og campus Gjøvik har deltatt og det er påbegynt et arbeid for samkjøring av tjenestene.

Hovedaktiviteter 2016:

- *Studentrettede aktiviteter:* Veiledning av studenter, mentortilbud, kurs og grupper, blant annet: Studieteknikk for studenter med lese- og skrive-vansker, mestringskurs og oppfølgingsmøte for studenter med ADHD, kurs i bruk av lese- og skrivestøtteprogrammet Lingdys, opplæringskurs for mentorer, gruppe for studenter med ADHD og gruppe for studenter med Asperger syndrom.
- *Aktivitet rettet mot ansatte:* Tilretteleggingsforum: Forum for kompetanseheving og for å sikre lik behandling i tilretteleggingssaker på tvers av fakultetene. Tilretteleggingstjenesten er sekretariat her.
- Samarbeid og støtte til fagmiljø og eksamenskontor i omfattende tilretteleggingssaker.
- *Informasjonsarbeid:* Det ble i 2016 laget en informasjonsfilm rettet mot søkere og nye studenter for å sikre en god overgang fra videregående skole til universitet. Filmen ligger på websiden til Tilretteleggingstjenesten, og er brukt i ulike presentasjoner og oppstartsforedrag for nye studenter. Tilretteleggingstjenesten har også informert om rettigheter og muligheter for studenter med funksjonsnedsettelse på ulike fakulteters studie-konsulentmøter, samt på informasjonsmøter for nye studenter. I 2016 ble det også laget en ny brosjyre for studenter om tilretteleggingssmuligheter ved NTNU.
- *Samarbeidsprosjekt:* For å sikre et godt tilbud til studenter med funksjonsnedsettelse er Tilretteleggingstjenesten avhengig av å samarbeide og utveksle erfaringer med andre læresteder, både nasjonal og internasjonalt. I 2016 har Tilretteleggingstjenesten hatt besøk av ansatte fra Blekinge Tekniska högskola, Sverige, for erfaringsutveksling på området studentrettet aktivitet, og fra Masaryk University, Tsjekkia, hvor hovedfokus var på tilrettelegging for studenter med hørselshemming. Tolkeutdanningen ved NTNU deltok også på dette møtet.

Andre samarbeidsprosjekt er:

- Utvikling av veileder for læresteder om tilrettelegging for studenter med ADHD og Aspergers syndrom, med bl.a. Universell, UiO og HiOA
- Tilgjengeliggjøring av digitale kompendier, med NTNU Trykk og Universell
- Forum for studielitteratur, med bl.a. NLB og Universell
- Study Trondheim, med bl.a. SIT og Trondheim kommune

I 2017 vil arbeidet fortsett med å samkjøre og videreutvikle tilbudet til studenter med funksjonsnedsettelse ved de ulike campusene. Det vil også bli arbeidet med et nytt Tilretteleggingsforum som et resultat av fusjon og omorganisering. Tilretteleggingstjenesten vil arbeide med videreutvikling av mentorordningen for å oppnå et mer spisset og hensiktsmessig tilbud, samt utvikle flere gruppetilbud for å dekke de ulike behovene. Blant annet opplever vi at stadig flere blinde studenter tar kontakt for å få på plass hensiktsmessig tilrettelegging. Utvikling av system for gode statistikk- og rapporteringsrutiner på dette feltet i det nye NTNU er også et satsingsområde. I 2017 går NTNUs handlingsplan for inkluderende læringsmiljø for studenter med funksjonsnedsettelser ut. I påvente av ny organisering er ikke arbeidet med ny plan begynt. Oppstart av dette vil være prioritert i 2017.

Universell

Den nasjonale enheten *Universell* mottok i 2015 et driftstilskudd på kr. 2 280 000,- via rammetilskudd fra KD til NTNU. Enheten hadde lønns- og driftskostnader på kr. 2 851 000,-. Forbruket ut over rammetilskuddet ble dekket gjennom tilskuddsmidler fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (kr. 250 000,-), samt omfordeling av prosjektmidler fra BLD og KMD (kr. 220 000,- inkludert overføring av ubrukte midler fra 2015). NTNU bisto enheten med kr 101 000,-. Universell hadde i 2016 en bemanning tilsvarende 3,2 årsverk

Hovedaktiviteter:

- Arrangør av nasjonalt forum for bygningsansvarlige i UH-sektor
- Arrangør av nasjonalt LMU-forum
- Arrangør av nasjonalt forum om universell utforming av læring
- Arrangør av internasjonal konferanse om universell utforming og læring (avslutningskonferanse for Erasmus+ strategisk partnerskap).
- Viktige utredninger og prosjekter:
 1. Universell utforming av læring (veileder og nettsted): www.udll.eu
 2. Lansering av portalen vuu.no om universell utforming av læringsmiljø
 3. Rapporter om sakkyndig vurdering og bruk av anonym dysleksiattest
 4. Prosjekt om mobilitet i Norden for studenter med nedsatt funksjonsevne (oppdrag fra Nordisk Ministerråd og Nordens Velferdssenter)
- Samarbeid om universell utforming av IKT: E-læringsplattformer, innholdsproduksjon og digital eksamen.
- Gjennomføring av fagseminarer og kurs rettet mot ansatte i UH-sektor og kommunal sektor på vegne av KMD
- Institusjonsbesøk (7), nyhetsbrev (12), samt et stort antall foredrag og oppdrag for samarbeidspartnere innen hovedarbeidsområdene.

Universell mottok i tillegg prosjektmidler fra BLD til gjennomføring av prosjekter om «universell utforming». Universell vil rapportere særskilt på bruk av disse midlene innen oppgitte tidsfrister.

Læringsmiljøutvalget (LMU)

I studentenes helhetlige læringsmiljø inngår fysiske, digitale, pedagogiske, organisatoriske og psykososiale forhold som påvirker læring. Læringsmiljøet skal favne mangfoldet i studentmassen, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, religion eller funksjonsevne.

Læringsmiljøutvalget (LMU) skal bidra til at styret ved NTNU følger opp sitt ansvar for studentenes læringsmiljø i henhold til universitets- og høyskolelovens § 4-3. I

2016 opprettet styret et nytt felles utvalg med tilhørende mandat, og to underutvalg i henholdsvis Gjøvik og Ålesund. LMU skal rapportere direkte til styret, og skal gi råd til styret og ledelsen ved NTNU i saker som vedrører læringsmiljøet.

Som det fremgår av utvalgets egen årsrapport jobber NTNU godt med utviklingen av læringsmiljøet for sine studenter. Utvalget peker likevel på enkelte forbedringspunkter som i hovedsak retter seg mot studentenes behov for økt faglig tilhørighet, bedring av eksisterende fysiske infrastruktur, samt viktigheten av å møte utfordringer knyttet til geografisk spredning, økt studenttall og mangfold i en omfattende integrasjonsprosess. LMU er også opptatt av å sikre god student-medvirkning spesielt i campusarbeidet, betydningen av å unngå en fragmentert og ulik tilnærming til studentenes behov for informasjon og oppfølging, samt at NTNU bør ha et høyt ambisjonsnivå når det gjelder universell utforming.

Utforming av bygninger og utearealer

NTNU har mål om at alle bygninger og uteområder skal ha universell utforming så langt det er mulig. Vårt motto er: Bra for alle, men nødvendig for noen. Det er rutine for vurdering av tiltak for å forbedre tilgjengelighet i alle større og mindre byggeprosjekter ved NTNU. I tillegg avsettes det øremerkede midler til spesielle tiltak for å oppgradere brukbarhet og tilgjengelighet til eller i NTNUs bygninger.

I 2016 har NTNU videreført den helhetlige tenkningen ved å oppgradere tilgjengeligheten til arealer i flere bygg med trinnfri adkomst, automatisk åpning av dører, kontrastmarkeringer, merking av trapper og gangårer med etterlysende merking og ledelinjer, både for å ivareta bedre tilgjengelighet og rømnings- og orienteringsmuligheter. All glassmerking er standardisert og alle inngangsdører er merket. I 2016 er det bygd to store ramper inn til Sentralbyggene til erstatning for tidligere trapper for å øke tilgjengeligheten, noe som også forbedrer rømningsforholdene. Det er bygd én ny heis og én er utskiftet, samtidig som det er etablert flere spesielt tilrettelagte rom. Ved utbedring av brannvarslingsanlegg er det montert varselamper som gjøre det tryggere for hørselshemmede.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Planer for 2017

NTNUs årsplan for 2017 ble vedtatt av styret i desember 2016, sak 80/16. Årsplanen gir organisasjonen rammer for arbeidet i 2017. Den inneholder ikke det komplette planverket for NTNU, men fokuserer på hovedprioriteringene som gjelder *felles for hele NTNU*. Den langsiktige forankringen for årsplanen finnes i fusjonsplattformen, som er i tråd med strategiplanen. Fusjonsplattformen er ikke et ordinært strategidokument, men danner et felles fundament for det sammenslåtte NTNU. Valg av hovedprioriteringene er begrunnet i vurderinger av organisasjonens utfordringer, føringer fra KD og målene i fusjonsplattformen.

For 2017 har vi vedtatt 3 tre likeordnede hovedprioriteringer med tilhørende virksomhetsmål. *Målene i blå, kursiv tekst inngår i NTNUs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet.* De tre hovedprioriteringene varer i utgangspunktet i tre år, og det samme gjelder målene som inngår i utviklingsavtalen med departementet. De resterende virksomhetsmålene er i utgangspunktet ettårige og oppdateres i den årlige planprosessen.

For 2017 vil vi benytte KDs styringsparametere som indikatorer på resultatutvikling.

Ett NTNU

Denne hovedprioriteringen handler primært om integrasjon av de fire fusjonerte enhetene, hvordan vi utvikler oss som institusjon til beste for alle partnerne og legger til rette for å høste gevinster av fusjonen. NTNU ønsker å gjennomføre en god fusjonsprosess som er kunnskapsbasert og med god medvirkning fra studenter og ansatte. Ved inngangen til 2017 har vi vedtatt ny organisering av fakulteter og institutter, samt ny administrativ organisering. Store deler av 2017 må brukes til å iverksette ny organisasjon, legge til rette for samarbeid på tvers og skape synergier. Samtidig står vi foran et lederskifte i august 2017 og har som ambisjon å videreutvikle god ledelse. Hovedprioriteringen «Ett NTNU» vil favne et bredt spekter av aktiviteter, eksempelvis utvikling av en felles NTNU-identitet, faglig integrasjon, strategisk arbeid med studieporteføljen, arbeidsmiljøtiltak, gjennomgang av administrative støtteprosesser og tiltak for effektivisering av driften.

Virksomhetsmålene i 2017 er:

1. Vi skal implementere ny organisering som fremmer kvalitet og skaper faglig synergi.
2. *Vi skal heve kvaliteten i studieporteføljen gjennom samordning og effektivisering.*
3. Vi skal forbedre, standardisere og digitalisere utvalgte arbeidsprosesser.

Nasjonal premissleverandør

Hovedprioriteringen favner NTNUs nasjonale og regionale samfunnsoppdrag. Vi ønsker å være Norges mest attraktive studiested, og en foretrukken samarbeidspartner og arbeidsgiver. Som nasjonal kunnskapsleverandør skal vi utdanne kandidater med høy og relevant kompetanse. Vår profil som profesjonsuniversitet er styrket gjennom fusjonen. Vi skal styrke forskningsgrunnlaget for profesjonsutdanningene og videreutvikle praksisdelen med tanke på kvalitet og relevans. Vår strategi innebærer en satsing på innovasjon og nyskaping fra hele den faglige bredden og på alle nivåer i organisasjonen. Vi ønsker å være en drivkraft for entreprenørskap og nyskaping og vil styrke satsingen

III.foto: Thinkstock
Item number: 615404218

på forskningsbasert innovasjon gjennom samarbeid mellom klynger og sentre (SFI/FME/NCE). For å realisere våre ambisjoner kreves det et tett og systematisk samarbeid med samfunns- og arbeidsliv. I 2016 skal det utarbeides en egen politikk for dette arbeidet. De påfølgende årene har implementering og gjennomføring av politikken høy prioritet. Vi skal bygge en campus som skal støtte opp under den omstillingen som Norge står overfor, og som skal bidra til å realisere visjonen «Kunnskap for en bedre verden». Våre universitetscampus skal fremstå som attraktive og levende, hvor de fysiske omgivelsene og infrastrukturen stimulerer og inspirerer til læring, forskning, formidling og nyskaping på høyt nivå.

Virksomhetsmålene i 2017 er:

4. Vi skal øke vår relevans og videreutvikle vårt samarbeid med arbeidslivet gjennom å implementere politikkene for samarbeid med arbeidslivet og for etter- og videreutdanning.
5. Vi skal styrke profesjonsutdanningenes forskningsgrunnlag og relevans.
6. *Vi skal synliggjøre og øke nyskappingsaktiviteten med utspring fra klynger og sentre.*
7. *Vi skal planlegge en fremtidsrettet, samlet campus som kan bli modell for fremtidige offentlige utbygginger i Norge.*
8. Vi skal skape fleksible læringsarealer på alle campus som er tilpasset nye læringsformer.

Sterke, internasjonalt orienterte fagmiljøer

Denne hovedprioriteringen bygger opp under visjonen om å bli et internasjonalt fremragende universitet som leverer «kunnskap for en bedre verden». NTNU skal være et internasjonalt orientert universitet som har høy kvalitet i all forskning og kunstnerisk virksomhet. Vi ønsker å ha flere fagmiljøer som hevder seg verdenstoppen og forskning som setter tydelige spor etter seg. Vår utdanning skal holde høy faglig og pedagogisk kvalitet, og vi har satt i verk flere tiltak for å styrke undervisningskvaliteten gjennom satsingen NTNU Toppundervisning, eksempelvis utvikling av et pedagogisk meritteringssystem.

Samarbeid med institusjoner i andre land er et virkemiddel for å heve kvaliteten i vår egen virksomhet. Internasjonalisering må være en integrert del av aktiviteten ved alle NTNUs fagmiljøer – i studieprogrammer, i forskningsaktivitet og i nyskappingsinitiativ. Våre fagmiljøer skal samarbeide med fremragende fagmiljøer over hele verden og rekruttere studenter og ansatte derfra. Samarbeid innen det europeiske utdannings-, forsknings- og innovasjonsområdet er en hovedprioritet for NTNUs internasjonale samarbeid. Formidling og kommunikasjon skal styrke NTNUs synlighet og omdømme ute i verden.

Virksomhetsmålene i 2017 er:

9. Vi skal bli en mer aktiv internasjonal aktør gjennom å implementere Internasjonal handlingsplan i hele organisasjonen.
10. Vi skal videreutvikle og styrke forskningskulturen gjennom å implementere Publiseringspolitikken i hele organisasjonen.
11. *Vi skal heve kvaliteten i forskningen og utvikle flere fagmiljøer på høyt internasjonalt nivå*
12. *Vi skal styrke den pedagogiske kompetansen og utvikle et system for pedagogisk merittering*

5.2 Budsjett for 2017

NTNU er tildelt kr. 6 105 587 815 kroner i ordinær rammebevilgning fra KD, noe som innebærer en realvekst sammenlignet med 2016.

NTNU vektlegger langsiktig styring av økonomien. Rammefordelingen ses i et lenger perspektiv der vi vurderer både forventninger om fremtidig inntekt, utvikling i kostnadsnivå og nivået på avsetningene av ubrukte bevilgninger.

Rammefordelingen for 2017 legger vekt på forutsigbarhet og trygghet for enhetene, uten endringer i insentivene knyttet til primærvirksomheten. Fordelingen innebærer en tydelig føring om effektivisering av det administrative støtteapparatet. Samlet sett er det vekst i rammen til fakultetene på 3,3 % (nominelt) sammenlignet med fjoråret. Nivået på SO-rammen sikrer en strategisk innretning med mulighet for å støtte opp om hovedprioriteringene og realiseringen av ambisjonene i Fusjonsplattformen.

NTNU fordeler sine budsjetter innenfor tre ulike budsjetttrammer: Ramme drift (RD), ramme felleskostnader (RF) og ramme strategi- og omstillingsmidler (RSO). I tillegg vil øremerkede bevilgninger fra KD skilles ut særskilt i budsjettene. For å håndtere usikkerhet budsjetteres det inn en usikkerhetsmargin. Usikkerhetsmarginen skal håndtere både risiko for annen inntektsutvikling enn forventet, og usikkerhet knyttet til kostnadsutviklingen.

Ramme drift (RD) inneholder driftsrammene til fakultetene, Vitenskapsmuseet, bibliotek og fellesadministrasjon, samt drift og vedlikehold av eiendoms- og bygningsmassen. Ramme fellestiltak (RF) består av kostnader for drift av fellesaktiviteter for institusjonen. Bevilgningene over Ramme strategi og omstilling går til å finansiere/delfinansiere store strategiske satsninger og omstillinger ved NTNU.

Tabellen under viser hovedfordelingen av budsjetttrammene for 2017:

Tall i tusen kr.	Historikk	Fordeling	Endring, 2016-2017	
År	2016	2017	Kroner	Prosent
Bevilgning fra departementet	5 941 490	6 144 588	203 098	3,4 %
Fordeling av bevilgningen:				
Ramme drift fakultetene og VM	3 136 838	3 240 939	104 101	3,3 %
Fellesadministrasjonen	479 816	529 665	49 849	10,4 %
Universitetsbiblioteket	184 034	192 536	8 502	4,6 %
Drift og vedlikehold, eiendom og bygninger	868 000	944 122	76 122	8,8 %
Øremerkede bevilgninger	25 084	28 368	3 284	13,1 %
SUM ramme drift (RD)	4 693 772	4 935 631	241 859	5,2 %
Ramme fellestiltak (RF)	245 176	260 295	15 119	6,2 %
Rekrutteringsstillinger og andre øremerkede midler	464 840	512 010	47 170	10,1 %
Strategiske satsinger, vit.utstyr og omstilling	309 657	316 117	6 460	2,1 %
SUM ramme strategi og omstilling (RSO)	774 497	828 127	53 630	6,9 %
Forskuttering, incentivmidler EU	20 000	23 000	3 000	
Fusjonskostnader	85 000	30 000	-55 000	
Andre fordelinger (bl.a. øremerket tildeling til utstyrsmidler teknologibygge og campus)	109 879	8 800	-101 079	
Usikkerhetsmargin (ufordelt)	48 194	58 734	10 540	
SUM øvrige fordelinger og usikkerhetsmargin	263 073	120 534	-142 539	-54,2 %
SUM fordeling	5 976 518	6 144 588	168 069	2,8 %

* Økningen her skyldes i all hovedsak at oppgaver knyttet til basis IT, variabel lønn og dokumentasjonsforvaltning er flyttet fra fakultet til fellesadministrasjon. (Totalt 60 mill.kr)

** Økningen forklares i hovedsak med ny husleie til teknologibygge på Kalvskinnet (27 mill) og husleie nytt areal i Gjøvik og Ålesund på ca 11 mill.kr. I tillegg økes bevilgning til vedlikehold med 10 mill.kr som ledd i

*** Med bakgrunn i økt uttelling i nytt finansieringssystem økes nivået på tildeling til rekr.stillinger økes med 17 mill.kr f.o.m 2017. I tillegg ligger en opptrapping av tidligere tildelte rekrutteringsstillinger fra

For 2017 har NTNU budsjettert med noe høyere kostnader enn inntekter. Budsjetterte kostnadene innenfor bevilgningsøkonomien utgjør til sammen 7123 mill. kr og er 163 mill. kr høyere enn budsjetterte inntekter. Dette innebærer at NTNU planlegger å bruke opp bevilgningen fra departementet, samt å redusere ubrukte bevilgninger. BOA-aktivitet forventes å utgjøre nærmere 2 mrd. kr.

Fakultetene legger samlet sett opp til et budsjett hvor inntekts- og kostnadsnivå er relativt samsvarende, mens investeringer til campusutvikling vil i 2017 medføre store nedbygginger av avsetningsnivået. Dersom resultatet for 2017 blir i henhold til budsjett, vil NTNU ved utgangen av 2017 ha et avsetningsnivå på 4,2% av bevilgning (256 mill.kr). Dette anses som en hensiktsmessig nivå og fokuset de kommende årene forventes å bli mot et mer balansert aktivitetsnivå, uten større nedbygginger av avsetningene fremover.

5.3 Utdanningskapasitet

I 2016 ble det nedsatt arbeidsgrupper for å se på faglig integrasjon innen flere fagområder. Rapportene fra disse gruppene legges nå til grunn for NTNUs videre arbeid med studieporteføljeutvikling. Det planlegges både opprettelser, nedleggelser og sammenslåinger av studieprogram, samt endringer i eksisterende studieplaner som en følge av dette. Noen endringer vil tre i kraft fra 2018/19 og en del fra 2019/20 og 2020/2021.

Alle fakultetene fått ansvar for å legge fram en treårig plan for utvikling av studieporteføljen. I den forbindelse kartlegges også eventuelle ønsker om nye studietilbud eller økning av kapasitet som fordrer finansiering fra KD før studietilbudet eller økningen kan iverksettes.

Det er mangel på autoriserte kliniske ernæringsfysiologer i Norge, og Helsedirektoratet mener at alle universitetene som tilbyr medisinstudium også bør tilby klinisk ernæringsfysiologi. NTNU gjennomførte et forprosjekt knyttet til denne utdanningen i 2016, og saken utredes videre i 2017 og 2018. I utredningen tas det utgangspunkt i 25 plasser per studieår og en eventuell oppstart vil kunne skje tidligst høsten 2020.

NTNU vil også utrede en eventuell etablering av en bachelor i prehospitalt arbeid (paramedics) i Gjøvik, Trondheim og/eller Ålesund. Det pågår for tiden et arbeid med å utvikle en nasjonal studieplan for en slik bachelor, og NTNU deltar aktivt i dette arbeidet. NTNU i Gjøvik og Trondheim tilbyr allerede videreutdanninger innenfor fagområdet.

5.4 Større investeringsprosjekter

Samlet campus i Trondheim

Arbeidet med samlet campus i Trondheim har vært det største delprosjektet innenfor campusutvikling på NTNU i 2016.

I 2017 vil fase 2 av prosjektet samlet campus i Trondheim fortsette. I denne fasen skal overordnede behov og muligheter defineres. Dette gjøres gjennom arbeid med en masterplan for samlet campus i Trondheim. Det er tre hovedaktiviteter i 2017 som samlet utgjør masterplan for samlet campus i Trondheim er:

- Utarbeidelse av en fysisk plan (NTNUs disposisjonsplan som legger grunnlaget for formell planprosess med Trondheim kommune)
- Kartlegging av arbeidsmønstre og utvikling av konsepter for ulike areal typer,
- Utredning av faglig lokalisering innenfor samlet campus.

Masterplan for samlet campus i Trondheim vil legge grunnlaget for programmering og forprosjektering av delprosjekter fra 2018.

Elgesetergate 10

Eier av bygget vil være Statsbygg med NTNU som leietaker i en langsiktig leieavtale. I Elgesetergate 10 prosjekterer Statsbygg et kombinert bygg for helse- og sosialfag ved NTNU og SiT idrett. I 2016 utlyste Statsbygg anbudet på totalentreprise med løsningsforslag og prekvalifiserte fem leverandører som leverte løsningsforslag i januar 2017. Evaluering og bearbeiding av forprosjekt pågår våren 2017 med bred involvering av fagmiljøene i regi av Campusprosjektet på NTNU og SiT.

Nærmere femti personer er involvert i partssammensatte arbeidsgrupper som gir innspill til evalueringsutvalget og involveres i videre bearbeidingen av forprosjektet våren 2017.

Lærerkvartalet på Kalvskinnet

Eier av bygget vil være E C Dahls Eiendom med NTNU som leietaker i en langsiktig leieavtale på 15 + 15 år. Bygget er opprinnelig planlagt og prosjektert for tidligere HiSTs lærerutdanning. Som konsekvens av fusjonen og ønsket om samlokalisering av Institutt for lærerutdanning vurderes tilpasninger. Fagmiljøene har vært involvert i arbeidet og dette videreføres med ny organisasjon i det fusjonerte NTNU. Kvartalet er planlagt ferdig og innflyttingsklart i desember 2017.

Campus Gjøvik og campus Ålesund

Kunnskapsdepartementet orienterte høyskolesektoren om at man gjennom strukturmeldingen ber institusjonene om å utarbeide campusutviklingsplaner i samsvar med de faglige prioriteringene. NTNUs hovedfokus er samling av campus i Trondheim. Universitetet har også campuser i Ålesund og Gjøvik, og begge disse anleggene er i hovedsak eid og driftet av Statsbygg.

NTNU har i samarbeid med Statsbygg og Gjøvik kommune startet en prosess med sikte på etablere en samlet plan for campus på Kallerud i Gjøvik, og vi tar sikte på oppstart i løpet av 2017. Arbeidet vil skje i samarbeid med flere interessenter og eiendomsaktører i området.

I Ålesund startet kommunen arbeidet med en områdeplan for Campus Ålesund i 2016. Denne dekker universitetsområdet, vegsystemet og omkringliggende arealer. Denne er fortsatt under arbeid. Arbeidet skjer med deltakelse fra NTNU, Statsbygg og lokalt næringsliv. Planen vil i stor grad dekke spørsmålene som gjelder arealanvendelse og behov for arealreserver for framtidig utvikling i området. NTNU

har tidligere utarbeidet en egen utviklingsplan for campus Ålesund. Etter at kommunen har sluttført områdeplanen, vil det være naturlig at NTNU foretar en vurdering av om det er behov for revisjon av utviklingsplanen som foreligger.

Ocean Space Center

Havromsvitenskap er et av de tematiske satsningsområdene ved NTNU.

Prosjektet Ocean Space Center er en planlagt utvidelse og oppgradering av det marintekniske senteret på Tyholt til en framtidsrettet utdannings- og forskningsinfrastruktur for NTNU og for SINTEF OCEAN. Dette vil gi grunnlag for at fagmiljøene også i framtiden blir en viktig leverandør av kunnskap som bidrag til fortsatt verdiskaping og til bærekraftig utnytting av havet. Kostnadene og kompleksiteten ved å flytte eksisterende infrastruktur gjør at det ikke er tenkt samlokalisert som del av arbeidet med samlet campus i Trondheim.

Prosjektet har vært under utredning siden 2008. I 2016 er det gjennomført en tilpasset konseptvalgutredning (KVU). Arbeidet er sluttført og det foreligger en KVU-rapport med anbefaling. KVU-arbeidet er gjennomført i regi av Nærings og Fiskeridepartementet. Formålet med konseptvalgutredningen var å vurdere om det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å oppgradere laboratoriene ved marinteknisk senter på Tyholt. I denne tilpassete KVU-en er følgende tre alternativ analysert: referansealternativet 0+, D-Flex og Adskilte laboratorier. Det er kun de på forhånd angitte konseptene som er vurdert, noe som avviker fra en normal KVU. Referansealternativet 0+ er hovedsakelig en videreføring av dagens aktivitet ved marintekniske senter med nødvendige vedlikeholdstiltak.

Hovedgrepet i D-Flex er et langt sjøgangsbasseng som kan deles i tre basseng: ett sjøgangsbasseng, et mini havlaboratorium for SINTEF og et NTNU student-havlaboratorium. Bassengene deles ved hjelp av porter. Fleksible bunner gjør at en kan justere og tilpasse dybdene. Ideen med løsningen er at man kun unntaksvis har behov for et sjøgangslaboratorium med full lengde og at en derfor har tilrettelagt for en fleksibilitet med hensyn valg av lengder kombinert med de noe dypere havlaboratoriene. I tillegg er det foreslått oppgradering av dagens havbasseng.

Hovedgrepet i Adskilte laboratorier er også en oppgradering av dagens havbasseng og et langt sjøgangsbasseng, men uten porter. I stedet er det etablert et adskilt dypvannsbasseng for SINTEF. NTNUs behov for laboratoriefasiliteter inkludert bassenger er hovedsakelig samlet i et felles utdannings- og forskningslaboratorium som inneholder flere mindre bassenger og andre laboratoriefasiliteter. Alternativet Adskilte gir en mer fleksibel løsningen for NTNU ved at man får et større spekter av mindre laboratorier og ved at en i større grad kan styre sin aktivitet selv, uavhengig av SINTEF sin oppdragsvirksomhet. I tillegg er dette en enklere løsning driftsmessig, noe som gir studenter større muligheter til å operere friere i laboratoriet som gir en større fleksibilitet i den eksperimentelle delen av utdanningen.

Tilpasset KVU anbefaler å gå videre med alternativet Adskilte laboratorier til neste fase.

Den tilpassede konseptvalgutredningen skal nå gjennom en kvalitetssikring (KS1) der ekstern kvalitetssikrer på oppdrag fra Nærings- og Fiskeridepartementet og Finansdepartementet skal vurdere den forliggende KVU-dokumentasjonen. Det er forventet at KS1 arbeidet sluttføres i løpet av våren 2017.

5.5 Overordnet risikovurdering

Hovedprioriteringer og mål for 2017 er begrunnet i vurderinger av utfordringene organisasjonen har. Eksempler er for lav gjennomføring og stort frafall i utdanningene, ønske om større endringshastighet på utdanning, samt mer innovativ og digital utdanning. På forskningsområdet er det for eksempelvis for dårlig tilslag på EU-finansiering og de skarpeste konkurransearenaene (eks. ERC og Fripro). Det er fortsatt behov for tiltak for å øke kvaliteten i bredden, samtidig som vi har for få miljøer i internasjonal toppklasse. I tillegg har ambisjonene i fusjonsplattformen og målene for fusjonen gitt viktige føringer.

Risikoen for svikt i gjennomføring av årsplan og budsjett for 2017 vurderes som lav. Planverket er godt gjennomarbeidet, og plansiden bedre kvalitetssikret enn tidligere år. Flere av målene inngår i utviklingsavtalen med KD eller følger som konsekvens av prosesser med utvikling av politikker der det har vært bred involvering av organisasjonen.

Vi har identifisert noen forhold som blir ekstra viktige for å lykkes i 2017. Disse usikkerhetene går på tvers av alle eller flere av hovedprioriteringene, og vil bli fulgt opp gjennom monitorering og rapportering, men det iverksettes ikke spesielle tiltak for å sikre realisering av årsplan 2017.

Vellykket fusjonsarbeid

Gjennomføring av årsplan og budsjett for 2017 vil i stor grad avhenge av at fusjonsaktivitetene går i henhold til plan og ikke skaper uforutsette utfordringer for organisasjonen, enten det handler om IT-tekniske endringer, faglig integrasjon eller forbedring av administrative støtteprosesser. Vellykket fusjonsarbeid vil være den viktigste suksessfaktoren i 2017. At dette arbeidet lykkes vil være kritisk i seg selv, men også for realisering av alle målene i hovedprioriteringene og øvrig drift.

Fusjonsarbeidet i 2017 går over i en ny fase med oppmerksomhet rettet mot å få ny organisasjon til å fungere godt. Også i 2017 skal en rekke utviklingstiltak gjennomføres og krevende spørsmål skal avklares. Dette vil kreve stor ressursinnsats både av ledelse, ansatte, tillitsvalgte og studenter, med risiko for at dette går utover tid og øvrige ressurser til å gjennomføre ordinær virksomhet.

Opprettholdelse av sikker drift blir fortsatt viktig, særlig i innledningsfasen. Det vil være helt vesentlig å skape trygghet i organisasjonen og redusere uheldige konsekvenser av fusjonen til et minimum. At vi får gode prosesser for strategiutvikling, kulturbygging, utvikling av ledergrupper og faglig integrasjon ved fakultetene blir avgjørende for å lykkes.

Lederkapasitet og kompetanse

NTNU står foran et lederskifte i 2017, og mange nye ledere starter i august. Flere fakulteter trekker fram ledelse som en kritisk suksessfaktor i 2017. Mange av fusjonsoppgavene krever høy lederoppmerksomhet og vil kreve mye kapasitet, både fra linjeledere, studieprogramledere og forskningsledere. Det vil være vesentlig at lederskiftet gjennomføres uten at vi mister for mye fremdrift i arbeidet. En lang rekke tiltak for kompetanseheving og nettverksbygging for ledere er under planlegging.

Tilgang til ekstern finansiering

Økonomiske utfordringer nasjonalt og internasjonalt vil kunne gi konsekvenser både når det gjelder etterspørsel etter kandidater på enkelte områder og tilgangen til ekstern finansiering av forskning, ph.d.-kandidater og nyskappingsaktiviteter.

Konkurransen om tilgang til finansiering av forskning blir stadig skarpere, bl.a. fordi stadig større andel av norske statlige forskningsmidler (NFR) kanaliseres gjennom EU og tildeles gjennom internasjonal konkurranse. Den vanskelige økonomiske situasjonen i Europa har skapt større konkurranse om EUs forskningsmidler. Så langt i Horisont 2020 har vi hatt høy søknadsaktivitet, men lavere tilslagsprosent enn vi kunne ha ønsket. Det er en risiko for at dette reduserer villigheten til å prioritere det krevende arbeidet det er å utarbeide søknader. Vi reduserer risikoen for inntektssvikt gjennom et systematisk arbeid for å høyne søknadskvalitet og motivere fagmiljøene for å søke virkemidlene.

Nyskaping handler ofte om å få i gang nye tiltak og aktiviteter for å løse eksisterende utfordringer. Det finnes ikke store ressurser tilgjengelig for slike tiltak. Derfor er godt samarbeid med eksterne viktig. Det vil alltid være risiko for at midler ikke er tilgjengelig eksternt og i trangere tider stiger usikkerheten.

Rekruttering og utvikling av medarbeiderne

Rekruttering av vitenskapelig ansatte og karriereutvikling vurderes som avgjørende suksessfaktorer for å lykkes på flere områder i fremtiden. Konkurransen om «de beste hodene» er sterk og økende, nasjonalt og internasjonalt. På den annen side har økonomiske innstramminger i mange land gjort at det er større tilgang på kompetente søkere til vitenskapelige stillinger på flere områder. Risikoen er knyttet til i hvilken grad vi finner relevante kandidater til ledige stillinger, om vi makter å rekruttere de beste i konkurranse med andre institusjoner og om vi får beholde dem vi rekrutterer lenge nok. Det er også en problemstilling at det på noen felt er færre kompetente norske søkere, blant annet til ph.d.-stillinger. Vår strategi er dels å satse på utvikling av de talentene og medarbeiderne vi allerede har, dels å sette inn målrettede tiltak for å rekruttere talenter utenfra. Forsterket innsats i arbeidet med karrieropolitikk er ett eksempel på tiltak vi arbeider med for å beholde og utvikle våre ansatte.

Kapasitet og profesjonalisering i det administrative støtteapparatet

Kartleggingsarbeid har vist at vi har et potensial for effektivisering av det teknisk-administrative støtteapparatet gjennom forenkling og standardisering av arbeidsprosessene. I løpet av 2016 og 2017 har NTNU tatt ned antallet årsverk i det administrative støtteapparatet uten at vi foreløpig i samme grad har evnet å endre arbeidsprosesser og verktøy. Kvalitet og tilgjengelighet i støttesystemer og datagrunnlag knyttet til økonomi/budsjett, søknadsløp, prosjektgjennomføring, utdanningsvirksomhet etc. er en forutsetning for virksomheten. Det blir helt nødvendig at vi i løpet av 2017 får gjennomført planlagte utviklingsprosjekter for å forbedre flere av de tunge, gjennomgående administrative prosessene. Digitale løsninger vil være avgjørende for å lykkes.

God styring og kontroll

Det er økt risiko for dårlig økonomistyring i tider med høy endringsfrekvens. Flere tiltak vil bli iverksatt for å sikre gjennomføring av budsjettet, blant annet følges økonomien opp månedlig gjennom vurdering av budsjettavvik og prognoser.

Tiltak er iverksatt for å løfte arbeidet med intern kontroll opp på et helhetlig, strategisk nivå på tvers av virksomheten. Kompleksiteten i virksomheten og gjensidig avhengighet på tvers av fagområder øker. Dette krever økt samarbeid og fordrer felles språk og rutiner. Det er derfor viktig at forbedringer på dette feltet gjennomføres.

6 Årsregnskapet

6.1 Styrets kommentarer til årsregnskapet

NTNUs formål

NTNUs visjon er "Kunnskap for en bedre verden". NTNU skal legge premisser for kunnskapsutviklingen og skape verdier i og for samfunnet – økonomisk, kulturelt og sosialt.

NTNU er et breddeuniversitet med teknisk-naturvitenskapelig hovedprofil. Universitetet har om lag 39 000 studenter og knapt 7 000 årsverk. NTNU har hovedansvaret for sivilingeniør-utdanningen i Norge og gir et bredt fagtilbud i realfag, teknologi, humaniora og estetiske fag, medisin- og helsefag, samfunnsvitenskap og økonomisk-administrative fag. NTNU tilbyr profesjonsutdanning i teknologi, medisin, psykologi, arkitektur, billedkunst, musikk, arkeologi og lærerutdanning. NTNUs forskning er internasjonalt orientert og kjennetegnes ved teknologisk spisskompetanse, faglig spennvidde og tverrfaglig tilnærming.

Vurdering av institusjonens drift

Fusjonen mellom Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund og NTNU trådte i kraft 1. januar 2016. Det ble i 2016 gjennomført mange ressurskrevende endringsprosesser i organisasjonen, både faglig og administrativt. 2016 har vært et år med uvanlig høyt aktivitetsnivå og krevende omstillingsarbeid for hele organisasjonen. Gjennom fusjonsarbeidet har det vært lagt opp til en effektivisering av det administrative støtte-apparatet. På forskningsområdet deltar NTNU i samtlige åtte av de nye forskningssentrene for miljøvennlig energi (FME), og vi leder to av disse. NFR-aktiviteten har blant annet derfor en betydelig vekst i år, og vi ser også en positiv vekst i EU-finansiert aktivitet. For utdanningsområdet ligger to av de fire nye sentraene knyttet til satsningen Senter for fremragende utdanning (SFU) ved NTNU. NTNU opplever at våre studietilbud er etterspurt, og hadde i 2016 flest førsteprioritetssøkere av landets universiteter.

Regnskapsavleggelsen

Regnskapet er avlagt i tråd med de nye statlige regnskapsstandarder gjeldende fra 1/1-2016 og er utarbeidet i henhold til gjeldende krav om oppstilling og presentasjon. Regnskapet gir etter Rektors mening et riktig bilde av resultatene og den økonomiske situasjonen per 31.12.2016.

Omtale av vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

Periodisert budsjett pr 31.12. viser et underskudd på 136 mill. kr., og budsjettavviket er på 117 mill.kr i merforbruk. 77 mill. kr i budsjettavvik tilskrives endring i periodiseringsprinsipp for overførte feriedager og fleksitid. I tillegg øker lønnskostnadene med 7,1 %, noe som skyldes en planlagt økning i antall rekrutteringsstillinger og undervisnings- og forskerstillinger. Det er også gjennomført flere engangstiltak i forbindelse med vedlikehold av bygg samt mindre utstyrsanskaffelser. NTNU vurderes til å ha en underliggende sunn drift.

Omtale av utviklingen i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet

Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet har i perioden gått ned med 252 mill.kr. Det vil si at NTNU har hatt en høyere aktivitet enn bevilgningen for 2016. NTNU har i 2016 hatt et høyt investeringsnivå knyttet til IT infrastruktur, bygg/eiendom samt vitenskapelig utstyr med tanke på å redusere nivået på ubrukte bevilgninger.

Omtale av gjennomførte investeringer i perioden og planlagte investeringer i senere perioder.

NTNU har i 2016 gjennomført store investeringsprosjekter på eiendomssiden: Kjemiblokk 3, oppgradering av laboratorier i Varmeteknisk (ESFRI/ECCSEL) og rehabilitering av Thingvallagården. Prosjektene er i ferd med å ferdigstilles, og Kjemiblokk 3 er klar til innflytting. Etablering av nye lokaler for syklotron, radiofarmakaproduksjon og MR 7 Tesla startet opp i 2016. Dette er et samarbeidsprosjekt med St Olavs Hospital. Ellers pågår det flere prosjekter med fasaderehabilitering og andre mindre tiltak som ledd i arbeidet med å bygge ned vedlikeholdsetterslepet.

For 2107 skal det gjennomføres større utstyrsinvesteringer for de nye byggene på Kalvskinnet (CK1 og CK2) og i Gjøvik (N-bygget). På eiendomssiden vil arbeidet med vedlikeholdsprosjekter fortsette, og de største investeringene er knyttet til rehabilitering av Hovedbygget, Realfagbygget og feltstasjonen på Sletvik.

(Scannet bilde av styrets signaturer)

Årsregnskap 2016 for NTNU godkjennes:

Trondheim, 16. mars 2017

_____ Svein Richard Brandtzæg Styreleder	_____ Nina Refseth	_____ Nils Kristian Nakstad
_____ Nina Udnes Tronstad	_____ Espen Remme	_____ Kristin Melum Eide
_____ Bjarne Foss	_____ Helge Holden	_____ Dag Waaler
_____ Guro Busterud	_____ Marit Grønning-Moe	_____ Kjersti Møller
_____ Ingvild Sørle	_____ Kim Allgot	_____ Dennis Bogen

6.2 Resultatregnskapet

Org.nr: 974767880

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	01.01.2016
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	5 996 815	5 817 953
Inntekt fra gebyrer	1	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	1 795 972	1 719 424
Salgs- og leieinntekter	1	402 522	437 946
Andre driftsinntekter	1	3 032	7 536
Sum driftsinntekter		8 198 341	7 982 859
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	5 355 324	5 000 373
Varekostnader	0	255	226
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5	0	0
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	702 035	608 514
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	0	344
Andre driftskostnader	3	2 385 373	2 182 407
Sum driftskostnader		8 442 987	7 791 864
Driftsresultat	0	-244 646	190 995
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	7 060	5 929
Finanskostnader	6	6 235	17 545
Sum finansinntekter og finanskostnader		825	-11 616
Resultat av periodens aktiviteter	0	-243 821	179 379
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15	251 890	-178 944
Disponering av periodens resultat (til virksomhetskapital)	8	-8 069	-435
Sum avregninger og disponeringer		243 821	-179 379
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9	0	0
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	9	0	0
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	10	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	10	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

6.3 Balanseregnskapet

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	01.01.2016
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Forskning og utvikling	4	0	0
Programvare og lignende rettigheter	4	5 225	3 966
Immaterielle eiendeler under utførelse	4	0	0
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		5 225	3 966
II Varige driftsmidler			
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	8 104 491	7 823 696
Maskiner og transportmidler	5	725 634	551 704
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	371 402	338 085
Anlegg under utførelse	5	427 413	720 046
Infrastruktureiendeler	5	0	0
<i>Sum varige driftsmidler</i>		9 628 940	9 433 531
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	11	67 667	68 957
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		67 667	68 957
Sum anleggsmidler		9 701 832	9 506 454
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	12	457	363
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		457	363
II Fordringer			
Kundefordringer	13	269 893	209 508
Andre fordringer	14	41 170	55 785
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16	8 925	26 224
<i>Sum fordringer</i>		319 988	291 517
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	2 473 248	2 350 031
Andre bankinnskudd	17	120 035	146 543
Kontanter og lignende	17	1	2
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		2 593 284	2 496 576
Sum omløpsmidler	0	2 913 729	2 788 456
Sum eiendeler	0	12 615 561	12 294 910

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	01.01.2016
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Innskutt virksomhetskapi tal	8	422	1 272
Opptjent virksomhetskapi tal	8	238 526	229 607
<i>Sum virksomhetskapi tal</i>		<i>238 948</i>	<i>230 879</i>
II Avregninger			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0
Avregnet bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15	418 241	670 131
<i>Sum avregninger</i>		<i>418 241</i>	<i>670 131</i>
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	4, 5	9 634 165	9 437 497
<i>Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</i>		<i>9 634 165</i>	<i>9 437 497</i>
Sum statens kapital		10 291 354	10 338 507
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0
<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelser</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		544 762	354 269
Skyldig skattetrekk		192 419	144 403
Skyldige offentlige avgifter		186 761	162 319
Avsatte feriepenger		424 845	402 493
Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15	624 674	639 337
Mottatt forskuddsbetaling	16	82 444	69 570
Annen kortsiktig gjeld	18, 20	268 302	184 012
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		<i>2 324 207</i>	<i>1 956 403</i>
Sum gjeld	0	2 324 207	1 956 403
Sum statens kapital og gjeld	0	12 615 561	12 294 910

6.4 Kontantstrømsoppstilling

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	01.01.2016	Budsjett 2017
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter				
Innbetalinger				
innbetalinger av bevilgning (nettobudsjetterte)		6 193 483	5 852 829	6 193 493
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen		0	1 082	0
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		307 234	400 601	350 000
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser		0	0	0
innbetalinger av tilskudd og overføringer1)		1 782 618	1 203 234	1 800 000
innbetaling av refusjoner		0	23 028	0
andre innbetalinger2)		170 002	613 010	170 000
Sum innbetalinger		8 453 337	8 093 784	8 513 493
Utbetalinger				
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		5 256 530	5 011 813	5 300 000
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester		0	642 860	650 000
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		2 631	5 915	0
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		0	484	0
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter (-)		0	0	0
andre utbetalinger		2 196 852	1 600 899	1 600 000
Sum utbetalinger		7 456 013	7 261 970	7 550 000
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*		997 324	831 815	963 493
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
innbetalinger ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (+)		0	-20	0
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (-)		-901 906	-666 110	-800 000
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler (+)		1 290	0	0
utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler (-)		0	-3 958	0
innbetalinger ved salg av obligasjoner og andre fordringer (+)		0	0	0
utbetalinger ved kjøp av obligasjoner og andre fordringer (-)		0	0	0
innbetalinger av utbytte (+)		0	0	0
innbetalinger av renter (+)		0	0	0
utbetalinger av renter (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-900 616	-670 088	-800 000
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
innbetalinger av virksomhetskaper (+)		0	0	0
tilbakebetalinger av virksomhetskaper (-)		0	0	0
utbetalinger av utbytte til statskassen (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0	0
Kontantstrømmer knyttet til overføringer3)				
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre (+)		0	0	0
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer		0	0	0
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		0	0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		96 708	161 727	163 493
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		2 496 576	2 334 849	0
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		2 593 284	2 496 576	163 493

6.5 Bevilgningsoppstilling,

Prinsipp for bevilgningsoppstilling

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen er satt opp i samsvar med prinsippene som gjelder for føring av statsregnskapet. Dette innebærer at opplysningene knyttet til bevilgningsregnskap og kapitalregnskap er satt opp etter kontantprinsippet og gjelder for regnskapsterminen fra 1. januar til 31. desember.

Bevilgningsoppstillingens del I viser alle finansielle eiendeler som virksomheten er ført opp med i statens kapitalregnskap. Beholdningene i statens kapitalregnskap er basert på at transaksjonene er ført med verdien på betalingstidspunktet. Verdien på balansedagen er satt til historisk kostpris på transaksjonstidspunktet.

Bevilgningsoppstillingens del II omfatter det som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser saldo og likvidbevegelser på virksomhetens oppgjørskonto og øvrige konti i Norges Bank. Beholdningene rapportert i likvidrapporten er avstemt mot statens konsernkontosystem og øvrige beholdninger i Norges Bank.

Bevilgningsoppstillingens del III gir en oversikt over utbetalingene som er registrert i statens konsernkontosystem. Utbetalingene er knyttet til og avstemt mot tildelingsbrevene og er satt opp etter inndelingen Stortinget har fastsatt for budsjettet og de spesifikasjonene som er angitt i tildelingsbrevene.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for 2016 for nettobudsjetterte virksomheter.

Del I

Beløp i 1 000 kroner

Beholdninger på konti i kapitalregnskapet					
Konto	Tekst	Note	31.12.2016	01.01.2016	Endring
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	2 473 248	2 350 021	123 227
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0
640205	Tøyenfondet ³⁾		0	0	0
640206	Observatoriefondet ³⁾		0	0	0
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		36 787	32 928	3 859

DEL II

Beholdninger rapportert i likvidrapport ¹⁾	Note		Regnskap 31.12.2016
Oppgjørskonto i Norges Bank			
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17		2 350 021
Endringer i perioden (+/-)			123 227
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	17		2 473 248
Øvrige bankkonti Norges Bank²⁾			
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank	17		32 928
Endringer i perioden (+/-)			3 859
Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank	17		36 787

Del III

Samlet utbetaling i henhold til tildelingsbrev				
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet utbetaling
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler	5 943 828
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter	0
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter	0
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	0
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	46 356
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	01	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70	34 262
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	45	Større utstyrsanskaffelser, kan overføres	1 147
Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler				6 025 593
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringa	21	Særskilte driftsutgifter, kan overføres	5 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringa	50	Nasjonale senter i grunnopplæringa	11 803
872		71	Universell utforming og økt tilgjengelighet	1 800
Sum utbetalinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet				18 603
Sum utbetalinger i alt				6 044 196

1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningene spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

2) Oversikten skal omfatte andre konti som virksomheten har i Norges Bank. Som eksempel nevnes gavekonti.

3) Gjelder bare Universitetet i Oslo

6.6 Noter

Videre følger noter til regnskapet. Enkelte nummer er ikke med, enten fordi de ikke gjelder vår sektor eller fordi vi ikke har data for den aktuelle noten.

Note 1.

Spesifikasjon av driftsinntekter

Beløp i 1000 kroner	31.12.2016	01.01.2016	Budsjett 2017
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet			
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	6 044 196	5 731 444	6 044 196
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-901 906	-666 150	-700 000
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	702 035	608 514	700 000
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	559	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	3 203	0	0
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0	0
- periodens tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	0	18 030	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	5 847 528	5 692 397	6 044 196
Tilskudd og overføringer fra andre departement			
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement	149 287	132 193	150 000
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning /driftstilskudd (-)	0	0	0
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0	0
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0	0
- tilskudd til andre (-)	0	-6 637	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement	0	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	149 287	125 556	150 000
Sum inntekt fra bevilgninger	5 996 815	5 817 953	6 194 196
Gebyrer og lisenser			
Gebyrer	0	0	0
Lisenser	0	0	0
Sum gebyrer og lisenser	0	0	0
Tilskudd og overføringer fra statlige etater			
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	463 144	473 844	465 000
+ periodens tilskudd fra andre statlige etater via andre virksomheter	0	0	0
- periodens tilskudd til andre virksomheter (-)	-40 090	-34 534	-40 000
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	423 054	439 310	425 000
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	818 267	667 537	750 000
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	254 185	234 798	250 000
- periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	-177 159	-111 610	-150 000
Periodens netto tilskudd fra NFR	895 293	790 725	850 000
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige etater	0	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	1 318 347	1 230 035	1 275 000

Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet			
Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	3 466	3 868	3 400
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	4 910	411	4 900
- periodens tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	-581	-125	-600
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	7 795	4 154	7 700
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	21 107	17 974	20 000
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	43 669	49 943	40 000
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	204 381	211 501	205 000
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsyttere	70 157	91 876	70 000
- periodens tilskudd/overføring fra diverse bidragsyttere til andre virksomheter (-)	-62 004	-48 146	-60 000
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsyttere	277 310	323 148	275 000
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	57 317	54 415	50 000
+ periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	75 008	49 556	70 000
- periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	-5 581	-1 651	-6 000
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	126 744	102 320	114 000
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	10 325	10 787	10 000
+ periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	14 760	11 583	15 000
- periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	-2 126	-1 018	-2 000
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	22 959	21 352	23 000
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsyttere	0	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	434 808	450 974	419 700
Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger			
Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	42 817	38 568	40 000
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	0	-152	0
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	42 817	38 416	40 000
Sum tilskudd og overføringer fra andre	1 795 972	1 719 425	1 734 700
Oppdragsinntekter, salgs- og leieinntekter			
Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet			
Statlige etater	24 505	46 533	25 000
Kommunale og fylkeskommunale etater	2 588	5 655	0
Organisasjoner og stiftelser	3 084	1 101	0
Næringsliv/privat	50 167	69 400	50 000
Andre	17 976	15 491	15 000
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	98 320	138 180	90 000
Andre salgs- og leieinntekter			
Inntekter fra kurs og seminarer	93 831	42 145	90 000
Refusjon/inntekter fra bygningsdrift/lokaler	88 696	79 539	85 000
Andre salgs- og leieinntekter*	121 675	178 081	120 000
Sum andre salgs- og leieinntekter	304 202	299 765	295 000
Sum oppdrags-, salgs- og leieinntekter	402 522	437 945	385 000
Andre driftsinntekter			
Gaver som skal inntektsføres	0	0	0
Øvrige andre inntekter 1	0	7 419	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0	0
Øvrige andre inntekter	0	0	0
Sum andre driftsinntekter	0	7 419	0
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv.			
Salg av eiendom	2 664	0	0
Salg av maskiner, utstyr mv	368	117	0
Salg av andre driftsmidler	0	0	0
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner mv.	3 032	117	0
Sum driftsinntekter	8 198 341	7 982 859	8 313 896

Note 2.**Lønn og sosiale kostnader****DEL I**

<i>Beløp i 1000 kroner</i>	31.12.2016	01.01.2016
Lønninger	3 785 033	3 515 955
Feriepenger	449 098	432 935
Arbeidsgiveravgift	641 169	615 520
Pensjonskostnader ²⁾	466 516	450 630
Sykepenger og andre refusjoner	-132 093	-132 446
Andre Ytelser ¹⁾	145 601	117 778
Sum lønnskostnader	5 355 324	5 000 373

Antall årsverk: **6 964** 6 681

Andre ytelser

Honorarer oppdragstakere og honorarer styre råd og utvalg	99 173
Andre ytelser	46 427
SUM	145 600

I.h.h.t SRS 25 er det pr. 31.12.2016 foretatt en avsetning for opparbeidet ikke avvirket fleksitid på MNOK 20 og opparbeidet ikke avvirket ferie på MNOK 57,2. Dette er nye avsetninger for 2016. Posten på til sammen MNOK 77,2 MNOK er i sin helhet utgiftsført i 2016 og inngår i regnskapslinjen lønninger over.

NTNU har 6964 årsverk pr. desember 2016. Dette er en samlet økning på 282,7 årsverk siden januar samme år. Dette er endringer i løpet av året etter sammenslåing med Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen i Sør-Trøndelag 1.1.2016. Endringene fordeler seg noe forskjellig på de ulike stillingsgruppene. Størst endring er innen rekrutteringsstillinger som har økt med 170,9 årsverk i 2016, og undervisnings- og forskerstillinger som har økt med 144,9 årsverk i samme periode. Saksbehandler-/utredersstillinger har en reduksjon på 17,1 årsverk, mens leder- og mellomlederstillinger til sammen har en reduksjon på 9 årsverk fra januar til desember i 2016. Ingeniørstillinger har en nedgang på 8,8 årsverk, mens andre drifts- og vedlikeholdsstillinger har en nedgang på 8,2 årsverk i samme tidsrom. De øvrige stillingsgruppene har kun mindre endringer.

2) Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,3 prosent for 2016. Premiesatsen for 2015 var 12,7 prosent.

DEL II

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Lønn	Andre godtgjørelser
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt)	1 696 257	9735
Ekstern styreleder (gjelder institusjoner som har tilsatt rektor)		225 000
Administrerende direktør		

Godtgjørelse til styremedlemmer	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. møte
Styremedlemmer fra egen institusjon	62 000	5 000
Eksterne styremedlemmer	62 000	8 000
Styremedlemmer valgt av studentene	62 000	5 000
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon	28 000	5 000
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer	28 000	8 000
Varamedlemmer for studenter	28 000	5 000

Note 3.**Andre driftskostnader***Beløp i 1000 kroner*

	31.12.2016	01.01.2016
Husleie	383 231	341 214
Vedlikehold egne bygg og anlegg	164 051	119 107
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	11 159
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	174 680	189 001
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	52 485	48 365
Mindre utstyrsanskaffelser	309 508	236 423
Tap ved avgang anleggsmidler	0	0
Leie av maskiner, inventar og lignende	19 195	78 226
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	393 552	397 447
Reiser og diett	332 529	288 641
Øvrige driftskostnader ¹⁾	556 143	472 824
Sum andre driftskostnader	2 385 374	2 182 407

Øvrige driftskostnader¹⁾

Frakt,toll og transport	27 000
Driftstilskudd	64 760
Kontorrekvisita,trykksaker og kopiutgifter	88 911
Stillingsannonser og kunngjøringer	9 064
Litteratur	111 295
Medlemskontigenter	20 696
Mobil,datakommunikasjon og porto	20 046
Kurs,konferanser og møteutgifter	138 744
Øvrige driftskostnader	75 627
SUM	556 143

Note 4.**Immaterielle eiendeler***Tall i 1000 kroner*

	F&U ¹⁾	Programvare og tilsvarende	Andre rettigheter mv.	Under utførelse	SUM
Anskaffelseskost 31.12.2015	0	23 775	0	0	23 775
+ tilgang pr. 31.12.2016 (+)	0	3 033	0	0	3 033
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2016 (-)	0	0	0	0	0
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2016	0	26 808	0	0	26 808
- akkumulerte nedskrivninger 31.12.2015 (-)	0	-19 809	0	0	-19 809
- nedskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	0	0	0	0
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2016 (-)	0	0	0	0	0
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	-1 774	0	0	-1 774
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2016 (+)	0	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2016	0	5 225	0	0	5 225

Note 5.

Varige driftsmidler

Tall i 1000 kroner

	Tomter	Drifts- bygninger	Øvrige bygninger	Anlegg under utførelse	Infrastruktur- eiendeler	Maskiner, transportmid- ler	Annet inventar og utstyr	Sum
Anskaffelseskost 31.12.2015	765 726	14 253 145	83 444	720 046	0	997 297	2 283 358	19 103 016
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2016 - eksternt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	0
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2016 - internt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	0
+ andre tilganger pr. 31.12.2016 (+)	0	0	0	413 506	0	297 826	187 541	898 873
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2016 (-)	0	-15 494	0	0	0	0	-1 597	-17 091
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	705 699	440	-706 139	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2016	765 726	14 943 350	83 884	427 413	0	1 295 123	2 469 302	19 984 798
- akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
- nedskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2016 (-)	0	-7 278 621	0	0	0	-423 767	-1 967 099	-9 669 487
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	-422 156	0	0	0	-145 722	-132 383	-700 261
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2016 (+)	0	12 308	0	0	0	0	1 582	13 890
Balanseført verdi 31.12.2016	765 726	7 254 881	83 884	427 413	0	725 634	371 402	9 628 940

Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert	20-60 år dekomponert	Ingen avskrivning	Virksomhets- spesifikt	3-15 år lineært	3-15 år lineært	
Tilleggsopplysninger når det er avhendet anleggsmidler:								
Vederlag ved avhending av anleggsmidler	0	5851	0	0	0	0	383	6234
- bokført verdi av avhendte anleggsmidler (-)	0	-3187	0	0	0	0	-15	-3202
Regnskapsmessig gevinst/tap	0	2664	0	0	0	0	368	3032

Note 6.

Finansinntekter og finanskostnader

Tall i 1000 kroner

	31.12.2016	01.01.2016
Finansinntekter		
Renteinntekter	263	539
Agio gevinst	5 039	5 387
Oppskrivning av aksjer	0	0
Utbytte fra eierandeler i selskaper mv.	0	3
Annen finansinntekt	1 758	0
Sum finansinntekter	7 060	5 929
Finanskostnader		
Rentekostnad	51	71
Nedskrivning av aksjer	0	11 726
Agio tap	5 672	5 535
Annen finanskostnad	512	213
Sum finanskostnader	6 235	17 545
<i>Spesifikasjon av utbytte fra eierandeler i selskaper mv..</i>		
Mottatt utbytte fra selskap X	0	0
Mottatt utbytte fra selskap Y	0	0
Mottatt utbytte fra selskap Z	0	0
Mottatt utbytte fra andre selskap	0	0
Sum mottatt utbytte	0	0

Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital:

Balanseført verdi immaterielle eiendeler
 Balanseført verdi varige driftsmidler
 Sum

01.01.2016	31.12.2016	Gjennomsnitt i perioden
3 966	5 225	4 596
9 433 531	9 628 940	9 531 236
9 437 497	9 634 165	9 535 831

Antall måneder på rapporteringstidspunktet: (må fylles ut)

12

Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2016:

9 535 831

Fastsatt rente for år 2016:

1,15 %

Beregnet rentekostnad på investert kapital ³⁾:

109 662

Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til

"Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital".

Note 8.

Innskutt og opptjent virksomhetskaper (nettobudsjetterte virksomheter)

Innskutt virksomhetskaper:	Beløp
Innskutt virksomhetskaper 01.01.2016	422
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0
Salg av eierandeler i perioden (-)	0
Innskutt virksomhetskaper 31.12.2016	422
 <i>Bunden virksomhetskaper:</i>	
Bunden virksomhetskaper pr. 01.01.2016	68 535
Kjøp av aksjer i perioden	0
Salg av aksjer i perioden (-)	-1 290
Oppskrivning av aksjer i perioden	0
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	0
Bunden virksomhetskaper 31.12.2016	67 245
 Innskutt og bunden virksomhetskaper 31.12.2016	67 667
 <i>Annen opptjent virksomhetskaper:</i>	
Virksomhetskaper ved enhetene 01.01.2016	137 018
Annen opptjent virksomhetskaper 01.01.2016	24 904
Annen opptjent virksomhetskaper 01.01.2016	161 922
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskaper (-)	0
Overført fra periodens resultat	8 069
Overført til/fra bunden virksomhetskaper (+/-)	1 290
Annen opptjent virksomhetskaper 31.12.2016	171 281
 Sum virksomhetskaper 31.12.2016	238 948

Virksomhetskapskapital ved enhetene

Virksomhetskapskapital ved enhetene 01.01	137 018
Ny avsetning 2016	6 672
Benyttet andel 2016	-1 890
Virksomhetskapskapital ved enhetene 31.08.2015 * se spesifikasjon under	141 800
Spesifikasjon bundet egenkapital:	
Bokført verdi balanseførte aksjer og leieboerinnskudd jfr. Note 11	68 267
Bokført verdi innskutt virksomhetskapskapital - aksjer og leieboerinnskudd	-422
Netto verdi balanseførte aksjer	67 845

***Spesifikasjon Virksomhetskapskapital ved enhetene.**

	2015	Ny avsetning 2016	Benyttet andel 2016	2016
<i>Fakultetene</i>				
AB	832	52		884
HF	2 421			2 421
IME	11 613	458		12 071
IVT	37 354	1 627	-998	37 983
DMF	2 994			2 994
NT	14 362	392	-207	14 547
SVT	7 479	690	-141	8 028
VM	2 380	-366	-544	1 470
Andre enheter inkl. NTNU Videre	12 256	2		12 258
NTNU Gjøvik	12 593	1 294		13 887
NTNU Ålesund	1 624	93		1 717
NTNU HIST	31 110	2 430		33 540
Sum virksomhetskapskapital ved enhetene	137 018	6 672	-1 890	141 800

Note 11.**Investeringer i aksjer og selskapsandeler**

Tall i 1000 kroner

	Organisasjon s-nummer	Ervervsdato	Antall aksjer/andeler	Eierandel	Årets resultat*	Balanseført egenkapital**	Balanseført verdi i virksom- hetens regn- skap	Rapportert til kapital- regnskapet (1)
<i>Aksjer</i>								
Leiv Eiriksson Nyskaping AS	984829906	19.08.2002	40 000	4,00 %	183	37 856	40	40
NTNU Technology Transfer AS	986251782	22.10.2003	6 100 000	85,00 %	7 116	44 528	7 000	7 000
Vangslund AS	946091693	28.06.2005	398	99,50 %	4 203	61 161	48 059	48 059
Senter for økonomisk forskning AS	986230416	11.09.2003	1 020	51,00 %	1 762	6 027	510	510
NTNU Samfunnsforskning AS	986243836	13.11.2003	1 000	100,00 %	6 890	53 798	1 000	1 000
Oil Trøndersk Mat og Drikke AS	988067075	18.01.2005	60	13,04 %	382	3 480	300	300
Trådløse Trondheim AS	890463282	01.09.2006	5 950	60,20 %	356	12 512	6 489	6 489
NTNU Ocean Training AS	997761987	02.12.2011	100	100,0 %	2 091	3 620	115	115
Høgskolesenteret i Kristiansund AS	991237313	02.03.2007	10	9,1 %	797	2 347	11	11
Lean Lab Norge AS	994273086	23.06.2009	2 000	16,70 %	438	45	200	200
Møreforskning AS	991436502	22.06.2007	180	18,0 %	-689	11 411	100	100
Møreforskning Ålesund AS	916095627	02.10.2015	2 598	49,0 %	-280	5 010	2 598	2 598
Offshore Simulator Centre AS	987067357	06.07.2004	700	25,0 %	1 005	12 377	910	910
Vitensenteret Innlandet AS	986387625	10.02.2011	3	3,0 %	586	4 766	3	3
Sum aksjer					24 840	258 938	67 335	67 335
<i>Andeler (herunder leieboerinnskudd)</i>								
Leieboerinnskudd - borettslagsleiligheter			0				332	332
Sum andeler			0				332	332
Balanseført verdi 31.12.2016					24 840	258 938	67 667	67 667

* Gjelder bokført resultat i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

** Gjelder bokført egenkapital i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

*** Vesentlige poster spesifiseres i eget avsnitt under oppstillingen

Note 12.**Beholdninger av varer og driftsmateriell***Beløp i 1000 kroner*

	31.12.2016	01.01.2016
Anskaffelseskost		
Beholdninger anskaffet til internt bruk i virksomheten	0	0
Beholdninger beregnet på videresalg	457	363
Sum anskaffelseskost	457	363
Ukurans		
Ukurans i beholdninger til internt bruk i virksomheten (-)	0	0
Ukurans i beholdninger beregnet på videresalg (-)	0	0
Sum ukurans	0	0
Sum varebeholdninger	457	363

Note 13.**Kundefordringer***Tall i 1000 kroner*

	31.12.2016	01.01.2016
Kundefordringer til pålydende	272 543	211 464
Avsatt til latent tap (-)	-2 650	-1 956
Sum kundefordringer	269 893	209 508

Note 14.**Andre kortsiktige fordringer***Tall i 1000 kroner*

	31.12.2016	01.01.2016
Forskuddsbetalt lønn	193	1 407
Reiseforskudd	18 729	16 025
Personallån	1 091	1 737
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalte kostnader	11 593	27 161
Andre fordringer	9 564	9 455
Fordring på datterselskap mv. ¹⁾	0	0
Sum	41 170	55 785

1) gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

Note 15.**Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)**

Del I: Inntektsførte bevilgninger:	Avsetning pr. 31.12.2016	Avsetning pr. 01.01.2016	Endring i perioden
<i>Kunnskapsdepartementet</i>			
<i>Utsatt virksomhet</i>			
NTNU Gjøvik	28 445	35 679	-7 234
NTNU Ålesund	18 041	13 170	4 871
Tidligere HiST	44 187	50 139	-5 952
Vitenskapsmuseet	3 819	8 417	-4 598
Fakultet for arkitektur og billedkunst	10 155	4 187	5 968
Det humanistiske fakultet	23 614	13 821	9 793
Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk	28 725	54 274	-25 549
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	48 893	62 232	-13 339
Det medisinske fakultet	51 742	27 088	24 654
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	-15 776	61 808	-77 584
Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse	45 557	52 590	-7 033
NTNU sentralt/fordelingsbalansen	-181 205	-48 372	-132 833
Nasjonale satsinger (Artsdatabanken, Renate, Matematikksente	13 128	12 294	834
<i>SUM utsatt virksomhet</i>	119 325	347 328	-228 003
<i>Strategiske formål</i>			
Tematiske satsninger	24 706	12 495	12 211
NTNU Toppforskning	38 364	2 715	35 649
Rekrutteringsstillinger	82 148	41 627	40 521
Andre strategiske satsninger/prosjekter	102 722	83 336	19 386
<i>SUM strategiske formål</i>	247 940	140 174	107 766
<i>Større investeringer</i>			
Vitenskapelig utstyr, infrastrukturtiltak, IKT-utstyr og lignende	65 275	75 721	-10 446
Utstyr til ny universitetsklinikk	922	13 845	-12 923
Byggeprosjekt	-241 991	-86 186	-155 805
Utstyrmidler nytt teknologibygg og nytt lærerbygg tidl. HiST	132 233	123 538	8 695
Nybygg Gjøvik og Ålesund	46 713	29 896	16 817
Campusutvikling	19 348	2 174	17 174
<i>SUM større investeringer</i>	22 500	158 988	-136 488
Sum Kunnskapsdepartementet	389 765	646 490	-256 725
Andre departementer			
Utsatt virksomhet	28 476	23 641	4 835
Sum andre departementer	28 476	23 641	4 835
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	418 241	670 131	-251 890
Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelser, inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)	0	0	0
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet	418 241	670 131	-251 890
Korreksjon for feriepengeforpliktelser			0
Tilført fra annen opptjent virksomhetskaptal, se note 8			0
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet			-251 890

Del II: Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:⁴⁾

	Avsetning pr. 31.12.2016	Avsetning pr. 01.01.2016	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum Kunnskapsdepartementet	0	0	0
Andre departementer			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum andre departementer	0	0	0
Andre statlige etater (unntatt NFR)			
Tiltak/oppgave/formål	193 082	239 671	-46 589
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum andre statlige etater	193 082	239 671	-46 589
Norges forskningsråd			
Tiltak/oppgave/formål	90 444	18 921	71 523
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	90 444	18 921	71 523
Regionale forskningsfond			
Tiltak/oppgave/formål	-4 974	-3 654	-1 320
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	-4 974	-3 654	-1 320
Andre bidragsytere¹⁾			
Kommunale og fylkeskommunale etater	11 110	14 456	-3 346
Organisasjoner og stiftelser	4 284	4 013	271
Næringsliv og private bidragsytere	153 223	145 456	7 767
Øvrige andre bidragsytere	36 864	72 824	-35 960
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	84 173	93 973	-9 800
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	16 342	12 242	4 100
Sum andre bidrag¹⁾	305 996	342 964	-36 968
Andre tilskudd og overføringer ²⁾	0	0	0
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	305 996	342 964	-36 968
Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	584 548	597 902	-13 354
Gaver og gaveforsterkninger			
Tiltak/oppgave/formål/giver	40 126	41 435	-1 309
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål/giver ⁵⁾	0	0	0
Sum gaver og gaveforsterkninger	40 126	41 435	-1 309
Sum ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver mv	624 674	639 337	-14 663

Note 16**Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter**

<i>Opptjente, ikke fakturerte inntekter</i>	31.12.2016	01.01.2016
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	1 686	11 569
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	195	1 063
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	232	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	6 083	11 829
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre ¹⁾	729	1 763
Andre prosjekter ²⁾	0	0
Sum fordringer	8 925	26 224
DEL II		
<i>Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter</i>	31.12.2016	01.01.2016
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	29 908	20 347
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	2 030	1 446
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	583	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	37 487	38 563
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre ¹⁾	12 436	9 214
Andre prosjekter ²⁾	0	0
Sum gjeld	82 444	69 570

Note 17**Bankinnskudd, kontanter og lignende***Tall i 1000 kroner*

	31.12.2016	01.01.2016
Innskudd på oppgjørskonto i statens konsernkontosystem	2 473 248	2 350 031
Øvrige bankkonti i Norges Bank	46 245	32 917
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank	73 790	113 626
Håndkasser og andre kontantbeholdninger	1	2
Sum bankinnskudd og kontanter	2 593 284	2 496 576

Note 18**Annen kortsiktig gjeld***Tall i 1000 kroner*

	31.12.2016	01.01.2016
Skyldig lønn	68 127	24 104
Skyldige reiseutgifter	6 030	6 650
Annen gjeld til ansatte	77 200	0
Påløpte kostnader	20 598	29 116
Midler som skal videreformidles til andre	1 852	0
Annen kortsiktig gjeld	94 495	124 142
Gjeld til datterselskap m.v.		0
Sum	268 302	184 012

Note 30

EU-finansierte prosjekter

Prosjektnavn (tittel)	Prosjektets kortnavn (hos EU)	Tilskudd fra Horisont 2020	Tilskudd fra EUs rammeprogram for forskning (FP6 og FP7)	Tilskudd fra EUs randsonprogram til FP7	Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU	SUM	Koordinatorrolle (ja/nei)
SUSHGEN Marie Curie Initial Training Network	SUSHGEN	0	190	0	0	190	Nei
ITN-LCG (Networks for Initial Training - Language Cognition and Gender)	ITN-LCG	0	180	0	0	180	Nei
EURO-IMPACT - European Intersectoral and Multi-disciplinary Palliative Care Research Training	EURO-IMPACT	0	-1911	0	0	-1911	Nei
NETADIS - Statistical Physics Approaches to Network Across Disciplines	NETADIS	0	237	0	0	237	Nei
CREEP (GT)	CREEP	0	-441	0	0	-441	Ja
LanPercept - Language and Perception	LanPercept	0	2521	0	0	2521	Ja
SOUNDTRACK The autonomous assessment of aircraft sound power and position	SOUNDTRACK	0	-67	0	0	-67	Ja
Spinlcur	Spinlcur	0	445	0	0	445	Nei
MARE-WINT	MARE-WINT	0	410	0	0	410	Nei
CLIMBER - Cross Layer Investigation and Integration of Computing and Networking Aspects of Mobile Social Networks	CLIMBER	0	282	0	0	282	Nei
ECROBOT	ECROBOT	0	67	0	0	67	Nei
Tempo - Training in Embedded Predictive Control and Optimization	Tempo	0	2185	0	0	2185	Ja
e-Gnosis Hovedprosjekt (ingen kostnader skal posteres her!)	e-Gnosis	0	573	0	0	573	Ja
Cod Larval Survival Hovedprosjekt (Ikke poster noen kostnader her)	Cod	0	596	0	0	596	Ja
ABYSS	ABYSS	0	1575	0	0	1575	Nei
NewQuantum hovedprosjekt (ikke poster kostnader her)	NewQuantum	0	1116	0	0	1116	Ja
CleanSky Network for Cloud Computing Eco-System	CleanSky	0	2518	0	0	2518	Nei
MarineUAS	MarineUAS	2261	0	0	0	2261	Ja
QoE-Net	QoE-Net	404	0	0	0	404	Nei
AWESOME	AWESOME	597	0	0	0	597	Nei
Marie Curie CP7.0-Colour Printing 7.0: Next Generation Multi-Channel Printing	Marie	0	15	0	0	15	Ja
Waves	Waves	975	0	0	0	975	Nei
Active implants	Active	979	0	0	0	979	Ja
Thermoplast - Hovedprosjekt	Thermoplast	835	0	0	0	835	Ja
CHIPS	CHIPS	84	0	0	0	84	Ja
WiBEC	WiBEC	-109	0	0	0	-109	Nei
PRONTO	PRONTO	248	0	0	0	248	Nei
SugarOsmoSignalling - Analysis of sugar- and osmo-signalling mechanisms in cell wall integrity maintenance	SugarOsmoSignalling	882	0	0	0	882	Ja
DCOMM	DCOMM	120	0	0	0	120	Nei
RISEN	RISEN	3	0	0	0	3	Nei
CADENT Hovedprosjekt	CADENT	310	0	0	0	310	Ja
SINET - Software-defined Intermittent Networking	SINET	360	0	0	0	360	Ja
CircEuit - Circular European Economy Innovative Training Network	CircEuit	-46	0	0	0	-46	Nei
HiPerNav	HiPerNav	33	0	0	0	33	Nei
DECARBit WP 1.1 Operational Requirements Enabling advanced pre- combustion capture techniques and plants	DECARBit	0	1603	0	0	1603	Nei
MIntWeld - Modelling of Interface Evolution in Advanced Welding	MIntWeld	0	215	0	0	215	Nei
iCAP - Innovative CO2 capture	iCAP	0	546	0	0	546	Ja
PRESEMT - Inntekt fra EU	PRESEMT	0	235	0	0	235	Nei
BetaCellTherapy - Beta Cell Therapy in Diabetes	BetaCellTherapy	0	249	0	0	249	Nei
CO-PATCH Composite patch repair for marine and civil engineering infrastructure applications	CO-PATCH	0	241	0	0	241	Nei
MARINA - Marine Renewable Integrated Application Platform	MARINA	0	209	0	0	209	Nei
MIRROR - Reflective Learning at Work	MIRROR	0	38	0	0	38	Nei
IC2 - Intelligent and Customized Tooling	IC2	0	166	0	0	166	Nei
IMPACT - Implementation of Quality Indicators in palliative Care Study	IMPACT	0	554	0	0	554	Nei
Full4Health - Understanding food-gut-brain mechanism across the lifespan in the regulation of hunger and satiety for health	Full4Health	0	130	0	0	130	Nei
STOCHPOP - Stochastic Population Biology in a Fluctuating Environment	STOCHPOP	0	669	0	0	669	Ja
MultiHy	MultiHy	0	867	0	0	867	Nei
HiPRWind	HiPRWind	0	-217	0	0	-217	Nei
GALA - Game and Learning Alliance	GALA	0	165	0	0	165	Nei
TRUST - RTD - Transitions to the Urban Water Services of Tomorrow	TRUST	0	-34	0	0	-34	Nei
BIOSHARE-EU - Biobank Standardisation and Harmonisation for Reserarch Excellence in the European Union	BIOSHARE-EU	0	235	0	0	235	Nei
ENSEMBLE - Neural mechanisms for memory retrieval	ENSEMBLE	0	1275	0	0	1275	Ja
BRISK	BRISK	0	452	0	0	452	Nei
LinkedDesign	LinkedDesign	0	154	0	0	154	Nei
MARINET	MARINET	0	-156	0	0	-156	Nei
FARSEEING - FAI Repository for the design of Smart and sElf-adaptive Environments	FARSEEING	0	100	0	0	100	Nei
IFaCOM	IFaCOM	0	97	0	0	97	Ja
InterPregGen - Genetic Studies of Pre-Eclampsia in Central Asian and European Populations	InterPregGen	0	384	0	0	384	Nei
FREECATS - Doped carbon nanostructures as metal-free catalysts	FREECATS	0	-87	0	0	-87	Ja

OCTAVIUS	OCTAVIUS	0	19	0	0	19	Nei
SuPLight	SuPLight	0	36	0	0	36	Nei
DESIRE - DEvelopment of a System of Indicators for a Resource efficient Europe	DESIRE	0	-210	0	0	-210	Nei
RAMSES - Reconciling Adaptation Mitigation and Sustainable Development for Cities	RAMSES	0	389	0	0	389	Nei
EFFESUS - ENERGY EFFICIENCY FOR EU HISTORIC DISTRICTS SUSTAINABILITY	EFFESUS	0	270	0	0	270	Nei
Exomet	Exomet	0	694	0	0	694	Nei
NxtHPG	NxtHPG	0	768	0	0	768	Nei
ECCSEL PP2	ECCSEL	0	-387	0	0	-387	Ja
GRIDMAP - Grid cells: From brains to technical implementation	GRIDMAP	0	3543	0	0	3543	Ja
HARP - High capacity network Architecture with Remote radio heads & Parasitic	HARP	0	410	0	0	410	Nei
ADVANCE - Advanced Model Development and Validation for Improved Analysis of	ADVANCE	0	-82	0	0	-82	Nei
IACOBUS	IACOBUS	0	647	0	0	647	Nei
EU-BON: Building the European Biodiversity Observation Network	EU-BON:	0	148	0	0	148	Nei
PRESIOUS - PREdictive digitization reStorage and degradatOn assessment of cultUral	PRESIOUS	0	519	0	0	519	Ja
GARPUR - Generally Accepted Reliability Principle with Uncertainty modelling and through probabilistic Risk assessment	GARPUR	0	1338	0	0	1338	Nei
CARBONCAP	CARBONCAP	0	1268	0	0	1268	Nei
BBMRI-LPC; BBMRI Large Prospective Cohorts	BBMRI-LPC;	0	839	0	0	839	Nei
ProFouND - Prevention of Falls Network for Dissemination	ProFouND	0	205	0	0	205	Nei
ZenN - nearly Zero energy Neighborhoods	ZenN	0	1171	0	0	1171	Nei
OCEAN-CERTAIN - Ocean Food-web Patrol - Climate Effects: Reducing Targeted Uncertainties with an Interactive Network	OCEAN-CERTAIN	0	7089	0	0	7089	Ja
CoSSMic	CoSSMic	0	59	0	0	59	Nei
SUSMILK hovedprosjekt (ingen kostnader)	SUSMILK	0	732	0	0	732	Nei
OPTIMEX - Optimizing Exercise Training in Prevention and Treatment of Diastolic Heart	OPTIMEX	0	2109	0	0	2109	Ja
REEcover - hovedprosjekt (ingen kostnader skal føres her)	REEcover	0	1366	0	0	1366	Ja
NanoSim	NanoSim	0	2654	0	0	2654	Nei
STREPSYNTH hovedprosjekt (Ikke før noen kostnader her)	STREPSYNTH	0	574	0	0	574	Nei
SEMEOTICONS - " SEMEiotic Oriented Technology for Individuals Cardiometabolic risk self-assessmeNt and Self-monitoring "	SEMEOTICONS	0	332	0	0	332	Nei
MODENA hovedprosjekt (IKKE poster kostnader her)	MODENA	0	2472	0	0	2472	Ja
GLAMURS	GLAMURS	0	3245	0	0	3245	Nei
RAT-MIRROR-CELL Deconstructing action planning and action observation in parietal circuits in rats	RAT-MIRROR-CELL	0	2197	0	0	2197	Ja
InSpin - hovedprosjekt	InSpin	0	1038	0	0	1038	Ja
BlueMining	BlueMining	0	3436	0	0	3436	Nei
FASTCARD	FASTCARD	0	-44	0	0	-44	Nei
HiPerCap (ikke poster på denne)	HiPerCap	0	1222	0	0	1222	Nei
IRPWIND (MB)	IRPWIND	0	1167	0	0	1167	Nei
AMIDST - Analysis of Massive Data STreams	AMIDST	0	1072	0	0	1072	Nei
GRIDCODE - Cortical maps for space	GRIDCODE	0	3736	0	0	3736	Ja
Chemosensory Circuits	Chemosensory	0	1849	0	0	1849	Ja
CloudLightning	CloudLightning	1585	0	0	0	1585	Nei
FOCUS - Factory of the future clusters	FOCUS	654	0	0	0	654	Ja
BA-EU-MaSciL 2013 - 2016	BA-EU-MaSciL	0	1139	0	0	1139	Nei
BA-EU-FasMEd 2014-16	BA-EU-FasMEd	0	993	0	0	993	Nei
Fidelity v/Busch	Fidelity	0	1087	0	0	1087	Nei
INGRESS v/Busch	INGRESS	0	2446	0	0	2446	Nei
REALISM v/Martinsen	REALISM	0	-38	0	0	-38	Nei
Origins v/Busch	Origins	0	797	0	0	797	Nei
CITYCoP	CITYCoP	641	0	0	0	641	Nei
EU-Ecowind	EU-Ecowind	0	-141	0	0	-141	Nei
AfricanBioServices - Hovedprosjekt	AfricanBioServices	6629	0	0	0	6629	Ja
ALION	ALION	562	0	0	0	562	Nei
DESTinationRAIL	DESTinationRAIL	1080	0	0	0	1080	Nei
COLUMBUS	COLUMBUS	129	0	0	0	129	Nei
REFLEX - Responsive and flexible: Leaving and learning researcher career development framework	REFLEX	0	286	0	0	286	Nei
ARISE2 - Hovedprosjekt	ARISE2	166	0	0	0	166	Nei
READEX - Runtime Exploitation of Application Dynamism for Energy-efficient eXascale computing	READEX	1198	0	0	0	1198	Nei
BINGO	BINGO	2435	0	0	0	2435	Nei
ECCSEL - European Carbon Dioxide Capture and Storage Laboratory Infrastructure	ECCSEL	1086	0	0	0	1086	Ja
Aquaexcel2020 - Hovedprosjekt	Aquaexcel2020	171	0	0	0	171	Nei
Elixir - Excelerate -H2020 Infradev	Elixir	293	0	0	0	293	Nei
HYDRALAB-PLUS	HYDRALAB-PLUS	444	0	0	0	444	Nei
INSULATRONICS	INSULATRONICS	1750	0	0	0	1750	Ja
SelfBack	SelfBack	1573	0	0	0	1573	Ja
MICA	MICA	115	0	0	0	115	Nei
VisualMedia	VisualMedia	1660	0	0	0	1660	Nei
SET-Nav	SET-Nav	-57	0	0	0	-57	Nei
PreventIT - Hovedprosjekt	PreventIT	1682	0	0	0	1682	Ja
Boundaries religion region language and the state	Boundaries	0	504	0	0	504	Nei
Socratic	Socratic	569	0	0	0	569	Nei
INHERIT	INHERIT	139	0	0	0	139	Nei
TULIPP - Towards Ubiquitous Low-power Image Processing Platforms	TULIPP	639	0	0	0	639	Nei

MINDMAP	MINDMAP	373	0	0	0	373	Nei
QUANTUM (BA)	QUANTUM	556	0	0	0	556	Nei
GRACE - Hovedprosjekt	GRACE	419	0	0	0	419	Nei
Blue Nodules Hovedprosjekt	Blue	12	0	0	0	12	Nei
ADOPT BBMRI-ERIC	ADOPT	-30	0	0	0	-30	Nei
CTT 2.0 Climate KIC Phase II ingen kostnader her	CTT	2074	0	0	0	2074	Nei
UMI-Sci-Ed	UMI-Sci-Ed	339	0	0	0	339	Nei
Metafluidics	Metafluidics	137	0	0	0	137	Nei
TAIAC	TAIAC	638	0	0	0	638	Ja
MultiPack	MultiPack	314	0	0	0	314	Ja
ERA-NET iC-ACCESS	ERA-NET iC-ACCESS	0	40	0	0	40	Nei
NanoMEMC2 - Hovedprosjekt	NanoMEMC2	-51	0	0	0	-51	Nei
MinFuture	MinFuture	18	0	0	0	18	Ja
IMC4T Climate KIC no costs here	IMC4T	57	0	0	0	57	Nei
3DGPC LoCal Climate KIC no costs here	3DGPC	77	0	0	0	77	Nei
Climathon Patrick Climate KIC no costs here	Climathon	-6	0	0	0	-6	Nei
FIThydro - Hovedprosjekt	FIThydro	-8	0	0	0	-8	Nei
ECHOES	ECHOES	108	0	0	0	108	Ja
MARTEK MLR - Marine Laser Radar	MARTEK	0	0	48	0	48	Nei
Numerical non-linear simulations adapted to GPU technology (E16951 GEPEU)	Numerical	0	0	-610	0	-610	Nei
ERA-NET Integrating households in the smart grid	ERA-NET Integrating households in the smart grid	0	0	156	0	156	Nei
DeliverHy	DeliverHy	0	0	104	0	104	Nei
HydynPro	HydynPro	0	0	147	0	147	Nei
MATERA ERA-Net: Coordinator Novel Nanomagnetic Oxide Composites	MATERA	0	0	131	0	131	Nei
e-GOTHAM	e-GOTHAM	0	0	33	0	33	Nei
Compact	Compact	0	0	747	0	747	Nei
RADESOL RADIational Design of blends for bulk heterojunction SOLAR cells	RADESOL	0	0	1061	0	1061	Nei
ERANet - Durable Timber Bridges	ERANet - Durable Timber Bridges	0	0	1450	0	1450	Nei
ERANet - Tall Timber Facades	ERANet - Tall Timber Facades	0	0	633	0	633	Nei
Biosuck	Biosuck	0	0	867	0	867	Nei
Terpenosome	Terpenosome	0	0	1688	0	1688	Nei
ARTEMIS-prosjekt R5-COP ITK	ARTEMIS-prosjekt	0	0	3	0	3	Nei
HYPACTOR	HYPACTOR	0	0	1681	0	1681	Nei
HINEWS Health inequalities in European Welfare states	HINEWS	0	0	1105	0	1105	Nei
ERA-NET WineSys Eivind Almaas	ERA-NET WineSys Eivind Almaas	0	0	2172	0	2172	Nei
COFASP	COFASP	0	0	-291	0	-291	Nei
ERA-NET MidStaTech	ERA-NET MidStaTech	0	0	720	0	720	Nei
ERA-NET LeanProt	ERA-NET LeanProt	0	0	882	0	882	Nei
ERA-NET Safefishdish	ERA-NET Safefishdish	0	0	-10	0	-10	Nei
SWARMS	SWARMS	0	0	619	0	619	Nei
HMN-2016 - Driftsmidler Aalke van Duinen	HMN-2016	0	0	48	0	48	Nei
Climate-KIC-CTT - Carbon Track and TraceLoCaL	Climate-KIC-CTT	163	-283	283	0	163	Nei
Plastox	Plastox	0	0	24	0	24	Nei
ERA-Nett Markets-Actors-Technologies	ERA-Nett Markets-Actors-Technologies	0	0	732	0	732	Nei
ERA-NET Sweedhart	ERA-NET Sweedhart	0	0	649	0	649	Nei
ERA-NET Thermo Factories	ERA-NET Thermo Factories	0	0	155	0	155	Nei
Asystems approach to.. initiative midler	Asystems	0	0	-323	0	-323	Nei
ERA-IB2 Z-fuels	ERA-IB2	0	0	233	0	233	Nei
NextGame M-EraNet	NextGame	0	0	36	0	36	Nei
NAGRALED	NAGRALED	0	0	72	0	72	Nei
ERA-NET-Mar3Bio	ERA-NET-Mar3Bio	0	0	39	0	39	Nei
NordSecMob Master Programme	NordSecMob	0	0	0	36	36	Nei
ERASMUS-MOBILITET	ERASMUS-MOBILITET	0	0	0	413	413	Nei
COST FP 1004	COST FP 1004	0	0	0	-6	-6	Nei
COST reiserefusjon	COST reiserefusjon	0	0	0	-6	-6	Nei
Choreomundus - International Master in Dance Knowledge Practice and Heritage	Choreomundus	0	0	0	4620	4620	Nei
REcall - European Conflit Archaeological Landscape Reappropriation	REcall	0	0	0	18	18	Nei
Euprha	Euprha	0	0	0	-70	-70	Nei
Crean	Crean	0	0	0	3	3	Nei
EPISCOPE	EPISCOPE	0	0	0	190	190	Nei
COST Action TN1302: BESTPRAC	COST Action TN1302: BESTPRAC	0	0	0	31	31	Nei
EM-CoMEM - Coastal and Marine Engineering and Management	EM-CoMEM	0	0	0	4613	4613	Nei
UseITsmartly	UseITsmartly	0	0	0	123	123	Nei
COST Action IC1306 ITEM	COST Action IC1306 ITEM	0	0	0	-14	-14	Nei
Cost TU 1404	Cost TU 1404	0	0	0	53	53	Nei
CANCON	CANCON	0	0	0	678	678	Nei
HASIC	HASIC	0	0	0	455	455	Nei
COST IS1308	COST IS1308	0	0	0	1176	1176	Nei
VISConti	VISConti	0	0	0	35	35	Nei
UDLL Universal Design of Learning Erasmus Pluss	UDLL	0	0	0	756	756	Nei

COST Action IC1304: ACROSS	COST Action IC1304: ACROSS	0	0	0	-2	-2	Nei
STING	STING	0	0	0	160	160	Nei
Erasmus-pluss-såkommidler-2014	Erasmus-pluss-såkommidler-2014	0	0	0	-12	-12	Nei
BA-M-Lang - J.B. Stav	BA-M-Lang	0	0	0	1477	1477	Nei
BA-LangMOOCs (T.Talmo)	BA-LangMOOCs	0	0	0	488	488	Nei
BA-dCCDFLITE	BA-dCCDFLITE	0	0	0	-64	-64	Nei
PIDaas - Private Identity as a service)	PIDaas	0	0	0	2088	2088	Nei
ERASMUS-MOBILITET-2015/16	ERASMUS-MOBILITET-2015/16	0	0	0	4271	4271	Nei
EUHAP	EUHAP	0	0	0	4	4	Nei
PROTEUS	PROTEUS	0	-70	0	79	9	Nei
LIFT	LIFT	0	0	-40	156	116	Nei
IRES-8	IRES-8	0	0	0	83	83	Nei
EuroLean+ European Lean Enterprise Alliance Network	EuroLean+	0	0	0	269	269	Nei
EET+	EET+	0	0	0	265	265	Nei
Programme-CZ07- EEA Scholarship	Programme-CZ07-	0	0	0	36	36	Nei
STRA4INC	STRA4INC	0	0	0	50	50	Nei
MIGHEAL	MIGHEAL	0	0	0	27	27	Nei
Circular-Ocean	Circular-Ocean	0	0	0	452	452	Nei
IMTRIS Interreg	IMTRIS	0	0	0	36	36	Nei
ecolNSIDE Interreg	ecolNSIDE	0	0	0	3	3	Nei
Falstad - Surveys of the Falstad camp	Falstad	0	0	0	56	56	Nei
SMART	SMART	0	0	0	19	19	Nei
ERASMUS-MOBILITET-16/17	ERASMUS-MOBILITET-16/17	0	0	0	31	31	Nei
HeadsUP	HeadsUP	0	0	0	31	31	Nei
CAPSEM	CAPSEM	0	0	0	2	2	Nei
COST RECODIS CA15127	COST RECODIS CA15127	0	0	0	6	6	Nei
Serious Games and Welfare Technology	Serious	0	0	0	-24	-24	Nei
E-Info-TED	E-Info-TED	0	0	0	9	9	Nei
UPPSCIENCE	UPPSCIENCE	0	0	0	-100	-100	Nei
IncluSMe ERASMUS+	IncluSMe	0	0	0	-41	-41	Nei
Sum		38269	73231	15244	22959	149703	

Note 32

Datagrunnlaget for indikatorer i finansieringssystemet

Tall i 1000 kroner

Indikator	31.12.2016	01.01.2016
Tilskudd fra EU	149 703	123 672
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR	895 293	790 725
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF	7 795	4 154
Sum tilskudd fra NFR og RFF	903 088	794 879
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)		
- diverse bidragsinntekter	277 310	323 148
- tilskudd fra statlige etater	423 054	439 310
- oppdragsinntekter	98 320	138 180
Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	798 684	900 638

Note 31
Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport

Tall i 1000 kroner

	Budsjett pr: 31.12.2016	Regnskap pr: 31.12.2016	Avvik budsjett/ regnskap pr: 31.12.2016	Regnskap pr: 01.01.2016
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	5 996 815	5 996 815	0	5 817 953
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1 800 000	1 795 972	4 028	1 719 424
Salgs- og leieinntekter	400 000	402 522	-2 522	437 946
Andre driftsinntekter	0	3 032	-3 032	7 536
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>8 196 815</i>	<i>8 198 341</i>	<i>-1 526</i>	<i>7 982 859</i>
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	5 400 000	5 355 324	44 676	5 000 373
Varekostnader	0	255	-255	226
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	0	0	0	0
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle	700 000	702 035	-2 035	608 514
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle	0	0	0	344
Andre driftskostnader	2 200 000	2 385 373	-185 373	2 182 407
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>8 300 000</i>	<i>8 442 987</i>	<i>-142 987</i>	<i>7 791 864</i>
Driftsresultat	-103 185	-244 646	141 461	190 995
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	0	7 060	-7 060	5 929
Finanskostnader	0	6 235	-6 235	17 545
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>	<i>0</i>	<i>825</i>	<i>-825</i>	<i>-11 616</i>
Resultat av periodens aktiviteter	-103 185	-243 821	140 636	179 379
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	136 257	251 890	-115 633	-178 944
Tilført annen opptjent virksomhetskapital	0	-8 069	0	-435
<i>Sum avregninger</i>	<i>136 257</i>	<i>243 821</i>	<i>-115 633</i>	<i>435</i>
Innkretingsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkretingsvirksomhet	0	0	0	0
<i>Sum innkretingsvirksomhet og andre overføringer til</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	0	0	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	0	0	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

6.7 Segmentregnskaper for nasjonale fellesoppgaver

Segmentregnskap for nasjonal fellesoppgave organisert etter UHL § 1.4.4.

Note 19A

Fellesoppgave: BIBSYS

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	01.01.2016
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	3 646	3568
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1	41 711	52873
Salgs- og leieinntekter	S1		
Andre driftsinntekter	S1		
<i>Sum driftsinntekter</i>		45 357	56 441
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	28 434	29619
Varekostnader	S3	42	
Andre driftskostnader	S3	16 902	26528
Kostnadsførte investeringer	S3		
<i>Sum driftskostnader</i>		45 378	56 147
Overføringer til andre			
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4		
<i>Sum videreformidling</i>		0	0
Driftsresultat		-21	294
Avregninger			
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5		
<i>Sum avregninger</i>		0	0
Periodens resultat		-21	294

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

	31.12.2016	01.01.2016
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>		
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	0	0
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet		
<i>Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Tilskudd og overføringer fra andre departement</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	3646	3568
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
<i>Sum tilskudd og overføringer fra andre departement</i>	<i>3646</i>	<i>3568</i>
<i>Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer*</i>		
Periodens tilskudd/overføring 1	0	0
Periodens tilskudd/overføring 2	0	0
Andre tilskudd/overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	40765	52873
<i>Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer</i>	<i>40765</i>	<i>52873</i>
<i>Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner mv.*</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	945	0
<i>Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet</i>	<i>945</i>	<i>0</i>
<i>Salgs- og leieinntekter</i>		
Salgs- og leieinntekter 1	0	0
Salgs- og leieinntekter 2	0	0
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
<i>Sum andre salgs- og leieinntekter</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andre driftsinntekter</i>		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
<i>Sum andre driftsinntekter</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Sum driftsinntekter	45356	56441

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Lønninger	19700	21516
Feriepenger	2377	2577
Arbeidsgiveravgift	3454	3683
Pensjonskostnader*	2507	2822
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-303	-1178
Andre ytelser	698	199
<i>Sum lønnskostnader</i>	<i>28433</i>	<i>29619</i>
Antall årsverk:	33,8	36,5

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,3 prosent for 2016.

Premiesatsen for 2015 var 12,7 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Husleie	3 461	3931
Vedlikehold egne bygg og anlegg	42	38
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	13	12
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 593	4441
Mindre utstyrsanskaffelser	12 777	10043
Leie av maskiner, inventar og lignende	29	122
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	3 271	8106
Reiser og diett	1 122	914
Øvrige driftskostnader (*)	-5 406	-1079
Sum andre driftskostnader	16 902	26 528

Note S4 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere

	31.12.2016	01.01.2016
Videreformidlet til virksomhet A	0	0
Videreformidlet til virksomhet B	0	0
Videreformidlet til virksomhet C	0	0
Andre videreformidlinger*	0	0
Sum videreformidlinger	0	0

Note S5 Spesifikasjon av mellomregnskap med vertsinstitusjonen

	31.12.2016	01.01.2016
Omløpsmidler		
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	0	
Kundefordringer	0	
Andre fordringer	0	
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	
Kasse og bank	0	
Sum omløpsmidler	0	0
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	0	
Skyldig skattetrekk	0	
Skyldige offentlige avgifter	0	
Åsatte feriepengar	0	
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	0	
Annen kortsiktig gjeld	0	
Sum kortsiktig gjeld	0	0
Avregning med vertsinstitusjonen	0	0

Note 19B
Fellesoppgave: Senter for Matematikk

	Note	31.12.2016	01.01.2016
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	10 826	9306
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1		2
Salgs- og leieinntekter	S1	9 634	11859
Andre driftsinntekter	S1		
<i>Sum driftsinntekter</i>		20 460	21 167
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	21 533	21332
Varekostnader	S3	252	
Andre driftskostnader	S3	8 632	9685
Kostnadsførte investeringer	S3		
<i>Sum driftskostnader</i>		30 417	31 017
Overføringer til andre			
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4		
<i>Sum videreformidling</i>		0	0
Driftsresultat		-9 957	-9 850
Avregninger			
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5		
<i>Sum avregninger</i>		0	0
Periodens resultat		-9 957	-9 850

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

	31.12.2016	01.01.2016
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>		
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	357	347
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet		
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	357	347
<i>Tilskudd og overføringer fra andre departement</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	10469	8959
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	10469	8959
<i>Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer*</i>		
Periodens tilskudd/overføring 1	0	0
Periodens tilskudd/overføring 2	0	0
Andre tilskudd/overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer	0	0
<i>Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner mv. *</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	0	0
<i>Salgs- og leieinntekter</i>		
Salgs- og leieinntekter 1	9634	11859
Salgs- og leieinntekter 2	0	0
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
Sum andre salgs- og leieinntekter	9634	11859
<i>Andre driftsinntekter</i>		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
Sum andre driftsinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	20460	21165

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Lønninger	14700	15160
Feriepenger	1812	1205
Arbeidsgiveravgift	2639	2618
Pensjonskostnader*	1939	1953
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-230	-442
Andre ytelser	673	838
Sum lønnskostnader	21533	21332
Antall årsverk:	28,2	27,6

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,3 prosent for 2016.

Premiesatsen for 2015 var 12,7 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Husleie	100	0
Vedlikehold egne bygg og anlegg	6	2
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	22	0
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	1
Mindre utstyrsanskaffelser	135	520
Leie av maskiner, inventar og lignende	19	30
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	1 663	2641
Reiser og diett	3 371	2927
Øvrige driftskostnader (*)	3 348	3564
Sum andre driftskostnader	8 664	9 685

Note S4 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere

	31.12.2016	01.01.2016
Viderformidlet til virksomhet A	0	0
Viderformidlet til virksomhet B	0	0
Viderformidlet til virksomhet C	0	0
Andre videreformidlinger*	0	0
Sum videreformidlinger	0	0

Note S5 Spesifikasjon av mellomregnskap med vertsinstitusjonen

	31.12.2016	01.01.2016
<i>Omløpsmidler</i>		
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	0	
Kundefordringer	0	
Andre fordringer	0	
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	
Kasse og bank	0	
Sum omløpsmidler	0	0
<i>Kortsiktig gjeld</i>		
Leverandørgjeld	0	
Skyldig skattetrekk	0	
Skyldige offentlige avgifter	0	
Avsatte feriepenges	0	
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	0	
Annen kortsiktig gjeld	0	
Sum kortsiktig gjeld	0	0
Avregning med vertsinstitusjonen	0	0

Note 19C**Fellesoppgave: Renate***Tall i 1000 kroner*

	Note	31.12.2016	01.01.2016
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	19 466	19 590
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1	0	
Salgs- og leieinntekter	S1	-680	57
Andre driftsinntekter	S1		
<i>Sum driftsinntekter</i>		18 786	19 647
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	5 021	4 970
Varekostnader	S3	11	
Andre driftskostnader	S3	15 828	13 222
Kostnadsførte investeringer	S3		
<i>Sum driftskostnader</i>		20 860	18 192
Overføringer til andre			
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4		
<i>Sum videreformidling</i>		0	0
Driftsresultat		-2 074	1 455
Avregninger			
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5		
<i>Sum avregninger</i>		0	0
Periodens resultat		-2 074	1 455

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

	31.12.2016	01.01.2016
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>		
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	19466	19590
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet		
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	19466	19590
<i>Tilskudd og overføringer fra andre departement</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	0	0
<i>Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer*</i>		
Periodens tilskudd/overføring 1	0	0
Periodens tilskudd/overføring 2	0	0
Andre tilskudd/overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer	0	0
<i>Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner mv.*</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	0	0
<i>Salgs- og leieinntekter</i>		
Salgs- og leieinntekter 1	-680	57
Salgs- og leieinntekter 2	0	0
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
Sum andre salgs- og leieinntekter	-680	57
<i>Andre driftsinntekter</i>		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
Sum andre driftsinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	18786	19647

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Lønninger	3370	3649
Feriepenger	403	436
Arbeidsgiveravgift	615	612
Pensjonskostnader*	436	491
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-48	-307
Andre ytelser	245	89
Sum lønnskostnader	5021	4970
Antall årsverk:	6	7

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,3 prosent for 2016.

Premiesatsen for 2015 var 12,7 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Husleie	0	0
Vedlikehold egne bygg og anlegg	23	12
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	0	0
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	221	147
Leie av maskiner, inventar og lignende	0	0
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	6 998	4445
Reiser og diett	489	435
Øvrige driftskostnader (*)	8 096	8183
Sum andre driftskostnader	15 827	13 222

Note S4 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere

	31.12.2016	01.01.2016
Videreformidlet til virksomhet A	0	0
Videreformidlet til virksomhet B	0	0
Videreformidlet til virksomhet C	0	0
Andre videreformidlinger*	0	0
Sum videreformidlinger	0	0

Note S5 Spesifikasjon av mellomregnskap med vertsinstitusjonen

	31.12.2016	01.01.2016
<i>Omløpsmidler</i>		
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	0	
Kundefordringer	0	
Andre fordringer	0	
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	
Kasse og bank	0	
Sum omløpsmidler	0	0
<i>Kortsiktig gjeld</i>		
Leverandørgjeld	0	
Skyldig skattetrekk	0	
Skyldige offentlige avgifter	0	
Avsatte feriepengar	0	
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	0	
Annen kortsiktig gjeld	0	
Sum kortsiktig gjeld	0	0
Avregning med vertsinstitusjonen	0	0

Note 19D
Fellesoppgave: Artsdatabank
Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	01.01.2016
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	69 382	64460
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1	-5 367	114
Salgs- og leieinntekter	S1	53	-2116
Andre driftsinntekter	S1		
<i>Sum driftsinntekter</i>		64 068	62 458
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	17 026	14602
Varekostnader	S3	92	
Andre driftskostnader	S3	45 770	49459
Kostnadsførte investeringer	S3		
<i>Sum driftskostnader</i>		62 888	64 061
Overføringer til andre			
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4		
<i>Sum videreformidling</i>		0	0
Driftsresultat		1 180	-1 603
Avregninger			
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5		
<i>Sum avregninger</i>		0	0
Periodens resultat		1 180	-1 603

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

	31.12.2016	01.01.2016
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>		
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	27044	26465
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet		
<i>Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>	27044	26465
<i>Tilskudd og overføringer fra andre departement</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	42339	37995
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
<i>Sum tilskudd og overføringer fra andre departement</i>	42339	37995
<i>Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer*</i>		
Periodens tilskudd/overføring 1	0	0
Periodens tilskudd/overføring 2	0	0
Andre tilskudd/overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	0	114
<i>Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer</i>	0	114
<i>Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner mv.*</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	5367	0
<i>Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet</i>	5367	0
<i>Salgs- og leieinntekter</i>		
Salgs- og leieinntekter 1	53	-2116
Salgs- og leieinntekter 2	0	0
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
<i>Sum andre salgs- og leieinntekter</i>	53	-2116
<i>Andre driftsinntekter</i>		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
<i>Sum andre driftsinntekter</i>	0	0
Sum driftsinntekter	74803	62458

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Lønninger	12198	10575
Feriepenger	1426	926
Arbeidsgiveravgift	2014	1757
Pensjonskostnader*	1561	1328
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-514	-194
Andre ytelser	341	210
<i>Sum lønnskostnader</i>	17026	14602
Antall årsverk:	20,5	19,4

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,3 prosent for 2016.

Premiesatsen for 2015 var 12,7 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Husleie	2 856	1818
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	2	3
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	0	0
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	290
Mindre utstyrsanskaffelser	285	134
Leie av maskiner, inventar og lignende	672	328
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	25 539	33822
Reiser og diett	1 035	1184
Øvrige driftskostnader (*)	15 381	11880
Sum andre driftskostnader	45 770	49 459

Note S4 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere

	31.12.2016	01.01.2016
Videreformidlet til virksomhet A	0	0
Videreformidlet til virksomhet B	0	0
Videreformidlet til virksomhet C	0	0
Andre videreformidlinger*	0	0
Sum videreformidlinger	0	0

Note S5 Spesifikasjon av mellomregnskap med vertsinstitusjonen

	31.12.2016	01.01.2016
Omløpsmidler		
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	0	
Kundefordringer	0	
Andre fordringer	0	
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	
Kasse og bank	0	
Sum omløpsmidler	0	0
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	0	
Skyldig skattetrekk	0	
Skyldige offentlige avgifter	0	
Åsatte feriepengar	0	
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	0	
Annen kortsiktig gjeld	0	
Sum kortsiktig gjeld	0	0
Avregning med vertsinstitusjonen	0	0

Note 19E**Fellesoppgave: Skrivesenteret***Tall i 1000 kroner*

	Note	31.12.2016	01.01.2016
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	11 803	10865
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1	30	0
Salgs- og leieinntekter	S1	5 611	6370
Andre driftsinntekter	S1		
<i>Sum driftsinntekter</i>		17 444	17 235
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	13 051	12672
Varekostnader	S3	36	
Andre driftskostnader	S3	5 653	4818
Kostnadsførte investeringer	S3		
<i>Sum driftskostnader</i>		18 740	17 490
Overføringer til andre			
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4		
<i>Sum videreformidling</i>		0	0
Driftsresultat		-1 296	-255
Avregninger			
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5		
<i>Sum avregninger</i>		0	0
Periodens resultat		-1 296	-255

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

	31.12.2016	01.01.2016
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>		
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	11803	10865
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet		
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	11803	10865
<i>Tilskudd og overføringer fra andre departement</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	0	0
<i>Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer*</i>		
Periodens tilskudd/overføring 1	30	0
Periodens tilskudd/overføring 2	0	0
Andre tilskudd/overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer	30	0
<i>Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner mv.*</i>		
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	0	0
<i>Salgs- og leieinntekter</i>		
Salgs- og leieinntekter 1	5611	6370
Salgs- og leieinntekter 2	0	0
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
Sum andre salgs- og leieinntekter	5611	6370
<i>Andre driftsinntekter</i>		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
Sum andre driftsinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	17444	17235

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Lønninger	8674	9282
Feriepenger	1059	684
Arbeidsgiveravgift	1595	2602
Pensjonskostnader*	1129	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	0	-306
Andre ytelser	594	405
Sum lønnskostnader	13051	12667
Antall årsverk:	17,1	0

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,3 prosent for 2016.

Premiesatsen for 2015 var 12,7 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

	31.12.2016	01.01.2016
Husleie	0	0
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	0	0
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	0	0
Leie av maskiner, inventar og lignende	0	0
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	0	0
Reiser og diett	0	0
Øvrige driftskostnader (*)	0	0
Sum andre driftskostnader	0	0

Note S4 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere

	31.12.2016	01.01.2016
Videreformidlet til virksomhet A	0	0
Videreformidlet til virksomhet B	0	0
Videreformidlet til virksomhet C	0	0
Andre videreformidlinger*	0	0
Sum videreformidlinger	0	0

Note S5 Spesifikasjon av mellomregnskap med vertsinstitusjonen

	31.12.2016	01.01.2016
Omløpsmidler		
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	0	
Kundefordringer	0	
Andre fordringer	0	
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	
Kasse og bank	0	
Sum omløpsmidler	0	0
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	0	
Skyldig skattetrekk	0	
Skyldige offentlige avgifter	0	
Avsatte feriepengar	0	
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	0	
Annen kortsiktig gjeld	0	
Sum kortsiktig gjeld	0	0
Avregning med vertsinstitusjonen	0	0

7 Alfabetisk liste over uttrykk og forkortelser

BIBSYS: Den ledende norske databasen for bøker ved universitets- og høyskolebibliotekene.

BOA: Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet, dvs. finansiering av forskning og utdanning postert utenom NTNUs grunnbevilgning.

BOTT: Samarbeid mellom universitetene i Bergen, Oslo, Trondheim og Tromsø

BTA: Bruttoareal.

CIP, Center for Intellectual Property, er en videreføring av IPiN (Nasjonalt senter for immatrielle rettigheter). CIP er et samarbeid mellom NTNU, Göteborgs universitet og Chalmers tekniska högskola.

Cristin: «Current Research Information System in Norway». Felles forskningsdokumentasjonssystemet i Norge. Systemet skal brukes i universitets- og høyskolesektoren, instituttsektoren og de regionale helseforetakene.

DBH: Database for statistikk om høyere utdanning.

DiVA: NTNUs Digitale Institusjonelle Vitenskapelige Arkiv. Inneholder i hovedsak vitenskapelig materiale produsert ved institusjonen.

EIT: Eksperter i Team. Obligatoriske emne for studenter som tar høyere grad ved NTNU.

EM: Erasmus Mundus-programmet er et samarbeids- og mobilitetsprogram i høyere utdanning som fremmer EU som et senter for utmerkelse i læring i verden. Det støtter europeiske fremragende mastergradskurs og synliggjør EUs høyere utdanning for omverden. Programmet bidrar også med stipend for partnere over hele verden.

ERC: European Research Council. NTNU deltar i flere prosjekter i EUs rammeprogrammer. Flere forskere ved NTNU har mottatt grunnforskningsbevilgning fra Det europeiske forskningsråd (ERC).

EVU: Etter- og videreutdanning.

ESFRI: European Strategy Forum for Research Infrastructures. Det europeiske vegkartet for forskningsinfrastruktur.

Fellesadministrasjonen: Tidligere benevnelse «Sentraladministrasjonen» ved NTNU. Består av felles administrative tjenester for hele NTNU og Rektors staber.

FME: Forskningscenter for miljøvennlig energi, støttet av Forskningsrådet.

FORNY2020: Forskningsbasert nyskaping, Forskningsrådets program for forskningsbasert nyskaping ved universiteter, høyskoler, helseforetak og offentlig finansierte forskningsinstitusjoner. Erstatte tidligere FORNY-program.

FORNY StudENT: er nå erstattet av programmet STUD-ENT: Forskningsrådets program for studententreprenørskap

FP7 = Frame programme 7 = Seventh RP = 7RP: EU's Seventh Framework Programme for Research / EUs 7. rammeprogram for forskning, 2007–2013.

FS: Felles Studentsystem for universitetene og de vitenskapelige høyskolene i Norge.

FUGE: Forskningsrådets program Funksjonell genomforskning.

Geminisenter: Samarbeid mellom fagmiljøer på NTNU og SINTEF på en rekke felt for felles strategiprosesser og koordinering av søknader om større FoU-prosjekter og -programmer.

HiST: Høgskolen i Sør-Trøndelag.

HiG: Høgskolen i Gjøvik

HiÅ: Høgskolen i Ålesund

HMS: Helse, miljø og sikkerhet.

Horisont 2020: EUs 8. rammeprogram for forskning.

HR: «Human Resources». Personal- og organisasjonsarbeid.

HUNT: Helseundersøkelsene i Nord-Trøndelag, Det medisinske fakultet, NTNU. HUNT er Norges største samling av helseopplysninger om en befolkning, med data fra 1984–86, 1995–97 og 2006–08.

IFM: Inntektsfordelingsmodellen ved NTNU; en nøkkel til fordeling av NTNUs offentlige bevilgninger.

INFRA: Forskningsrådets «Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur».

IPIN: Nasjonalt senter for immaterielle rettigheter. Se også CIP.

IPR: Intellectual Property Rights/Immaterielle rettigheter. Rettigheter til åndsverk/oppfinnelser.

Joint Research Centres: I denne sammenhengen et bilateralt samarbeid mellom NTNU og andre/utenlandske universitet på avgrensede felter. Ikke å forveksle med EUs sentrale enhet av samme navn.

KD: Kunnskapsdepartementet.

KIC: Knowledge and Innovation Communities; et virkemiddel organisert av EIT (European Institute of Innovation & Technology) der målsettingen er innovasjon, entreprenørskap og å utdanne neste generasjons entreprenører. EIT samler europeiske nettverk bestående av universitet, institutt, industri, offentlig forvaltning og NGOs innenfor nærmere definerte samfunnsområder.

KVASS: NTNUs nettbaserte kvalitetsstøttesystem for undervisning, læring og støtteprosesser.

LMS: Learning Management System; datasystem for læringskommunikasjon.

LMU: Læringsmiljøutvalget ved NTNU.

MNT-fag: Matematikk, naturvitenskap og teknologi

MOOC: Massive open online courses.

MUSIT: Universitetsmuseenes felles IT-organisasjon.

NIRS: NTNU International Researcher Support skal bidra til utvikling av kompetanse knyttet til økt forskermobilitet i NTNU (immigrasjon, bolig, lønn, skatt, pensjon, to-karriere, utstasjonering osv).

NFR: Norges forskningsråd, kortform Forskningsrådet.

NNDC: Nordic Network of Disability Coordinators.

NOKUT: Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen. NOKUT er et uavhengig, statlig organ som skal kontrollere og bidra til å utvikle kvaliteten på høyere utdanning og fagskoleutdanning i Norge.

NordicFiveTech/Nordic 5Tech: Et nettverk bestående av fem nordiske universitet: Danmarks Tekniske Universitet, Tekniska Högskolan i Helsingfors, Norges teknisk-naturvitenskaplige Universitet, Chalmers tekniska högskola og Kungliga Tekniska högskolan.

NTNU Discovery: En finansieringsordning rettet mot potensielt kommersialiserbare forskningsresultater.

Onsager Fellowship: Gjennom OF rekrutteres unge, internasjonalt anerkjente forskere for å styrke universitetets fagmiljøer.

Ph.d.: Den akademiske graden philosophiae doctor, som nå er den felles/vanlige doktorgraden som har sitt eget studieløp.

RBO: Resultatbasert omfordeling; budsjettuttelling for universitet og høgschooler etter relativ resultat-oppnåelse i forskning (publikasjonspoeng) og utdanning (studiepoeng).

RFF: Regionale forskningsfond

RHF: Regionalt helseforetak

RSA: Råd for samarbeid med arbeidslivet

SAKS: Samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing.

SFF: Senter for fremragende forskning.

SFI: Senter for forskningsdrevet innovasjon.

SPARK* NTNU: Spark* er en gratis veiledningstjeneste for studenter som har en idé.

Stjerneprogrammet er en satsing på unge forskere som har utmerket seg internasjonalt. Ved hjelp av mentorer, opphold i utlandet, bevilgninger og talentutvikling gjennom Olympiatoppen er målet at forskerne skal hevde seg i internasjonal forskning.

STUD-ENT: Forskningsrådets program for studententreprenørskap

TDI: Forkortelse for «Tid, Direkte og Indirekte kostnader», en modell for beregning av totale kostnader i eksternt finansierte prosjekter.

NTNU Toppforskning er en satsing for å utvikle eliteforskere og forskningsmiljøer i internasjonal klasse.

TRL-nivåer: Technology readiness level. Skala som brukes i Horisont 2020 for å si noe om i hvilken grad utlysningen gjelder grunnforskning (lavt nivå) eller anvendt forskning (høyt nivå).

TTO: NTNU Technology Transfer [Office]. Kontoret for kommersialisering av ideer fra NTNUs faglige virksomhet.

TSO: Tematisk satsingsområde ved NTNU. Tverrfaglige, langsiktige satsinger.

UH-sektoren: Universitets- og høyskolesektoren.

UHR: Universitets- og høyskolerådet. En sammenslutning av institusjoner i norsk høyere utdanning.

UNIMUS: Universitetsmuseenes samlinger på nett: Inneholder universitetsmuseenes nettportaler utviklet av Universitetsmuseenes IT-organisasjon (MUSIT).

Universell: Den nasjonale pådriverenheten for funksjonshemmede i høyere utdanning. Enheten holder til ved NTNU.

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: ZEB Flexible lab – avtaler knyttet til tomteareal.

Tilråding

Rektor gis fullmakt til å inngå nødvendige avtaler med SINTEF for bortfeste av tomt for å kunne realisere prosjektet ZEB Flexible Lab som planlagt i området sør på Gløshaugen.

Bakgrunn

I henhold til NTNUs delegasjonsreglement del I, pkt 4.9.3 skal styret selv foreta avhending av fast eiendom. Med avhending menes også bortfeste, kfr avhendingsinstruksen. Når NTNU nå skal realisere ZEB Flexible Lab sammen med SINTEF er det derfor nødvendig at styret tar stilling til et bortfeste av tomt.

NTNU og SINTEF har fått 63 millioner i støtte fra Forskningsrådet til å bygge ZEB Flexible Lab. I tillegg går både NTNU og SINTEF inn med egne midler. Dette ligger inne i NTNUs ordinære budsjett.

ZEB Flexible Lab skal være:

- Et laboratorium for utvikling av internasjonal konkurransedyktig industri
- Et laboratorium for kunnskapsgenerering på høyt internasjonalt nivå
- En Living Lab og en forskningsarena for utvikling av nullutslippsbygg
- En arena for reduksjon av risiko når man implementerer løsninger for nullutslippsbygg
- En nasjonal ressurs for alle forskningsorganisasjonene innen området

ZEB flexible lab er en bygning som er tenkt etablert i tilknytning til laboratoriehallen i Byggetekniske laboratorium, sør på campus Gløshaugen.

ZEB Flexible Lab utgjør ca 1800 m². De fysiske løsningene skal utvikles i en samspillprosess. En av kriteriene som skal ivaretas ved utviklingsprosessen er at bygningen skal plasseres slik at det i størst mulig grad legges til rette for fortetting og ytterligere utbygging på tomtearealet ved/rundt bygningen.

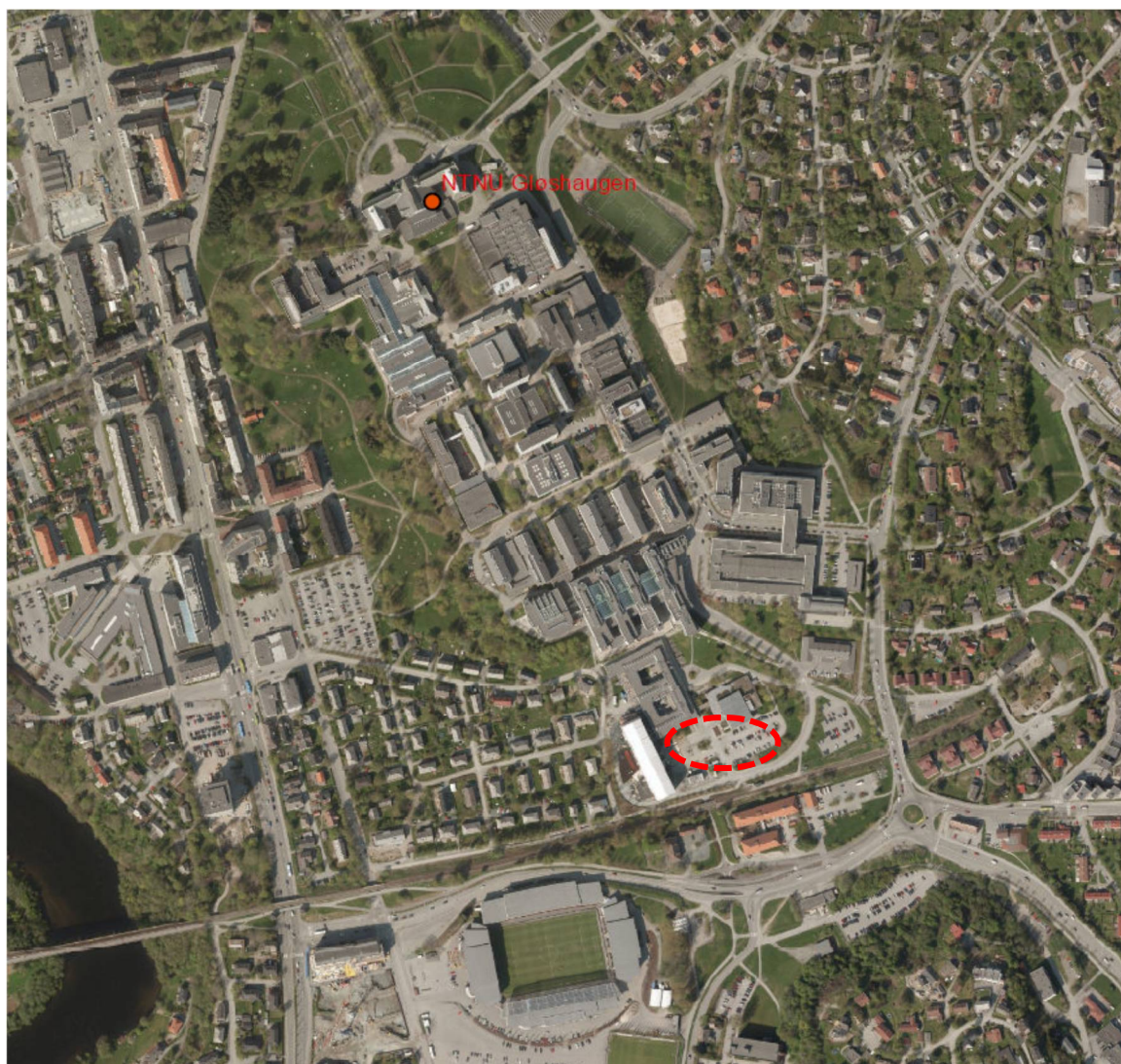
ZEB flexible lab er tenkt etablert som et tingsrettslig sameie mellom NTNU og SINTEF etter tilsvarende prinsipper som Sameiet St Olav hospital og NTNU. Det innebærer at NTNU vil stille grunn til disposisjon for det sameide bygget. En slik båndlegging av areal til eksterne er som tidligere nevnt å anse som en avhending iht avhendingsinstruksen.

I henhold til avhendingsinstruksen skal departementene, den aktuelle fylkesmann og Statsbygg forespørres om det er statlig behov for eiendommen før avhending finner sted. Slike forespørsler skal ikke gjennomføres når det er åpenbart at det kun er en aktuell fester av tomten. I denne saken er det åpenbart at det ikke er andre aktuelle festere enn SINTEF på deres andel siden forskningsmidlene for å realisere prosjektet er gitt til NTNU og SINTEF som likeverdige partnere i prosjektet.

Kunnskapsdepartementet er orientert om saken.

Vedlegg styresak ZEB Flexible Lab –

Aktuelt område for lokalisering er merket med rød ring.

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2015-16

Tilråding:

Styret tar NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2015-16 til etterretning.

I henhold til NTNUs kvalitetssystem for utdanning skal rektor legge fram årlig kvalitetsmelding for styret. Hensikten er å gi styret et helhetlig bilde av utdanningskvaliteten på NTNU og identifisere områder som NTNU bør jobbe med for å utvikle kvaliteten i utdanningene ytterligere. Analysene av studieprogrammernes kvalitet blir videre brukt som grunnlag for utvikling av studieporteføljen. Dette følges opp av i styret i juni og oktober.

I fjor fikk styret framlagt fire kvalitetsmeldinger. I år legges én samlet kvalitetsmelding fram. Dette er første felles kvalitetsmelding for det fusjonerte NTNU. Til grunn ligger 13 rapporter fra fakultet/enheter og 3 utvalgsrapporter¹. Første del av denne saken inneholder et sammendrag av disse.

På bakgrunn av meldingene foreslås områder det er aktuelt å komme tilbake til i plan- og budsjettprosessen for 2018. Disse områdene er kort beskrevet i del to av saken.

1. Hovedtrekk NTNUs kvalitetsmelding 2015-16

NTNU kan vise til jevnt over gode resultat når det gjelder rekruttering, inntakskvalitet, kandidatproduksjon og relevans, men vi har fremdeles utfordringer knyttet til gjennomstrømning og frafall. Det gjøres mye godt utviklingsarbeid i studieprogrammene, og fakultetene er i ferd med å utvikle ulike former for pedagogisk støtteapparat. Nye krav fra KD og NOKUT kombinert med forventninger i Stortingsmeldingen skjerper kravene til våre studieprogram, og vil kreve stor grad av lederfokus på utdanning på alle nivå i organisasjonen. Faglig integrasjon og stor oppmerksomhet knyttet til utvikling av utdanning øker behovet for digitale støttesystemer og areal tilpasset læring og samhandling. Videreutvikling av infrastruktur for læring, kombinert med fortsatt trykk på utdanningsfaglig kompetanse, blir derfor viktig framover.

Hovedtrekkene i fakultetenes kvalitetsmeldinger knyttet til de tre faste målepunktene rammekvalitet, prosesskvalitet og resultat-kvalitet er som følger:

¹ Forvaltningsutvalget for de 5-årige lektorutdanningene (FUL), Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS) og Læringsmiljøutvalget (LMU)

1. Rammekvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?

Det er generelt god søkning til våre studieprogram, selv om noen program fremdeles sliter med svak rekruttering. Antall primærsøkere er fortsatt høyt, og inntakskvaliteten er jevnt over god. Fakultetene er opptatt av faglig integrasjon og av at tverrfaglighet og anerkjennelse av profesjonsutdanningene ivaretas i ny organisasjon. De fleste fakultet melder om behov for bedre *infrastruktur for læring*. Dette handler hovedsakelig om behov for digitale støttesystem, kommunikasjonsverktøy og læringsareal. Standardisering og støttesystemer etterspørres også i økende grad for ph.d.-løpet.

2. Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?

Det er stor interesse for utlysning av midler til utviklingsprosjekter og piloter, og bruken av digitale verktøy og nye læringsformer øker. Interessen for overgang til digital eksamen er voksende, og det er behov for å øke kapasiteten. Fakultetene melder gjennomgående at opplæring og lokal brukerstøtte er avgjørende for god utnyttelse av mulighetene i det nye e-læringssystemet Blackboard. NTNUs nye kvalitetssystem for utdanning ble vedtatt av styret våren 2016. Implementeringsarbeidet er i rute, men noen fakultet jobber fremdeles med å få alle grunnstrukturer i ny organisasjon på plass. Flere fakultet gjennomfører større evalueringer av sine ph.d.-program og gjør endringer i porteføljen.

3. Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?

Utviklingen i gjennomstrømning er positiv, men gjennomstrømningen er fremdeles for lav. Frafall er en utfordring, spesielt tidlig i bachelorstudiene. Årsaker til svak gjennomstrømning og høyt frafall vies stor oppmerksomhet og tiltak iverksettes på bakgrunn av analyser. Relevans i studieprogrammene har høy prioritet. Her har disiplinutdanningene de største utfordringene, men jobber aktivt med tiltak. Frafall på ph.d.-programmene er gjennomgående lavt og våre ph.d.-kandidater er attraktive på arbeidsmarkedet.

2. Innspill til områder som bør løftes fram i 2018

NTNUs hovedprioriteringer og virksomhetsmål for 2017 svarer på flere av utfordringene nevnt i del 1 (dette utdypes i kapittel 5 i kvalitetsmeldingen). For 2018 ser vi at fakultetene peker på at infrastruktur for læring blir stadig viktigere; faglig integrasjon og økt oppmerksomhet på utvikling av utdanning øker presset på digitale støttesystemer, kommunikasjonsverktøy og areal tilpasset læring og samhandling. Videre må støtteapparat knyttet til pedagogisk utvikling og støtte til bruk av nye verktøy og læringsformer fortsatt videreutvikles.

Det blir derfor viktig å videreføre og forsterke satsningen på digitalisering, fysisk læringsmiljø og utdanningsfaglig kompetanse i 2018.

Vedlegg:

- NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2015-16
- Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2016

NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2015/2016

Trondheim, 16. mars 2017

Innhold

1. Sammendrag	1
2. Om NTNUs kvalitetsmelding for utdanning	2
3. Fakultetenes kvalitetsmeldinger for 2015-16	2
3.1 Rammekvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?	3
3.2 Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?	4
3.3 Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?	5
4. Utvalgenes kvalitetsmeldinger for 2015-16	6
4.1 Læringsmiljøutvalget (LMU)	6
4.2 Forvaltningsutvalget for de 5-årige lektorutdanningene (FUL)	7
4.3 Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS)	7
5. Rektors vurdering og oppfølging	8
5.1 Rammekvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?	8
5.2 Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?	11
5.3 Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?	13
5.4 Hovedprioriteringer og virksomhetsmål for 2017 og innspill til 2018	14

1. Sammendrag

NTNU kan vise til jevnt over gode resultat når det gjelder rekruttering, inntakskvalitet, kandidatproduksjon og relevans, men vi har fremdeles utfordringer knyttet til gjennomstrømning og frafall. Det gjøres mye godt utviklingsarbeid i studieprogrammene, og fakultetene er i ferd med å utvikle ulike former for pedagogisk støtteapparat. Nye krav fra KD og NOKUT kombinert med forventninger i Stortingsmeldingen skjerper kravene til våre studieprogram, og vil kreve stor grad av lederfokus på utdanning på alle nivå i organisasjonen. Faglig integrasjon og stor oppmerksomhet knyttet til utvikling av utdanning øker behovet for digitale støttesystemer og areal tilpasset læring og samhandling. Videreutvikling av infrastruktur for læring, kombinert med fortsatt trykk på utdanningsfaglig kompetanse, blir derfor viktig framover.

Hovedtrekkene i fakultetenes kvalitetsmeldinger knyttet til de tre faste målepunktene rammekvalitet, prosesskvalitet og resultat-kvalitet er som følger:

1. Rammekvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?

Det er generelt god søkning til våre studieprogram, selv om noen program fremdeles sliter med svak rekruttering. Antall primær søker er fortsatt høyt, og inntakskvaliteten er jevnt over god. Fakultetene er opptatt av faglig integrasjon og av at tverrfaglighet og anerkjennelse av profesjonsutdanningene ivaretas i ny organisasjon. De fleste fakultet melder om behov for bedre *infrastruktur for læring*. Dette handler hovedsakelig om behov for digitale støttesystem, kommunikasjonsverktøy og læringsareal. Standardisering og støttesystemer etterspørres også i økende grad for ph.d.-løpet.

2. Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?

Det er stor interesse for utlysning av midler til utviklingsprosjekter og piloter, og bruken av digitale verktøy og nye læringsformer øker. Interessen for overgang til digital eksamen er voksende, og det er behov for å øke kapasiteten. Fakultetene melder gjennomgående at opplæring og lokal brukerstøtte er avgjørende for god utnyttelse av mulighetene i det nye e-læringssystemet Blackboard. NTNUs nye kvalitetssystem for utdanning ble vedtatt av styret våren 2016. Implementeringsarbeidet er i rute, men noen fakultet jobber fremdeles med å få alle grunnstrukturer i ny organisasjon på plass. Flere fakultet gjennomfører større evalueringer av sine ph.d.-program og gjør endringer i porteføljen.

3. Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?

Utviklingen i gjennomstrømning er positiv, men gjennomstrømningen er fremdeles for lav. Frafall er en utfordring, spesielt tidlig i bachelorstudiene. Årsaker til svak gjennomstrømning og høyt frafall vies stor oppmerksomhet og tiltak iverksettes på bakgrunn av analyser. Relevans i studieprogrammene har høy prioritet. Her har disiplinutdanningene de største utfordringene, men jobber aktivt med tiltak. Frafall på ph.d.-programmene er gjennomgående lavt og våre ph.d.-kandidater er attraktive på arbeidsmarkedet.

Hovedprioriteringer i 2017 og innspill til 2018

NTNUs hovedprioriteringer og virksomhetsmål for 2017 svarer på flere av utfordringene nevnt over (dette utdypes i kapittel 5 i kvalitetsmeldingen). For 2018 ser vi at fakultetene peker på at *infrastruktur for læring* blir stadig viktigere; faglig integrasjon og økt oppmerksomhet på utvikling av utdanning øker presset på digitale støttesystemer, kommunikasjonsverktøy og areal tilpasset læring og samhandling.

Videre må støtteapparat knyttet til pedagogisk utvikling og støtte til bruk av nye verktøy og læringsformer fortsatt videreutvikles.

Det blir derfor viktig å videreføre og forsterke satsningen på digitalisering, fysisk læringsmiljø og utdanningsfaglig kompetanse i 2018.

2. Om NTNUs kvalitetsmelding for utdanning

I henhold til NTNUs kvalitetssystem for utdanning skal rektor legge fram årlig kvalitetsmelding for styret. Den gir en helhetlig vurdering av utdanningskvaliteten på NTNU og peker på områder det er viktig for NTNU å jobbe med for å utvikle kvaliteten i utdanningene ytterligere.

Kvalitetsmeldingen bygger på dialog, rapporterings- og oppfølgingsprosesser gjennom alle nivå i organisasjonen. Kapittel 3 og 4 i meldingen gir en oppsummering av fakultetenes og utvalgenes meldinger. I kapittel 5 gir rektor sin vurdering av utdanningskvaliteten med fokus på de tiltak fakultetene har meldt inn som forslag til fellestiltak. Deretter beskrives NTNUs hovedprioriteringer og virksomhetsmål 2017, og på bakgrunn av fakultetenes og utvalgenes meldinger og rektors vurdering pekes det på områder som bør prioriteres framover.

I fjor fikk styret framlagt 4 kvalitetsmeldinger. Dette er første felles kvalitetsmelding for det fusjonerte NTNU. Ettersom rapporteringen følger studieåret 2015/16, er meldingen i år basert på 13 rapporter fra fakultet/enheter¹, og 3 utvalgsrapporter (FUL, FUS og LMU²). Rektor forventer at meldingene nå følges opp av våre nye fakultet.

Forrige kvalitetsmelding hadde spesiell oppmerksomhet på resultatkvalitet og arbeid med utvikling av læringsmiljø i studieprogrammene. I år har rektor bedt om fortsatt fokus på resultatkvalitet, og på følgende to hovedområder knyttet til prosesskvalitet: 1) Bruk av digitale verktøy for å støtte læring i studieprogrammene og 2) En vurdering av status for arbeidet med implementering av NTNUs kvalitetssystem for utdanning.

3. Fakultetenes kvalitetsmeldinger for 2015-16

Under følger hovedtrekkene i fakultetenes rapporter for studieåret 2015-16 knyttet til de tre faste målepunktene rammekvalitet, prosesskvalitet og resultatkvalitet. Fakultetenes arbeid er basert på analyser av kvaliteten i studieprogram og emner.

¹ Fakultet for arkitektur og billedkunst (AB), Det medisinske fakultet (DMF), Det humanistiske fakultet (HF), Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk (IME), Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (IVT), Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT), Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse (SVT), Fakultet for helse og sosialvitenskap (FHS), Fakultet for lærer- og tolkeutdanning (FLT), Fakultet for teknologi (FT), Handelshøyskolen i Trondheim (HHIT), NTNU i Gjøvik og NTNU i Ålesund

² Forvaltningsutvalget for de 5-årige lektorutdanningene (FUL), Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS) og Læringsmiljøutvalget (LMU)

3.1 Rammekvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?

Fakultetene har analysert status innenfor følgende målepunkter: Infrastruktur – inntakskvalitet, fysisk læringsmiljø i programmene, studieadministrative verktøy og tjenester, samt pedagogisk kompetanse og personalressurser.

Inntakskvalitet

Opptaket høsten 2016 viser at NTNU har god studentrekruttering. Nedgangen i oljebransjen har gitt svakere rekruttering til noen sivilingeniørprogram, mens det er en generell oppgang på de IT-orienterte studiene.

NTNU har et høyt antall gode søkere til grunnskolelærer-studieprogram (GLU) og innføringen av karakterkrav 4 i matematikk som var gjeldende fra opptaksåret 2016/17 hadde relativt liten betydning. I 2016 var NTNU blant de få institusjonene i landet som hadde venteliste på alle GLU-studieprogram.

Flere fakultet melder om utfordringer knyttet til vurdering av faglig kompetanse hos internasjonale søkere. DMF melder om lav møtt-andel blant utenlandske studenter.

Fjerning av jentepoeng ved noen studier førte til at vesentlig færre jenter ble rekruttert. Ved Nanoteknologi og Industriell økonomi ble jenteandelen halvert.

Ved noen få studier meldes det om utilfredsstillende inntakskvalitet.

Flere fakultet kjører målrettede rekrutteringstiltak. Her kan nevnes at FHS jobber aktivt med å få inn flere mannlige sykepleiestudenter, mens IME har laget en egen rekrutteringsvideo for lektorutdanningen i realfag (LUR).

Når det gjelder ph.d. mener IVT at inntakskvaliteten er god, samtidig som de ønsker bedre HR-støtte i intervjuprosess før opptak. IME prioriterer å rekruttere egne ph.d.-kandidater ved å inkludere masterkandidater i forskningsprosjekter for å gjøre dem klar over hvilke muligheter en ph.d.-utdanning representerer.

Infrastruktur – fysisk læringsmiljø i programmene

Mange fakultet er opptatt av fysisk læringsmiljø og dette med utgangspunkt i:

- Betydningen av fysisk infrastruktur for å kunne utvikle bruken av innovative undervisnings-, lærings- og vurderingsmetoder
- Betydningen av fysisk infrastruktur for å styrke studentenes faglige og sosiale tilhørighet til studieprogrammet og fagmiljøet

Det etterlyses en helhetlig tenkning for ivaretagelse og utvikling av formelle og uformelle læringsareal og møteplasser på både kort og lang sikt.

Enkelte fakultet melder om kapasitetsproblemer, særlig når det gjelder grupperom og laboratorier. Kapasitetsproblemene skyldes både økte studenttall og endringer i undervisningspraksis.

Ustabil nettilgang og behov for oppdatert AV- og lab-utstyr er en utfordring enkelte steder. Det meldes også om behov for utbedring av lys- og ventilasjonsforhold. En del av dette forventes løst ved flytting til nye areal, men må også vurderes på kort sikt.

Arbeid med samlokalisering framheves som viktig element i utvikling av campus og fysiske læringsmiljø.

Studieadministrative verktøy og tjenester

Tilbakemeldingene fra fakultetene handler om behovet for en helhetlig tenkning rundt bruk av IT-støttesystemer, og dreier seg om hele spekteret fra direkte læringsstøtte til støttesystemer og standardisering mer generelt.

Det er behov for å få på plass et felles emne-, time- og romplanleggingssystem. I dag er det flere ulike systemer i bruk ved NTNU, delvis som følge av fusjonen. Flere fakultet understreker nødvendigheten av å ha fleksible planleggingsverktøy for å kunne utnytte arealene optimalt, noe som vil bli en kritisk suksessfaktor for den forestående samlokaliseringen i Trondheim.

Fakultetene har også spilt inn ønsker om felles verktøy på flere områder. Det gjelder blant annet eksamensplanlegging, sensurklagehåndtering og masteroppgaveadministrasjon.

IME har etterlyst muligheten til å analysere data som ligger i dokumenthåndteringsverktøyet for kvalitetssystemet (DOQ). DMF er opptatt av å beholde sitt verktøy for undervisningsplanlegging på individnivå (Aktivitetsrapporten).

Pedagogisk kompetanse og personalressurser

Mange fakultet melder at undervisere har tilfredsstillende pedagogisk kompetanse, mens andre er i gang med systematiske tiltak for å utvikle denne kompetansen. I Ålesund jobber alle avdelinger med å tilfredsstille krav til pedagogisk kompetanse, og FT videreutvikler kurset i ingeniørdidaktikk. FHS melder om lav andel ansatte med pedagogisk kompetanse ved sosionom- og vernepleierutdanningene.

Flere fakultet har etablert ordninger på fakultetsnivå for pedagogisk utvikling. DMF sitt senter PLUS (Pedagogikk-, lærings og undervisningssenter) er i oppstartsfase, IVT fortsetter å bygge opp sitt SEED (Center for Science & Engineering Education Development), mens NT har startet opp et fakultetsforum for innovativ utdanning. Ved NT har flere av instituttene initiert aktiviteter for pedagogisk utvikling. IME melder om vellykket pilot på kollegabasert veiledning og vil utvide ordningen til å omfatte også ansatte fra de innfusjonerte miljøene.

Som resultat av at NOKUT vedtar ny studietilsynsforskrift med skjerpede krav til utdanningsfaglig kompetanse i fagmiljøene, signaliserer noen miljøer at de ønsker støtte til kartlegging av dette.

3.2 Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?

Fakultetene er i år bedt om å fokusere spesielt på to områder: 1) Bruk av digitale verktøy for å støtte læring i studieprogrammene (gode eksempler og utfordringer i arbeidet) og 2) En vurdering av status for arbeidet med implementering av NTNUs kvalitetssystem for utdanning.

Bruk av digitale verktøy for å støtte læring i studieprogrammene

Bruken av digitale verktøy i undervisning og læringsarbeid øker. Fakultetene benytter seg av pilotmuligheter innen digital eksamen og det nye e-læringssystemet Blackboard, og av interne og eksterne prosjektutlysninger. Generelt handler utprøving av nye verktøy og metoder om å legge til rette for mer studentaktiv læring og å utvikle læringsfremmende vurderingsformer. Eksempler på metodikk som brukes i bredt er omvendt klasserom og «blended learning». Det meldes også om økende bruk av videoforelesninger, blogg, samskrivingsverktøy, flervalgstester og bruk av verktøy som Kahoot, One2Act, Sembly, Padlet, tjenester i Office 365 og ulike wiki-løsninger. FT har i flere år utviklet studentresponssystemer (SRS), og SVT bygger opp kompetanse på Massive Open Online Courses (MOOC).

Simulering er en type verktøy for læring som det satses stadig mer på i medisn- og helsefaglige profesjonsutdanninger og nautikkstudier. Når det gjelder profesjonsutdanning med praksis, melder flere fakultet om behov for digitale verktøy og løsninger for å vurdere praksis og praktiske ferdigheter.

Interessen for overgang til digital eksamen er voksende, og interessen synes å være større enn kapasiteten. En del fakultet melder at de vil arbeide strategisk med å utvikle vurderingsformene i sine studieprogram.

Fakultet som har hatt piloter i bruk av Blackboard har litt blandede erfaringer, men ønsker å utforske mulighetene videre. Fakultetene melder gjennomgående at opplæring og lokal brukerstøtte er avgjørende for en god utnyttelse av mulighetene i dette verktøyet.

Status for arbeidet med implementering av NTNUs kvalitetssystem for utdanning

De fleste fakultet anser implementeringen som gjennomført og fokuserer nå på forbedring og utvikling. Enkelte fakultet jobber med å få alle grunnstrukturer på plass, eksempelvis oppnevning av studieprogramledere, oppretting av studieprogramråd, samt opplæring og rolleavklaringer.

NTNU Ålesund melder om lav motivasjon for emnerapportering og vansker med å få studenter til å stille i referansegruppe. I den forbindelse nevnes behov for enkle og effektive verktøy for dokumentasjon og emnerapportering, og ikke minst gode rutiner for oppfølging og tilbakemelding.

I hele bredden melder fakultetene at de vil prioritere arbeid med opplæring i og styrking av studieprogramlederrollen og studieprogramrådsfunksjonen. Det meldes fremdeles om behov for å avklare linjene, definere ansvar og å få felles forståelse for studieprogramlederrollen.

IVT har gode erfaringer med dialogmøter mellom fakultets-, institutt- og programrådsledelse, og flere omtaler slik dialog som avgjørende for å sikre god oppfølging og sammenheng i portefølje- og kvalitetsarbeidet.

Når det gjelder ph.d.-utdanning melder IME at de har gjennomført evaluering av sine ph.d.-program, og på bakgrunn av dette har besluttet å redusere antall ph.d.-program og følge opp med ytterligere forbedringer av rammevilkårene. NT er i gang med en evaluering av sin ph.d.-utdanning, og SVT er i ferd med å utforme en ny organisering av sin ph.d.-utdanning. Dette skal forbedre rammene og forhåpentligvis få en effekt på gjennomstrømning.

Flere fakultet tilbyr midtveisevaluering til sine ph.d.-kandidater. Det rapporteres om at det kan være utfordrende å inkludere eksterne kandidater i fagmiljøene. Dette viser viktigheten av residensplikt og at denne følges nøye opp.

Oppsummert er arbeidet med implementering av kvalitetssystemet i rute, men noe arbeid gjenstår. Anbefalte tiltak for å forbedre kvalitetsmeldingsprosessen er bedre verktøy for rapportering og dokumentlagring, bedre rolleforståelse og lederdialog, og bedre rutiner for oppfølging og tilbakemelding om iverksatte tiltak.

3.3 Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?

Innenfor området resultatkvalitet har fakultetene kommentert følgende målepunkter: Frafall, gjennomstrømning, strykprosent, kandidatproduksjon samt samfunns- og arbeidslivsrelevans.

Fakultetene melder om at utviklingen i gjennomstrømning generelt er positiv. Tidlig frafall, spesielt i bachelor-utdanninger, er en utfordring flere fakultet peker på. Enkeltemner med høy strykprosent får stor oppmerksomhet fra studieprogrammene de inngår i og de ansvarlige instituttene.

Samtidig påpeker flere fakultet at godt rekrutteringsarbeid er viktig. NTNU må rekruttere kvalifiserte og motiverte studenter med gode forutsetninger for å lykkes med studiene. Flere program velger å holde opptakstallet stabilt til tross flere søkere. Hensikten er å øke inntakskvaliteten. Analyser viser at en økning i inntakskvaliteten kan bidra til å redusere frafall og øke gjennomstrømningen. Når det gjelder ph.d., jobber IME med å utvikle kultur hos veiledere og ph.d.-kandidater til å bli ferdige på normert tid

Profesjonsutdanningene har en direkte kobling til arbeidslivet som gir en høy opplevelse av relevans, og de legger innsats i å opprettholde den gode koblingen. Disiplinutdanningene er svært oppmerksomme på at de har en større utfordring, og jobber godt med å stadig tydeliggjøre relevansen. Sammenstilling av Studiebarometeret med kandidatundersøkelser viser at utdanningen ofte oppleves å være mer relevant når man kommer ut i arbeidslivet, enn man opplevde underveis i studiene.

80-90 % av ph.d.-kandidatene ved IVT går videre til karriere i industri og offentlig forvaltning. Dette stiller krav til virkemidler som styrker samfunns- og arbeidslivsrelevans i utdanningen. Gjennomgående i Europa ser vi økende tilbud av kursportefølje innen «transferable skills», og bedre tilrettelegging for slike kurs er nødvendig også på NTNU. HF melder at de vil inngå samarbeid om offentlig sektor ph.d. med utvalgte virksomheter.

4. Utvalgenes kvalitetsmeldinger for 2015-16

FUL, FUS og LMU rapporterer årlig gjennom kvalitetsmeldingen. Under følger hovedtrekkene i utvalgenes kvalitetsmeldinger for 2015-16.

4.1 Læringsmiljøutvalget (LMU)³

I studentenes helhetlige læringsmiljø inngår fysiske, digitale, pedagogiske, organisatoriske og psykososiale forhold som påvirker læring. Læringsmiljøet skal favne mangfoldet i studentmassen, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, religion eller funksjonsevne.

Det vises til utvalgets vedlagte årsrapport som gir en helhetlig og overordnet vurdering av læringsmiljøet ved NTNU. LMU mener det gjøres mye verdifullt arbeid for å opprettholde et godt og forsvarlig læringsmiljø for NTNUs studenter. Rapporten inneholder likevel forslag til noen forbedringspunkter som i hovedsak retter seg mot studentenes behov for økt faglig tilhørighet, bedring av eksisterende fysiske infrastruktur, samt viktigheten av å møte utfordringer knyttet til geografisk spredning, økt studenttall og mangfold i en omfattende integrasjonsprosess. LMU er også opptatt av å sikre god studentmedvirkning spesielt i campusarbeidet, betydningen av å unngå en fragmentert og ulik tilnærming til studentenes behov for informasjon og oppfølging, samt at NTNU bør ha et høyt ambisjonsnivå når det gjelder universell utforming.

³ Læringsmiljøutvalget (LMU) skal bidra til at styret ved NTNU følger opp sitt ansvar for studentenes læringsmiljø i henhold til universitets- og høyskolelovens § 4-3. LMU skal rapportere direkte til styret, og skal gi råd til styret og ledelsen ved NTNU i saker som vedrører læringsmiljøet.

4.2 Forvaltningsutvalget for de 5-årige lektorutdanningene (FUL)

Lektorprogrammene har god inntakskvalitet med 48,6 karakterpoeng for møtte studenter i gjennomsnitt, noe høyere enn forrige studieår, og høyest blant alle lærer- og lektorutdanningene i Norge. Jevnt over opplever studentene kvaliteten som god. Lektorprogrammene får utnyttet bredden i NTNUs disiplinmiljøer til å gi en solid profesjonsutdanning. Den faglige tyngden hos kandidatene er et særtrekk ved utdanningen. Rektorer i Trondheimsskolen er svært fornøyde med kandidatene fra lektorprogrammene.

Selv om NTNU utdanner flest lektorer i Norge, er gjennomføringsgraden på lektorutdanningene ikke tilfredsstillende. Særlig faller mange studenter ifra i de to første årene i studiet. Det er fremdeles behov for mer samarbeid mellom vitenskapelig ansatte på institutt for lærerutdanning, ansatte på faginstituttene og praksisveiledere for å skape helhet i studiet. Med fusjonen har NTNU fått større bredde i lærerutdanning og utdanningsforskning og dette gir gode forutsetninger for å utvikle kvaliteten videre.

FULs tre prioriterte mål for 2017 er:

- å øke gjennomføringsgraden
- å styrke sammenheng og helhet i studiet gjennom bedre samarbeid og tydeligere informasjon
- å styrke studieintensiteten og studentoppfølgingen ved lektorprogram der studentene rapporterer om lavere tidsbruk

4.3 Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS)

Generelt vurderes kvaliteten som god både med hensyn til søkning og gjennomføring. Konjunkturedringer har stor betydning for studieprogrammenes popularitet. Det er en markert nedgang for studieprogram med tilknytning til petroleumsvirksomheten og tilvarende en økning for IKT-program og mange 2-årige masterprogram. For noen av de studieprogrammene som mistet ordningen med kjønnspoeng var det en foruroligende sterk svikt i kvinnerekruttingen ved opptaket sommeren 2016. Når det gjelder internasjonale masterprogram er ikke rekrutteringen tilfredsstillende for alle program.

Det er utarbeidet nye «Utfyllende regler til studieforskriften for 5-årige og 2-årige masterprogram i teknologi, herunder sivilingeniørutdanningen». Ordningen med komplementære emner (K-emner) er vurdert av en komité som har utarbeidet et forslag til ny ordning som vil gjøres gjeldende fra studieåret 2018/19. Det er videre gjort et stort arbeid med å vurdere kvaliteten i sensuren av masteroppgaver. Fakultetene arbeider på forskjellige måter med å harmonisere krav og sensorordninger. FUS har deltatt aktivt i arbeidet med nasjonale vilkår for bruk av tilleggstittellen sivilingeniør, som ble ferdigstilt sommeren 2016. Prosjektene KTDiM (Kvalitet, Tilgjengelighet og Differensiering innen grunnutdanningen i Matematikk og IKTiSU (IKT i sivilingeniørutdanningen) er gjennomført og har bidratt til et betydelig kvalitetsløft i henholdsvis grunnleggende matematikk- og statistikkemner og IKT-innholdet i sivilingeniørstudiene. FUS har vært pådriver for å søke og oppnå medlemskap i det internasjonale ingeniørutdanningsnettverket CDIO (Conceiving — Designing — Implementing — Operating).

FUS sine prioriterte områder i 2016/2017:

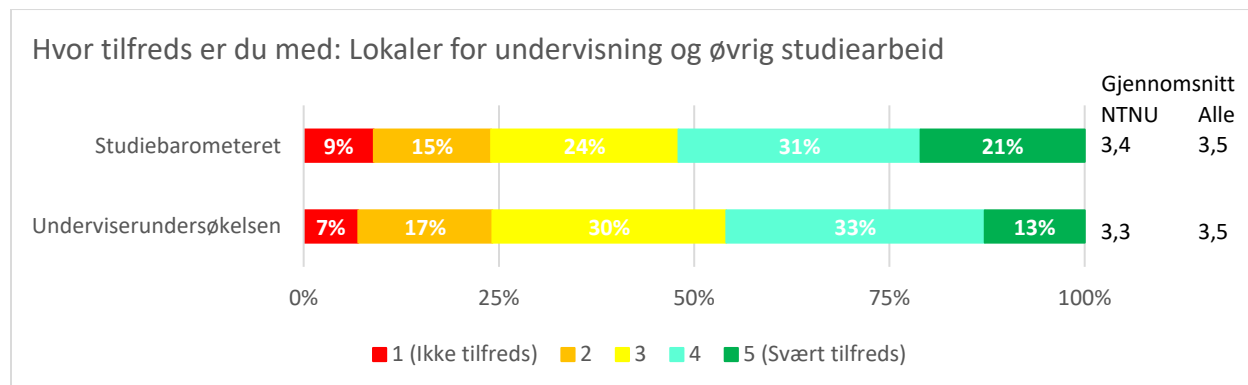
- Frafall: Et prosjekt for å studere frafallsproblematikken ferdigstilles våren 2017 og tiltak vil bli implementert fra studiestart 2017.
- 2-årig masterprogramportefølje: Det er et stort behov for opprydding i porteføljen av 2-årige masterprogram. Behovet er delvis begrunnet i et høyt antall program i forhold til antall studieplasser og delvis begrunnet i samordning av tilbud på tvers av våre fire studiesteder.
- Læringsmiljø i første del av 5-årige sivilingeniørprogram: FUS jobber med dette langs flere akser, bl.a. «ingeniørstrenger», forbedret matematikk- og statistikkundervisning, inspirasjon fra CDIO-nettverket, kontakt med NTNUs nye senter for fremragende undervisning (EXcITed – Excellent IT Education) og etablering av kompetansesenter for ingeniørutdanning (SEED).
- Ressurser og støttesystemer: Det er et stort potensiale i utvikling av bedre støttesystemer for planlegging og vurdering av undervisning. Arbeid med systemer innen disse områdene og med digitalisering generelt må ha høyeste prioritet i årene fremover. Flytting av ingeniørutdanningene fra Kalvskinnets til Gløshaugen forutsetter at det foreligger tilfredsstillende areal- og undervisningsressurser, samt systemer for utnyttelse av ressursene.

5. Rektors vurdering og oppfølging

Rektor gir i kapitlene 5.1-5.3 sin vurdering av utdanningskvaliteten med fokus på de tiltak fakultetene har meldt inn som forslag til fellestiltak. I kapittel 5.4 beskrives hovedprioriteringer og virksomhetsmål for 2017, og innspill til områder som bør prioriteres i 2018.

5.1 Rammekvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?

Infrastruktur – fysisk læringsmiljø i programmene

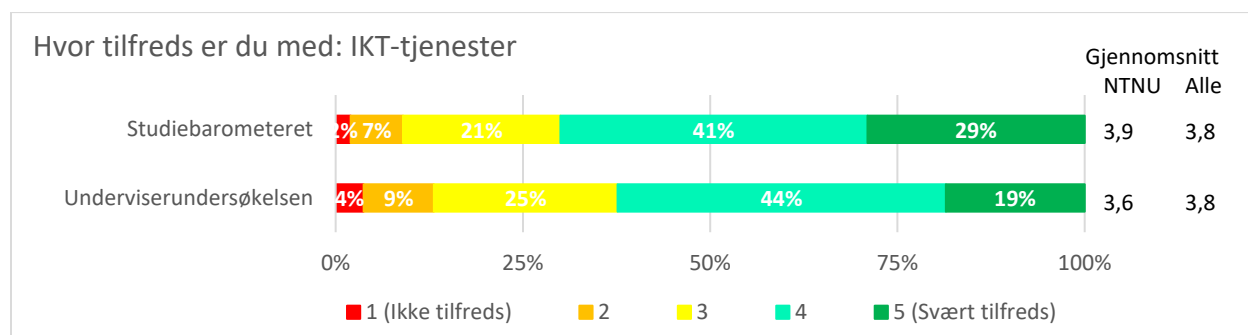
Figur 1. Svarfordeling på spørsmål om lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid. Resultater for NTNU fra Studiebarometeret og Underviserundersøkelsen 2016.

Studentene og faglærere blir spurt om hvor fornøyd de er med lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid i hhv studiebarometeret og underviserundersøkelsen. I 2016 var gjennomsnittsskår på en skala fra 1 (ikke tilfreds) til 5 (svært tilfreds) på 3,4 for studentene og 3,3 for faglærerne noe som tyder på at de er litt over middels fornøyd. 52 % av studentene er tilfreds med lokalene, mens 46 % av faglærerne svarer det samme. I begge gruppene er ca 24 % mindre tilfreds.

For å realisere mål om mer innovativ utdanning er utvikling av areal som er bedre tilpasset nye læringsformer viktig. Rektor ser at fakultetene har behov for undervisningsarealer tilrettelagt for gruppesamarbeid og mer varierte og fleksible arbeidsformer. Ønsket om flere og bedre faglig-sosiale

møteplasser er også i tråd med NTNUs felles mål om en levende og attraktiv campus. NTNU har i løpet av første tertial 2016 åpnet to piloter for fleksible læringsarealer; KOOPen i Elektrobygningene der en kombinerer læringsareal og uformelle møteplasser, og U1 i Realbygget der en har tenkt nytt i forhold til uformelle læringsareal og møteplasser. To nye interaktive læringsareal på Dragvoll og Gløshaugen sto også klare i begynnelsen av 2017. Alle pilotene er planlagt i samarbeid med vitenskapelig ansatte og studenter. Bruken og effekten av pilotene vil bli evaluert som del av campusprosjektet. Eiendomsavdelingen setter av 5 millioner kroner årlig til prosjekter som legger til rette for nye undervisningsformer og formelle og uformelle møteplasser for studenter og ansatte, og fire nye pilotprosjekter knyttet til utvikling av læringsarealer vil gjennomføres i 2017.

Studieadministrative verktøy og tjenester

Figur 2. Svarfordeling på spørsmål om tilfredshet med IKT-tjenester. Resultater for NTNU fra Studiebarometeret og Underviserundersøkelsen 2016.

I undersøkelsene som ble gjennomført høsten 2016 er studentene noe mer fornøyd enn faglærerne når det gjelder IKT-tjenester. 70 % av studentene sier at de er tilfreds, mens 63 % av faglærerne sier det samme.

Fakultetene melder gjennomgående om behov for mer støtte og helhetlig tenkning rundt bruk av IT-støttesystemer, og det dreier seg om hele spekteret fra direkte læringsstøtte til støttesystemer, kommunikasjonsløsninger og standardisering mer generelt.

Rektor startet i januar 2017 opp et program for å forbedre administrative prosesser ved NTNU. I samråd med dekanene og de administrative lederne i fellesadministrasjonen og på fakultetene, har rektor prioritert tre gjennomgående prosesser som har oppstart i 2017:

- Studieplanprosessen, inkludert eksamen
- Rekruttering og mottak av vitenskapelig ansatte
- Plan-, budsjett- og oppfølgingsprosessen (PBO)

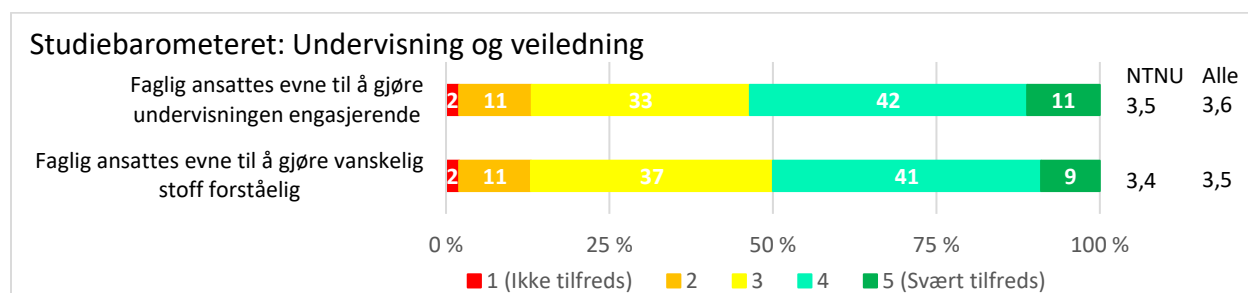
Målet er effektivisering gjennom standardisering og digitalisering. Det sentrale programmet skal koordinere forbedringsarbeidet og sørge for felles metodikk slik at vi får anledning til læring og utvikling av beste praksis. Flere fakultet har innspill tilknyttet digitalisering av ph.d.-utdanningen. Dette handler om digitalisering og standardisering av deler av den administrative prosessen knyttet til ph.d.-forløpet for hele NTNU. Dette ble også adressert av Børresen-utvalget, men prosessen(e) ble ikke en av de prioriterte gjennomgående prosessene. Rektor vil vurdere når et slikt arbeid skal igangsettes. Ettersom arbeidet foregår på institutt og fakultet, bør arbeidet sikres god forankring i linja.

Et viktig element i studieplanprosessen er arbeidet med timeplanlegging. NTNU besluttet i 2016 å bytte verktøy for timeplanlegging. Gjennomgang av timeplanleggingsprosessen er i gang, og det nye systemet for timeplanlegging tas i bruk våren 2017.

NTNU moderniserer i 2017 kommunikasjonstjenesten Skype for Business (SfB) med ny plattform, 180 moderne SfB-sertifiserte møterom og personlig SfB-utstyr til 6 000 ansatte. Oppgraderingen gjør at NTNU erstatter tradisjonell telefoni med SfB, og dermed unngås kostbar oppgradering av dagens telefoniplattform. NTNU vil også kunne spare betydelige reiseutgifter i forbindelse med møter.

Det legges i 2017 til rette for bedre samhandling også gjennom å bygge opp en Sharepoint-basert plattform med funksjoner for innholdsproduksjon, lagring og gjenfinning, samt verktøy for prosessstøtte.

Pedagogisk kompetanse og personalressurser

Figur 3. Svarfordeling på spørsmål om tilfredshet med undervisning og veiledning. Resultater for NTNU fra Studiebarometeret 2016.

NTNU-studentene er fornøyd med de faglig ansattes evne til å gjøre undervisningen engasjerende og vanskelig stoff forståelig. Halvparten av studentene svarer at de er tilfreds eller svært tilfreds med dette. I underviserundersøkelsen svarer faglærerne at de har brukt ca 50 % av arbeidstiden sin på undervisning og veiledning, drøyt 30 % på FoU og i underkant av 20 % på andre oppgaver.

Rektor ser svært positivt på fakultetenes egne initiativ for utvikling av pedagogisk kompetanse, som naturlig har en innretning mot fakultetenes faglige profiler. Fakultetenes aktiviteter utfyller de sentrale satsningene.

Alle som underviser ved NTNU skal ha utdanningsvitenskapelig kompetanse. De som ikke har slik kompetanse ved ansettelse, må følge basiskurs i universitets- og høgskolepedagogikk. Det er besluttet at omfanget av basisopplæringen skal økes til 200 timer og en ny læringsutbyttebeskrivelse er under utvikling.

Et sentralt tiltak i satsingen NTNU Toppundervisning er samarbeidet med UiT Norges arktiske universitet om utvikling av et meritteringssystem for undervisning. Hensikten er å motivere og tilrettelegge for at den enkelte skal styrke sin undervisningskompetanse og gjøre den til en integrert del av karriereforløpet.

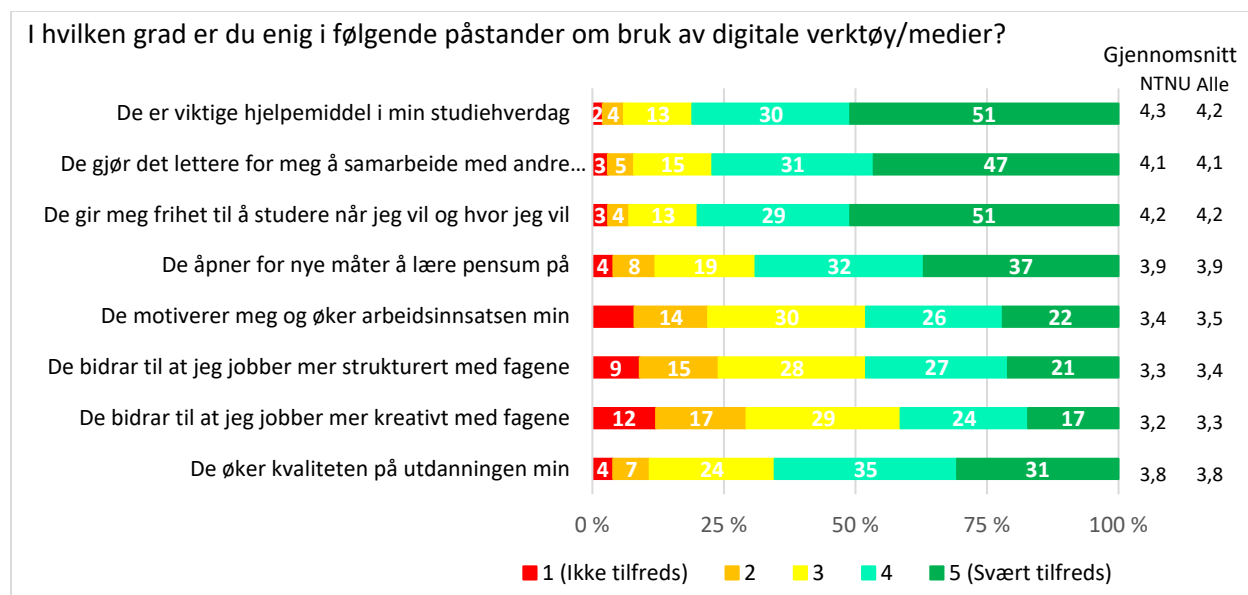
NTNU har satt av midler til utviklingsprosjekter, og har støttet miljøer i utforming av søknader om SFU (Senter for fremragende utdanning). To av søknadene fra NTNU fikk SFU-status i 2016: ENgage – Centre for Engaged Education through Entrepreneurship med utspring fra fakultet for samfunnsvitenskap og

teknologi og EXcITEd – Excellent IT Education fra fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk.

Rektor har etablert et større 5-årig program kalt «NTNU Drive». Programmet skal bidra til god pedagogisk bruk av digitale løsninger.

5.2 Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?

Bruk av digitale verktøy for å støtte læring i studieprogrammene

Figur 4. Svarfordeling på spørsmål om bruk av digitale verktøy/medier. Resultater for NTNU fra Studiebarometeret 2016.

Studentene melder gjennom Studiebarometeret at digitale verktøy er viktige hjelpemiddel i studiehverdagen og er spesielt tilfreds med friheten verktøyene gir til å kunne studere hvor og når det passer.

NTNU har satset mye på digitalisering og bruk av digitale verktøy, og stadig flere undervisere tar i bruk nye metoder som simulering, game-based learning m.m. Rektor har iverksatt flere tiltak rettet inn mot tilrettelegging og informasjon/opplæring for økt bruk av teknologi som kan støtte studentaktive læringsformer. Rektor er fornøyd med den store interessen som meldes i utlysning av prosjektmidler og piloter. I januar 2017 gjennomføres en ekstern evaluering av ordningen med interne prosjektutlysninger til innovativ utdanning. Rektor vil fortsette med denne type incentiver, men ordningen vil justeres henhold evalueringens anbefalinger.

Utvikling av alternative vurderingsformer og digitalisering av vurdering må ses i sammenheng. Det er avgjørende for god utvikling av digitale eksamensløsninger. Arbeid med prinsipper for god kvalitet i vurdering bør derfor utvikles for å støtte fagmiljøenes utviklingsarbeid. Prosjektet *Digital vurdering* arbeider parallelt med å øke kapasiteten og å samordne og effektivisere arbeidsprosessene knyttet til vurdering. I 2016 har det vært jobbet med å øke antallet digitale eksamener, og framover ser vi at det er nødvendig å øke kapasiteten ytterligere.

Blackboard ble valgt som nytt eLS i februar 2016, og skal tas i bruk av alle høsten 2017. Når det gjelder brukerstøtte og opplæring i Blackboard vil Læringsstøttesenteret utvikle digitale brukerveiledninger og opplæringskurs, men fakultetene må ta ansvar for lokal brukerstøtte. Et brukerstøttenettverk hos fakultetene er under etablering.

NTNU arrangerte i mai 2016 to nasjonale konferanser som bidrar til kunnskapsdeling om bruk av IKT i læring: Læringsfestivalen med «Studentaktiv læring og teknologi» som hovedtema, og NKUL (Nasjonal konferanse om bruk av IKT i utdanning og læring).

Status for arbeidet med implementering av NTNUs kvalitetssystem for utdanning

For å komme i gang med samordning av porteføljen etter fusjonen ble det i 2016 prioritert å få på plass et felles kvalitetssystem med blant annet krav til studier og veiledning for opprettelse av studier.

Studieprogramlederrollen er svært viktig i kvalitetsarbeidet. Lederutviklingsprogram for studieprogramledere gjennomføres høst 2016-vår 2017, og vil tilbys på nytt høsten 2018. Fakultetene har jobbet med implementering av mandat for studieprogramledere, og har et viktig ansvar i å utvikle rolleforståelsen. Det er særlig viktig at fakultetene etablerer gode rutiner for dialog mellom fakultet-, institutt- og studieprogramledelse i oppfølgingen av årlige studieprogramrapporter, og inkluderer studieprogramlederne på relevante arenaer.

Mange fakultet etterlyser bedre verktøy for rapportering og oppfølging i kvalitetssystemet, og det skal i 2017 gjennomføres et forprosjekt som vurderer ny funksjonalitet for å skrive og finne rapporter, samt å følge opp forbedringsområder og tiltaksplaner. Målet er å innføre ny og bedre funksjonalitet for hele NTNU fra høsten 2018.

Rektor er fornøyd med det gode arbeidet flere fakultet gjør for å forbedre kvalitet innen ph.d.-utdanningen. Flere fakultet gjennomfører internasjonale evalueringer og har gjort et betydelig arbeid for å redusere antallet program samt styrke organisering og rammer.

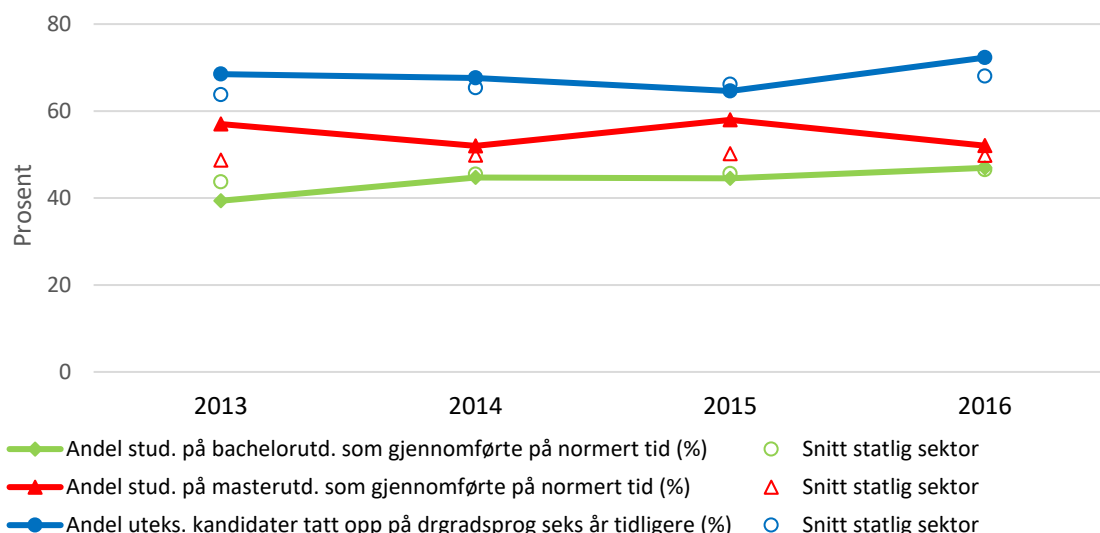
Rektor ser betydningen av at det fortsatt arrangeres ph.d.-veilederkurs, og at støtte til veilederutdanning gis fra både fakultet og sentralt hold.

Flere fakultet melder at de ønsker større anerkjennelse av egenarten til profesjonsutdanningene og yrkesrettede bachelor-program. En viktig bakgrunn for fusjonen var å styrke bredden i NTNUs studietilbud. Profesjonsutdanning og yrkesrettede bachelor-program av høy kvalitet er en viktig del av NTNUs samfunnsoppdrag og vil gis høy prioritet.

Det har vært høyt trykk på arbeidet med faglig integrasjon og samordning av studieporteføljen. Seks arbeidsgrupper har avklart felles ambisjoner og lagt fram forslag til utvikling av studieporteføljen innenfor følgende områder: helse, lærer/lektor, økonomi/ledelse, naturvitenskap, teknologi og IKT. Gruppene forslaget omhandler tiltak på kort sikt og litt lengre sikt. Alle fakultetene fått ansvar for å legge fram en treårig plan for utvikling av studieporteføljen.

5.3 Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?

KDs styringsparametere - gjennomføring

Figur 5. KDs styringsparametere knyttet til gjennomføring. Resultater for NTNU fra KD-portalen.

Fakultetene rapporterer generelt om positiv utvikling når det gjelder frafall og gjennomstrømning. Det er likevel behov for å forbedre resultatene, både når det gjelder bachelor og master.

Fakultetenes helhetlige tilnærming til arbeidet med frafall og gjennomstrømning er svært positiv. Det handler blant annet om arbeid for styrket undervisningskompetanse, oppmerksomhet rundt utdanningsledelse og utvikling av studieprogrammernes oppbygning. Det systematiske arbeidet med kvalitetsutvikling øker hver enkelt students mulighet til å lykkes med studiene. Mange fakultet gjennomfører egne undersøkelser og analyser for å kunne målrette tiltakene, noe som nok er avgjørende for den positive utviklingen vi ser. Et godt eksempel er «Fakta om frafall» ved FT som ble gjennomført i 2016. Her ble det samlet et helhetlig analysegrunnlag og resultatene av analysene ble fulgt opp med tiltak. Første gang FT gjennomført en slik prosess var i 2012

Rektor ser at fakultetene arbeider aktivt med å utvikle og synliggjøre samfunns- og arbeidslivsrelevans. I tillegg til at studieprogrammene oppleves som faglig utfordrende, er det svært positivt at studentene opplever studieprogrammene som relevante og at de gir kompetanse som er viktig i arbeidslivet. Relevans er sentralt i periodiske studieprogramevalueringer, og ivaretas også fortløpende gjennom studieprogramrådene.

NTNUs styre vedtok i 2016 organisering av råd for samarbeid med arbeidslivet etter 3 tematiske felt med sammensetninger som ivaretar interne geografiske og tverrfaglige hensyn. Det er knyttet forventninger til at disse vil bidra positivt til relevans i utdanningene.

Fakultetene spilte bare inn én utfordring til rektor angående resultatkvalitet, og det gjelder detaljering og fremstilling av statistikkgrunnlag. Rektor ser at systematisk utvikling og bruk av data gir gode analyser og målrettede tiltak som fungerer. Det er derfor viktig å jobbe videre med utviklingen av godt statistikk-

grunnlag. NTNU vil fortsatt ha fokus på studieprogrammene som enhet for analyse, men detaljerte data kan bestilles gjennom dialog i forkant. Det kan også bli enklere å hente ut disse dataene gjennom framtidige digitale løsninger. Det arbeides stadig med utvikling av verktøy for virksomhetsstyring.

5.4 Hovedprioriteringer og virksomhetsmål for 2017 og innspill til 2018

Kvalitetsmeldingsprosessen gir viktige innspill til NTNUs virksomhetsstyring, herunder valg av hovedprioriteringer og virksomhetsmål. I dette kapitlet beskrives kort hovedprioriteringer og virksomhetsmål for 2017 og det pekes på områder som bør prioriteres framover, basert på fakultetenes og utvalgenes kvalitetsmeldinger med innspill til rektor.

Hovedprioriteringer og virksomhetsmål for 2017

Fjorårets melding (2014-15) trakk fram fleksible læringsarealer, pedagogisk utvikling og digitalisering som viktige utviklingsområder. Disse områdene ble prioritert og inngår i flere av virksomhetsmålene for 2017, men kan spesielt gjenfinnes i mål 3, 8 og 12:

Ett NTNU

1. Vi skal implementere ny organisering som fremmer kvalitet og skaper faglig synergi.
2. Vi skal heve kvaliteten i studieporteføljen gjennom samordning og effektivisering.
3. Vi skal forbedre, standardisere og digitalisere utvalgte arbeidsprosesser.

Nasjonal premissleverandør

4. Vi skal øke vår relevans og videreutvikle vårt samarbeid med arbeidslivet gjennom å implementere politikkene for samarbeid med arbeidslivet og for etter- og videreutdanning.
5. Vi skal styrke profesjonsutdanningenes forskningsgrunnlag og relevans.
6. Vi skal øke nyskappingsaktiviteten med utspring fra klynger og sentre.
7. Vi skal planlegge en fremtidsrettet, samlet campus som kan bli modell for fremtidige offentlige utbygginger i Norge.
8. Vi skal skape fleksible læringsarealer på alle campus som er tilpasset nye læringsformer.

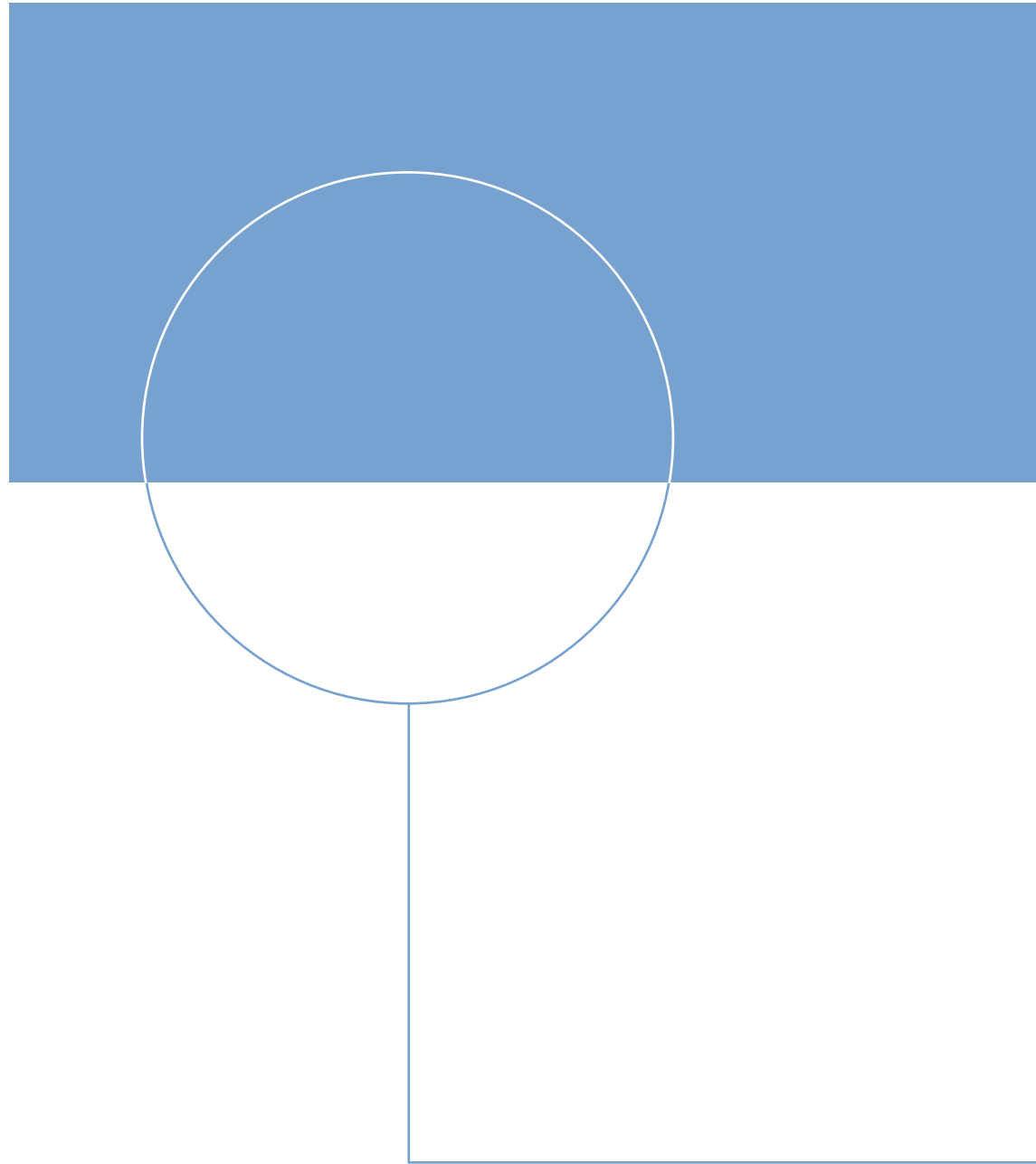
Sterke, internasjonalt orienterte fagmiljøer

9. Vi skal bli en mer aktiv internasjonal aktør gjennom å implementere Internasjonal handlingsplan i hele organisasjonen.
10. Vi skal videreutvikle og styrke forskningskulturen gjennom å implementere Publiseringspolitikken i hele organisasjonen.
11. Vår forskning og kunstneriske virksomhet skal holde høyt internasjonalt nivå og vi skal skape flere verdensledende fagmiljøer
12. Vi skal styrke den pedagogiske kompetansen og utvikle et system for pedagogisk merittering.

Innspill til prioriteringer i 2018

I årets melding (2015-16) ser vi at fakultetene peker på at *infrastruktur for læring* blir stadig viktigere. Dette handler hovedsakelig om behov for digitale støttesystem, kommunikasjonsverktøy og læringsareal. Faglig integrasjon og økt oppmerksomhet om utvikling av utdanning øker nå presset på digitale støttesystemer, kommunikasjonsverktøy og areal tilpasset læring og samhandling. Videre må støtteapparat knyttet utdanningsfaglig kompetanse fortsatt videreutvikles. *Det blir derfor viktig å videreføre og forsterke satsningen på digitalisering, fysisk læringsmiljø og utdanningsfaglig kompetanse i 2018.*

Vedlegg: Årsrapport fra Læringsmiljøutvalget ved NTNU 2016

ÅRSRAPPORT FRA LÆRINGSMILJØUTVALGET VED NTNU

2016

Bakgrunn

Styret ved NTNU har i henhold til lov om universiteter og høyskoler (UH-loven) det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø. Alle institusjoner skal ha et læringsmiljøutvalg (LMU) som skal bidra til at styret følger opp sitt ansvar og gi råd til rektor om tiltak og oppfølging, jf. vedlagt mandat.

LMUs årsrapport gir en helhetlig og overordnet vurdering av læringsmiljøet ved NTNU.

Informasjonsinnhenting om NTNUs læringsmiljø er gjort med grunnlag i fakultetenes kvalitetsmeldinger, *Læringsmiljøundersøkelsen 2015*, *Studiebarometeret 2015*, innspill fra de lokale underutvalg i Gjøvik og Ålesund, samt egne drøftinger i utvalget.

I studentenes helhetlige læringsmiljø inngår fysiske, digitale, pedagogiske, organisatoriske og psykososiale forhold som påvirker læring. Læringsmiljøet skal favne mangfoldet i studentmassen, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, religion eller funksjonsevne.

Læringsmiljøutvalget ved NTNU 2016

LMU ble formelt opprettet 15. februar 2016 og har hatt to møter i 2016. Oversikt over saksdokumenter og referat finnes på utvalgets nettside <http://www.ntnu.no/adm/utvalg/lmu> I tillegg har rektor opprettet to lokale underutvalg i hhv Ålesund og Gjøvik.

Ansattrepresentant	Vararepresentant
Berit Kjeldstad, prorektor for utdanning, leder	Hallstein Hemmer, instituttleder
Inge Fotland, studiesjef	Gunnar Bendheim, studiedirektør
Lindis Burheim, eiendomssjef	Christina Brødreskift, fagdirektør
Gro K. Dæhlin, utdanningsleder	Torbjørn Eriksen, universitetslektor
Tove Havnegjerde, dekan	Marianne Vinje, studiedirektør
Studentrepresentant	Vararepresentant
Magnus Skarpnes, læringsmiljøansvarlig	Stein Olav Romslo
Jone Trovåg	Kristian H. Sjøli
Nirjua Sivakumar	Lars Føleide
Ole Jakob Oosterhof	Anders Martinsen
Alida Midtbø	Jone N. Knoph
Observatør	
Anne-Elisabeth Holte (AMU)	
Espen Munkvik (SiT)	Espen Holm (SiT)
Reidar Angell Hansen (Tilretteleggingstjenesten)	
Jorunn Alstad (Universitetsbiblioteket)	Harald Bøhn (SiT)
Sekretariat	
Kjersti Møller	

Lokalt underutvalg NTNU i Gjøvik

Ansattrepresentant	Vararepresentant
Gro K. Dæhling, utdanningsleder, leder av lokalt underutvalg	Torbjørn Eriksen Kravdal, universitetslektor
Knut Wold, førsteamanuensis	Randi Tosterud, førsteamanuensis
Marianne Skistad, universitetslektor	
Studentrepresentant	Vararepresentant
Ole Jakob Oosterhof	Randi Mykkeltveit Terjesen
Anders Martinsen	
Tonje Wei Fiskvik	
Observatør	
Arne Mo (SiT)	Marte Tidemand Skappel (SiT)
Anne Anker Bolstad (studentprest)	
Kai Robert Jakobsen (drift)	
Marit Aileen Fjeld Brandsnes (Avd. teknologistøttet læring)	
Sekretariat	
Kari S. Lauritzen	

Lokalt underutvalg NTNU i Ålesund

Ansatterrepresentant	Vararepresentant
Tove Havnegjerde, dekan, leder av lokalt underutvalg	Marianne Vinje, studiedirektør
Bente Alm, høyskolelektor	Arne Styve, universitetslektor
Mark Pasquine, førsteamanuensis	Bente Schei Skagøy, seksjonssjef
Studentrepresentant	Vararepresentant
Alida Midtbø	
Stine Nordbø	
Jone N. Knoph	Amanda Giske
Observatør	
Ola Sture (drift)	
Rolf Viddal (SiT)	
Sekretariat	
Marielle Ryste Hauge	

Det fysiske læringsmiljøet

Fysisk læringsmiljø omhandler utforming og bruk av bygninger og fysiske omgivelser slik at det lager gode rammer for læring og læringsaktiviteter hos alle studenter.

Innovative læringsareal

Viktigheten av et godt fysisk læringsmiljø med dertil egnet infrastruktur understrekes i kvalitetsmeldingene fra fakultetene og fra NTNU i Gjøvik og NTNU i Ålesund. LMU mener at det er viktig å fortsette arbeidet med å skape hensiktsmessige og fleksible arealer for læring både på kort og lang sikt. LMU har merket seg at NTNU har igangsatt flere piloter som skal legge til rette for nye undervisningsformer og uformelle/formelle møteplasser. Tilrettelagte læringsareal fremmer et godt læringsmiljø. LMU ser positivt på NTNUs satsning på innovative læringsareal, og oppfordrer til at slike tiltak igangsettes ved samtlige campus. Tilgang til denne type læringsareal er også viktig for studenter som har lange reiseavstander og som ikke har muligheter for å møtes fysisk utenom campus, som for eksempel «baserom» som benyttes i Gjøvik.

LMU anser det som viktig å spre kunnskap om erfaringer som gjøres i disse pilotene, og at det utvikles et godt støtteapparat rundt initiativene. Utvalget ser frem til den planlagte nettportalen, og den systematiske evalueringen som starter i 2017, og ber om at studentene involveres i arbeidet.

Eksisterende læringsareal

LMU uttrykker bekymring for mange studenter og fagmiljøer til dels lave tilfredshet med eksisterende fysiske læringsmiljø, og at dette synes å gå på bekostning av læringsmiljø og sosialt fellesskap. Studiebarometeret viser at spesielt studentene ved campus tilhørende tidligere høyskolen i Sør-Trøndelag og i Ålesund er til dels misfornøyde med eksisterende lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid, noe som bekreftes av kvalitets- og avviksmeldingene. Problemene er i hovedsak knyttet til generell standard, sprengt romkapasitet, manglende ventilasjon, støy, lysforhold og dårlig luftkvalitet.

En rekke utbedringstiltak er iverksatt, og LMU forventer at en del av problemene vil løse seg ved flytting til nye bygg og planlagt systematisk oppgradering og håper at disse tiltakene vil bedre læringsmiljøet. LMU anser likevel at det er nødvendig at det fysiske læringsmiljøet ved NTNU vies særlig oppmerksomhet i tiden fremover.

Studentmedvirkning - campus

NTNU har en rekke større byggeprosjekter på gang, og det er spesielt viktig å påse at læringsmiljøperspektivet ivaretas under pågående campusutvikling. Dette krever blant annet høy grad av studentinvolvering for å sikre at studentenes behov blir hørt ved viktige stoppunkt i

byggeprosessene. Erfaringer fra tidligere byggeprosjekt viser at LMU ofte kommer for sent inn i byggeprosjekter med sitt læringsmiljøperspektiv. NTNU bør vurdere å koble på LMU på samme systematiske måte som AMU. Dette gjelder også de lokale underutvalgene for LMU i hhv Ålesund og Gjøvik. LMU må ha reelle påvirkningsmuligheter underveis i prosessene og aktørene må selv aktivt påse at LMU og de lokale underutvalgene involveres på riktige tidspunkt.

Det er også viktig å involvere LMU i arbeidet med det helhetlige rammeverket for campusprosjektet. Dette gjelder spesielt i planlagt arbeid med kartlegging av arealbruk, utvikling av arealkonsepter og modeller for læringsareal.

Skranketjenester

Trivsel og tilhørighet scorer ofte høyt i studenters beskrivelser av gode læringsmiljø. Et godt læringsmiljø kan også være effektivt, og LMU har i sitt arbeid drøftet og konkludert med at NTNU bør se nærmere på effektiv utnyttelse av skranketjenester og øvrige hjelpefunksjoner rettet mot studentene. Dette er et tiltak som understøttes av tilbakemeldinger i Læringsmiljøundersøkelsen hvor det fremgår at informasjonsskranke/studenttorg/servicesenter er den tjenesten som peker seg ut i mest positiv forstand. Biblioteket har særlig erfart gevinster med samordning av tjenestetilbud i utvalgte areal.

Det psykososiale læringsmiljøet

Psykososialt læringsmiljø omhandler mellommenneskelige forhold i og rundt læringsprosessene. Det berører trivsel og samhandling mellom studenter og ansatte, og i mellom studentene.

Systematisk tilnærming

Det psykososiale læringsmiljøet har stor betydning for studenters trivsel og læringsutbytte. Det psykososiale læringsmiljøet ble kartlagt i den landsomfattende SHoT-undersøkelsen i 2014. Undersøkelsen viste blant annet bekymringsfull stor andel studenter med alvorlige psykiske symptomplager. På emosjonell ensomhet scorer Trondheim høyest i landet (19 % menn og 10 % kvinner), men likevel rapporterer bare 11 % at de har søkt hjelp for psykiske plager det siste året. LMU anser det som viktig at NTNU, SiT og studentorganisasjonene jobber systematisk med denne problematikken og samtidig ser mulighetene som ligger i utvikling av faglige og sosiale møteplasser. SiT tilsatte en lykkepromillekoordinator i 2013, og etter dette har studentorganisasjonene blitt mere bevisst hvordan deres aktiviteter bidrar til alkoholkulturen blant studentene. Studenttinget mener det er grunn til å tro at Lykkepromille har hatt en positiv effekt.

LMU mener det gjøres mye godt arbeid, men at det psykososiale læringsmiljøet kan styrkes gjennom bevisstgjøring, insentiver og systematisk tilnærming på alle nivå i NTNU.

Helhetlig tilnærming til veiledning

Fusjonen utfordrer veiledningsfeltet, både med tanke på den store økningen i studenttall og geografisk spredning. LMU har en forventning til at NTNU har en helhetlig tenkning rundt veiledning og oppfølging av studenter. En godt utformet veiledningspolitikk for NTNU anser LMU for å være et viktig bidrag i dette arbeidet. Det er også viktig at det jobbes for å harmonisere veiledningstilbudet ved NTNU slik at studenter sikres likeverdige tilbud uavhengig av campustilhørighet. Dette fordrer tett samarbeid og en gjennomgang av grenseflatene mellom ulike veiledningstjenestene ved NTNU.

LMU vil spesielt understreke hvor viktig det er å ivareta veiledningstilbudet der studenten har sin primære faglige tilhørighet, nemlig ved studieprogrammet. Det er de som er tettest på studentene og dermed har størst innvirkning på hvordan studentene opplever læringsmiljøet i studiehverdagen.

Studentene må integreres bedre i det akademiske og sosiale fellesskapet, noe som vil ha positiv effekt for trivsel i studiene.

Tilrettelegging

Et godt læringsmiljø skal være utformet etter prinsippene om universell utforming, at det legges til rette for begge kjønn og at studenter med nedsatt funksjonsevne skal kunne studere ved NTNU. Dette gjelder å arbeide aktivt med å bygge ned fysiske så vel som psykiske barrierer og sikre et mangfold i studentpopulasjonen. Handlingsplanen «læringsmiljø for studenter med funksjonsnedsettelser 2013-2017» må revideres når organiseringen av fusjonert NTNU nå er på plass og LMU ønsker å holdes orientert om dette arbeidet og om tiltak iverksatt i oppfølgingen av denne. Det blir viktig å sikre at alle studenter har et likeverdig tilbud, uavhengig av campustilhørighet.

Faglig tilhørighet

Resultatene fra Læringsmiljøundersøkelsen og Studiebarometeret 2015 bygger opp under viktigheten av å arbeide for å skape gode faglige og sosiale miljø ved studieprogrammene. For å øke faglig tilhørighet, og med dette tilfredshet og trivsel, viktige faktorer for god læring, bør NTNU fortsette å sin satsning på å skape sosiale møteplasser, studieturer og faglige samlinger på studieprogramnivå. Innovative læringsformer som stimulerer til samarbeid, kan også utvide mulige arenaer for vennskap mellom studenter. LMU merker seg at flere fagmiljø ved NTNU er godt i gang med dette arbeidet. NT-fakultetet tilbyr blant annet flere av sine studenter egne flerbruksrom som igjen har gitt positive utslag for studenttrivselen.

Det digitale og pedagogiske læringsmiljøet

Digitalt læringsmiljø omhandler bruk av teknologi som støtte for studentenes læring, herunder bruk og utforming av digitale læringsressurser og læringsplattformer. Pedagogisk læringsmiljø omhandler rammene for den pedagogiske aktiviteten som påvirker studentenes læring. Dette berører utforming av mål, innhold, aktiviteter og vurderinger, men avgrenses mot kvalitetsvurdering av den enkelte læringskvalitet

Digital tilstand

Det er igangsatt en rekke utviklingstiltak som sammen skal styrke undervisningskompetansen gjennom å utvikle undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som skal lede til økt læringsutbytte hos studentene. Det er også igangsatt en rekke initiativ i de fleste fagmiljø hvor flere emneansvarlige har høstet erfaringer med bruk av digitale verktøy, noe LMU synes er positivt. LMU mener at det er viktig at det fortsatt stimuleres til å arbeide med innovasjon i undervisningsformene for å tilpasse læringsaktiviteter til intendert læringsutbytte. Digitale utviklingstiltak er ressurskrevende og ofte preget av «ildsjeler». NTNU må påse at det settes av tilstrekkelige ressurser til oppbygging, erfaringsdeling, evaluering og drift av slike tiltak, også etter at prosjektene fases ut.

Bruk av digitale verktøy med god pedagogisk kvalitet er spesielt viktig med tanke på studenter på desentraliserte studier.

Skikkethetsvurdering

Studentrepresentantene i LMU har i 2016 vært spesielt opptatt av skikkethetsordningen ved NTNU og mener at skikkethetsarbeidet ved NTNU ikke er systematisk nok og at dette kan negativt påvirke studentenes psykososiale læringsmiljø. LMU har bedt om at det i den forbindelse iverksettes tiltak for å bedre informasjon til studentene om skikkethetsordningen.

Organisatorisk læringsmiljø omhandler systemer for tilbakemelding og medvirkning, slik at utvalget sikrer studentenes innflytelse og medvirkning i organisasjons- og endringsprosesser som har innvirkning på studentenes totale læringsmiljø.

Tilbakemeldinger på læringsmiljøet

LMU registrerer at det fremdeles er få avvik som meldes inn i avvikssystemet som er et supplement til kvalitetssikringssystemet. Dette kan skyldes at sakene er løst på lavest mulig nivå i organisasjonen, men LMU har imidlertid også fått signaler fra studentene om at dette skyldes underrapportering og at studentene er lite kjent med systemet. Det er færre avvik registrert i 2016 enn i 2015, til tross for at studentmassen har økt betraktelig. LMU mener det er nødvendig med tiltak som sikrer god meldingskultur og bedre informasjon om avvikssystemet.

Det er viktig at NTNU har en tilfredsstillende og godt etablert løsning for å fange opp henvendelser institusjonen mottar fra studenter vedrørende sviktende læringsmiljø.

Studentstemmen

Med innføringen av et felles kvalitetssikringssystem er det viktig at studentene følges opp med tanke på deres viktige rolle i referansegruppene. Det lokale underutvalget i Gjøvik fremhever behovet for studenters opplæring og bruk av kvalitetssystemer, særskilt rettet mot studentenes påvirkningsmuligheter når det gjelder undervisningsgjennomføring og faglig innhold. Studentenes stemme skal høres i råd, grupper og utvalg som påvirker studentenes studiehverdag, noe NTNU har en bevissthet rundt, likevel ser vi at studenter ikke er tilfredse med mulighet for medvirkning, jf. resultat fra Studiebarometeret. LMU ber NTNU merke seg at studentene savner mulighet til å påvirke undervisningsopplegg, samt mer oppfølging og tilbakemelding underveis i utdanningsløpet.

Etter LMUs syn er det viktig å ha et forsterket fokus på studieprogramleders rolle å utvikle et godt læringsmiljø for studentene på det enkelte studieprogram.

LMUs rolle

Studentdemokratiet er et ansvar som må tas på alle nivå i NTNU. Studentrepresentasjon i LMU er blant annet en vesentlig del av utvalgets unike sammensetning, men LMU og de lokale underutvalgene har fortsatt ikke helt funnet sin form som sikrer utvalgets funksjon, forankrede rolle og legitimitet. Dette må LMU og de lokale underutvalgene systematisk jobbe videre med i 2017 slik at LMU kan være en viktig bidragsyter i arbeidet med å ivareta og sikre systematikk og kvalitet i NTNUs arbeid med å utvikle studentenes helhetlige læringsmiljø.

Anbefalinger og råd til ledelsen ved NTNU

Årsrapporten viser at det legges ned mye godt arbeid ved alle enheter for å opprettholde et godt og forsvarlig læringsmiljø for studentene, men LMU ber NTNU likevel merke seg de anbefalinger som er gitt underveis i rapporten. I tillegg har LMU noen råd som utvalget ber NTNU rette ekstra oppmerksomhet mot.

Selv om utviklingen er positiv, er det fremdeles variasjon mellom de ulike studiestedene når det gjelder grad av tilfredshet med forhold som angår studie- og læringsmiljøet, jf. Studiebarometeret. NTNU er fremdeles i startfasen av en omfattende integrasjonsprosess. Fra å være samlet i en by er studentene nå spredt over flere campus, studentantallet har økt betraktelig, nye og andre typer studier med større innslag av praksis og profesjonsinnretting har kommet til, og det eksisterer

fremdeles mange ulike tilnærminger til informasjon og oppfølging som kan synes fragmentert og uoversiktlig og som av den grunn til dels kan virke forvirrende og hemmende for studenters trivsel, mestring og læring. Endringene gjør det derfor ekstra viktig at NTNU fremstår helhetlig og systematisk i sin kommunikasjon med og i oppfølging av studentene der de til enhver tid befinner seg (studentperspektivet), enten det skjer via digitale tjenester eller i samling av ulike tjenestetilbud i form av for eksempel servicesentre. Dette krever samhandling og samarbeid mellom ulike enheter ved NTNU slik at studenter opplever at de får samme oppfølging, råd og veiledning uavhengig av campus- og studieprogramtilhørighet.

LMU ber NTNU intensivere sin satsning på innovative læringsareal og involvere studentene i arbeidet. Studiebarometeret fremhever faglig tilhørighet og opprettelse av møteplasser i krysningen mellom læring og sosiale relasjoner som avgjørende for studenters trivsel og læring. LMU mener innovative læringsareal vil være identitetsskapende, samlende og øke følelsen av en faglig tilhørighet i et NTNU som for mange kan oppleves som stort og skremmende. Slike møteplasser vil dermed utgjøre et viktig bidrag til det pedagogiske, så vel som det psykososiale læringsmiljøet.

LMU berømmer NTNUs omfattende satsning på digitale verktøy som gir nye muligheter for å tilegne seg læring og kunnskap. LMU ber i den forbindelse om at det rettes særlig oppmerksomhet mot universell utforming av NTNUs digitale tjenestetilbud. Selv om universell utforming av IKT-løsninger i Norge er nedfelt i regelverk, mener LMU at NTNU må satse mer offensivt på universell utforming slik at det digitale læringsmiljøet fremstår som likeverdig og tilpasset for alle, uten at det er behov for tilrettelegging eller spesielle tilpasninger. Her kan NTNU gå foran som et godt eksempel.

NTNU Mandat for LMU

Vedtatt av NTNUs styre 15.02.2016

1. Formål

Styret ved NTNU har det overordnede ansvaret for å sikre studentene et godt og fullt forsvarlig læringsmiljø i tråd med universitets- og høyskolelovens § 4-3, punkt 1 og 2. Læringsmiljøutvalget (LMU) rapporterer direkte til styret, og skal gi råd til styret og ledelsen i saker som vedrører læringsmiljøet ved NTNU. Begrepet læringsmiljø definerer Læringsmiljøutvalgets arbeidsområde: Begrepet «Læringsmiljø» forstås som de fysiske, psykososiale, organisatoriske, digitale og pedagogiske kontekster der studentenes læring skjer, og som påvirker studenters læringsutbytte.

Dette utdypes på følgende vis:

Fysisk læringsmiljø omhandler utforming og bruk av bygninger og fysiske omgivelser slik at det lager gode rammer for læring og læringsaktiviteter hos alle studenter.

Psykososialt læringsmiljø omhandler mellommenneskelige forhold i og rundt læringsprosessene. Det berører trivsel og samhandling mellom studenter og ansatte, og i mellom studentene.

Organisatorisk læringsmiljø omhandler systemer for tilbakemelding og medvirkning, slik at utvalget sikrer studentenes innflytelse og medvirkning i organisasjons- og endringsprosesser som har innvirkning på studentenes totale læringsmiljø.

Digitalt læringsmiljø omhandler bruk av teknologi som støtte for studentenes læring, herunder bruk og utforming av digitale læringsressurser og læringsplattformer.

Pedagogisk læringsmiljø omhandler rammene for den pedagogiske aktiviteten som påvirker studentenes læring. Dette berører utforming av mål, innhold, aktiviteter og vurderinger, men avgrenses mot kvalitetsvurdering av den enkelte læringsaktivitet.

Ut fra denne forståelsen av begrepet skal Læringsmiljøutvalget ved NTNU ha et helhetlig og overordnet bilde på NTNUs arbeid med læringsmiljø. På bakgrunn av dette avgir LMU rapport til Styret og gir innspill i Kvalitetsmeldingsprosessen.

2. Roller og funksjoner

Læringsmiljøutvalget ved NTNU skal ivareta roller, funksjoner og oppgaver presisert i Universitets- og høyskolelovens § 4-3, punkt 3. For LMU ved NTNU betyr dette:

1. Læringsmiljøutvalget skal være *forankret i NTNUs system for kvalitetssikring av utdanning*. Kvalitetssikringssystemet skal beskrive roller, ansvar og oppgaver i organisasjonen når det gjelder læringsmiljø, slik at enhetene kan rapportere på læringsmiljøet som en del av kvalitetsmeldingen. Rapportene skal behandles i LMU, slik at utvalget kan påvirke sentrale organisasjons- og endringsprosesser, og videre prioriteringer av det som berører studentenes læringsmiljø.

2. Læringsmiljøutvalget skal sikres god informasjon om læringsmiljøet. Dette skjer for eksempel gjennom

- a. Innsikt via kvalitetssikringssystemet og tilbakemeldinger fra enhetene
- b. Data fra læringsmiljøundersøkelsen og andre studentundersøkelser

- c. Dialogmøter med fakulteter
- d. Innspill fra studentorganer
- e. Rapporter fra tilbakemeldings- og avvikssystemet når det gjelder læringsmiljø og HMS-avvik som gjelder studentenes læringsmiljø.
- f. Egne saker tatt opp i møter i utvalget, underutvalgene eller arbeidsutvalget

3. Læringsmiljøutvalget rapporterer til styret i en egen årlig rapport. Dette er en overordnet rapport om NTNUs helhetlige arbeid med læringsmiljø, og bygger blant annet på innsikt utvalget har fått gjennom arbeidet beskrevet i punkt 2.

4. Læringsmiljøutvalget skal gi uttalelser vedrørende klager på læringsmiljøet. Dette skal skje gjennom innsyn i studentenes avviks- og tilbakemeldingssystem, eller via tilbakemeldingen fra fakultetene. LMU skal kunne se på klager på overordnet nivå, og avvik som ikke lukkes eller gjentakende klagesaker.

5. Læringsmiljøutvalget skal være en *pådriver og premissleverandør* som aktivt deltar i planleggingen av NTNUs arbeid med utvikling av et inkluderende, mangfoldig og universelt utformet læringsmiljø.

6. LMU skal nøye følge utviklingen i spørsmål som har med studentenes helse, sikkerhet og velferd å gjøre. Dette skal gjøres i forståelse med Studentsamskipnaden. LMU skal holde seg orientert om pålegg og enkeltvedtak som Arbeidstilsynet treffer vedrørende studentenes læringsmiljø.

3. Sammensetting

LMU ved NTNU består av 10 faste medlemmer, hvorav fem representanter fra studentene og fem fra ansatte. LMU velger selv sin leder hvert år, vekselvis blant ansattes og studentenes representanter.

Alle de faste representantene skal ha personlig vararepresentant. Alle studiesteder skal være representert i LMU, og det gjelder både studentene og ansatte. Ledere/nestledere fra lokale underutvalgene sikrer lokal forankring.

Studentene

Studentrepresentanter velges av sentralt og lokalt studentdemokrati med personlige vara, og slik at alle studiesteder er representert. Alle studentene oppnevnes fra samme tidspunkt uavhengig av campustilhørighet, og for et år av gangen. Studentenes representanter fordeles på følgende vis:

- Tre studentrepresentanter fra NTNU Trondheim (to fra sentralt studentdemokrati, en åpen plass)
- En studentrepresentant fra NTNU Gjøvik (velges av lokalt studentdemokrati)
- En studentrepresentant fra NTNU Ålesund (velges av lokalt studentdemokrati)

Ansatte

Ansattes representanter oppnevnes av rektor med personlige vara slik at alle studiesteder er representert. Ansattes representanter oppnevnes for to år.

Ansatte i Læringsmiljøutvalget fordeles på følgende vis:

- Tre ansattrepresentanter fra ledelsen ved NTNU Trondheim
- En ansattrepresentant fra ledelsen ved NTNU Gjøvik
- En ansattrepresentant fra ledelsen ved NTNU Ålesund

Observatører

LMU inviterer observatører med møte- og forslagsrett, og velger observatører som bidrar til at LMU ivaretar nødvendige funksjoner ut fra formål, roller og oppgaver.

Eiendomsforvaltningen, Studentsamskipnaden, AMU, bibliotekstjeneste og tilretteleggingstjenesten må være representert. Det bør innkalles en observatør som arbeider i fellesadministrasjonen med NTNUs kvalitetssikringssystem. Utover dette kan observatører kalles inn fast eller etter behov.

Lokale underutvalg

Det sentrale læringsmiljøutvalget skal ha to underutvalg, ett ved NTNU Gjøvik og ett ved NTNU Ålesund. Underutvalgene skal ivareta studenter ved regionale campus, og arrangere møter senest to uker før LMU har sitt møte. En statusoppdatering fra underutvalgene skal være fast post på programmet ved LMU-møtene. Underutvalgene ved NTNU Gjøvik og NTNU Ålesund skal ha følgende oppgaver:

- Sikre kontakt mellom studenter og lokal ledelse for å følge opp læringsmiljørelaterte oppgaver og bidra til at lokale tiltak blir iverksatt.
- Dokumentere utvalgets arbeid og rapportere til LMU og lokale ledelsesnivåer i tråd med kvalitetssystemet.

Sammensetning

De lokale underutvalgene skal bestå av 3 studentrepresentanter og 3 representanter fra ansatte med personlig vararepresentanter. *Studentenes representanter* oppnevnes av studentdemokratiet, hvorav minst en student skal være medlem av øverste studentorgan for å sikre god kommunikasjon. Rektor delegerer ansvaret med å utnevne representanter for ansatte i underutvalgene til viserektorene ved NTNU Gjøvik og NTNU Ålesund. Utvalgenes leder eller nestleder skal sitte i det sentrale LMU for å sikre den lokale forankringen.

4. Sekretariatsfunksjon

Rektor skal sørge for at sekretariatsoppgavene for LMU og underutvalgene ivaretas på en effektiv og hensiktsmessig måte. Det skal etableres et arbeidsutvalg (AU) i tilknytning til LMU bestående av leder av LMU, sekretær, en ansatt- og en studentrepresentant som forbereder sakene før møtene og i oppfølgingen i etterkant av møtene. Funksjonen organiseres inn i stab til prorektor for utdanning. LMU-sekretær har særlig ansvar for koordinering og kontakt mellom LMU og de lokale underutvalg. De lokale underutvalgene må også tilstå sekretariatsfunksjon ved de lokale studiesteder.

5. Arbeidsmåte

LMU skal ha 6 årlige møter, og alle møter skal legges innenfor studentenes studieår. Alle fakulteter skal besøkes i løpet av en toårig syklus gjennom et dialogmøte, dette gjelder også for lokale underutvalg.

LMU konstituerer seg selv med leder og nestleder, som velges for et år av gangen, vekselvis blant de ansattes og studentenes representanter. Leder kaller inn til møtene og innkalling med sakliste skal være skriftlig. Referat fra møtene skal være tilgjengelig på nett. LMU er beslutningsdyktig når minst 7 medlemmer er på møtet. Ved stemmelikhet får lederen dobbel stemme, og det er ikke tillatt å stemme blankt. Der medlemmer i utvalget anses som inhabile og ved konfidensialitet, gjelder vanlige regler.

6. Endring av mandat

Endringer i LMUs mandat vedtas av NTNUs styre.

ST 14/17 S-sak 14/17 Godkjenning av protokoll fra styrets møte 16.3.2017

OS 7/17 O-sak 7/17 Rektors orienteringer

N O T A T

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Oppsummering av årsregnskap 2016 og budsjett 2017

Formål

- Gi styret en oppsummering av internregnskap 2016 for NTNU, samt en overordnet vurdering av den økonomiske situasjonen ved inngangen til 2017.
- Gi en orientering om budsjett 2017 med tilhørende risiki og tiltak.

Oppsummering av kapitlene i saken

1. Økonomisk situasjon 2016- bevilgningsfinansiert aktivitet

I budsjettet for 2016 var det planlagt å bygge ned ubrukte bevilgninger med 136 mill.kr. Regnskap viser et merforbruk i forhold til budsjett innenfor den ordinære aktiviteten på 39 mill.kr, noe som tilsvarer et avvik på 0,7% av bevilgning. I tillegg er det gjort en teknisk flytting mellom resultat-og balanseregnskap i 2017 som har en resultatmessig konsekvens på 77 mill.kr. Resultatet er litt i overkant av prognosen som ble utarbeidet i andre tertial. Totalt viser derfor resultatregnskapet en nedbygging av ubrukte bevilgninger på 252 mill.kr i 2016, fra 670 mill.kr til 418 mill.kr. Utgående balanse på 418 mill.kr utgjør ca 7% av bevilgning 2016.

2. BOA-aktiviteten 2016

NTNU har i 2016 hatt en BOA-aktivitet¹ på ca 1,9 mrd.kr, som totalt sett er på nivå med 2015. Vi ser en betydelig vekst innenfor EU og NFR, samtidig som oppdragsaktiviteten går noe ned. Etter-og videreutdanningsaktiviteten er totalt sett på nivå med i fjor, men andelen klassifisert som BOA er lavere enn før, da mer av denne aktiviteten nå klassifiseres som salg.

3. Budsjett 2017 –bevilgningsfinansiert aktivitet

For 2017 er det planlagt et kostnadsnivå som er 162,5 mill.kr høyere enn inntektsnivået, dvs ytterligere nedbygging av ubrukte bevilgninger. Innenfor campusutviklingsområdet legges det opp til bruk av mye avsatte midler fra 2015 og 2016. Fakultetene planlegger et aktivitetsnivå som er omtrent på nivå med forventet inntektsnivå. Budsjett for 2017 innebærer at ubrukte bevilgninger ved utgangen av året vil være 256 mill.kr (4,2% av bevilgning 2017).

¹ Begrepet BOA-aktivitet defineres her som *aktivitet finansiert av eksterne kilder* (dvs inntektførte midler fra eksterne kilder)

Med et budsjettavvik innenfor den ordinære aktiviteten på 0,7%, er Rektors overordnede vurdering at NTNU i 2016 har et styringsmessig godt resultat. Avsetningsnivået ved inngangen til 2017 anses også å være på et fornuftig nivå, og det planlagte aktivitetsnivået inn i 2017 vurderes som realistisk.

1. Resultater bevilgningsfinansiert økonomi 2016.

Tabellen under viser noen utvalgte nøkkeltall for 2016:

Bevilgning 2016	5 913	mill.kr
Budsjettert resultat	- 136	mill.kr
Faktisk resultat ordinær virksomhet	- 175	mill.kr
<i>Budsjettavvik ordinær virksomhet</i>	- 39	mill.kr
<i>Ekstraordinær kostnadsføring pga teknisk flytt mellom resultat- og balanseregnskap</i>	- 77	mill.kr
Totalt regnskapsmessig resultat	- 252	mill.kr
Nivå på ubrukte bevilgninger pr utgangen av 2016	418	mill.kr
Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) 2016	1 893	mill.kr

Regnskap 2016 viser totalt sett en nedbygging av ubrukte bevilgninger på 252 mill.kr. Budsjettet for 2016 tilsa en nedbygging på 136 mill.kr. Den ordinære aktiviteten endte med et merforbruk i forhold til budsjett på 39 mill.kr, et avvik som tilsvarer 0,7% av bevilgning 2016. Styringsmessig har NTNU altså et resultat som er veldig nært budsjettet. I tillegg ble det i 2016 innført en prinsippendring i regnskapsføringen ift avsetting for penger til overførte feriedager og opptjent fleksitid. Med bakgrunn i dette ble det i 2016 gjort en ekstraordinær kostnadsføring på tilsammen 77 mill.kr.

Resultatet for 2016 medfører at NTNU har en utgående balanse av ubrukte bevilgninger på 418 mill.kr, noe som tilsvarer omtrent 7% av bevilgningsnivået i 2016. Rektor vurderer dette som et fornuftig nivå.

Fakultetene:

Som følge av budsjettavvik og oppbygginger av ubrukte bevilgninger ved fakultetene i flere år, innførte Rektor konkrete tiltak i forbindelse med budsjettoppfølging 2016. Dette innebar blant annet at avsetninger utover 12% av driftsbevilgning, samt budsjettavvik (mindreforbruk) utover 3% av totalt inntektsnivå, skulle dras inn ved årsslutt, og omdisponeres.

De fleste fakulteter klarte i 2016 å tilpasse aktiviteten slik at de tilpasset seg disse rammebetingelsene. Det ble kun gjort inntrekk fra tre fakulteter (HHiT, FHS og AB), på tilsammen 3,9 mill.kr. Rektor vil i dialog med dekanene finne gode formål for disponering av disse midlene.

Samlet sett hadde fakultetene et kostnadsnivå i 2016 som er 37 mill.kr lavere enn budsjettert, og traff dermed budsjettet veldig godt. Bak dette tallet ligger imidlertid et merforbruk mot budsjett ved NT på 65 mill.kr og et samlet mindreforbruk ved de andre fakultetene på nærmere 100 mill.kr. Med en totalinntekt innenfor bevilgningsøkonomien ved fakultetene på ca 5,6 mrd kr, er dette likevel et relativt lite budsjettavvik.

Merforbruket på NT skyldes i all hovedsak et meget høyt investeringsnivå i 2016. Dette er primært knyttet til gjennomføring av noen bygningsmessige tiltak samt innkjøp av vitenskapelig utstyr som er viktig for den faglige virksomheten. Kostnadsnivået i 2016 gjorde at NT ikke har ubrukte bevilgninger ved utgangen av 2016. Det underliggende driftsnivået ved fakultetet har derimot vært noe lavt, og fakultetet vil ikke ha store problemer med å håndtere denne situasjonen i et 4-års perspektiv, gjennom å justere ned investeringsnivået den kommende perioden.

Mindreforbruket ved de andre fakultetene kan i hovedsak forklares av fire faktorer:

- Høyere nettooverføringer fra BOA-virksomheten enn budsjettert. Flere fakulteter har en god vekst i BOA-aktiviteten, og høyere grad av ekstern finansiering på BOA-prosjektene som følge av TDI-modellen er også med og forklarer dette. Det jobbes fortsatt både systemmessig og organisasjonsmessig for å få et bedre grunnlag for budsjetteringen av samspillet mellom BOA-økonomien og bevilgningsøkonomien.
- Store innbetalinger fra NOKUT (til SFUer) og fra Helse-og omsorgsdepartementet (til HUNT 4) knyttet til større strategiske satsninger hvor aktiviteten er planlagt i 2017/2018
- Lavere aktivitet pga ansettelsesstopp og høyt fokus på fusjonsaktiviteter
- Campusrelaterte kostnader som opprinnelig var planlagt i 2016 er forsinket og forskjøvet til 2017. (spesielt NTNU i Ålesund).

Vedlikehold og campusutvikling

Det har i 2016 vært gjennomført mange større vedlikeholdsprosjekter i eksisterende bygg, i tillegg til store investeringer i nybygg. Sverres gt 12 sto klart til innflytting i januar 2017, og drøyt halvparten av de 140 mill.kr vi har mottatt i utstyrmidler fra KD til dette bygget, ble brukt i 2016. Resten planlegges brukt i 2017. Ellers er de tre store prosjektene knyttet til Kjemiblokk 3, Varmeteknisk og Thingvallagården nå helt i slutfasen. For å sikre en nedbygging av ubrukte bevilgninger på NTNU-nivå i 2016 ba Rektor om at fremdriften på en del vedlikeholdsprosjekter ble forsert ift opprinnelig plan. NTNU hadde derfor et styrt merforbruk på 39 mill.kr på vedlikeholdsprosjektene.

Fellesadministrasjonen

I tillegg til ekstrabevilgningen knyttet til vedlikehold, ble det gjort forskutteringer for å kunne foreta ytterligere investeringer innenfor IKT, vitenskapelig utstyr og AV-utstyr på til sammen ca 60 mill.kr i 2016. Som en følge av dette, viser resultatet for fellesadministrasjonen inkl eiendomsområdet et styrt merforbruk mot budsjett på ca 77 mill.kr. Dette skyldes altså i sin helhet aktiviteter som var igangsatt på toppen av opprinnelig plan i 2016 for å kunne utnytte mer av det totale handlingsrommet som ligger i NTNUs ubrukte bevilgninger.

Regnskapsføringer som følge av endringer i statlige regnskapsstandarder 2016.

Fra og med 2016 ble NTNU ihht nye regnskapsstandarder pålagt å avsette kostnader i balansen for alle overførte feriedager, samt all oppspart, men ikke uttatt fleksitid. Dette medførte en ekstraordinær resultatmessig kostnadsføring på 77 mill.kr. Dette er kun en teknisk føring mellom resultat- og balanseregnskap, uten noen likviditetsmessig konsekvens. I og med at dette beløpet ble resultatført i 2016, vil det likevel være med å redusere NTNUs ubrukte bevilgninger.

2. BOA-aktiviteten i 2016

	2015	2016	Endring 2015-2016
NFR	798 568	908 102	14 %
Andre bidrag	797 813	738 167	-7 %
EU	123 670	149 703	21 %
Oppdrag	137 870	97 398	-29 %
Totalt	1 857 921	1 893 376	2 %

BOA-aktiviteten ved NTNU endte i 2016 på 1 893 mill.kr. Totalt sett er dette på nivå med 2015, og innenfor prognoseanslaget per 2. tertial. Det har vært en betydelig vekst i NFR og EU-finansiert aktivitet de siste par årene, samtidig som det har vært en utflating innen oppdrag og andre bidrag. Inntektene fra BOA-aktiviteten ved NTNU utgjorde i 2016 23 % av de totale inntektene.

Aktiviteten innenfor NFR-finansierte prosjekter har sammenlignet med 2015 økt med 110 mill.kr, en nominell vekst på 14%. Den generelle utviklingen innfor fakultetene er stabil eller økt NFR-finansiert aktivitet. IVT hadde spesielt høy økning med 73 mill. kr, noe som tilsvarer en realøkning på 44 %. Dette er i stor grad knyttet til økende aktivitet ved de nyeste SFF-, SFI og FME-sentrene. Flere fakultet har også en god vekst innenfor andre NFR-områder, eksempelvis BIA-prosjekter (brukerstyrte innovasjonsprogram) og ENERGIX (program innenfor energiområdet).

EU-aktiviteten har hatt en fin utvikling med en nominell vekst på 21 % fra 2015 til 2016. Den generelle utviklingen innenfor fakultetene er til dels betydelig vekst i EU-aktiviteten. IME-fakultetet har en særdeles god vekst fra 14 mill i 2015 til 23 mill i 2016, en realvekst på 60%. Innenfor EU-området har det vært en jevn vekst de siste årene, og omsetningsvolumet har økt med 85 % siden 2013.

I kategorien Andre bidrag er det totalt sett en nedgang på 60 mill. kr. sammenlignet med 2015. 40 mill.kr av dette er etter -og videreutdanningsaktivitet som har blitt omklassifisert fra BOA til salg, dvs en rent teknisk endring i bokføring. Vi ser en liten nedgang i aktiviteten mot næringslivet sammenlignet med 2015 (-9 mill.kr). Dette skyldes i stor grad et stort enkeltprosjekt på 35 mill.kr ved IVT som ble gjennomført i 2015 (leie av et forskningsskip). Sett bort fra denne enkeltaktiviteten ved IVT i 2015, er det ingen synkende tendens i samarbeidet med næringslivet i 2016. Flere fakulteter har en god vekst i BOA-aktiviteten mot næringslivet i 2016, bl.a gjennom økende aktivitet ved de nyeste SFIene. Midlene NTNU mottok fra Helse Midt-Norge i 2016 var på samme nivå som i 2015. (200 mill.kr).

Oppdragsaktiviteten er i 2016 40 mill.kr lavere enn i 2015. Dette skyldes delvis at noe aktivitet som før ble definert som oppdrag, nå er omklassifisert til salg, og delvis er dette en faktisk reduksjon i oppdragsaktiviteten.

Overordnet sett har vi altså i 2016 en BOA-aktivitet på samme nivå som i 2015, men med en dreining i retning mer EU- og NFR-aktivitet, og noe lavere oppdragsaktivitet. Etter- og videreutdanningsaktiviteten er totalt sett på nivå med i fjor, men mer av dette er i 2016 definert som salgsaktivitet innenfor bevilgningsøkonomien, og mindre som BOA-aktivitet.

3. Budsjett 2017

NTNU har også i 2017 budsjettert med høyere kostnader enn inntekter. Kostnadene innenfor bevilgningsøkonomien utgjør til sammen 7123 mill. kr og er 163 mill. kr høyere enn budsjetterte inntekter. Dette innebærer at NTNU planlegger å bruke opp bevilgningen fra departementet på 6 145 mill. kr, samt å redusere ubrukte bevilgninger. I tillegg forventes en BOA-aktivitet på nærmere 2 mrd. kr.

Fakultetene legger samlet sett opp til et budsjett hvor inntekts- og kostnadsnivå er relativt samsvarende. Samlet viser budsjettet for fakultetene en oppbygging av ubrukte bevilgninger med 10 mill.kr. Fakultetene med store ubrukte bevilgninger legger i hovedsak opp til en nedbygging, mens fakulteter med lavere avsetningsnivå gjennomgående legger opp til en oppbygging av reservene. Prinsippene om inntrekk for avsetningsnivå utover 12% av driftsbevilgning og budsjettavvik utover 3% av totale inntekter vil bli videreført også i 2017.

Innenfor campusutviklingsområdet er det avsatt store midler i balansen som planlegges brukt i 2017. Ved Sverres gt 12 og Elgesetergate 10 (lærerkvartalet) planlegges det å investere 132 mill.kr, som i sin helhet vil være finansiert av tidligere avsatte/oppsparte midler. I tillegg planlegges et merforbruk i forhold til inntekt ved andre campusutviklingsprosjekter på totalt 28 mill.kr (bl.a knyttet til det nye N-bygget på Gjøvik)

Dersom resultatet for 2017 blir ihht budsjett, vil NTNU ved utgangen av 2017 ha et avsetningsnivå på 4,2% av bevilgning (256 mill.kr). Styret ved NTNU vedtok i 2009 (S-sak 15/09) at NTNU skulle ha et avsetningsnivå mellom 5 og 10% av bevilgning. Med bakgrunn i at NTNU i dag er en betydelig større institusjon enn i 2009, og at 5% dermed er et vesentlig høyere beløp nå enn for åtte år siden, anses budsjettert avsetningsnivå ved utgangen av 2017 på 256 mill.kr (4,2%) å være et hensiktsmessig nivå. Rektor ønsker nå å rette fokuset mot et mer balansert aktivitetsnivå de kommende årene, uten større nedbygginger av avsetningene fremover.

Av totalt budsjettert avsetningsnivå ved utgangen av 2017 på 256 mill.kr, har fakultetene budsjettet med et samlet avsetningsnivå på 446 mill.kr, mens NTNU sentralt vil å ha et budsjettert underskudd på 190 mill.kr ved årets slutt.

NTNU har gjort forskutteringer knyttet til vedlikehold og andre NTNU-overgripende investeringer med utgangspunkt i det høye avsetningsnivået som ligger ved fakultetene. Rektor mener det er fornuftig å utnytte det store handlingsrommet som ligger ved fakultetene gjennom å forskuttere større oppgraderinger og investeringer på NTNU-nivå. Dette er i hovedsak kostnader til vedlikehold av bygg, samt investeringer i andre typer infrastruktur som vil kunne bidra til å styrke forsknings-og undervisningsaktiviteten. Risikoen ved en slik form for forskuttering anses som lav, og det vil løpende gjøres vurderinger av hvor stor denne type internt «lånefinansiert» aktivitet bør være. Dette må ses i sammenheng med det fremtidige planlagte kostnadsnivået ved fakultetene, og i et langsiktig perspektiv vil man dermed kunne legge opp til en kontrollert «tilbakebetaling» i takt med høyere aktivitetsnivå og påfølgende nedbygginger av avsetningene ved fakultetene.

Risikovurdering

Erfaringer fra tidligere år viser at vi ofte planlegger å gjennomføre mer aktivitet enn det som viser seg å være realistisk, samtidig som inntektene gjerne også ender opp med å bli høyere enn forventet (gjennom samspillet med BOA). En risiko i budsjettet er derfor både at gjennomføringstakten for aktiviteter er for ambisiøs i forhold til det som er gjennomførbart, og at vi ikke klarer å iverksette økt aktivitet tilsvarende de merinntekter vi eventuelt får i forhold til budsjett.

I budsjett 2017 er det, som tidligere nevnt, lagt opp til et høyt investeringsnivå knyttet til campusutvikling. Også her vil det naturlig nok være risiko for forsinkelser, og at aktivitet/kostnader dermed forskyves til 2018.

NTNU har i 2017 ny organisasjon, med nye fakulteter og nye fellesadministrative enheter. Dette vil trolig også være en risiko ift budsjettoppnåelse i år. Risikoen for at man ved budsjett-tidspunktet ikke hadde full oversikt over alle aktiviteter og kostnader ved de nye sammenslåtte enhetene, anses som større i 2017 enn i et normalår.

Rektor vil prioritere bruk av prognoser i økonomistyringen også i 2017. Gjennom å utarbeide jevnlige prognoser vil både Rektor og fakultetene ha et bedre beslutningsgrunnlag for eventuelt å iverksette ytterligere aktiviteter dersom det oppstår forsinkelser eller inntektene viser seg å bli større enn forventet. Tatt i betraktning det budsjetterte avsetningsnivået NTNU har ved utgangen av 2017, anses det heller ikke som kritisk dersom kostnadsnivået i 2017 skulle bli noe lavere enn budsjettert.

Med de risiki som allerede er beskrevet, er Rektors vurdering at det samlede kostnadsnivået som er budsjettert for 2017 anses å være realistisk.

Langtidsbudsjett

Med bakgrunn i ny fakultetsorganisering og nye fellesadministrative enheter som trenger litt tid for å få opp og koordinere videre planer, planlegges første leveranse av langtidsbudsjetter for NTNU i september 2017. Et overordnet bilde av langtidsbudsjett 2018-2021 vil legges frem for styret som en del av virksomhetsrapporten etter andre tertial i 2017.

08.03.17

Saksansvarlig: Frank Arntsen

Saksbehandler: Merete Kvidal

N O T A T

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Samling av campus i Trondheim

Bakgrunn:

I sitt møte i oktober 2016 gjorde styret vedtak i forbindelse med Kvalitetsprogram for campusutvikling ved NTNU 2017-2030 (S-sak 65/16) og Overordna lokalisering for samla campus i Trondheim (S-sak 66/16). Denne saken redegjør for hvordan rektor realiserer to deler av disse vedtakene;

- Helhetlig fysisk plan for samla campus i Trondheim
- Kartlegging av aktivitet og arbeidsmønster og konseptutvikling for arealkategorier

Helhetlig fysisk plan for samlet campus i Trondheim - Idé- og plankonkurranse

Målsetningen med arbeidet er en helhetlig fysisk plan for samla campus i Trondheim som beskriver byggetomter, volum og forbindelser mellom disse. Fysisk plan skal sikre at campus utvikles helhetlig og ikke som isolerte byggeprosjekt.

Orientering om målsetninger, prosesser og framdrift ble gitt i orienteringssak i styrets møte 23. januar 2017. Arbeidet går i henhold til oppsatt plan.

Idé- og plankonkurransen for Fysisk plan pågår fortsatt. Teamene bak 5 bidrag fra trinn A har startet arbeidet med bearbeiding av sine konsept. Grunnlaget for bearbeidelsen er campusprosjektets konkurranseprogram for trinn B (vedlegg 1), juryens bedømmelse fra trinn A (vedlegg 2) samt dialogseminar avholdt 28. februar (program som vedlegg 3). Innleveringsfrist for konkurransens trinn B er 7. april og juryering vil deretter pågå fram til medio mai. Det tas sikte på å presentere det konsept man går videre med og mer konkrete planer for videre bearbeiding av dette i styrets møte i juni 2017.

De fire idéforslagene som er valgt ut av fagjuryen til å gå videre til neste trinn i konkurransen er

[Uptown Downtown](#)

[Veien videre](#)

[JUHU NTNU](#)

[Vitenveit](#)

Folkets favoritt ble [inPUT](#).

Lista ovenfor er lenket til konkurransebidragene på nettsiden til campusprosjektet. Under gjengis et sammendrag av juryens bedømmelse av de 5 som jobbe videre i trinn B.

Uptown Downtown

Juryen mener at forslaget viser et sterkt og tydelig grep med et viktig knutepunkt i Elgeseter gates nordende ved Studentersamfundet. Forslaget viser også en konsentrasjon rundt Handelshøyskolen på begge sider av Elgeseter gate, noe juryen mener danner en introduksjon til campus fra sør. I tillegg er det vist et nett av møteplasser på Elgeseter.

Juryen mener dette utkastet kanskje har de beste forutsetninger for å gi et godt og integrert tilskudd til offentlige byrom. Forslagets grep med mindre frittliggende bygg langs Klæbuveien mener juryen viser et potensiale for å skape mer aktivitet i den langsgående aksen, og kan bidra til å forsterke opplevelsen av et samlet, konsentrert campus.

Veien videre

Juryen mener Veien videre er et forslag som bygger på måtehold. Forslaget er både samlende og integrert i byen, med kontaktflater også til vestsiden av Elgeseter gate. Forslaget er noe utydelig på knutepunkt, men definerer tydelig nettverk.

Konseptet utmerker seg med utbygging langs Klæbuveien ved å lage en campusgate i nord-sør-retning på Elgeseter, nedenfor Gløshaugen, men uten å komme i konflikt med trafikken i Elgeseter gate. Juryen mener konseptet bidrar til å oppnå et samlet campus samtidig som at det med forsiktige grep nærmer seg byen.

JUHU NTNU

Juryen mener at JUHU NTNU viser et gjennomførbart grep med tydelig tyngdepunkt i sør og i nordenden av Elgeseter gate, og samtidig synliggjøres en sammenheng med mange markerte gangforbindelser mellom Elgeseter og Gløshaugen.

Forslagets spesielle styrke ligger i utforming av det vestre parkdraget med mange forbindelser for gående og syklende og tydelige mindre rom for opphold og pauser. JUHU NTNU fremstår som det

forslaget som på beste måte bearbeider vestskråningen. Forslaget viser også hvordan parkareal kan bearbeides for å gjøre det bedre egnet til et oppholdssted som ramme for forskjellige aktiviteter. Det er foreslått to kabelbaner for å løse høydeforskjellen mellom et øvre nivå på Gløshaugenplatået og et nedre nivå på Elgeseter. Juryen mener dette er en løsning for forbindelsen i vestaksen som er i tråd med NTNUs tunge teknologiprofil og prinsippet om å benytte campus som et levende laboratorium.

Vitenveit

Forslaget viser et grep hvor sykkel og fotgjengerforbindelser fra Elgeseter gates nordre del kobles med en diagonal gjennom Vestskråningen, til Gløshaugen sør, og videre i retning Lerkendal og SINTEF.

Juryen mener konseptet er interessant fordi det bygger en "sykkelekspressveg" gjennom området, som et svært tydelig element på Elgeseter og i vestskråningen. Forslaget peker videre på forbindelseslinjene inn til campus fra sør, og nordover for sammenbinding mot Midtbyen og Kalvskinnet.

Vitenveit har sitt klare tyngdepunkt i syd. Det gir rom for senere utvikling i nord og infill i hele området. Vitenveit fremstår som et robust og gjennomførbart konsept som tåler senere tilpasninger.

inPUT

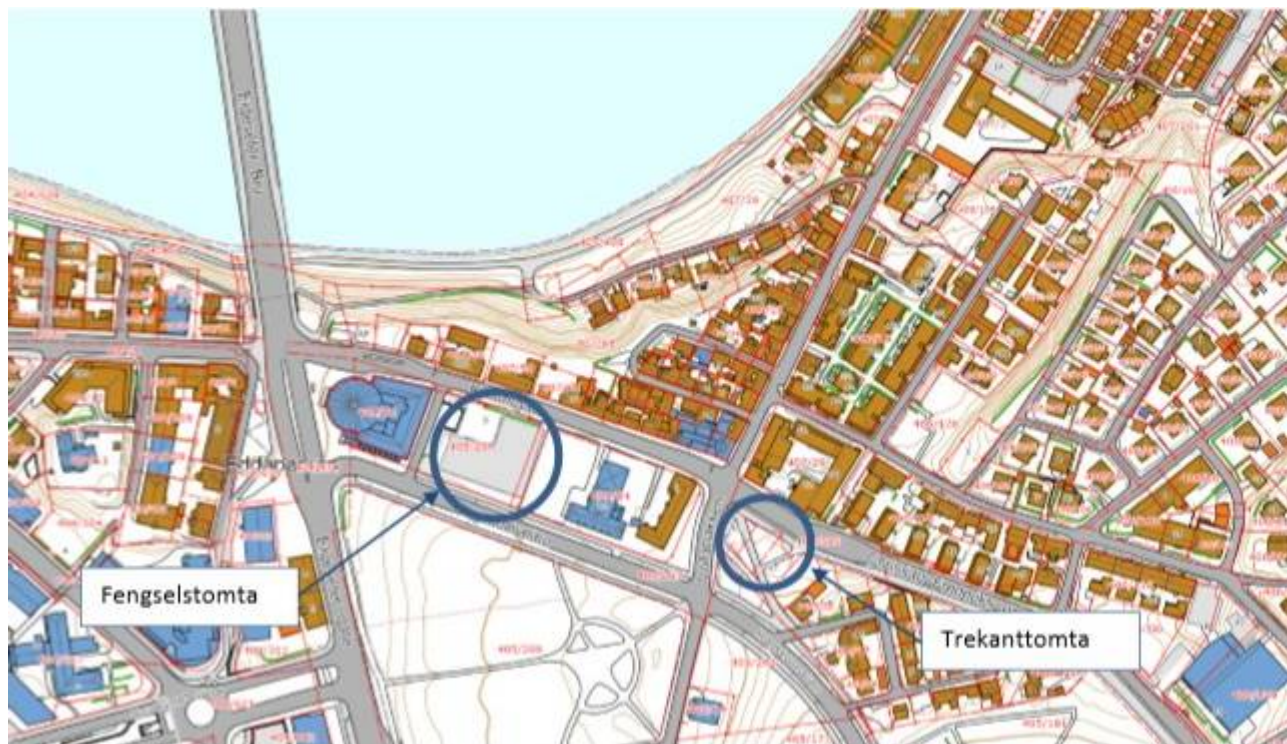
Juryen mener at forslagens hovedkonsept karakteriseres som relativt kompakt, når det gjelder lokalisering og utforming av bebyggelse. Det foreslås en omfattende utbygging av hele vestskråningen.

Det massive inngrepet i landskapet og den ensidig belyste, massive utbyggingen som kun kan bygges i ett trinn, vurderer juryen som utfordrende for gjennomførbarheten.

Forslaget foreslår også en omfattende utbygging i parken ved Studentersamfundet, mot Elgeseter gate.

Vurdering av geotekniske forhold

Campusprosjektet har fått gjennomført geotekniske undersøkelser og analyser for området mellom Studentersamfundet til og med Grenda for å vurdere byggbarheten for aktuelle tomter i området (rapport som vedlegg 4). Undersøkelsene viser at området har mektige forekomster av kvikkleire i grunnen.

Figuren over viser to konkrete tomter som ble vurdert. Bygg for Kunst, Arkitektur og Musikk (KAM) har i så lang i arbeidet med samla campus vært skissert på «Fengselstomta» bak Studentersamfundet. Trekanttomta har så langt ikke vært disponert til konkret formål. Hovedkonklusjonen i rapporten er at «Fengselstomta» med dagens metoder for grunnforsterkning ikke kan gjøres stabil nok slik at den kan bygges på. Det vil være nødvendig med betydelige FoU-arbeid for å tilpasse tilgjengelige metoder til oppgaven. Dette er et løp over år som man heller ikke kan garantere utfallet av. Dette gjør usikkerheten betydelig med hensyn til kostnader og framdrift at Fengselstomta anses som ikke byggbar i denne fasen av campusutvikling ved NTNU i Trondheim. Siden det er tekniske årsaker til denne konklusjonen er det heller ikke gjennomført analyser at alternativkostnad for anskaffelse av andre byggetomter ol. I arbeidet med Fysisk plan for samla campus er deltagerne derfor bedt om å se på alternativ plassering for KAM nord i det området som styret i oktober 2017, vedtok som overordnet lokalisering av samla campus i Trondheim.

For trekanttomta er forholdene noe bedre og det vurderes at en utbygging kan skje uten videre tiltak.

Kartlegging av aktivitet og arbeidsmønster og konseptutvikling for arealkategorier

2017 skal NTNU som en del av campusutviklingen kartlegge aktivitet, arbeidsmønster og arealbruk på NTNU. Med utgangspunkt i data fra kartleggingen skal det utvikles konsepter, eller modeller, for ulike typer arealer. Prosjektledelse og eksterne rådgivere er i skrivende stund under anskaffelse.

For å sikre at kunnskapen om universitetets egenart og mangfold legges til grunn for arbeidet vil det oppnevnes arbeidsgrupper innen flere tema. Gruppene vil ha en todelt funksjon gjennom involvering av ansatte og studenter samt kunnskapsinnhenting fra vår egen organisasjon, både for faglig basis for å løse delprosjektet og når det gjelder virksomhetens karakter.

I tabellene under gjengis utkast til tema for slike grupper med stikkord for innhold/deltema.

Arbeidsplasser	Møtesteder for læring	Sosiale arenaer	Utearealer
Ansatte; undervisn, forskning, adm.	Undervisningsarealer	Ansatte	Inngangspartier
Stipendiater og studenter	Åpne felles arealer, også delte med byen	Studenter inkl. frivillighet	Gater
Eksklusive	Avgrensa delte arealer	Gjester og publikum	Grønt
Delte	Eksklusive	Formidling; interne, eksterne	Transport
Forskningslab ol.	Formidling; utst, forskning, innovasjon etc	Felles	
Innovasjon	Spesialearealer (lab, verksteder)	Delte med byen	
Verksteder; undervisn, forskn, drift			
Møterom, kurs, konferanse			

Driftsarealer	IT og sikkerhet	Tjenester og service	Samarbeidspartnere
Forvaltning/vedlikehold	Framtidsretta	Informasjon og ekspedisj	SINTEF
Renhold ol	Digitalt samarbeid	Servering	St. Olavs hospital
Tekniske rom	Kapasitet	Bibliotek	Siva
Varelevering	Tilgang	Trening	Andre
Avfallshåndtering	System	Handel	
		Helsetjenester	

Rektor har hittil oppnevnt to av de arbeidsgruppene som skal delta i dette arbeidet.

Arbeidsgruppe for arbeidsplasser:

Margrethe Aune, HF, Inst.leder, prof. (leder)
Geir Hansen, AD, prof
Kirsti Godal Undebakke, SU, sen.rådg
Einar Rønquist, IE, Inst.leder, prof.
Erik Wahlström, NV, Instituttleder, prof
Tim Torvatn, ØK, 1. am IØT
HMS-avd
Johannes Sommerset Bjartnes, student, internasjonalt ansvarlig
Tillitsvalgt

Arbeidsgruppe for møteplasser for læring:

Frank Almlie, IV
Aksel Tjora, SU, professor

Randi Wenche Haugen, VM
Irene Sumstad, MH, seniorrådgiver
Richard Strimbeck, NV, Nestleder utdanning IBI
Lars Lundheim, IE, prof. Institutt for elektroniske systemer,
Jan Sverre Rønning, UB, rådgiver
Lars Bjørnar Vist , Student, Læringsmiljøansvarlig
Johannes Sommerset Bjartnes, student, Internasjonalt ansvarlig
Anne Karoline Simonsen, Eiendom, leder pilotprosjekter
Christina Jenkins Slutås, Avdeling for utdanningskvalitet

Arbeidsgruppene vil bli samlet og orientert om arbeidet karakter osv. av prosjektledelsen for dette delprosjektet så snart anskaffelsen er avsluttet. Styret vil bli orientert om arbeidet i styremøtet i juni 2017.

Vedlegg:

1. Konkurransesprogram for trinn B
2. [Juryens rapport fra trinn A](#)
3. Program for dialogseminar for trinn B
4. [Geoteknisk vurderingsrapport, fengselstomta og trekanttomta](#)

Konkurransesgrunnlag

for plan- og designkonkurranse over EØS-terskelverdi

NTNU Campusutvikling – Fysisk plan

TRINN B

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Konkurransegrunnlaget for trinn B	3
2.1	Dokumenter	3
2.2	Rettelse, supplering og/eller endring av konkurransegrunnlaget	3
2.3	Spørsmål til konkurransegrunnlaget	3
3	Dialogseminar.....	4
4	Krav til kompetanse	4
5	Konkurranseoppgaven i trinn B.....	4
5.1	Generelt.....	4
5.2	Oppgavebeskrivelse.....	5
5.3	Plassering og utforming av bebyggelse, knutepunkt, byrom og park/grønt	5
5.4	Campusutvikling og mobilitetssystem	6
5.5	Robusthet og gjennomførbarhet.....	6
5.6	Oppgaveforståelse fase 2	7
6	Administrative bestemmelser	7
6.1	Prosedyre	7
6.2	Kunngjøring av konkurransen	7
6.3	Kontaktperson	7
6.4	Fremdriftsplan	8
6.5	Språk	8
6.6	Eiendoms- og opphavsrett.....	8
6.7	Offentlighet	8
6.8	Deltakelseskostnader.....	8
6.9	Returnering av forslag	8
6.10	Aksept av konkurransevilkår.....	8
7	Idéforslagets innhold og levering	9
7.1	Idéforslagets innhold i trinn B	9
7.2	Anonymitet.....	9
7.3	Innlevering.....	9
7.4	Tilbakekalling av idéforslag.....	10
8	Vurdering av løsningsforslag	10
8.1	Juryen	10
8.2	Evalueringskriterier	10
9	Avslutning av konkurransen	11
9.1	Meddelelse om konkurranseresultat.....	11
9.2	Avlysning av konkurransen og totalforkastelse	11

Vedlegg

1. Dialogseminar – agenda
2. Mal forpliktelserklæring
3. Plan for fase 2 - svarskjema

1 Innledning

NTNU inviterer ved utsendelse av dette konkurransegrunnlaget til deltakelse i trinn B i vår idékonkurranse vedrørende fysisk plan for samlet campus. Konkurransegrunnlaget sendes til de deltakere som har inngitt ideforslag i trinn A og som etter fagjuryens og folkejuryens vurdering er valgt ut til å videreføres i trinn B.

Konkurransen har som mål å finne fram til et konsept for en overordnet struktur for campus og lokalisering av arealene som NTNU har behov for, som best ivaretar kvalitetsprogrammet, og innenfor vedtatt lokalisering.

Det er til sammen valgt ut fem idéforslag fra trinn A som nå ønskes videreutviklet i trinn B. Det kåres en vinner av trinn B, som vil bli tildelt kontrakt for fullføring av den fysiske planen i fase 2. Vinneren av trinn B må dessuten påregne tett samarbeid med andre prosjekter i fase 2:

- Faglig lokalisering i samla campus
- Kartlegging av arbeidsmønster og arealbruk og konseptutvikling for arealkategorier.

For ytterligere informasjon om NTNU samt bakgrunn for, og formål med, konkurransen vises til konkurransegrunnlaget for trinn A.

2 Konkurransegrunnlaget for trinn B

2.1 Dokumenter

Konkurransegrunnlaget for trinn B består av dette dokument med vedlegg som angitt i innholdsfortegnelsen.

Som kontraktsvilkår for fase 2 legges NS 8402 til grunn. NS 8402 inngår følgelig også som del av konkurransegrunnlaget for trinn B.

For øvrig henvises til følgende ressurser:

- NTNUs nettside for campusutvikling: <http://www.ntnu.no/campusutvikling>
- Om NTNU: www.ntnu.no/om
- Kart over NTNUs arealer: www.ntnu.no/kart
- Trondheim kommunes stedsanalyse: www.bycampus.no
- Trondheim kommunes kart: www.trondheim.kommune.no/kart
- Fagjuryens rapport fra trinn A (tilsendt på e-post)

2.2 Rettelse, supplering og/eller endring av konkurransegrunnlaget

Innen leveringsfristens utløp har oppdragsgiveren rett til å foreta rettelser, suppleringer og endringer av konkurransegrunnlaget som ikke er vesentlige.

Rettelser, suppleringer og/eller endringer i konkurransegrunnlaget vil fortløpende bli sendt ut på e-post til deltakerne, dog senest syv dager før leveringsfristens utløp.

2.3 Spørsmål til konkurransegrunnlaget

Eventuelle spørsmål deltakerne måtte ha til konkurransegrunnlaget i Trinn B må fremmes via e-post til Oppdragsgivers kontaktperson oppgitt i pkt. 6.3 nedenfor, innen fristen oppgitt i pkt. 6.3 nedenfor.

Alle henvendelser merkes «Fysisk plan – Trinn B - <leverandørnavn>». Innkomne spørsmål vil i nødvendig grad bli anonymisert og generalisert og svar fortløpende sendt ut til alle deltagere i trinn B pr. e-post.

3 Dialogseminar

Det vil bli avholdt et felles dialogseminar for deltakerne i trinn B, **28. februar 2017**, jf. vedlagte agenda (vedlegg 1).

I seminaret vil det i tillegg til en rekke faglige innlegg også bli orientert om samordning med delprosjektene «Faglig lokalisering i samla campus» og «Kartlegging av arbeidsmønster og arealbruk og konseptutvikling for arealkategorier».

Videre vil det bli redegjort nærmere for hensikten med og innholdet i dialogfasen i perioden 20.februar – 10.mars 2017.

Referat vil bli sendt ut per e-post til deltakerne.

4 Krav til kompetanse

Som også angitt i kunngjøringen samt i konkurransebestemmelsene for trinn A, er det et krav for å delta i konkurransens trinn B at deltakerne innen fristen som angitt i punkt 6.3 nedenfor, dokumenterer å disponere over et team med kunnskap på masternivå innen følgende disipliner:

- arkitektur
- byplanlegging
- landskapsarkitektur
- transport / mobilitet

Dersom deltakerne støtter seg på andre foretaks kapasitet for å oppfylle dette kravet, må det for samarbeidende foretak innleveres forpliktelseserklæring signert av samarbeidende foretak iht. vedlagte mal (vedlegg 2).

Følgende dokumentasjon skal sendes inn som grunnlag for oppdragsgivers godkjennelse av at kompetansekravet er oppfylt:

1. Kort informasjon om teamet; angivelse av hvilke kompetanseområder som dekkes av hhv. deltakeren selv og evt. samarbeidende foretak samt kompetansematrise som viser navngitte deltakere og deres kompetanse/erfaring, hvor ovennevnte disipliner som minimum eksplisitt må dekkes
2. CV for én person per fagområde som viser kompetanse på masternivå
3. Signert forpliktelseserklæring fra evt. samarbeidende selskaper.

Dokumentasjonen sendes på e-post til Oppdragsgivers kontaktperson som angitt i pkt. 6.3 nedenfor, innen fristen angitt i pkt. 6.4 nedenfor.

Vennligst merk at deltakere som ikke oppfyller kompetansekravet, vil ikke få anledning til å innlevere sitt forslag i trinn B.

5 Konkurranseoppgaven i trinn B

5.1 Generelt

Premissene som er beskrevet i konkurransegrunnlaget Del 2 gjelder fortsatt. Vinnerutkastene skal i trinn B utvikles i større detalj innenfor aktuelle temaområder.

Når det gjelder Fengselstomta er geotekniske utredninger ikke klare nok til at man kan konkludere nå. Premisset i trinn B er derfor at hele kravet til areal løses utenfor Fengselstomta, men at deltakerne kan gi sine vurderinger av hva som er best å bruke fengselstomta til innenfor sitt konsept. Trekanttomta kan bebygges.

5.2 Oppgavebeskrivelse

Oppgaven er å videreutvikle de utvalgte konseptene for at oppdragsgiver skal få bedre grunnlag til å teste forslagene i mer detalj. Deltagerne skal i trinn B følge opp innspill fra juryrapporten og vise i større detalj hvordan de respektive idéforslag kan videreutvikles. I tillegg skal det gis en kort beskrivelse av deltagers vurdering av en plan for gjennomføring av oppdraget i fase 2.

Juryen har beskrevet begrunnelser for utvelgelsen hvor også styrker og svakheter ved forslagene er påpekt. Deltakerne forutsettes å bearbeide forslagene i henhold til juryens generelle og spesifikke vurdering, samt også gjøre sine egne vurderinger av hvordan forslagene kan styrkes utover dette. Under arbeidet med å videreutvikle idéforslagene er det ønskelig at deltagerne spesielt går mer i dybden på følgende tema:

- Plassering og utforming av bebyggelse, knutepunkt, byrom og park/grønt
- Campusutvikling og mobilitetssystem
- Robusthet og gjennomførbarhet
- Oppgaveforståelse fase 2

Disse temaene er beskrevet i ytterligere detalj nedenfor.

5.3 Plassering og utforming av bebyggelse, knutepunkt, byrom og park/grønt

Følgende bes belyst nærmere:

- Redegjør for foreslåtte bygningsvolumers generalitet og fleksibilitet. Det er ikke meningen at man skal prosjektere byggene, men at det for eksempel henvises til typiske bygg/referanseprosjekter for hvordan foreslåtte volumer legger til rette for at organisasjonen kan endre seg innenfor samme bygningsvolumer. (For eksempel flytting eller sammenslåing av institutter og endringer av funksjon). Dersom forslagene innebærer ny bruk / endringer i eksisterende bygg, beskrives disse lokalene på samme måten som forslag til nye bygg.
- Vurdere bygningskroppenes dimensjon og høyde i forhold til areal. (For eksempel om bredden krever lysgårder og at gulvarealet som inngår i beregningene dermed blir mindre).
- Visualiser hvordan bygningsvolumene henvender seg til omgivelsene.
 - Vis hvor hovedadkomstene er? Hva er muligheten for sammenheng mellom aktiviteter inne og på plassene ute?
 - Synliggjør hvor det ligger annet areal. Bør næring, service. – funksjoner i første eventuelt andre etasje bør helt eller delvis være publikumsrettede?
 - Tydeliggjør forbindelsen mellom bygg som er del av samme knutepunkt?
 - Vis logistikk: Hvor er adkomster til byggene for fotgjengere og syklist? Vis prinsipp for varelevering, renovasjon, mulighet for handicapparkering og «kiss & ride».
- Beskriv forslagens mulighet for bærekraftige energiløsninger mht. lokalisering (plassering)
- Redegjør for foreslåtte bygningsvolumers generalitet i forhold til ulike program / funksjonsutnyttelse. Beskriv hvordan forslaget kan legge til rette for miljøvennlige løsninger og et lavt samlet karbonfotavtrykk på campus.
- Viktige delområder i campusområdet skal illustreres i plan og snitt. Byrommenes kvalitet og brukbarhet skal visualiseres. Solforhold synliggjøres på situasjonsplan ved vår- og høstjevndøgn og ved sommersolverv.

- Vestskråningen er en viktig del av byroms- og parkstrukturen i konkurranseområdet. Det skal visualiseres i mer detalj hvordan barrierevirkningen i vestskråningen kan reduseres og hvordan universelt utformede gangforbindelser fra ulike høydenivåer på Klæbuvegen til Gløshaugenplatået kan løses.
- Vis tiltak som kompenserer for eventuelle reduksjoner i grøntareal, med arealregnskap.

5.4 Campusutvikling og mobilitetssystem

I trinn A var en viktig del av oppgaven å vise et konsept med en struktur der alle deler av campus henger sammen innbyrdes og med sentrumsbydelen Elgeseter, samt et mobilitetssystem som bidrar til å styrke sammenhengene.

I den nye campus skal 10.000 flere mennesker bevege seg mellom ulike bygg og bruke bydelen. Hva krever dette av byrom, forbindelser og kryssinger av Elgeseter gate? Deltakerne bes videreutvikle konseptets bærende idé for campus og mobilitet basert på juryens kommentarer både generelt og for hvert forslag med vekt på følgende forhold:

- Vis samspill mellom arealbruk og transportstruktur. Hvordan knytter kommunikasjonsnettverket for myke trafikanter sammen campus internt og hvordan knytter nettverket seg på eksisterende kommunikasjonslinjer rundt campus. Vis spesielle tiltak som tilrettelegger for syklende.
- Fokuser på *kryssinger* i Elgester gate: Hvor legges disse i forhold til framtidige buss-stopp? Vis evt. andre kryssinger. Hvordan skal evt. «shared space» løses med den mengden kollektiv- og biltrafikk som skal passere de nærmeste årene? Hvert prosjekt må detaljere de viktigste kryssingspunktene.
- Beskriv evt. spesielle tekniske infrastrukturtiltak for å fremme mobilitet til/på campus. (for eksempel forslag om taubane, sykkelheis eller lignende). Hvordan løses arealbehov til infrastruktur og tilkobling til gang-/sykkelmønster?

5.5 Robusthet og gjennomførbarhet

Følgende skal redegjøres for:

- Tomtereserver – overordnede betraktninger; hvordan kan fremtidige behov som overstiger kapasiteten til tomter idéforslaget tar i bruk best løses innenfor samlet campus?
- Drøft løsningsforslaget mht. forhold som er særlig utfordrende (geoteknisk, kulturminner, vernestatus, bruk av grøntareal, etc.); se Lokaliseringsrapporten (Konkurransegrunnlag trinn A, Del 2, vedlegg 01).
- Hvor fleksibelt er konseptet? Hvor mye kan man flytte rundt på volumer uten å svekke konseptet? Hvilke faktorer er kritiske for at konseptet skal beholde sin styrke ved eventuell trinnvis utbygging?
- Grunnlag for økonomivurdering. NTNU er opptatt av at det tenkes økonomisk i alle faser, og at utbyggingsmønster som foreslås her er økonomisk fornuftig. Det skal derfor redegjøres for grunnlagsdata som oppdragsgiver kan bruke for å gjøre overordnede vurderinger/estimat av det enkelte forslags total kostnader (investering og drift):
 - bruttoareal nybygg

- bruttoareal ombygging
- spesielle tiltak (ekstraordinær infrastruktur, geotekniske tiltak, etc.)
- eiendommer som forutsettes ervervet

Redegjørelsen skal gis per tomt og samlet.

5.6 Oppgaveforståelse fase 2

Fysisk plan skal legges til grunn for reguleringsprosesser, beslutning om igangsetting av KS2-fasen og forprosjektering. Fase 2 er gjennomføring av campusplanarbeidet som har følgende milepæler/aktiviteter:

- Ultimo juni 2017 første utkast til fysisk campusplan
- Juni-desember 2017 NTNU utvikler planprogram i samarbeid med Trondheim kommune. Vinneren av konkurransen kan bli involvert i dette arbeidet; omfang av arbeidet avklares ifm. kontraktsinngåelse
- Ultimo oktober 2017 fullført arbeid med fysisk campusplan
- November 2017 behandling i NTNU
- Desember 2017 etterarbeid og formidling

Vinnerutkastet i konkurransens trinn B skal videreutvikles til en fysisk campusplan iht. disse milepælene. Deltakerne bes i forhold til dette spesielt omtale følgende gjennom utfylling av vedlegg 3 (innenfor 2 A4-sider):

- Mål for leveransen og arbeidsform i fase 2, herunder samarbeidet med oppdragsgiver, for å nå målene
- Aktivitetsplan; hvilke aktiviteter bør inngå i tjenesteleveransen frem til ferdig fysisk campusplan
- Grunnlag for prising av tjenesten
- Leverandørorganisasjon

6 Administrative bestemmelser

Nedenfor inntas de oppdaterte administrative bestemmelsene for trinn B.

6.1 Prosedyre

Konkurransen gjennomføres i henhold til lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser (LOA) og forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser (FOA) som plan- og designkonkurranse i to trinn.

6.2 Kunngjøring av konkurransen

Konkurransen ble kunngjort på NTNUs konkurransegjennomføringsverktøy Amesto, hvorfra konkurransedokumenter kunne lastes ned.

Konkurransen er for øvrig kunngjort på Doffin (www.doffin.no) og Tenders Electronic Daily (www.ted.europa.eu).

6.3 Kontaktperson

Oppdragsgivers kontaktperson er Hege Elisabeth Sannan Skorild, seniorrådgiver innkjøp; hege.skorild@ntnu.no.

6.4 Fremdriftsplan

Trinn B er planlagt gjennomført i henhold til følgende fremdriftsplan. Planen er tentativ, og deltakerne vil bli informert ved eventuelle endringer.

Milepæl/aktivitet	Dato
Invitasjon til deltakelse i trinn B	13.2.2017
Frist for dokumentasjon av komplette team iht kap 4	20.2.2017 kl 12.00
Dialogfase (temabaserte seminarer og workshops)	20.2.2017 – 10.3.2017
Dialogseminar	28.2.2017
Frist for spørsmål til konkurransegrunnlaget for trinn B	10.3.2017
Siste utsendelse av svar på spørsmål og tilleggsinformasjon	31.3.2017
Innleveringsfrist idéforslag trinn B	7.4.2017 kl. 12.00
Juryering	7.4.2017 – 12.5.2017
Meddelelse om resultat av konkurransen	15.5.2017

Deretter starter fase 2 som omfatter gjennomføring av campusplanarbeidet og vil pågå ut 2017.

6.5 Språk

Arbeidsspråket skal være skandinavisk. Det vil si at all skriftlig og muntlig kommunikasjon i forbindelse med denne konkurransen skal foregå på et skandinavisk språk. Språkkravet gjelder også selve løsningsforslaget.

6.6 Eiendoms- og opphavsrett

Oppdragsgiver skal ha rett til å vise alle innkomne idéforslag offentlig.

Oppdragsgiver har eiendomsrett til alle premierte og innkjøpte utkast, og har rett til å benytte idéer og momenter fra disse i det videre arbeid med campusplanen. Deltakerne beholder opphavsretten til sine utkast.

6.7 Offentlighet

Ift FOA §3-5 om offentlighet kan allmennheten i medhold Lov om rett til innsyn i offentlig verksemd (LOV 2006-05-19 nr 16) kreve innsyn i blant annet innleverte forslag etter kontraktstildeling.

6.8 Deltakelseskostnader

I denne konkurransen er det besluttet premiering som beskrevet i kunngjøringen og konkurransegrunnlaget for trinn A. Kostnader som deltakerne pådrar seg i forbindelse med utarbeidelse, innlevering, eller oppfølging av sitt forslag og deltakelse i konkurransen forøvrig vil ikke bli refundert.

6.9 Returnering av forslag

Oppdragsgiver vil ikke returnere innsendte forslag.

6.10 Aksept av konkurransevilkår

Ved innlevering av sitt idéforslag for trinn B anses deltakerne å ha akseptert konkurransegrunnlaget.

7 Idéforslagets innhold og levering

7.1 Idéforslagets innhold i trinn B

Følgende materiale skal sendes inn, og skal struktureres iht. følgende inndeling:

Seksjon nr.	Dokumentasjon:
1.	Følggebrev i pdf-format, som skal inneholde følgende: • Deltakerens navn, adresse, telefon- og faksnummer, organisasjonsnummer. • Deltakerens kontaktperson med telefonnummer og e-postadresse. • Forpliktende underskrift fra en person med myndighet til å signere på vegne av deltakeren. • Oversikt over eventuelle samarbeidende foretak. • Angivelse av idéforslagets motto
2.	Anonymisert idéforslag, kun påført motto, bestående av følgende dokumenter/filer i pdf-format: 1. Inntil 6 plansjer i A1: a) 1 plansje med Situasjonsplan – målestokk med kotehøyder på bygg og plassrom b) 1 plansje med: Tilgjengelighet: Hvor er bussholdeplasser, viktige gangforbindelser, sykkeløyer – 1:2000 c) Maksimum to plansjer: Vise viktige knutepunkter/møteplasser med tilliggende bebyggelse: Situasjonsplan og situasjonssnitt 1:500 og 3D –perspektiv d) Vestskråningen: Situasjonsplan 1:500 og situasjonssnitt e) Perspektiver fra gateplan: To viktige perspektiver fra prosjektet. Hovedbyggets synlighet fra Elgeseter gate er viktig å illustrere dersom forslaget medfører forandring. 2. Skråfoto/Flyfoto (samme krav som i trinn A) 3. Arealoppstilling (visualisert på etasjeplan for nye bygg) 4. Situasjonsplan som viser sol/skygge vår og høstjevndøgn, samt sommersolhverv. 5. Plan for fase 2 – utfylt vedlegg 3 (maksimalt 2 stk. A4-sider).

Leveransen skal inneholde komplett forslag på papir samt en minnepinne med alle dokumenter, hvor plansjene også leveres som pdf i A3 for print av lesehefte.

7.2 Anonymitet

Kravet om anonymitet gjelder for trinn B tilsvarende som for trinn A. Deltaker har således plikt til å sørge for full anonymitet av seksjon 2 over inntil juryens vedtak i konkurransen er fattet og offentliggjort.

Vi oppfordrer således igjen deltakerne om å være spesielt oppmerksom på at digitale filer ikke inneholder noen elektroniske spor som kan avsløre deltakerens identitet.

Forslag som ikke er anonymisert vil bli forkastet.

7.3 Innlevering

Idéforslaget bes levert i lukket emballasje merket «**NTNU campusutvikling-idéforslag Fysisk plan - Trinn B**», og skal være Oppdragsgiver i hende innen leveringsfristens utløp.

Oppdragsgiver har erfart at tilbud som sendes med post/bud ikke nødvendigvis vil komme frem innen fristen, og oppdorder derfor sterkt til at deltakerne selv forestår fysisk levering.

Idéforslaget skal fysisk leveres til:

**NTNU
Hovedarkivet
Hovedbygningen, rom 003
Høgskoleringen 1**

7.4 Tilbakekalling av idéforslag

Et innlevert idéforslag kan tilbakekalles eller endres inntil leveringsfristens utløp. Endring av idéforslaget er å betrakte som et nytt idéforslag og skal leveres i samsvar med bestemmelsene ovenfor.

8 Vurdering av løsningsforslag

Innleverte løsningsforslag vil bli vurdert av juryen som under trinn A.

8.1 Juryen

Juryen består av oppnevnte medlemmer der minst 1/3 representerer fagområder som er gjeldende i dette oppdraget. Juryens sammensetning i trinn B er som følger:

- Juryleder: Karolina Ganhammar, arkitekt MSA, universitetsarkitekt Linköpings universitet
- Merete Kvidal, sivilingeniør, prosjektsjef for campusutvikling NTNU
- Margrete Aune, professor, sosiolog, instituttleder Institutt for tverrfaglige kulturstudier, NTNU
- Henning Lervåg, sivilingeniør, leder av Miljøpakkens sekretariat
- Arne Sælen, professor, landskapsarkitekt MNLA, Sælen Landskap design AS
- Per Arne Tefre, arkitekt MNAL, avdelingsleder ved Byplankontoret, Trondheim kommune - oppnevnt av Trondheim kommune
- Bente Kleven, professor, arkitekt MNAL, partner LPO Arkitekter AS, oppnevnt av NAL
- Håvard Auklend, masterstudent MSc sustainable architecture, NTNU studentrepresentant (ny)

Juryen er den samme som i trinn A, bortsett fra at Håvard Auklend har kommet inn som studentrepresentant.

NTNU vil innhente spesialistkompetanse for juryen ved behov.

8.2 Evalueringskriterier

Juryen skal i konkurransens trinn B skal evaluere innsendt materiale etter følgende kriterier:

1. Et godt konsept som gir en helhetlig idé for utviklingen av campus
 - a. Ivaretagelse av kvalitetsprinsippene (se konkurransegrunnlag trinn A Del 2, vedlegg 03)
 - b. Robust; trinnvis utbygging og justeringer er mulig uten at konseptet mister sin styrke
2. Behovsdekkende
 - a. Arealbehov i byggvolum og nødvendige byrom for campus

- b. Løsning for redusert barrierevirkning (herunder løsning for Vestskråningen)
 - c. Løsning på mobilitet mellom de ulike delene av campus og miljøvennlig transport til/fra campusområdet
 - d. Konseptets bidrag til å gjøre Elgeseter bydel mer attraktiv, i tråd med kommunens mål for bycampus
3. Gjennomførbarhet
- a. Eierskapsutfordringer
 - b. Reguleringsutfordringer
 - c. Økonomivurderinger

I tillegg vil det gjøres en vurdering av innlevert plan for fase 2, som vil ha underordnet betydning i forhold til de tre andre kriteriene.

9 Avslutning av konkurransen

9.1 Meddelelse om konkurranseresultat

Juryen vil etter avsluttet arbeide utforme en rapport med følgende innhold:

- Oversikt over alle innkomne forslag i trinn B
- Begrunnet vedtak om eventuell utelukking fra bedømmelse
- Generell kritikk som redegjør for konkurransens samlede erfaringer og juryens konklusjoner
- Detaljert kritikk av samtlige rangerte utkast

Alle deltakere vil bli informert om hvem som kåres til vinner av konkurransen.

9.2 Avlysning av konkurransen og totalforkastelse

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å avlyse konkurransen eller forkaste alle ideforslag dersom det foreligger saklig grunn.

Samla campus i Trondheim

Dialogseminar konkurranse Fysisk plan
Auditorium A32, Handelshøyskolen i Trondheim
28. februar 2017.

Agenda

Agenda (1/2)

10.00	Innledning	- Arnt Ove Okstad, WSP
10.15	NTNU's kjernevirksomhet
✓ Hva planlegger vi for?	- Geir Egil Dahle Øien, Dekan NTNU
10.45	Sosiologi / byliv / næringsliv
✓ Sosiologiske aspekter
✓ Hvordan fremmes næringsliv og handel?	- Thomas Berker, prof. NTNU
- Børge Beisvåg, næringspol. NiT
11.30	Energi og miljø
✓ ZEN – campus som nullutslippsbydel
✓ Energisystemet ved NTNU	- Inger Andresen, prof. AD-fak.
- Frode Dahl, Campus drift, NTNU
12.15	Lunsj	
12.45	Mobilitet
✓ Overordnet trafikkanalyse for Elgeseter området
✓ Kollektivtrafikk, sykkel- og gangtraseer
✓ Elgesetergt. / Superbuss	- Kai-Arne Riersen, ÅF Consult
- Mathias Midbøe, byplanktr. TK
- Øyvind D. Sørbøl, byplanktr. TK

Agenda (2/2)

14.00 Byutviklingsperspektivet

- ✓ TKs strategi og samspill med campusprosjektet
- ✓ Stedsanalyse/byplanhistorie Elgeseterområdet
- ✓ Strategi næringsutvikling
- ✓ Innovasjon gjennom samspill næring / akademia

- Amund Aarvelta, TK
- Kari Elisabeth Paulsen, TK
- Bård Eidet, leder Trondh.regionen
- Espen Susegg, AD SIVA

15.30 Pause

15.45 NTNU Eiendom

- Lindis Burheim, eiend.sjef NTNU

16.45 Studentperspektivet

- ✓ Studentenes forventninger
- ✓ Studentboliger, idrettsbygg, etc.
- ✓ Studentfrivillighet - arealbehov

- Lars Bjørnar Vist, Studenttinget
- Knut Solberg, adm.dir. SiT
- Ann M. Longva, Study Trondheim

17.45 Spørsmål, Oppsummering

18.00 Slutt

02.03.17

Saksansvarlig: Toril A. Nagelhus Hernes

Saksbehandler: Ragnhild Nisja

Arkiv: ePhorte 2017/4019

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet.

Bakgrunn:

Våren 2016 ble det etablert ei arbeidsgruppe ledet av Johan E. Hustad (prorektor nyskaping) og bestående av Jørn Wroldsen (viserektor, NTNU i Gjøvik), Marianne Synnes (viserektor, NTNU i Ålesund) og Monica Lillefjell (forskningsleder, tidligere HiST) med mandat om å utvikle NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet, samt organisering av NTNUs Råd for samarbeid med arbeidslivet (NTNU RSA). Mandat, organisering og sammensetning av NTNUs RSA ble vedtatt styret i S-sak 52/16.

NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet ble utarbeidet parallell med utviklingen av NTNU RSA. Dette var en involverende arbeidsprosess med møter med fakulteter, studentorganisasjoner og eksterne samarbeidspartnere deltok. Forslag til politikken var vedlegg til styresak S-sak 52/16.

Det er utviklet tre hovedmål med tilhørende delmål og veivalg som skal bidra til å strukturere samarbeidet med arbeidslivet innenfor våre kjerneområder utdanning, forskning og nyskaping.

Forslaget ble sendt ut på en omfattende høringsrunde med både interne og eksterne høringsinstanser. Forslaget ble også behandlet i de tre tematiske RSA-ene i deres første møter i desember. Politikken er vedtatt av rektor i 20. desember 2016.

Det er utviklet en plan for implementering av politikken for å sikre at politikken inkludert oppfølging av arbeidet med NTNU-RSA blir gjennomført på alle nivå i organisasjonen. Dette arbeides skal integreres i den ordinære virksomhetsstyringen. Plan for implementering er forankret i dekanmøtet og vedtatt via rektorvedtak 4/2107.

Vedlegg:

1. NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet. Opptrykt hefte vil bli delt ut på møtet.
2. Rektorvedtak: NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet og system og rutiner for implementering av politikken inkludert oppfølging av NTNU Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA)-arbeidet

NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet

Vedtatt av rektor 20.12.2016

Innhold

NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet	3
Visjon	3
3 hovedmål	3
 Hovedmål 1	
NTNU skal bidra til samfunnsutvikling, verdiskaping og realisering av «kunnskap for en bedre verden» gjennom systematisk og strategisk samhandling med arbeidslivet.....	4
Delmål	4
Veivalg for å oppnå målet.....	4
 Hovedmål 2	
NTNUs samarbeid med arbeidslivet skal bidra til å utdanne kandidater med relevant og anerkjent kompetanse som kan utfordre etablerte sannheter, møte globale utfordringer og utvikle samfunnets framtidige arbeidsliv.....	5
Delmål	5
Veivalg for å oppnå målet.....	5
 Hovedmål 3	
NTNUs samarbeid med arbeidslivet skal resultere i forskning som fremmer nasjonal og internasjonal kunnskapsutvikling, og legge grunnlag for innovasjon, omstilling og nyskaping6	
Delmål	6
Veivalg for å oppnå målet.....	6
 Plan for implementering av politikk for samarbeid med arbeidslivet	7

NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet

Utstrakt, velutviklet og godt samarbeid med arbeidslivet regionalt, nasjonalt og internasjonalt er nødvendig for at NTNU skal kunne realisere sitt samfunnsoppdrag. Det er også avgjørende for at NTNU skal kunne oppnå sin strategi om kunnskap for en bedre verden. NTNU har derfor utarbeidet følgende visjon, mål og veivalg for samarbeid med arbeidslivet.

Hovedmålene er rettet mot følgende områder: NTNUs generelle samfunnsoppdrag (1), utdanning (2), forskning og kunstnerisk virksomhet, og innovasjon (3). Fagnærhet er et gjennomgående viktig prinsipp. I tillegg er samarbeid og tenkning på tvers av områdene forskning, utdanning og nyskaping avgjørende for å oppnå våre mål.

Visjon

I samarbeid med arbeidslivet skal NTNU legge premisser for kunnskapsutvikling og skape verdier – økonomisk, kulturelt og sosialt – slik at vi sammen kan løse sammensatte utfordringer regionalt, nasjonalt og globalt. Samarbeidet skal preges av gjensidig respekt mellom likeverdige parter og en forpliktende dialog som utfordrer både universitet og arbeidsliv slik at begge utvikles i internasjonal målestokk.

Denne visjonen inngår i og forholder seg til NTNUs overordnede mål om å bli et internasjonalt fremragende universitet, samt NTNUs verdier, eksisterende politikker og etiske retningslinjer. Følgende mål og veivalg er satt for NTNUs samarbeid med arbeidslivet innen utdanning, forskning og kunstnerisk virksomhet, innovasjon og nyskaping:

3 hovedmål

1. NTNU skal bidra til samfunnsutvikling, verdiskaping og realisering av «kunnskap for en bedre verden» gjennom systematisk og strategisk samhandling med arbeidslivet
2. NTNUs samarbeid med arbeidslivet skal bidra til å utdanne kandidater med relevant og anerkjent kompetanse som kan utfordre etablerte sannheter, møte globale utfordringer og utvikle samfunnets framtidige arbeidsliv
3. NTNUs samarbeid med arbeidslivet skal resultere i forskning som fremmer nasjonal og internasjonal kunnskapsutvikling, og legge grunnlag for innovasjon, omstilling og nyskaping

Hovedmål 1

NTNU skal bidra til samfunnsutvikling, verdiskaping og realisering av «kunnskap for en bedre verden» gjennom systematisk og strategisk samhandling med arbeidslivet

Delmål

Vi skal:

- Ha en systematisk og strategisk tilnærming til arbeidsliv på alle nivå, og skape en kultur som verdsetter en åpen dialog med arbeidslivet
- Arbeide for at NTNUs utdanningstilbud og forsknings- og innovasjonsprosjekter møter framtidens kompetansebehov i samfunns- og arbeidsliv
- Bidra til økonomisk og bærekraftig verdiskaping i arbeidslivet, og ivareta og videreutvikle vårt samfunnsmessige konkurransefortrinn
- Utnytte vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil, samt vår faglige bredde og mulighetene for tverrfaglighet på tvers av fagmiljø og campuser, for å øke samhandling med regionalt, nasjonalt og internasjonalt arbeidsliv
- Være en foretrukket samarbeidspartner for kulturliv og offentlig sektor og for nærings- og industriutvikling i regionene der vi er lokalisert, og nasjonalt

Veivalg for å oppnå målet

Vi skal:

- Videreutvikle et velfungerende system for samarbeid med arbeidslivet, inkludert god infrastruktur på alle nivå ved NTNU
- Systematisk avdekke behov, kunnskap, innovasjoner og erfaring fra arbeidslivet i vårt kompetansegrunnlag og integrere og videreutvikle dette i vår undervisning og forskning, og bidra til å omsette ny kunnskap til praksis
- Være proaktiv i kontakten med arbeidslivet, etablere flere allianser og bygge sterkere regionale nettverk
- Aktivt formidle nytteverdien av kunnskapen og ferdighetene som NTNU utvikler, til arbeidslivet
- Tydeligere kommunisere humanistisk og samfunnsvitenskapelig kompetanse til arbeidslivet i tillegg til vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil
- Synliggjøre hvordan samarbeid med arbeidslivet bidrar til kunnskapsutvikling og nyskaping
- Bidra til inkluderende arbeidsliv og læringsmiljø

Hovedmål 2

NTNUs samarbeid med arbeidslivet skal bidra til å utdanne kandidater med relevant og anerkjent kompetanse som kan utfordre etablerte sannheter, møte globale utfordringer og utvikle samfunnets framtidige arbeidsliv

Delmål

Vi skal:

- Uteksaminere kandidater som er etterspurt regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Sikre relevans i utdanningene våre på kort og lang sikt og styrke koblingen mellom disiplinkunnskap og arbeidsliv
- Imøtekomme og utfordre de behovene for kompetanse, ferdigheter, verdier og etiske vurderinger som arbeidslivet etterspør og har nytte av, i læringsutbyttet i våre studier
- Være et nasjonalt tyngdepunkt innen profesjonsutdanning
- Tilby relevant etter- og videreutdanning av høy kvalitet i samarbeid med arbeidslivet

Veivalg for å oppnå målet

Vi skal:

- Utvikle vår studieprogramportefølje i nær kontakt med arbeidslivet
- Tydeliggjøre arbeidslivsrelevans i våre studier og legge til rette for at alle studenter involveres i systematisk kontakt med arbeidslivet fra tidlig i studieløpet
- Videreutvikle muligheter for samarbeid på tvers av fagområdene innen utdanning og utvikle studentenes kompetanse i tverrfaglig samarbeid og evne til kritisk refleksjon
- Styrke studentenes karrierekompetanse og kommunisere deres muligheter for samarbeid med arbeidslivet tidlig i studieløpet
- Sikre høy kvalitet i praksissamarbeid
- Bedre kommunisere muligheter for å jobbe med forskning og kunstnerisk virksomhet, innovasjon og utviklingsarbeid innen bredden av offentlig sektor
- Synliggjøre studentene som en ressurs i samarbeid med arbeidslivet

Hovedmål 3

NTNUs samarbeid med arbeidslivet skal resultere i forskning som fremmer nasjonal og internasjonal kunnskapsutvikling, og legge grunnlag for innovasjon, omstilling og nyskaping

Delmål

Vi skal:

- Bidra til realisering av oppdatert og relevant kunnskap, tilgjengelig faglig nettverk og relevant infrastruktur gjennom forskningssamarbeid med arbeidslivet
- Fremme tverrfaglighet og samarbeid med arbeids- og samfunnsliv i forskning, kunstnerisk og museal virksomhet og nyskappingsarbeid
- Arbeide sammen med arbeidslivet for å fremme omstillingsevne, innovasjon og virksomhetsetablering i arbeidslivet regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Bidra til økt regionalt, nasjonalt og internasjonalt konkurransefortrinn og verdiskaping for samarbeidende arbeidsliv og NTNU innenfor prioriterte og framtidsrettede samfunnsområder
- Være en drivkraft i bærekraftig nyskaping og stimulere til entreprenørskap og nyskappingsarbeid i lokalt og regionalt arbeidsliv

Veivalg for å oppnå målet

Vi skal:

- Videreutvikle vårt samarbeid med ledende kompetansemiljøer, instituttsektoren, næringsliv og offentlig sektor
- Samarbeide med lokalt og regionalt arbeidsliv om å etablere levende laboratorium for å muliggjøre utstrakt praksisnært og anvendt forskning, nyskaping og utviklingsarbeid
- Involvere små og mellomstore bedrifter (smb-er) i større grad i våre forsknings- og innovasjonsprosjekter
- Stimulere til økt balansert mobilitet blant egne og utenlandske studenter og ansatte (jf. Internasjonaliseringsplan)
- Videreutvikle og eventuelt etablere nye felles møteplasser for samarbeid mellom offentlige og private aktører og gründerfellesskap
- Stimulere flere studenter og ansatte til å interessere seg for, og delta i, kunnskapsutvikling, entreprenørskap og nyskappingsarbeid og skape muligheter for dette i lokalt og regionalt arbeidsliv

Plan for implementering av politikk for samarbeid med arbeidslivet

NTNU har i dag et utstrakt samarbeid med samfunn- og arbeidsliv på alle nivå, fra studentoppgaver og forskningssamarbeid på individnivå til formaliserte strategiske avtaler på institusjonsnivå. Politikken skal bidra til et mer strategisk, målrettet og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Det foreslås at implementeringen skal inngå i NTNUs virksomhetsstyring og bli integrert i den ordinære faglige og administrative ledelsen.

Videre foreslås det at NTNU i første omgang benytter eksisterende styringsparametere og institusjonelle kvalitetsundersøkelser som indikatorer for å synliggjøre og «måle» samarbeidet med arbeidslivet (jf. læringsmiljø- og kandidatundersøkelsen, og studiebarometer). Samtidig kan det være behov for å gjennomgå indikatorer for samarbeid med arbeidslivet og ev. innføre nye indikatorer som supplement til eksisterende.

Følgende tiltak foreslås fulgt opp på virksomhetsnivå for å sikre implementering av politikken:

- Bygge videre på etablerte strukturer og samarbeidsarenaer, inkludert NTNU RSA
- Diskutere og skape felles forståelse for innovasjonsbegrepet (jf. begrepsavklaring), og vurdere hvordan tjenesteinnovasjon best kan rapporteres
- Tydeliggjøre viserektorenes, fakultetsstyrets, instituttstyrets og studieprogramrådets rolle i samarbeidet med arbeidslivet, samt tydeliggjøre eksterne representanters mandat og rolle i NTNUs kvalitetssystem for utdanning
- Integrere rapportering av samarbeid med arbeidslivet i NTNUs ordinære årsrapportering, herunder vurdere å utvide kvalitetsmeldingen med punkt om fakultetets samarbeid med arbeidslivet (jf. indikatorer)
- Skape gode kommunikasjonskanaler og mottaksapparat ved NTNU, herunder vurdere hvordan de eksisterende sentrale støttefunksjonene kan gjøres lett tilgjengelige på alle våre campus
- Vurdere å samle eksisterende sentrale støttefunksjoner i et senter for karriere og arbeidsliv med tydelig mandat, som et støttesenter internt for ansatte og studenter, samt en synlig inngangsdør til NTNU for eksterne aktører
- I samarbeid med studentfrivilligheten vurdere hvordan NTNU kan støtte opp under og sette rammer for målrettet studentdrevet samhandling med arbeidslivet

Følgende tiltak foreslås på fakultets- og/eller instituttnivå for å sikre implementering av politikken:

- Etablere strategiske mål for samarbeid med arbeidslivet i strategidokumenter på fakultets- og campusnivå
- Utarbeide handlingsplaner for samarbeid med arbeidsliv på fakultets-, institutt- og campusnivå
- Etablere nødvendig infrastruktur og sette av tilstrekkelige ressurser som sikrer utvikling og realisering av aktuelle samarbeidstiltak, på fakultets- og campusnivå

Rektor

Dato
21.02.2017

Referanse

Notat

Til: Fakultetene, Vitenskapsmuseet, Viserektor Jørn Wroldsén, Viserektor Annik Fet Magerholm

Kopi til:

Fra: Rektor Gunnar Bovim og prorektor for nyskaping Toril A. Nagelhus Hernes

Signatur:

Rektorvedtak: NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet og system og rutiner for implementering av politikken inkludert oppfølging av NTNU Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA)-arbeidet

NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet ble vedtatt i rektoratmøte 20.12.2016, sak 3.

Det er utviklet tre hovedmål med tilhørende delmål og veivalg som skal bidra til å strukturere samarbeidet med arbeidslivet innenfor våre kjerneområder utdanning, forskning og nyskaping.

Videre ble det utarbeidet system og rutiner for oppfølging av NTNU RSA-arbeid, samt implementering av NTNUs Politikk for samarbeid med arbeidslivet.

For å sikre at implementering av politikken inkludert oppfølging av arbeidet med NTNU-RSA blir gjennomført på alle nivå i organisasjonen, ble det vedtatt at det skal :

- Etableres strategiske mål for samarbeid med arbeidslivet i strategidokumenter på fakultetsnivå
- Utarbeides handlingsplaner for samarbeid med arbeidsliv på fakultets- og/eller instituttnivå
- Etableres nødvendig infrastruktur og sette av tilstrekkelige ressurser som sikrer utvikling og realisering av aktuelle samarbeidstiltak på fakultetsnivå

Vi ber om at fakultetene utpeker en prodekan ved hvert fakultet til å ivareta oppfølging av NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet inkl RSA. Vi ber også om at fakultetene utpeker en prodekan for spesifikk oppfølging av innovasjon/nyskappingsaktiviteten ved fakultetet.

Postadresse
7491 Trondheim

Org.nr. 974 767 880
E-post:
postmottak@adm.ntnu.no
<http://www.ntnu.no/administrasjon>

Besøksadresse
Hovedbygget
Hogskoleringen 1
Gløshaugen

Telefon
+ 47 73 59 80 11
Telefaks
+ 47 73 59 80 90

Tlf: + 47

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

Viserektorene får et spesielt ansvar for å støtte opp om realiseringen av politikken regionalt ved å være brobyggere mellom fagmiljøene og sine respektive regioner. Dette må samordnes med planer på fakultet og instituttnivå.

Vi ber om at fakultetene gir tilbakemelding om hvilke(n) prodekan(er) som får inkludert innovasjon/nyskaping og samarbeid med arbeidslivet/RSA som sitt ansvarsområde.

Frist for tilbakemelding er 1 april.

Meldingen sendes pr epost til ragnhild.nisja@ntnu.no eller via ePhorte.

Vi oppfordrer fakultetene allerede nå å starte arbeidet med å etablere strategiske mål og utarbeide handlingsplan for realisering av NTNUs politikk for samarbeidet med arbeidslivet på fakultets- og/eller instituttnivå. Dette arbeides skal integreres i den ordinære virksomhetsstyringen, og den årlige rapporteringen vil følge arbeidssyklusen for plan og budsjettarbeidet. Neste års rapporteringsfrist vil bli i månedsskiftet januar/februar 2018.

Vedlegg:

1. NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet. Vedtatt av rektor 20.12.2016
2. System og rutiner for oppfølging av NTNU RSA-arbeid, samt implementering av NTNUs politikk for samarbeid med arbeidslivet, datert 06.12.2016 og vedtatt i rektoratet og dekanmøtet 13.12.2016.

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Studentombud ved NTNU

Bakgrunn

Flere institusjoner har etter hvert opprettet studentombud. Universitetet i Oslo (UiO) var først ute med å ansette studentombud, i 2012. Deretter har universitetene i Tromsø, Stavanger og Bergen opprettet studentombud samt enkelte høyskoler. Institusjonene har i stor grad lagt seg på samme modell som UiO. Det har også vært et sterkt ønske om oppretting av studentombud fra studenttillitsvalgte ved NTNU og rektor tar sikte på at stillingen som studentombud skal lyses ut i løpet av dette vårsemesteret.

Studentombud - rolle

Formålet med ordningen er å bidra til økt rettssikkerhet for studentene og avklare rettsstillingen til studentene overfor universitetet. Studentombudets virksomhet skal i hovedsak omfatte situasjoner hvor en student opplever å være i en formell eller prosedyremessig gråsoner og/eller mener det er begått feil eller urett overfor vedkommende. Studentombudets oppgaver kan sammenlignes med Sivilombudsmannen ved at det er studenter som mener å ha blitt utsatt for feil fra universitetet som i første rekke skal kunne bruke studentombudet. Det som særlig skiller studentombudet fra andre stillinger ved institusjonen som gir råd og veiledning til studentene, er at studentombudet skal være en *uavhengig bistandsperson* overfor studentene.

Når det gjelder veiledning, spørsmål om regelverk og rettigheter generelt skal studentene henvende seg til universitets ordinære enheter som fortsatt skal ha ansvaret for dette. Studentombudet skal fungere som en sikkerhetsventil der rettstilstanden er uklar eller studenten opplever at sin sak ikke er håndtert på riktig måte. Studentene skal også kunne varsle til studentombudet om kritikkverdige forhold (f.eks. lovbrudd, mobbing, trakassering, brudd på sikkerhetsrutiner) som berører studentenes situasjon. Studentombudet kan deretter ta opp saken med aktuell enhet. Studentene skal også ha mulighet til å varsle anonymt. Studentombudet skal imidlertid gjøre oppmerksom på at dersom studenten ønsker at det skal være konfidensielt hvem som har varslet, er det begrenset i hvilken grad studentombudet kan forfølge saken videre. Studentombudet skal også kunne ta opp saker på eget initiativ for å sikre rettssikkerheten til studentene.

Studentombudet skal bidra til at saker løses nærmest der de oppstår og skal rapportere til rektor. Studentombudet vil ikke ha vedtaksmyndighet og er heller ikke en formell klageinstans, men skal bistå studentene og påse at studentenes rettigheter blir ivarettatt. Ved NTNU vil det også være naturlig at studentombudet har et særlig fokus på studentenes rettigheter og likebehandling på tvers av campusene.

Saker i forhold til Lånekassen eller Studentsamskipnaden faller utenfor. Studentombudet skal ikke ta stilling til faglige spørsmål og kan ikke opptre som fullmektig for studenten, dvs. representere studenten som part i en sak.

Enhetene skal fortsatt ha ansvaret for informasjon og veiledning overfor studentene. Studentombudet skal ikke frata andre arbeidsoppgaver og ansvar, men komme i tillegg.

Kompetanse

Studentombudene, som er opprettet ved de andre institusjonene, er jurister. Det anses nødvendig at studentombudet har denne kompetansen for å kunne ha gjennomslagskraft i saker der det er spørsmål om studentenes rettigheter. Det vil ellers være en fordel med erfaring fra studentpolitikk eller studentfrivillighet.

Organisatorisk plassering - personalansvar

For å ivareta den uavhengige rollen er studentombudene ikke organisert i studieavdelinger e.l. Fysisk plassering bør være i nærheten av studentene, et sted på Gløshaugen-plataet.

Fra mai 2018 gjelder nye EU-regler om personvern. Bl.a. vil en rekke virksomheter bli pålagt å ha personvernombud, deriblant offentlige virksomheter. Personvernombudet skal også være uavhengig, og det er virksomhetens ansvar å sørge for at personvernombudet ikke mottar instruksjoner om hvordan han eller hun skal utføre arbeidet sitt. Det kan være naturlig å se studentombud og personvernombud i sammenheng. Begge har en uavhengig stilling, og begge vil ha en sentral rolle med hensyn til internkontroll i virksomheten. Det er imidlertid ingen forutsetning at de må plasseres i samme enhet. Rektor ser for seg at disse plasseres direkte under organisasjonsdirektøren. Det kan eventuelt senere vurderes om ombudene bør plasseres i avdelinger hvis ordningen direkte under organisasjonsdirektøren ikke anses hensiktsmessig.

Andre ordninger for ivaretagelse av studentenes interesser

NTNU har generelt gode ordninger for å ivareta studentenes interesser. Gjennom studentdemokratiet er studentene representert på alle nivå i organisasjonen, fra emnenivå og opp til NTNU-styret. Studentene kan fremme sine synspunkter gjennom studentrepresentantene, og studentrepresentantene skal ivareta studentenes rettigheter. Veiledningstilbudet omfatter både veiledning i forhold til den faglige delen av studiet og veiledning inn mot mestring av det å være student samt karriereplanlegging.

NTNU har også et eget avvikssystem hvor studentene kan melde fra om avvik både i forhold til utdanningskvalitet og mangler ved læringsmiljøet. På lik linje med ansatte kan studentene varsle om alvorlige forhold som lovbrudd, mobbing og trakassering. NTNUs varslingsrutiner gjelder også for studentene. Et studentombud vil være et supplement til disse ordningene.

Nedenfor følger foreløpig utkast til mandat for studentombudet. Mandatet bygger på mandatet ved UiO og er utarbeidet i samråd med Studenttinget. Mandatet har også vært drøftet i Utdanningsutvalget og i dekanmøtet. Mandatet skal vedtas av rektor.

Mandat for Studentombudet ved NTNU

Fastsatt av rektor ddmmaaååå

Formål

Formålet med ordningen er å bidra til økt rettssikkerhet for studentene.

Oppgaver

- Studentombudet ved NTNU skal være en uavhengig bistandsperson overfor studentene. Studentombudets virksomhet skal i hovedsak omfatte forhold knyttet til studiesituasjonen hvor en student opplever å være i en formell eller prosedyremessig gråsone og/eller mener det er begått feil overfor vedkommende. Med studiesituasjonen menes studentens forhold til NTNU.
- Studentombudet skal gi studentene råd om hva de kan og bør foreta seg for å ivareta sine interesser. Studentombudet skal bidra til at saker løses nærmest der de oppstår, dvs. på lavest mulig nivå i organisasjonen.
- Studentombudet skal påse at sakene får en forsvarlig og korrekt behandling og skal ha et særlig fokus på studentenes rettigheter og likebehandling.
- Studentombudet skal fungere som et supplement til øvrige rutiner og systemer for veiledning og oppfølging og fratar ikke NTNU informasjons- og veiledningsplikt.
- Studentombudet kan foreta undersøkelser i etterkant om hvordan saken har blitt behandlet.
- Studentombudet har selv ikke myndighet til å avgjøre saker, og er heller ikke klageinstans for saker som er behandlet og avgjort av andre enheter eller beslutningsorganer ved NTNU.
- Studentombudet kan selv avgjøre om hun/han vil bistå en student i en sak eller ikke. Studentombudet skal alltid gi en begrunnelse når ombudet avslår å bistå i en sak. Avslaget kan ikke påklages.
- Studentombudet kan ta opp saker på eget initiativ for å sikre rettssikkerheten til studentene.
- Saker i forhold til f.eks. Lånekassen eller Studentsamskipnaden faller utenfor studentombudets oppgaver. Studentombudet tar heller ikke stilling til faglige spørsmål. Studentombudet kan ikke opptre som fullmektig for studenten, dvs. representere studenten som part i en sak.

Informasjon og opplæring

- Studentombudet skal aktivt informere om sin funksjon til NTNUs studenter og tilby opplæring til studenttillitsvalgte om studentenes rettigheter og plikter.

Rapportering

- Studentombudet skal årlig rapportere om sin virksomhet til rektor ved at det utarbeides årsrapporter. Årsrapporten skal legges fram for LMU og NTNUs styre som orienteringssak. Studentombudet skal orientere rektor fortløpende om spesielt alvorlige saker, eller saker som er av prinsipiell betydning.

Taushetsplikt og innsyn

- Studentombudet har taushetsplikt etter forvaltningsloven §13 om forhold hun/han blir kjent med gjennom sitt virke.
- Studentombudet har bare innsyn i taushetsbelagte opplysninger i den grad studenten det gjelder har gitt samtykke til innsyn.
- Spørsmål om innsyn i saker hos studentombudet følger reglene i offentleglova (lov 19. mai 2006 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd).

Varsel om kritikkverdige forhold

- Studenter kan varsle studentombudet om kritikkverdige forhold (f.eks. lovbrudd, mobbing, trakassering, brudd på sikkerhetsrutiner) som berører studentenes situasjon. Studentene kan varsle anonymt via studentombudet. Hvis studenten ønsker at det skal være konfidensielt hvem som har varslet, skal studentombudet gjøre oppmerksom på at det vil være begrenset i hvilken grad saken kan forfølges.

